ПЛАН УПРАВЛІННЯ РІЧКОВИМ БАСЕЙНОМ РІЧОК ПРИЧОРНОМОР'Я (2025-2030)

ЛИСТОПАД 2023

ЗМІСТ

1 ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПОВЕРХНЕВИХ ТА ПІДЗЕМНИХ ВОД 10

1.1. Опис річкового басейну 10
1.1.1. Гідрографічне та водогосподарське районування 10
1.1.2 Клімат 10
1.1.3. Рельєф 10
1.1.4. Геологія 11
1.1.5. Гідрогеологія 11
1.1.6. Ґрунти 12
1.1.7. Рослинність 12
1.1.8. Тваринний світ 13
1.1.9. Гідрологічний режим 13
1.1.10. Специфіка річкового басейну 14
1.1.11. Типологія масивів поверхневих вод 14
1.1.12. Референційні умови 16
1.2. Визначення масивів 16
1.2.1. Поверхневі води 16
1.2.2. Підземні води 19

2 ОСНОВНІ АНТРОПОГЕННІ ВПЛИВИ НА КІЛЬКІСНИЙ ТА ЯКІСНИЙ СТАН ПОВЕРХНЕВИХ І ПІДЗЕМНИХ ВОД, У ТОМУ ЧИСЛІ ТОЧКОВИХ ТА ДИФУЗНИХ ДЖЕРЕЛ 23

2.1. Поверхневі води 23
2.1.1. Забруднення органічними речовинами 27
2.1.2. Забруднення біогенними речовинами 31
2.1.3. Забруднення небезпечними речовинами 37
2.1.4. Аварійне забруднення та вплив забруднених територій 38
2.1.5. Гідроморфологічні зміни 39
2.2. Підземні води 41
2.2.1. Забруднення 41
Інші істотні антропогенні впливи 44
Зміни клімату 44
Засмічення поверхневих водних обєктів твердими побутовими відходами, в тому числі пластиком 45
Інвазивні види 45

3 ЗОНИ (ТЕРИТОРІЇ), ЯКІ ПІДЛЯГАЮТЬ ОХОРОНІ, ТА ЇХ КАРТУВАННЯ 47

3.1. Об'єкти Смарагдової мережі 48
3.2. Зони санітарної охорони 49
3.3. Зони охорони цінних видів водних біоресурсів 49
3.4. Масиви поверхневих/підземних вод, які використовуються для рекреаційних, лікувальних, курортних та оздоровчих цілей, а також води, призначені для купання 50
3.5. Зони, вразливі до (накопичення) нітратів 51
3.6. Уразливі та менш уразливі зони, визначені відповідно до критеріїв, що затверджуються Міндовкілля 51

4 КАРТУВАННЯ СИСТЕМИ МОНІТОРИНГУ, РЕЗУЛЬТАТІВ ПРОГРАМ МОНІТОРИНГУ, ЩО ВИКОНУЮТЬСЯ ДЛЯ ПОВЕРХНЕВИХ ВОД (ЕКОЛОГІЧНИЙ І ХІМІЧНИЙ), ПІДЗЕМНИХ ВОД (ХІМІЧНИЙ І КІЛЬКІСНИЙ), ЗОН (ТЕРИТОРІЙ), ЯКІ ПІДЛЯГАЮТЬ ОХОРОНІ 54

4.1. Поверхневі води 54
4.1.1. Система моніторингу 54
4.1.2. Гідроморфологічна оцінка / стан 54
4.1.3. Оцінка хімічного стану 54
4.1.4. Оцінка екологічного стану 58
4.1.5. Оцінка екологічного потенціалу 58
4.2. Підземні води 59
4.2.1. Система моніторингу 59

4.2.2. Оцінка хімічного стану / оцінка ризику 60
4.2.3. Оцінка за об'ємами / запасами підземних вод 60

5 ПЕРЕЛІК ЕКОЛОГІЧНИХ ЦІЛЕЙ ДЛЯ ПОВЕРХНЕВИХ ВОД, ПІДЗЕМНИХ ВОД І ЗОН (ТЕРИТОРІЙ), ЯКІ ПІДЛЯГАЮТЬ ОХОРОНІ, ТА СТРОКИ ЇХ ДОСЯГНЕННЯ (У РАЗІ ПОТРЕБИ ОБҐРУНТУВАННЯ ВСТАНОВЛЕННЯ МЕНШ ЖОРСТКИХ ЦІЛЕЙ ТА/АБО ПЕРЕНЕСЕННЯ СТРОКІВ ЇХ ДОСЯГНЕННЯ). 62

5.1. Екологічні цілі для поверхневих вод 63
5.2. Екологічні цілі для підземних вод 64

6 ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ ВОДОКОРИСТУВАННЯ 66

6.1. Економічний розвиток території басейну 66
6.2. Характеристика сучасного водокористування 67
6.2.1. Комунальне водокористування 71
6.2.2. Промислове водокористування (в розрізі основних водокористувачів) 72
6.2.3. Водокористування у сільському господарстві 73
6.2.4. Водокористування на транспорті 73
6.2.5. Інші види водокористування 73
6.3. Прогноз потреб у воді основних галузей економіки 73
6.4. Інструменти економічного контролю 74
6.4.1. Окупність використання водних ресурсів 74
6.4.2. Тарифи на воду 79

7 ОГЛЯД ВИКОНАННЯ ПРОГРАМ АБО ЗАХОДІВ, ВКЛЮЧАЮЧИ ШЛЯХИ ДОСЯГНЕННЯ ВИЗНАЧЕНИХ ЦІЛЕЙ. 83

8 ПОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПРОГРАМ (ПЛАНІВ) ДЛЯ РАЙОНУ РІЧКОВОГО БАСЕЙНУ ЧИ СУББАСЕЙНУ, ЇХ ЗМІСТ ТА ПРОБЛЕМИ, ЯКІ ПЕРЕДБАЧЕНО РОЗВ'ЯЗАТИ 93

8.1. Поверхневі води 91
8.1.1. Заходи, спрямовані на зменшення забруднення органічними речовинами, біогенними речовинами та небезпечними речовинами (дифузні та точкові джерела)..... 91
8.1.2. Заходи, спрямовані на покращення/відновлення гідрологічного режиму та морфологічних показників 93
8.2. Підземні води 93
8.3. Інші заходи 93
8.4. Загальна оцінка ефективності запропонованих заходів для МПВ..... 94

9 ЗВІТ ПРО ІНФОРМУВАННЯ ГРОМАДСЬКОСТІ ТА ГРОМАДСЬКЕ ОБГОВОРЕННЯ ПРОЕКТУ ПЛАНУ УПРАВЛІННЯ РІЧКОВИМ БАСЕЙНОМ. 97

10 ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНИХ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ, ВІДПОВІДАЛЬНИХ ЗА ВИКОНАННЯ ПЛАНУ УПРАВЛІННЯ РІЧКОВИМ БАСЕЙНОМ. 99

11 ПОРЯДОК ОТРИМАННЯ ІНФОРМАЦІЇ, У ТОМУ ЧИСЛІ ПЕРВИННОЇ, ПРО СТАН ПОВЕРХНЕВИХ І ПІДЗЕМНИХ ВОД 106

Список скорочень

$БСК_5$……..	біохімічне споживання кисню
БУВР……..	басейнове управління водних ресурсів
ВВП……	валовий внутрішній продукт
ВДВ…….....	валова додана вартість
ВРД ЄС…….	Водна рамкова директива Європейського Союзу
ВРП……	валовий регіональний продукт
ВРХ……	велика рогата худоба
ГВЕП……	головна водно-екологічна проблема
ГДК……	гранично допустима концентрація
ГЕС……	гідроелектростанція
ДВА ……..	Державне агентство водних ресурсів України
УкрДГРІ……	Український державний геологорозвідувальний інститут
ДСНС ……...	Державна служба України з питань надзвичайних ситуацій
ЖКГ……	житлово-комунальне господарство
ЕЗПВ……	експлуатаційні ресурси підземних вод
ЕНЯ……	екологічний норматив якості
ІЗМПВ……	істотно змінений масив поверхневих вод
КМУ……	Кабінет Міністрів України
КП…….....	комунальне підприємство
МінАПК …….	Міністерство аграрної політики та продовольства України
Міндовкілля……..	Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України
МПВ……	масив поверхневих вод
МПзВ……..	масив підземних вод
ОЗ……...	охоронна зона
ОМС……..	органи місцевого самоврядування
ОНПС……...	охорона навколишнього природного середовища
ПЗФ……	природно-заповідний фонд
ПРПВ…….	прогнозні ресурси підземних вод
ПУРБ…….	план управління річковим басейном
РБР……...	район басейну річки
РОВР ……	регіональне управління водних ресурсів
ХСК……...	хімічне споживання кисню
ЦВВ……	централізоване водопостачання та водовідведення
ШМПВ…….....	штучний масив поверхневих вод

Список таблиць

Таблиця 1 Дескриптори для річок (система А)

Таблиця 2 Дескриптори для озер (система А)

Таблиця 3 Дескриптори для перехідних вод (система В)

Таблиця 4 Дескриптори для прибережних вод (система В)

Таблиця 5 Типи МПВ категорії «річки»

Таблиця 6 Тип МПВ категорії «озера»

Таблиця 7 Типи МПВ категорії «перехідні води»

Таблиця 8 Типи МПВ категорії «прибережні води»

Таблиця 9 Розподіл МПВ категорії «річки» за дескрипторами

Таблиця 10 Розподіл МПВ категорії «річки» за типами

Таблиця 11 МПВ категорії «озера»

Таблиця 12 Типи МПВ категорії «перехідні води»

Таблиця 13 Типи МПВ категорії «прибережні води»

Таблиця 14 Масиви підземних вод у безнапірних водоносних горизонтах

Таблиця 15 Масиви підземних вод у напірних водоносних горизонтах

Таблиця 16 Скид стічних вод в поверхневі водні об’єкти в басейні річок Причорномор’я

Таблиця 17 Скиди органічних речовин, що надійшли до басейну протягом 2021 року

Таблиця 18 Коефіцієнти для розрахунку продукції гною від тварин різного типу

Таблиця 19 Вміст сполук азоту і фосфору у гної свійських тварин

Таблиця 20 Граничні значення категорій для критерію оцінки ризику недосягнення екологічних цілей від дифузних джерел «Баланс ґрунту»

Таблиця 21 Надходження сполук азоту і фосфору з водозбірної площі басейну річок Причорномор'я

Таблиця 22 Гідроморфологічні зміни МПВ басейну річок Причорномор’я

Таблиця 23 Тиски на МПзВ

Таблиця 24 Хімічний стан МПВ за даними моніторингу 2022 року

Таблиця 25 Хімічний стан МПВ на основі інтерполяції даних моніторингу

Таблиця 26 Загальна оцінка хімічного стану МПВ за 2022 рік **(**дані моніторингу та інтерполяція даних моніторингу).

Таблиця 27 Перелік спостережних пунктів на території басейну річок Причорномор’я

Таблиця 28 Частка площі та населення областей в межах басейну, %

Таблиця 29 Динаміка ВРП басейну річок Причорномор'я, 2015-2019 рр.

Таблиця 30 ВДВ басейну в розрізі галузей економіки, 2015-2019 рр.

Таблиця 31 Динаміка зміни кількості водокористувачів та обсягу забору води

Таблиця 32 Характеристика водокористування у басейні, 2021 р., млн.м^3

Таблиця 33 Водокористування та водоємність ВДВ галузей економіки басейну

Таблиця 34 Соціально-економічна вага основних водокористувачів

Таблиця 35 Динаміка надходжень рентної плати за спеціальне використання води до державного та місцевих бюджетів у басейні, тис. грн

Таблиця 36 Динаміка надходжень екологічного податку за скиди у водні об’єкти до державного та місцевих бюджетів у басейні річок Причорномор'я, тис. грн.

Таблиця 37 Динаміка надходжень орендної плати до місцевих бюджетів в басейні річок Причорномор'я , тис. грн.

Таблиця 38 Динаміка надходжень плати за спеціальне використання водних біоресурсів до місцевих бюджетів у басейні річок Причорномор'я , тис. грн

Таблиця 39 Динаміка капітальних вкладень у басейні річок Причорномор'я, тис. грн

Таблиця 40 Динаміка поточних вкладень у басейні річок Причорномор'я, тис. грн

Таблиця 41 Розрахунок надходжень і капітальних видатків за показниками 2020 року у басейні річок Причорномор'я

Таблиця 42 Тарифи на централізоване водопостачання та водовідведення компаній-ліцензіатів ОМС, що надають послуги в басейні річок Причорномор'я

Таблиця 43 Ставки рентної плати за спеціальне використання води

Таблиця 44 Ставки екологічного податку за скиди окремих забруднюючих речовин у водні об’єкти, грн

Таблиця 45 Вартість послуг із забору води на полив у басейні, 2018 –2020 р., грн /м^3 (без ПДВ)

Таблиця 46 Матриця оцінки економічної ефективності програми заходів у басейні річок Причорномор’я

Таблиця 47 Органи виконавчої влади у галузі використання і охорони вод та відтворення водних ресурсів

Таблиця 48 Основні нормативно-правові акти, якими визначені повноваження органів виконавчої влади у галузі використання і охорони вод та відтворення водних ресурсів

Список рисунків

Рисунок 1 Розподіл ІЗМПВ за причинами гідроморфологічних навантажень (%)

Рисунок 2 Розподіл визначених МПВ за категоріями (%)

Рисунок 3 Розподіл визначених МПВ за довжиною

Рисунок 4 Розподіл визначених полігональних МПВ залежно від площі

Рисунок 5 Концептуальна модель DPSIR

Рисунок 6 Оцінка ризику недосягнення доброго екологічного стану/потенціалу за результатами оцінки антропогенних навантажень від точкових джерел (%)

Рисунок 7 Оцінка ризику недосягнення доброго екологічного стану/потенціалу за результатами оцінки антропогенних навантажень від дифузних джерел (%)

Рисунок 8 Оцінка ризику недосягнення доброго екологічного стану / потенціалу за результатами оцінки антропогенних навантажень: гідроморфологічні зміни (%)

Рисунок 9 Узагальнена оцінка ризику недосягнення доброго екологічного стану / потенціалу МПВ (%)

Рисунок 10 Моніторинг поверхневих вод за річковими басейнами, 2022 рік

Рисунок 12 Вплив військових дій на можливість управління водними ресурсам

Рисунок 13 Відносна частка орних земель у басейні річок Причорномор'я

Рисунок 14 Емісія сполук азоту з водозбірної площі окремих річок Причорномор'я

Рисунок 15 Емісія сполук фосфору з водозбірної площі окремих річок Причорномор'я

Рисунок 16 Розподіл ІМПВ за типами гідроморфологічних навантажень

Рисунок 17 Розподіл річок басейну річок Причорномор'я за наявністю гідроморфологічних змін

Рисунок 18 Розподіл об'єктів Смарагдової мережі за категоріями (%)

Рисунок 19 Розподіл питних водозаборів за типами (%)

Рисунок 20 Гідроморфологічний стан МПВ басейну річок Причорномор'я

Рисунок 21 Хімічний стан лінійних МПВ басейну річок Причорномор'я (дані моніторингу та інтерполяція)

Рисунок 22 Хімічний стан полігональних МПВ басейну річок Причорномор'я (дані моніторингу та інтерполяція)

Рисунок 23 Сумарна оцінка хімічного стану МПВ басейну річок Причорномор'я

Рисунок 24 Терміни досягнення екологічних цілей для МПВ

Рисунок 25 Терміни досягнення екологічних цілей МПзВ

Рисунок 26 Джерела забору води

Рисунок 27 Характеристика водокористування району басейну річок Причорномор'я

Рисунок 28 Соціально-економічне значення секторів економіки

Рисунок 29 Співвідношення заходів, спрямованих на зменшення забруднення органічними, біогенними та небезпечними речовинами від точкових і дифузних джерел та спосіб їх реалізації (реконструкція або будівництво КОС та КМ), %

Рисунок 30 Розподіл заходів в залежності від оцінки ризиків МПВ (за показниками забруднення), %.

Рисунок 31 Розподіл заходів в залежності від оцінки ризиків МПВ (за гідроморфологічними показниками), %.

Рисунок 32 Основні та додаткові заходи для МПВ РРБ річок Причорномор'я, кількість заходів.

Рисунок 33 Кількість заходів в залежності від популяційного еквіваленту в басейні річок Причорномор’я

Рисунок 34 Розподіл заходів з різним рівнем ефективності за загальною вартістю заходів

Рисунок 35 Розподіл заходів з різним рівнем ефективності за соціальною складовою (тис. осіб)

Список додатків

Додаток 1	Перелік визначених МПВ РБР Причорномор'я
Додаток 2	Характеристики МПзВ РБР Причорномор'я
Додаток 3	Перелік випадків руйнувань, зупинень, порушень технологічного процесу підприємства
Додаток 4	Перелік об‘єктів Смарагдової мережі в межах басейну річок Причорномор'я
Додаток 5	Перелік пунктів моніторингу поверхневих вод басейну річок Причорномор'я
Додаток 6	Результати оцінки МПВ за біологічними, гідроморфологічними, фізико-хімічними та хімічними показниками за 2022 рік
Додаток 7	Результати оцінки хімічного стану МПВ за 2022 рік
Додаток 9.1	Характеристика водокористування у басейні, 2021 р., млн.м^3
Додаток 9.2	Скиди зворотних вод у водні обєкти в розрізі категорій вод, щзо скидаються
Додаток 10	Перелік загальнодержавних цільових програм обласних та місцевих програм фондів державних інвестиційних проектів проектів міжнародної технічної допомоги регіональних та місцевих інфраструктурних проектів
Додаток 11	Повний перелік заходів басейну річок Причорномор'я
Додаток 12	Аналіз економічної ефективності програми заходів плану управління басейном річок Причорномор'я

1. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПОВЕРХНЕВИХ ТА ПІДЗЕМНИХ ВОД

1.1. Опис річкового басейну

1.1.1. Гідрографічне та водогосподарське районування

Річковий басейн річок Причорномор'я повністю розташований на території України.

Площа водозбору річок басейну – 31 861 км^2. Басейн охоплює 4.5% території України.

Район басейну річок (РБР) Причорномор'я охоплює територію 3-ох областей України: Одеська (67,2%), Миколаївська (11%) та Херсонська (21,8%).

Гідрографічна мережа РБР Причорномор'я включає 68 річок із площею водозбору більше 10 км^2, 3 озера із площею більше 0.5 км^2 та 23 водосховища (з об'ємом більше 1 млн м^3).

Згідно з наказом Міністерства екології та природних ресурсів України №103 від 3 березня 2017 року «Про затвердження Меж районів річкових басейнів, суббасейнів та водогосподарських ділянок» у РБР Причорономор'я виділяється 4 водогосподарські ділянки.

1.1.2. Клімат

Клімат басейну помірно континентальний з жарким сухим літом, м'якою малосніжною нестійкою зимою. Середня температура січня змінюється в межах від -5,0°С на півночі до -1,8°С на півдні; липня, відповідно, від +21,0 °С до +22,9°С.

Абсолютні максимуми температур сягають +40°С і більше, мінімуми до -20°С і нижче. Безморозний період триває 130-150 днів на півночі, 166-208 – на півдні.

Річна кількість опадів в межах басейну на півночі перевищує 450 мм, у центральній частині становить 400-450 мм, а у південній – 350-400 мм. Більша частина опадів припадає на теплу пору року.

Найсухішою є ділянка на південному сході морського узбережжя (Херсонська область), де за теплий період випадає менше 250 мм опадів. Влітку і взимку переважають вітри північних і північно-західних напрямків.

Відносна вологість повітря становить 85-86% взимку та 62-63% влітку. На морському узбережжі ці показники помітно вищі: 88-90% взимку та 76-78% влітку.

Клімат басейну посушливий, і це його головна негативна характеристика щодо умов розвитку сільського господарства. Центральні й південні території мають високу ймовірність настання тривалих бездощових періодів більше 40 днів – 60-80% і більше, понад 50 днів – 30-40% і більше. Серед несприятливих кліматичних явищ для басейну характерні суховії та пилові бурі (повторюваність - 3-8 днів на рік), грози (20 - 26 днів), град (2 дні), посухи, на морському узбережжі - тумани (20-30 днів на рік).

1.1.3. Рельєф

На території басейну виділяються два крупних орографічних елемента – Причорноморська низовина і Подільська височина.

Більша частина території розташована в межах Причорноморської низовини, яка є типовою рівниною. Максимальні відмітки її поверхні не перевищують 130–150 м і приурочені переважно до північної частини. Найбільш низькі ділянки простягаються вздовж морського узбережжя. Розчленованість незначна і зменшується з заходу на схід і в середньому складає 0,5–0,7 км/км^2.

Північно-західна частина розміщена на відрогах Подільської височини, що має в межах басейну найбільші абсолютні висоти (до 288 м) з глибоким (до 80–100 м) ерозійним долинно–яружним розчленуванням.

На південному заході територія басейну приурочена до південних схилів Центрально-Молдовської височини з абсолютними відмітками поверхні до 100-140 м над рівнем моря.

На даній території зустрічаються форми рельєфу різного генезису – акумулятивні, ерозійні, денудаційні, просадочні, штучні. Для північної і північно-східної частини басейну типовими є широкі вододіли (первинно-акумулятивні рівнини).

На південному сході – морські верхньопліоценові тераси. Уздовж морського узбережжя спостерігаються морські акумулятивні форми рельєфу – пляжі, коси, пересипи. Частина морських берегів, лиманів і озер є абразійними, обвальними, а подекуди зсувними.

Широко розповсюджені форми ерозійного рельєфу – долини річок і балки. Сукупною дією процесів ерозії і акумуляції були створені крупні річні долини з четвертинними і пліоценовими надзаплавними терасами. Поперечний профіль долин асиметричний. Через особливості тектоніки регіону і диференційованими вертикальними рухами окремих блоків, більш крутими і розчленованими є ліві схили долин. В гирлах балок і ярів часто зустрічаються конуси виносу.

В цілому більш рівнинний рельєф території сприяє інтенсивному господарському освоєнню краю.

1.1.4. Геологія

Територія басейну розташована на двох тектонічних елементах – Причорноморській западині та Українському кристалічному щиті.

Більша частина басейну розташована в Причорноморській западині. Формування її проходило на початку крейдового періоду, максимальний прогин – в пізній крейді і палеогені на більш стародавній гетерогенній основі. В східній частині вона представлена архей-протерозойським фундаментом, в західній – Скіфською плитою, яка складена породами кембрію, силуру і інших систем палеозою і мезозою. Вісь западини проходить через Білгород-Дністровський – Скадовськ – Армянськ – Генічеськ. Зі сходу западина обмежена Приазовським виступом кристалічного фундаменту. Загальна структура її ускладнена пологими плікативними дислокаціями платформного характеру.

Північна частина території району басейну річок Причорномор'я розташована на південних схилах Українського кристалічного щита, складеного давніми кристалічними породами. Далі на південь схили щита занурені на значну глибину (на морському узбережжі - до 2 км) і перекриті чохлом осадових відкладів.

На поверхні кристалічного фундаменту залягає потужна товща осадових утворень: палеозою, мезозою і кайнозою. Відклади від палеогену і нижче, як правило, безпосередньо не впливають на формування водно-сольового режиму водних об’єктів. Найбільш широко розповсюджені утворення неогену які представлені відкладами тортонського, сарматського, меотичного, понтичного, кіммерійського і куяльницького ярусів у вигляді глин, вапняків, пісковиків, піску, мергелів, супісків, суглинків. Четвертинні відкладення представлені багатьма генетичними типами. Насамперед алювіальними, алювіально-делювіальними, делювіальними, елювіально-делювіальними, елювіальними, еолово-делювіальними та іншими (у вигляді суглинків, супісків, пісків, лесів і лесоподібних порід, галечників, гравію, мулів). Крім того, на території фрагментарно розповсюджені морські, лиманно-морські, лиманно-дельтові відклади.

1.1.5. Гідрогеологія

Територія басейну лежить в межах Причорноморського артезіанського басейну. Особливості геологічної будови і різноманітність літологічного складу осадової товщі зумовили складні гідрогеологічні умови даного артезіанського басейну. Підземні води розміщені у відкладах різного віку, генезису і літологічного складу - від зони тріщин кристалічного фундаменту до четвертинних. Ґрунтові води знаходяться в четвертинних і неогенових породах і характеризуються різноманітними глибиною залягання, способами і доступністю видобутку, розповсюдженням та якістю. Всього спостерігається близько 20 водоносних горизонтів, які мають вплив на режим поверхневих водних об’єктів.

Загальні запаси підземних вод у басейні обмежені і потребують суворого контролю щодо їх забору та використання.

Найбільш складна ситуація з підземними водами склалася на Дунай-Дністровському межиріччі, на півдні Дністровсько-Дніпровського межиріччя, а також у Херсонській області. Тут вони поширені несуцільно (фрагментарно).

Більшість вод за загальною мінералізацією перевищує норматив - 1 грам на літр. Особливо висока мінералізація ґрунтових вод Дунай-Дністровського межиріччя, приміської зони Одеси, територій Миколаївської та Херсонської областей.

За хімічним складом характеристика підземних вод така: серед аніонів переважають гідрокарбонати, хлориди, сульфати, у катіонах - магній, натрій, кальцій. Переважають мішані хімічні типи вод, такі як гідрокарбонатно-хлоридно-магнієво-натрієві, гідрокарбонатно-натрієво-магнієві, хлоридно-натрієво-магнієві та ін. Для підземних вод басейну характерний підвищений (у 2-4 рази проти норми) вміст іонів сульфату, особливо в південних і південно-західній та південно-східній частинах, а також іонів хлору, вміст яких у південній частині басейну вище нормативу у 2-4 рази і більше.

1.1.6. Ґрунти

Положення басейну переважно в степовій та в меншій мірі лісостеповій ландшафтних зонах зумовило суцільне поширення чорноземних різновидів ґрунтів. Лише у долинах річок розвинені лучно-чорноземні і лучні й чорноземно-лучні солонцюваті ґрунти.

У ґрунтовому покриві переважають чорноземи: на півночі реградовані та типові, у центральній частині - звичайні, на півдні - чорноземи південні, на південному сході - темно-каштанові солонцюваті ґрунти. Внаслідок надзвичайно високого сільськогосподарського освоєння території, інтенсивного розорювання схилових земель в басейні поширена ерозія ґрунтів - водна та вітрова (дефляція ґрунтів), що охопила вже майже половину оброблюваних земель і завдає великої шкоди сільському господарству.

За схемою агроґрунтового районування України в межах басейну виділяють дві агроґрунтові зони. Північна частина басейну входить до Лісостепової агроґрунтової зони з чорноземами потужними, реградованими, вилуженими і підзолистими. Переважають потужні (за профілем) ґрунти з малим і середнім вмістом гумусу. Степова чорноземна агроґрунтова зона охоплює центральну і південну частину території басейну і поділяється на дві агроґрунтові підзони. В агроґрунтовій підзоні Північного степу з чорноземами звичайними переважають малогумусні ґрунти різної потужності: на півночі - потужні й середньопотужні, на півдні - середньо- й малопотужні. Агроґрунтова підзона Південного степу з чорноземами південними виділяється поширенням малогумусних південних чорноземів середньої та малої потужності та темно-каштанові ґрунти. У цій підзоні вже розвинені залишково-солонцюваті чорноземи, лучно-чорноземні солонцюваті ґрунти і солонці.

В межах басейну спостерігається чітка зональна диференціація ґрунтів з півночі-північного заходу на південь, яка ускладнена азональними (незональними) ґрунтами долин річок.

В цілому чорноземні ґрунти мають високу родючість і становлять головне природне багатство краю. На жаль, внаслідок інтенсивного і не завжди правильного використання значна частина ґрунтового покриву помітно деградує. Ґрунти на схилах потерпають від водної та вітрової ерозії, внаслідок якої зменшується вміст гумусу та їх потужність.

1.1.7. Рослинність

Рослинний покрив басейну переважно степовий, на півночі — лісостеповий. За сучасним геоботанічним районуванням північні території входять до Дніпровсько-Бузького геоботанічного округу дубових степів. Тут поширені широколистяні ліси - дубові і дубово-грабові, складені з дубу черешчатого з домішкою дубу скельного. Лучні степи з просуванням на південь змінюються різнотравно-типчаково-ковиловими степами з домішками степової рослинності на вапняках.

Центральну частину басейну займає смуга (підзона) різнотравно-типчаково-ковилових степів, у межах якої виділяють Саратський геоботанічний округ з багаторізнотравно-типчаково-ковиловими степами і лучно-галофітними асоціаціями на південних відрогах Центрально-Молдовської височини, та Дністровсько-Бузький округ з різнотравно-типчаково-ковиловими степами і байрачними дубовими перелісками.

Південно-західна приморська смуга типчаково-ковилових степів представлена Дунай-Дністровським геоботанічним округом з типчаково-ковиловими і полинно-типчаково-ковиловими

степами у комплексі з галофітними угрупованнями та солонцюватими луками. Межиріччя Дністровського та Тилігульського лиманів займає Дністровсько-Бузький геоботанічний район з типчаково-ковиловими степами і рослинністю вапняків, які на ділянці прибережної смуги від Одеси до гирла Тилігульського лиману доповнюються полинно-типчаково-ковиловими степами.

Майже скрізь природні степи перетворені в орні землі, зайняті сільськогосподарськими культурами. Крім того, значне місце займають сади і виноградники. Разом з тим, минулі степи перетинаються тепер полезахисними смугами, у яких ростуть засухостійкі види деревинно-чагарникової рослинності.

1.1.8. Тваринний світ

Тваринний світ представлений степовими, лісостеповими та інтразональними видами, серед яких поширені птахи, ссавці, плазуни, риби. В межах басейну виділені три зоогеографічні округи — Лісостеповий, Дунайсько-Дністровський і Причорноморський.

В межах Лісостепового зоогеографічного округу поширені такі лісові види фауни: серед ссавців — лось, кабан, вовк, борсук, кажани, білка, соня-полчок, полівка руда, куниця лісова, тхір темний (лісовий), лісовий кіт, олені - плямистий, шляхетний; птахи - орлани (могильник, підорлик), яструби (тетерев'ятник), шуліка червоний, осоїд, сокіл-балобан, сови (неясить сіра), дятли (малий, строкатий) синиці (гаєчка, довгохвоста), повзик, мухоловки (білошийка, мала); плазуни - гадюка звичайна, мідянка, веретенниця.

У Дунай-Дністровському зоогеографічному окрузі основний фауністичний комплекс степовий, а в агроценозах - лісовий. Тут багато птахів, серед яких лунь польовий, дрохва, авдотка, фазан, сіра куріпка. У складі ссавців дикий кролик, хом'як, сліпиш білозубий, тхір степовий (світлий).

У Причорноморському зоогеографічному окрузі (округ річкових долин узбереж моря і лиманів) переважає водолюбна фауна.

Кілька десятків видів фауни занесені до Червоної книги світу і Червоної книги України і підлягають охороні.

1.1.9. Гідрологічний режим

Кліматичні умови та рельєф території обумовили наступні особливості гідрологічного режиму річок басейну Причорномор'я.

Всі річки маловодні, більшість з них влітку пересихають. Найбільшій об'єм середнього річного стоку у річок Тилігул та Когильник (понад 40 млн. м^3); у річки В. Куяльник - менше 30 млн. м^3; у річки М. Куяльник - менше 20 млн. м^3. У всіх інших річок об'єм середнього річного стоку становить менше 10 млн. м^3. Більша частина річкового стоку (80-90%) проходить у весняний період.

Живлення річок, переважно, снігове. Щорічний режим характеризується весняною повінню і тривалою літньо-осінньою меженню з рідкими зливовими паводками. У зв'язку з частими відлигами зимою, що призводять до часткового або повного танення снігу, відбувається формування зимових паводків різної інтенсивності та водності. За рахунок таких умов навесні часто формуються невисокі водопілля з максимальними витратами води, часто нижчими за зимові паводки у січні-лютому.

Річки басейну не дренують основні водоносні горизонти і тому практично не мають підземного живлення. Нетривалий весняний стік, відсутність стоку в теплий період зумовлюють украй нерівномірний розподіл стоку, призводять до пересихання їх улітку. Після проходження повені більшість річок, як правило, пересихають, причому пересихання нерідко триває до наступного сніготанення.

Тривалість льодоставу 1-2 місяці. Очищення від льоду річок відбувається на початку та всередині березня, без льодоходів.

Похил русел річок незначний (від 0,8 до 1,6 м/км), течія повільна.

В останні роки спостерігається зменшення водності більшості річок. Відбувається це в основному через кліматичні зміни (підвищення середньорічних значень температури повітря, перерозподіл кількості і інтенсивності опадів, збільшення кількості посушливих явищ в літній

період), так і антропогенна діяльність (надмірна розораність водозбору, випрямлення русел тощо).

Також необхідно відмітити, що на річках басейну відсутні гідрологічні пости. Це не дає можливості своєчасно одержувати фактичні дані про витрати та рівні води на річках. Всі значення щодо величину стоку вираховуються за непрямими даними.

1.1.10.Специфіка річкового басейну

Басейн річок Причорномор'я не має основної річки, територія складається з порівняно невеликих басейнів багатьох річок. Басейн має приморське положення. Територія басейну розділена на 3 окремих частини.

Широкий вихід в Азово-Чорноморський басейн і великі річкові магістралі (Дунай, Дніпро) визначають великі переваги транспортно-географічного положення і рекреаційний потенціал басейну. Тут розміщені найкрупніші порти України: Одеса, Чорноморськ, Південний. З урахуванням розвиненої транспортної інфраструктури та мережі сухопутного транспорту, регіон має дуже високий транспортно-розподільний та міжнародний транзитний потенціал, який слід розглядати як головний чинник економічного розвитку краю та країни загалом.

Басейн розміщений переважно у степовій, частково, - лісостеповій природних зонах. Це визначає його головне природне багатство - земельні ресурси. Однак негативним є те, що значна територія басейну за кліматичними умовами відноситься до районів нестійкого, недостатнього зволоження та посушливої зони. Тому всі річки маловодні. У зв'язку з цим дуже гостро стоїть проблема їх екологічного захисту та очищення.

Ще однією особливістю річок Причорномор'я є те, що поверхневі та підземні води не задовольняють потреби господарства та населення. Тому вода в регіон постачається із сусідніх річкових басейнів. Так фактично єдиним джерелом водопостачання однієї з найбільших агломерації України – Одеської – є річка Дністер. Для зрошення сільськогосподарських угідь в Херсонській області використовується дніпровська вода; в Миколаївській - південно-бузька, в Одеській - дунайська і дністровська.

Природні озера на території Одеської та Миколаївської областей представлені лиманами, які займають затоплені пониззя річкових долин. В Херсонській області на прибережній території є багато невеликих озер лагунного походження.

1.1.11.Типологія масивів поверхневих вод

Типологію МПВ виконано відповідно до Методики визначення масивів поверхневих вод (далі – Методика), затверджених наказом Мінприроди від 14.01.2019 №4 з метою деталізації гідрографічного районування території України, підготовки програми державного моніторингу вод, а також розроблення та оцінки ефективності виконання ПУРБ.

У РБР Причорномор’я визначені МПВ п’яти категорій поверхневих вод – річки, озера, штучні та істотно змінені масиви поверхневих вод, перехідні та прибережні води.

Для типології та деліниації річок та озер застосовано систему А ВРД ЄС (табл. 1, табл. 2).

Таблиця 1. Дескриптори для річок (система А)

Дескриптори		
Висота водозбору, м	**Площа водозбору, км^2**	**Геологічні породи**
• середньогір'я: понад 800 • низькогір'я: 500 – 800 • височина: 200 – 500 • низовина: < 200	• малі: 10 - 100 • середні: >100 - 1000 • великі: >1 000 - 10 000 • дуже великі: > 10 000	• вапнякові • силікатні • органічні

Таблиця 2. Дескриптори для озер (система А)

Дескриптори			
Висота водозбору, м	**Середня глибина, м**	**Площа водного дзеркала, км^2**	**Геологічні породи**
• височина: 200 – 500 • низовина: < 200	• мілке: <3 • середнє за глибиною: 3 – 15 • глибоке: >15	• мале: 0,5 – 1 • середнє: 1 – 10 • велике: 10 – 100	• вапнякові • силікатні • органічні

Для типології МПВ категорії «перехідні води» та «прибережні води» використано систему В ВРД ЄС.

Для «перехідних вод» крім екорегіону та солоності, із числа обов'язкових дескрипторів, використовується додатковий показник – походження (Таблиця 3). Цей показник, як додатковий дескриптор, було включено за прикладом Румунії та Болгарії.

Таблиця 3. Дескриптори для перехідних вод (система В)

Екорегіон	Солоність,‰	Походження
• Чорне море • Азовське море	• олігогалинні 0.5 до < 5 • мезогалинні 5 до < 18 • полігалинні 18 до < 30 • евригалинні < 40	• узмор'я • лимани відкриті • лимани закриті

Для «прибережних вод» крім екорегіону, солоності, використовуються додаткові показники – експозиція (захищеність від хвиль та вітру), переважаючий склад донних відкладів (Таблиця 4).

Таблиця 4. Дескриптори для прибережних вод (система В)

Екорегіон	Солоність,‰	Експозиція	Донні відклади
• Чорне море • Азовське море	• опріснені < 0.5 • олігогалинні 0.5 до <5 • мезогалинні 5 до <18 • полігалинні 18 до <30 • евригалинні 30 до <40	• захищені (затоки, бухти) • відкриті (мисові зони, пряме узбережжя)	• глинисто-мулисті • мулисто-піщані • піщані

РБР Причорномор'я знаходиться в межах одного екорегіону – Понтійська провінція (номер 12).

За площею водозбору річки басейну віднесено до малих (з площею водозбору менше 100 км^2), середніх (від 100 до 1000 км^2) та великих (від 1000 до 10 000 км^2) річок.

Відповідно до висоти водозбору річки басейну розташовані на низовині (менше, ніж 200).

Геологічні породи басейну представлені двома типами: вапнякові (Ca) та силікатні (Si).

Таблиця 5. Типи МПВ категорії «річки»

№	Код типу	Тип
1	UA_R_12_S_1_Ca	мала річка на низовині в вапнякових породах
2	UA_R_12_S_1_Si	мала річка на низовині в силікатних породах
3	UA_R_12_M_1_Ca	середня річка на низовині в вапнякових породах
4	UA_R_12_M_1_Si	середня річка на низовині в силікатних породах
5	UA_R_12_L_1_Si	велика річка на низовині в силікатних породах

У категорії «озера» визначено 1 тип МПВ (табл. 6).

Таблиця 6. Тип МПВ категорії «озера»

№	Код типу	Тип
1	UA_L_12_M_1_SH_Si	середнє озеро на низовині мілке в силікатних породах

У категорії «перехідні води» визначено 6 типів МПВ (табл. 7).

Таблиця 7. Типи МПВ категорії «перехідні води»

№ п/п	Код типу	Тип
1	UA_TW_M5_O_C	Олігогалинні закриті лимани
2	UA_TW_M5_M_O	Мезогалинні відкриті лимани
3	UA_TW_M5_M_C	Мезогалинні закриті лимани
4	UA_TW_M5_P_O	Полігалинні відкриті лимани
5	UA_TW_M5_E_O	Еврігалинні відкриті лимани
6	UA_TW_M5_E_C	Еврігалинні закриті лимани

Визначено **4 типи МПВ** категорії «прибережні води» (табл. 8)

Таблиця 8. Типи МПВ категорії «прибережні води»

№ п/п	Код типу	Тип
1	UA_CW_M5_M_EX_S_CS	Мезогалинні захищені мілкі глинисто-мулисті

2	UA_CW_M5_M_EX_S_SS	Мезогалинні захищені мілкі мулисто-піщані
3	UA_CW_M5_M_SH_S_S	Мезогалинні відкриті мілкі піщані
4	UA_CW_M5_M_SH_S_SS	Мезогалинні відкриті мілкі мулисто-піщані

1.1.12. Референційні умови

В основі оцінки екологічного стану МПВ лежить порівняння біологічних показників (донні макробезхребетні, макрофіти, фітобентос, фітопланктон і риби) з референційними умовами, які характеризують стан МПВ, який не зазнав антропогенного впливу або він є мінімальним.

Референційні умови визначаються на основі даних отриманих з референційних ділянок, шляхом моделювання (прогнозні моделі або методи ретроспективного прогнозування, що враховують історичні, палеогеографічні та інші доступні дані, що забезпечують достатній рівень достовірності величин для референційних умов для кожного типу МПВ) або за допомогою комбінації цих методів чи на основі експертної думки.

Для встановлення референційних значень для біологічних показників на основі даних отриманих з референційних ділянок необхідно встановити такі ділянки для кожного типу МПВ всіх природних категорій. Мережа повинна охоплювати достатню кількість ділянок, щоб забезпечити достатній рівень достовірності та враховувати мінливість значень для показників, що відповідають відмінному екологічному стану даного типу МПВ.

Основні критерії вибору референційних ділянок:

- характеризують стан МПВ без антропогенного впливу або з мінімальним впливом;
- відсутня промисловість чи інтенсивне сільське господарство,
- коцентрації специфічних синтетичних забруднюючих речовин дорівнюють нулю або нижчі за межі виявлення,
- відсутні морфологічні зміни,
- водозабір і регулювання стоку спричиняють лише незначні коливання рівнів води і не впливають на якість поверхневих вод,
- рослинність прибережної зони відповідає типу МПВ та географічному положенню,
- відсутні інвазивні види,
- рибальство та аквакультура не впливають на функціонування екосистеми.

Відповідно до пп. 2 п. VII. наказу Мінприроди від 14.01.2019 №5 «Про затвердження Методики віднесення масиву поверхневих вод до одного з класів екологічного та хімічного станів масиву поверхневих вод, а також віднесення штучного [...]», типоспецифічні референційні умови можуть також визначатися на основі наявних референційних ділянок на території інших країн для такого самого типу МПВ або ж шляхом поєднання процедур зазначених вище.

Враховуючи те, що в Україні на даний час референційні умови для всіх типів МПВ не визначені, було запропоновано використати референційні умови, які встановлені для аналогічних або схожих типів у сусідніх країнах ЄС, а саме Словацькій Республіці та Румунії.

Методологія включає чотири гідробіологічні показники (донні макробезхребетні, фітопланктон, фітобентос, макрофіти, відповідно макроводорості і покритонасінні) для чотирьох природних категорій поверхневих вод (річки, озера, перехідні води та прибережні води), які були виділені в України.

Розроблено проєкт наказу про затвердження екологічних нормативів якості води МПВ та внесення змін до деяких нормативно-правових актів, якими закріплено референційні умови та типо специфічні класифікації.

1.2. Визначення масивів

1.2.1. Поверхневі води

У РБР Причорномор’я визначення МПВ проводилося на 68 річках та 3 озерах (згідно даних геопорталу «Водні ресурси України» Державного агентства водних ресурсів України).

В межах РБР Причорномор’я визначено 231 МПВ. Визначені МПВ відносяться до таких категорій поверхневих вод:

- річки,
- озера,
- штучні (ШМПВ) та істотно змінені (ІЗМПВ),
- перехідні води,
- прибережні води.

Категорія «річки»

Згідно з Методикою визначено 127 МПВ. Кількість визначених МПВ залежно від дескрипторів та типів наведена у таблиці 9 та 10.

Таблиця 9. Розподіл МПВ категорії «річки» за дескрипторами

Дескриптор	Показник	Кількість МПВ
за екорегіоном	Понтійська провінція	127
за площею водозбору	малих (S)	61
	середніх (M)	62
	великих (L)	4
за висотою водозбору	на низовині	127
за геологічними породами	в силікатних породах	116
	в вапнякових породах	11

Таблиця 10. Розподіл МПВ категорії «річки» за типами

№	Код типу	Тип	Кількість визначених МПВ
1	UA_R_12_S_1_Ca	мала річка на низовині в вапнякових породах	3
2	UA_R_12_S_1_Si	мала річка на низовині в силікатних породах	58
3	UA_R_12_M_1_Ca	середня річка на низовині в вапнякових породах	8
4	UA_R_12_M_1_Si	середня річка на низовині в силікатних породах	54
5	UA_R_12_L_1_Si	велика річка на низовині в силікатних породах	4

Категорія «озера»

Визначено 3 МПВ (табл. 11) в РБР Причорномор’я.

Таблиця 11. МПВ категорії «озера»

№	Код типу	Тип	Кількість визначених МПВ
5	UA_L_12_M_SH_1_Si	середнє озеро на низовині мілке в силікатних породах	3

Категорія «перехідні води»

Визначено 18 МПВ в РБР Причорномор’я.

Таблиця 12. Типи МПВ категорії «перехідні води»

№	Код типу	Тип	Кількість визначених МПВ
1	UA_TW_M5_O_C	Олігогалинні закриті лимани	1
2	UA_TW_M5_M_O	Мезогалинні відкриті лимани	6
3	UA_TW_M5_M_C	Мезогалинні закриті лимани	1
4	UA_TW_M5_P_O	Полігалинні відкриті лимани	7
5	UA_TW_M5_E_O	Еврігалинні відкриті лимани	2
6	UA_TW_M5_E_C	Еврігалинні закриті лимани	1

Категорія «прибережні води»

Визначено 9 МПВ в РБР Причорномор’я.

Таблиця 13. Типи МПВ категорії «прибережні води»

№	Код типу	Тип	Кількість визначених МПВ
1	UA_CW_M5_M_EX_S_CS	Мезогалинні захищені мілкі глинисто-мулисті	1

2	UA_CW_M5_M_EX_S_SS	Мезогалинні захищені мілкі мулисто-піщані	2
3	UA_CW_M5_M_SH_S_S	Мезогалинні відкриті мілкі піщані	2
4	UA_CW_M5_M_SH_S_SS	Мезогалинні відкриті мілкі мулисто-піщані	4ч

Категорія «істотно змінені масиви поверхневих вод».

У басейні визначено **70 ІЗМПВ**. Частка ІЗМПВ від загальної кількості МПВ в РБР Причорномор'я становить **30%**. Основна частина (53 МПВ) віднесені до ІЗМПВ з причини зарегульованості.

16 МПВ віднесені до ІЗМПВ з причини спрямлення.

1 МПВ віднесені до ІЗМПВ з причини поєднання зарегульованості та спрямлення русла (рис.1).

Рисунок 1 Розподіл ІЗМПВ за причинами гідроморфологічних навантажень (%)

Категорія «штучні масиви поверхневих вод».

У басейні Причорномор'я визначено 4 МПВ, які є каналами.

Відсотковий розподіл визначених МПВ в РБР Причорномор'я за категоріями представлений на рисунку 2.

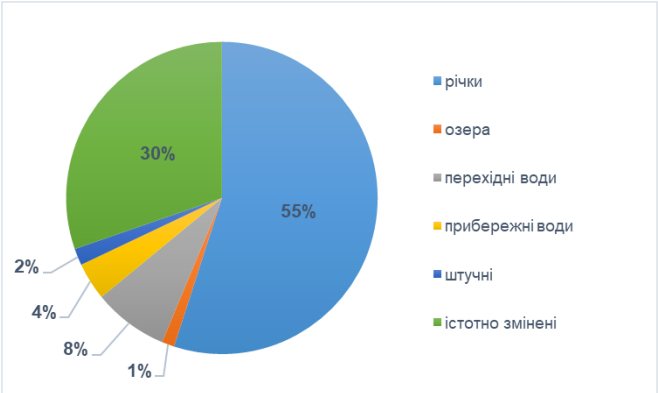

Рисунок 2 Розподіл визначених МПВ за категоріями (%)

Кожному із 231 МПВ, визначеному в РБР Причорномор'я, присвоєно унікальний код, який має вигляд:

UA_ M5.8_YYYY

UA – Україна

- M5.8 – код РБР Причорномор'я (згідно наказу Міністерства екології та природних ресурсів України № 103 від 29 березня 2017 р. «Про затвердження Меж районів річкових басейнів, суббасейнів та водогосподарських ділянок»)
- *YYYY* – унікальний номер визначеного МПВ в РБР Причорномор'я.

Кожен лінійний МПВ (категорії «річки», «штучні або істотно змінені МПВ») має довжину (км). Довжина МПВ в РБР Причорномор'я коливається від **0.8 км** (UA_M5.8_0098 – р.Суха Журавка) до **107.2 км** (UA_M5.8_0138 – р.Тилігул).

На рисунку 3 представлений розподіл визначених лінійних МПВ в РБР Причорномор'я по довжині.

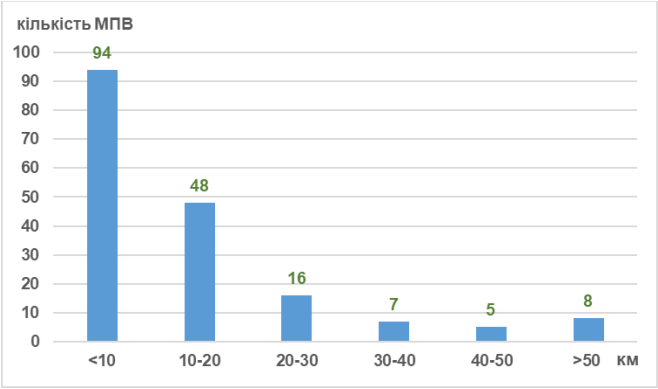

Рисунок 3 Розподіл визначених лінійних МПВ за довжиною

Кожний полігональний МПВ (категорії «озера», «штучні або істотно змінені МПВ», «перехідні води», «прибережні води») має площу (км^2). Площа МПВ в РБР Причорномор'я коливається від **0,16 км^2** (UA_M5.8_0202 – Цибулівське водосховище) до **1 713 км^2** (UA_M5.8_0230 – прибережні води району басейну річок Причорномор'я).

На рисунку 4 представлений розподіл визначених полігональних МПВ в РБР Причорномор'я залежно від площі.

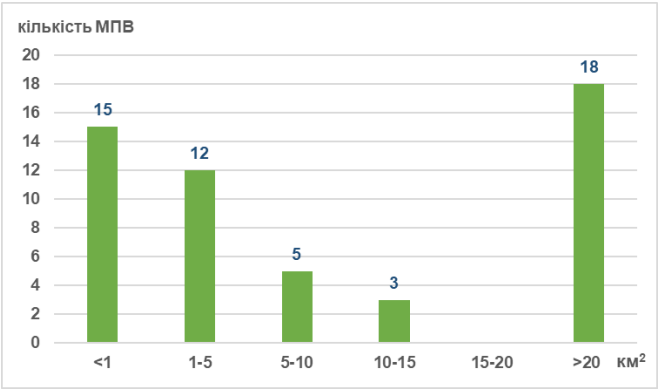

Рисунок 4 Розподіл визначених полігональних МПВ залежно від площі

1.2.2. Підземні води

В РБР Причорномор'я виділено 6 МПзВ, з яких 3 МПзВ у безнапірних водоносних горизонтах та 3 МПзВ у напірних водоносних горизонтах підземних вод. Характеристика визначених МПзВ наведена у Додатку 2.

Масиви підземних вод у безнапірних водоносних горизонтах

До безнапірних МПзВ віднесені алювіальний плейстоцен-верхньопліоценовий (код UAM5800N100), алювіальний верхньопліоценовий (код UAM5800N200) та балтський (код UAM5800N300).

Таблиця 14. Масиви підземних вод у безнапірних водоносних горизонтах

Об'єднаний код МПзВ	МПзВ	Площа МПзВ, км^2
UAM5800N100	МПзВ у алювіальних плейстоцен-верхньопліоценових відкладах	5694
UAM5800N200	МПзВ у алювіальних верхньопліоценових відкладах	851,7

Об’єднаний код МПзВ	МПзВ	Площа МПзВ, км^2
UAM5800N300	МПзВ у балтських відкладах	2835

Масив підземних вод UAM5800N100 виділений на південно – східній частині території басейну (південно-західна частина Херсонської області), в межах водогосподарської ділянки Узбережжя Чорного моря між Дніпровським лиманом та Кримським півостровом.

Масив підземних вод UAM5800N200 розташований на південно – західній частині території басейну (південний захід Одеської області), в межах водогосподарської ділянки Узбережжя Чорного моря між гирлом р.Дунай та Дністровським лиманом.

Масив підземних вод UAM5800N300 розташований на північно – західній частині території басейну, в межах водогосподарських ділянок Узбережжя Чорного моря між Дністровським та Дніпровським лиманами, а також р. Тилігул з лиманом. Займає північну частину Одеської області.

Масиви підземних вод в алювіальних відкладах верхнього пліоцену - неоплейстоцену розповсюджені в межах древніх похованих долин рік Дністер та Дніпро. На окремих площах пліоценовий алювій перекритий плейстоценовим. У такому випадку існує єдиний алювіальний водоносний горизонт. Мінералізація води змінюється від 0,1-0,8 до 1,5-5,0 г/дм^3; переважають прісні води з сухим залишком до 1г/дм^3. В приморській частині, а також поблизу солоних лиманів мінералізація підземних вод досягає 50–70 г/дм^3. За хімічним складом води змішаного типу, але переважно гідрокарбонатні кальцієво-магнієві, хлоридно-гідрокарбонатні магнієво-кальцієві та хлоридно-сульфатні магнієво-натрієві. Підземні води в алювіальних відкладах верхнього пліоцену містять значні ресурси прісних вод і широко використовуються населенням для господарсько-питного водопостачання, у тому числі і централізованого (м. Білгород Дністровський, смт.Сергіївка Одеської області).

Води балтських відкладів в місцях їх розповсюдження широко використовуються для водопостачання сільських населених пунктів численними колодязями, каптованими джерелами. За мінералізацією і хімічним складом в північній частині розповсюдження води балту прісні (0,4 − 0,9г/дм^3) гідрокарбонатні магнієві. В південній частині відзначається переважання сульфатів над гідрокарбонатами, а також підвищений вміст хлоридів. Водоносний горизонт є перспективним для подальшого використання.

Безнапірні водоносні горизонти і комплекси, які виділені в межах басейну, перекриті з поверхні елювіальними, еолово-делювіальними лесоподібними суглинками та слабопроникними червоно-бурими глинами і на більшій території свого поширення безпосередньо з поверхневими екосистемами не пов’язані.

Масиви підземних вод у напірних водоносних горизонтах

На території басейну річок Причорномор’я виділено три напірних масиви підземних вод, до яких приурочені основні водоносні горизонти, які використовуються для централізованого та нецентралізованого водопостачання населення та підприємств: верхньоміоценовий (код UAM5800N400), верхньосарматський (код UAM5800N500) та середньосарматський (код UAM5800N600) (табл.15)

Таблиця 15. Масиви підземних вод у напірних водоносних горизонтах

Об’єднаний код МПзВ	МПзВ	Площа МПзВ, км^2
UAM5800N400	МПзВ у верхньоміоценових відкладах	5980
UAM5200N500	МПзВ у верхньосарматських відкладах	16478
UAM5800N600	МПзВ у середньосарматських відкладах	20990

Масив підземних вод у верхньоміоценових відкладах розташований на південно – східній частині території басейну (південно-західна частина Херсонської області), в межах водогосподарської

ділянки Узбережжя Чорного моря між Дніпровським лиманом та Кримським півостровом. Водовмісні породи у відкладах понтичного, меотичного та сарматського регіоярусів верхнього міоцену ($N_1p_+m_+s$) не розподілені водотривкими шарами і тому розглядаються як єдиний водоносний комплекс. На ділянках, де понтичні відклади відсутні, водоносний комплекс представлений відкладами меотичного та сарматського регіоярусів, де відсутній меотис – середньо- та верхньосарматськими вапняками.

Масив підземних вод у верхньосарматських відкладах виділений на більшій частині території басейну річок Причорномор'я, окрім водогосподарської ділянки Узбережжя Чорного моря між Дніпровським лиманом та Кримським півостровом, де верхньосарматські відклади разом з понтичними та меотичними утворюють єдиний верхньоміоценовий водоносний комплекс.

Масив підземних вод у середньосарматських відкладах поширений на більшій частині території басейну, займає північно – західну частину басейну, в межах водогосподарських ділянок Узбережжя Чорного моря між Дністровським та Дніпровським лиманами, а також - р. Тилігул з лиманом.

Води основних напірних водоносних горизонтів і комплексів, які утворюють масиви підземних вод, мають різноманітний хімічний склад. За вмістом аніонів переважають гідрокарбонатні та хлоридно-гідрокарбонатні води з мінералізацією від 0,1–0,8 до 1-5 г/дм^3 і більше та загальною жорсткістю 2,5-10,8 ммоль/дм^3. За вмістом катіонів води відносяться до змішаних. Спостерігається збільшення мінералізації у напрямку на південь, південний схід до величини 3,5-5 г/дм^3 та більше.

Напірні водоносні горизонти і комплекси залягають на значних глибинах, перекриті з поверхні слабопроникними відкладами і з поверхневими екосистемами не пов'язані.

Використання підземних вод

Підземні води використовуються повсюдно в сфері комунального обслуговування населення для централізованого питного і виробничо-технічного водопостачання, сільськогосподарського і промислового виробництва, в індивідуальних господарствах та як джерело водопостачання займає основне місце на території басейну. Експлуатуються підземні води як груповими водозаборами так і поодинокими свердловинами, шахтними колодязями.

Прогнозні ресурси підземних вод (ПРПВ) в алювіальних плейстоцен-верхньопліоценових відкладах (UAM5800N100) оцінені в кількості 47,0 тис.м^3/добу тільки для Голопристанського району Херсонської області, що відповідає експлуатаційним запасам Збур'ївського родовища. Видобуток підземних вод горизонту склав 15,6 тис.м^3/добу.

ПРПВ в алювіальних верхньопліоценових відкладах (UAM5800N200) оцінені в кількості 34,0 тис.м^3/добу, з них в межах басейну приблизно 26,5 тис.м^3/добу. Експлуатаційні запаси підземних вод (ЕЗПВ) затверджені в кількості 18,3 тис.м^3/добу, з яких 1 родовище (10,8 тис.м^3/добу) в межах басейну річок Причорномор'я. Видобуток підземних вод горизонту склав 0,783 тис.м^3/добу (2,9% ПРПВ), з яких ЕЗПВ 0,736 тис.м^3/добу (6,8% ЕЗПВ).

Водоносний горизонт у балтських відкладах (UAM5800N300) експлуатується за допомогою шахтних колодязів та джерел. За архівними даними видобуток підземних вод складав більше 300 м^3/добу. Протягом останніх років достовірна інформація стосовно видобутку підземних вод горизонту відсутня. Звіти з обсягів видобування водокористувачами не надаються.

Прогнозні ресурси підземних вод напірних неогенових водоносних горизонтів і комплексів в межах басейну річок Причорномор'я оцінені в кількості 1492,68 тис.м^3/добу (32% ПРПВ Одеської, Миколаївської та Херсонської областей - 4617,42 тис.м^3/добу). Експлуатаційні запаси затверджені 20 родовищах в кількості 223,61 тис.м^3/добу (21% ЕЗПВ Одеської, Миколаївської та Херсонської областей – 1072,951 тис.м^3/добу).

Видобуток підземних вод напірних неогенових горизонтів басейну річок Причорномор'я склав 55,1 тис.м^3/добу (3,6% ПРПВ), з яких ЕЗПВ 9,9 тис.м^3/добу (4% ЕЗПВ).

На водоносний горизонт у вехньоміоценових відкладах (UAM5800N400) пробурені 341 свердловина (217 водозаборів). Видобуваються підземні води в кількості 22,5 тис.м^3/добу.

На водоносний горизонт у вехньосарматских відкладах (UAM5800N500) пробурені 912 свердловин (560 водозаборів). Видобуваються підземні води в кількості 23,9 тис.м^3/добу.

Водоносний горизонт у середньосарматських відкладах (UAM5800N600) експлуатується 582 свердловинами (342 водозабори). Видобуваються підземні води в кількості 14,7 тис.м^3/добу.

З наведеного видно, що освоєння прогнозних ресурсів підземних вод по басейну складає всього 3-6 %. Це свідчить про можливість розширення використання підземних вод на більшій частині території басейну річок Причорномор'я, за винятком південно – західної його частини, де поширені підземні води підвищеної мінералізації.

Необхідно зазначити, що протягом останніх років спостерігається тенденція до скорочення видобутку підземних вод, що сприяє відновленню рівня підземних вод водоносних горизонтів.

2. ОСНОВНІ АНТРОПОГЕННІ ВПЛИВИ НА КІЛЬКІСНИЙ ТА ЯКІСНИЙ СТАН ПОВЕРХНЕВИХ І ПІДЗЕМНИХ ВОД, У ТОМУ ЧИСЛІ ТОЧКОВИХ ТА ДИФУЗНИХ ДЖЕРЕЛ

2.1. Поверхневі води

Басейн річок Причорномор'я розташований у межах 3 областей, Одеської, Миколаївської та Херсонської. Соціально-економічна структура басейну створює передумови до формування антропогенного навантаження, яке чинить вплив на поверхневі води. До основних чинників антропогенного навантаження відносяться:

- населення. Чисельність населення в межах басейну складає 1,8 млн осіб, щільність населення у Одеській області 70.9 осіб/км^2, у Миколаївській – 44.8 осіб/км^2, у Херсонській – 35.5 осіб/км^2 (станом на 01.06.2021).
- підприємства різних галузей економіки.
- сільське господарство, яке відноситься до однієї з галузей економіки басейну і характеризується високим рівнем розвитку.
- поперечні споруди на малих і середніх річках унеможливлюють вільне проходження води, наносів та міграцію гідробіонтів, а також змінюють транзитний режим річок на акумуляційний.

Характеристика антропогенного навантаження та його впливу була проведена на підставі хімічних, фізико-хімічних та гідроморфологічних показників, які відображають умови існування біотичної складової водних екосистем. Зміна вказаних параметрів за умови значного антропогенного навантаження може призвести до ризику не досягнення «доброго» екологічного стану МПВ.

Оцінка антропогенного навантаження на МПВ виконувалася за Методичними рекомендаціями щодо аналізу основних антропогенних навантажень та їх впливів на стан поверхневих вод, які були схвалені на засіданні науково-технічної ради Держводагентства від 20 квітня 2023 року, протокол № 2.

За методологічну основу оцінки прийнято модель DPSIR, яка була розроблена Європейським Агентством Навколишнього середовища (EEA)[1] та адаптована до умов України. Визначення антропогенного навантаження полягало у послідовному аналізі Чинників/Видів діяльності (Drivers) → Навантаження (Pressures) → Стану (State) → Впливу (Impact) → Розроблення заходів (Response) (рис.5).

[1] CIS Guidance #3 Pressure and Impact Analysis, EU, 2003

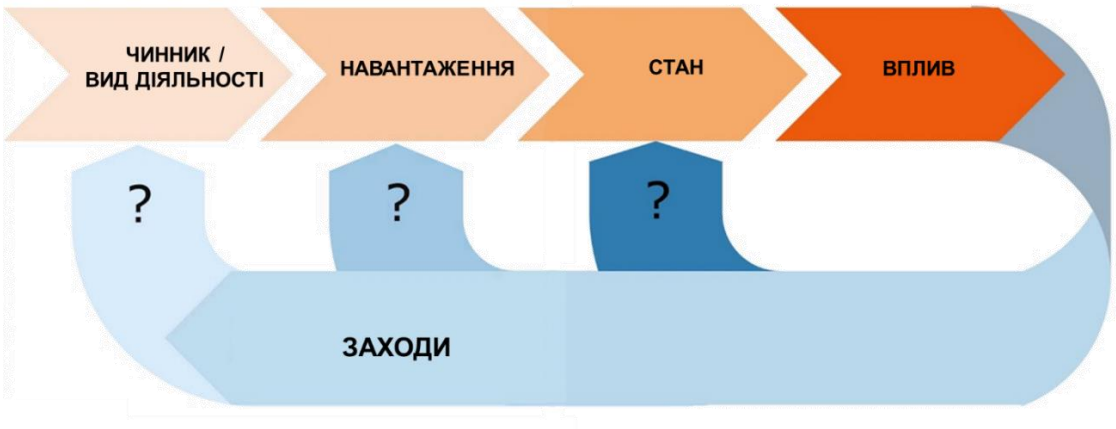

Рисунок 5 Концептуальна модель DPSIR

Оцінка ризику недосягнення «доброго» екологічного стану

Аналіз антропогенного навантаження та пов'язані з ним впливи націлені на визначення ймовірності відповідності/невідповідності водного масиву цілям екологічної якості водного середовища.

Оцінка ризику недосягнення екологічних цілей від точкових джерел забруднення

За результатами оцінки антропогенних навантажень від точкових джерел забруднення та їх впливу на стан МПВ басейну встановлено ризик недосягнення хорошого екологічного стану/потенціалу (рис.6) для:

- 170 МПВ – «без ризику»
- 43 МПВ – «можливо під ризиком».
- 18 МПВ – «під ризиком»

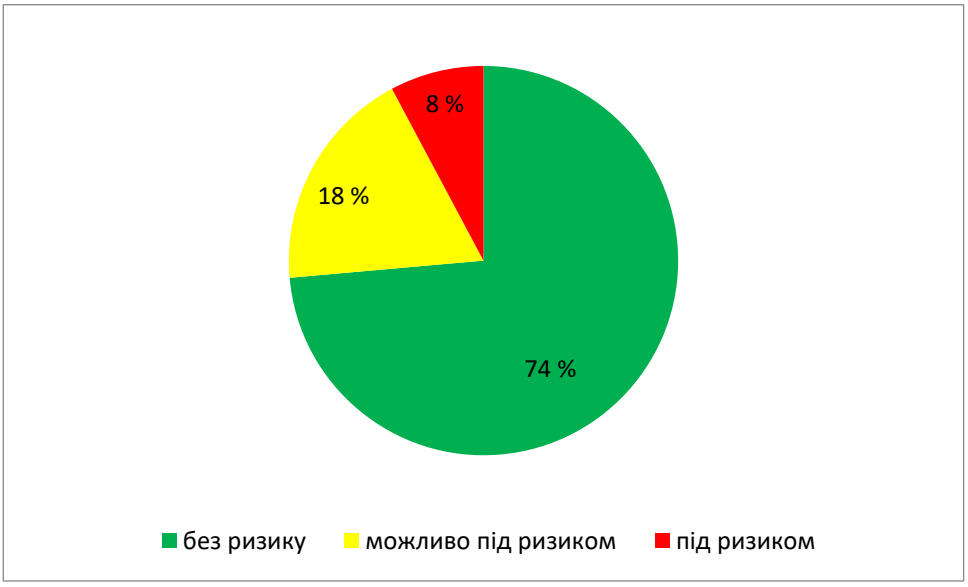

Рисунок 6 Оцінка ризику недосягнення доброго екологічного стану / потенціалу за результатами оцінки антропогенних навантажень від точкових джерел, %

Оцінка ризику недосягнення екологічних цілей від дифузних джерел забруднення

За результатами оцінки антропогенних навантажень від дифузних джерел забруднення та їх пливу на стан МПВ басейну встановлено ризик недосягнення хорошого екологічного стану/потенціалу (рис.7) для:

- 43 МПВ – «без ризику»
- 146 МПВ – «можливо під ризиком».
- 42 МПВ – «під ризиком»

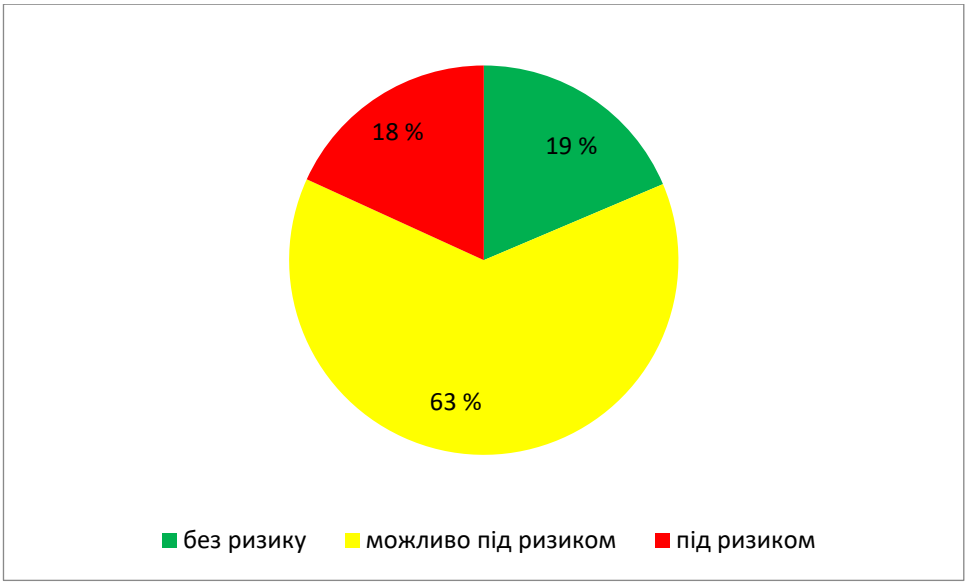

Рисунок 7 Оцінка ризику недосягнення доброго екологічного стану / потенціалу за результатами оцінки антропогенних навантажень від дифузних джерел, %

Оцінка ризику недосягнення екологічних цілей: гідроморфологічні зміни

За результатами оцінки гідроморфологічних змін встановлено[2]:

- 152 МПВ – «без ризику»
- 75 МПВ – «під ризиком»

[2] Для ШМПВ оцінка ризику недосягнення екологічних цілей за гідроморфологічними змінами не виконувалася

Рисунок 8 Оцінка ризику недосягнення доброго екологічного стану / потенціалу за результатами оцінки антропогенних навантажень: гідроморфологічні зміни, %

Узагальнена оцінка ризику недосягнення доброго екологічного стану/потенціалу

Ризик недосягнення доброго екологічного стану / потенціалу оцінений наступним чином:

- 16 МПВ – «без ризику»
- 100 МПВ – «можливо під ризиком»
- 115 МПВ – «під ризиком»

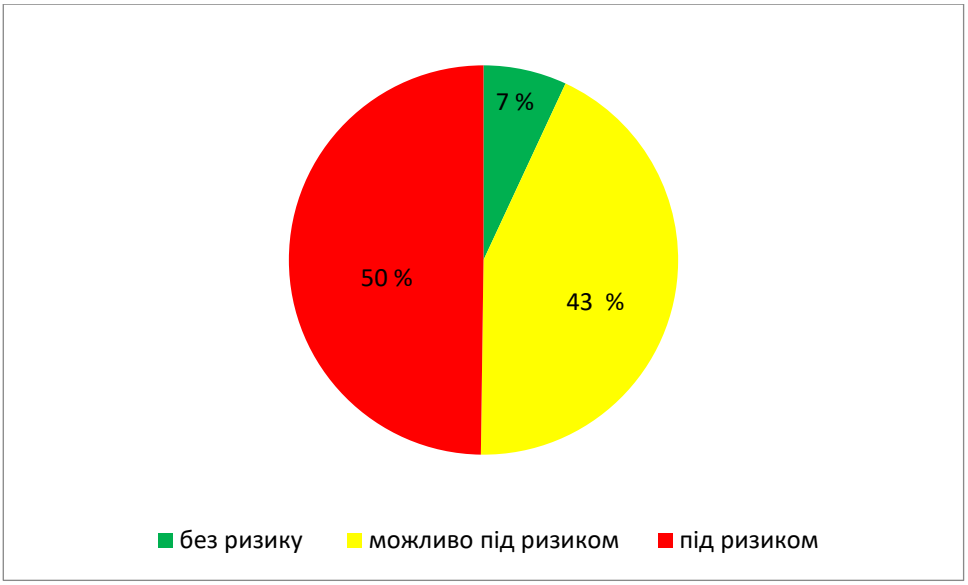

Рисунок 9 Узагальнена оцінка ризику недосягнення доброго екологічного стану / потенціалу МПВ, %

Вплив воєнних дій на стан масивів поверхневих вод

Забруднення (органічними, біогенними, небезпечними) речовинами, що спричинене руйнуванням, зупиненням, порушенням технологічного процесу підприємств (в тому числі складів, баз нафтопродуктів)

В басейні річок Причорномор'я за період з кінця лютого по серпень 2023 року зафіксовано 3 випадки руйнувань, зупинень чи порушень технологічного процесу підприємств внаслідок воєнних дій.
Два випадки стосуються порушення процесу роботи і один унеможливлює зрошування сільгоспземель на території Скадовського та Каховського районів Херсонської області.
Інформація підготовлена екологічною мережою «Зой» для Координатора проектів ОБСЄ в Україні. Детальна інформація по випадкам представлена у Додатку 3.

Забруднення речовинами, що спричинене прямим потраплянням забруднюючих речовин з ракет, снарядів військової техніки, їх змивом, просочуванням в зонах бойових дій

Артилерійські снаряди, ракети та інші боєприпаси в основному складаються з металевої оболонки, наповненої вибуховою речовиною, палива і детонатора.

Вибухові речовини класифікуються на первинні (гримуча ртуть, азид свинцю, тенерес (THPC) та вторинні (ТНЕ, гексоген, тетрил, тротил, пікринова кислота, пластид-4, амоніти, дінамони, амонали).

Метали є супутніми забруднювачами. Найпоширеним є свинець, а також сурма, мідь, кадмій, хром, ртуть, миш'як, нікель, вісмут і вольфрам. Як правило, метали сконцентровані у вирві.

Освітлювальні ракети згорають на висоті і розсіюють метали на великих площах. Піротехніка може містити барій, сурму, стронцій, мідь, магній, марганець, хром і свинець. На відміну від вибухових і паливних речовин, метали зустрічаються в навколишньому середовищі в природних умовах, тому їх фонові концентрації необхідно вимірювати.

Детонація ракет, артилерійських снарядів та мін утворює низку хімічних сполук – чадний і вуглекислий газ, водяна пара, оксид азоту, азот тощо. Також випаровується низка токсичних елементів, зокрема, оксид сірки й азоту.

Моніторинг поверхневих вод в зоні активних воєнних дій та нещодавно звільнених територій наразі не виконується з міркувань безпеки.

Неможливість здійснення моніторингу вод або скорочення його програми (просторово та в часі) на тимчасово окупованих територіях.

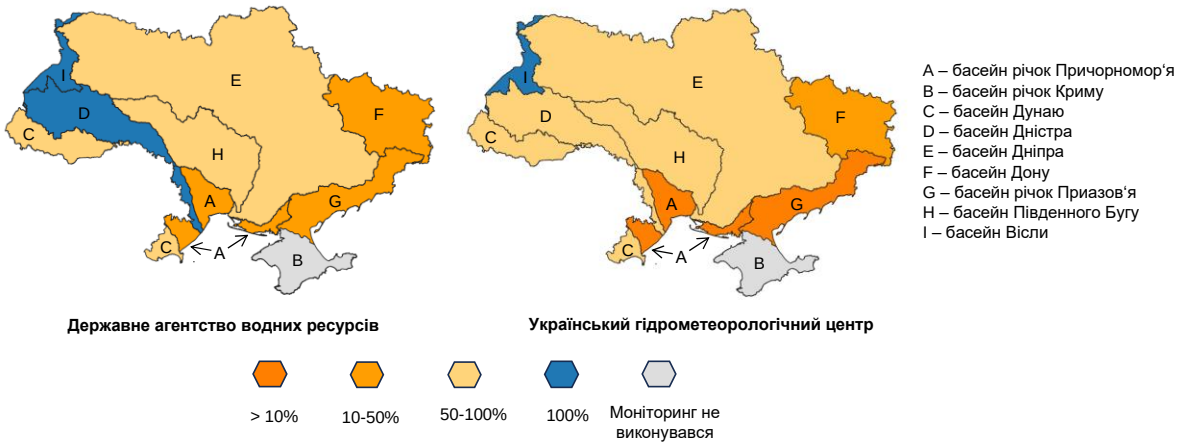

Рисунок 10 Досягнення цілей виконання моніторингу поверхневих вод за річковими басейнами, 2022 рік

Неможливість, обмеження управління водними ресурсами на тимчасово окупованих територіях

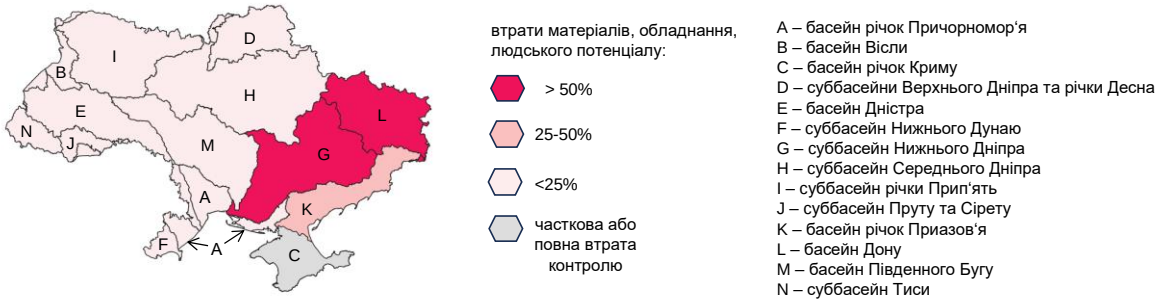

Рисунок 11 Вплив військових дій на можливість управління водними ресурсам

2.1.1. Забруднення органічними речовинами

Основною причиною забруднення органічними речовинами є недостатній ступінь очищення стічних вод або взагалі відсутність очистки. Органічне забруднення може привести до значних змін кисневого балансу поверхневих вод і, як наслідок, до зміни видового складу гідробіонтів або навіть їх загибелі. Надходження органічних речовин зі стічними водами, як правило, оцінюють за непрямими показниками БСК і ХСК.

Дифузні джерела

Значимість дифузних джерел для органічного забруднення вод оцінювалась з точки зору джерел їхнього надходження. Випадіння з атмосферними опадами практично не впливає на міграцію органічних речовин у МПВ, тому цим джерелом можна знехтувати.

Основним джерелом надходження органічних сполук є домогосподарства переважного сільського населення, які не обслуговуються каналізаційною мережею. Водовідведення у таких індивідуальних господарствах здійснюється на рельєф місцевості шляхом накопичення у відстійниках.

Оцінка навантаження від сільського населення проводилась розрахунковим методом. Для цього скористалися коефіцієнтами надходження органічних речовин за рахунок життєдіяльності 1 особи, навантаження від населення розраховується за наступними показниками: БСК5 - 60 г/добу на особу, ХСК - 110 г/добу на особу.

Враховуючи зміни споживання протеїну населенням України, був розрахований коефіцієнт зниження К = 78,9 / 105,2 = 0,75. Відповідно, величина БСК5 від однієї людини повинна знизитися від фізіологічної норми 60 г/добу до 45 г/добу на особу. Міжурядової Групою експертів зі зміни клімату для підготовки Кадастру парникових газів був рекомендований рівень генерації БСК5 у міських стічних водах 50 г O2/добу на особу.

Для розрахунку величини БСК5 нами була прийнята цифра 50 г O2 / добу на особу. Рівень вмісту ХСК був розрахований з урахуванням коефіцієнта переходу БСК5 у ХСК, рівним 1,7. Відповідно, для розрахунків навантаження від ХСК прийнята цифра 85 г/добу на особу. Базуючись на змінах БСК5 (50/60), зниження N total буде становити 8,8 (50/60) = 7,3 г/добу на особу. Величину P total не змінювали через визначальний вплив на цю величину детергентів у стічних водах.

У сільських населених пунктах та невеликих містах стічні води відводяться у відстійники, облаштовані у землі, звідки забруднюючі речовини легко потрапляють у підземні води і транспортуються з ними у річкове русло. Мікробіальні та сорбційні процеси у ґрунтовому покриві сприяють утилізації 70% органічних речовин. Разом з тим, значна чисельність населених пунктів не облаштованих системами збору та очищення стічних вод призводить до забруднення поверхневих вод.

Точкові джерела

Основною причиною забруднення органічними речовинами є недостатня або відсутня очистка стічних вод після використання населеними пунктами, промисловими та сільськогосподарськими точковими джерелами. Таке забруднення може впливати на склад водних видів та на екологічний статус. Для розкладу органічних речовин споживається багато кисню, вміст якого у воді різко зменшується і спричиняє припинення життя водних організмів. Органічне забруднення, що формується із вказаних джерел оцінюється за показниками БСК5, ХСК.

За даними звітів про використання води по формі № 2ТП - водгосп (річна) в 2021 році загальний об'єм стічних вод, скинутих у поверхневі водні об’єкти басейну річок Причорномор’я (включаючи у Чорне море) на території Одеської, Херсонської та Миколаївської областей, склав 109,911 млн.м3, у т.ч.: забруднених без очистки та недостатньо-очищених – 3,311 млн.м3, нормативно-чистих без очистки – 23,724 млн.м3 та нормативно-очищених – 82,876 млн.м3.

Таблиця 16. Скид стічних вод в поверхневі водні об'єкти в басейні річок Причорномор'я (включно з Чорним морем)

Водокористувач	код ЄДРПОУ/ код водокористувача	Об'єм скиду, млн.м3	Ступінь очистки вод
АТ «Одеський припортовий завод»	00206539 / 510005	0,9654	нормативно очіщені
ТОВ СП «Аквавінтекс»	25040503 / 510259	0,0017	забруднені, недостатньо-очищені
КП «Ананьївводоканал»	34108926 / 510723	0,0299	забруднені, недостатньо-очищені
КП «ВУЖКГ» смт. Тарутино	03350444 / 510724	0,0669	забруднені недостатньо-очищені
ВУЖКГ смт. Березівка	03350597 / 510734	0,050	забруднені недостатньо-очищені
КВЄП «Подільськводоканал»	30615813 / 510738	0,6312	забруднені недостатньо-очищені
ТОВ «Інфокс» філія «Інфоксводоканал»	14289688 / 510760	78,7156 у тому числі: 77,8117 0,9039	нормативно-очищені недостатньо-очіщені
КП «Водоканал»	32795506 / 511084	0,1819	нормативно очищені (механ.)
КП «Водопостачальник»	31378219 / 511190	0,0476	забруднені недостатньо-очищені
КП «Набережне»	35452222 / 511345	0,0385	забруднені недостатньо-очищені
КП «Пролісок-1»	37801659 / 512014	0,0138	забруднені недостатньо-очищені
ПРАТ «Одесавинпром»	00412027 / 512041	0,0013	нормативно-очищені (БІО)
КП «Олексіївське»	36140123 / 512092	0,0062	нормативно-очищені (БІО)
ПП ПЗОТВ ДОТ «АВРОРА» (Скадовський р-н)	31793187 / 650494	0,002	нормативно-чисті
КП ОЧИСНІ СПОРУДИ	32503478 / 651315	0,440	нормативно очищені
ІНСТИТУТ РИСУ УААН	00858757 / 651489	0,144	нормативно-чисті
ДП «Дослідне господарство Інституту рису Національної академії аграрних наук»	32368222 / 651490	1,476	нормативно-чисті
ПП «ЖУКОВА»	38151273 / 651525	0,154	нормативно-чисті
ФГ «Південне»	30924247 / 651528	1,152	нормативно-чисті

Водокористувач	код ЄДРПОУ/ код водокористувача	Об'єм скиду, млн.м3	Ступінь очистки вод
ФГ «Колосок»	30040592 / 651689	0,522	нормативно-чисті
ТОВ «РИС УКРАЇНИ»	33124250 / 651793	0,789 з них: 0,582 0,207	забруднені нормативно-чисті
ТОВ «СГ «БАСМАТІ»	35869851 / 651981	0,969	нормативно-чисті
ТОВ «АГРОСТАНДАРТ КНК»	36838934 / 652053	0,233	нормативно-чисті
ТОВ «СТ «ІВАШКІВСЬКИЙ ІНКУБАТОР»	31742242 / 652060	0,988	нормативно-чисті
ФГ «МАРКОБОК»	22729902 / 652249	0,200	нормативно-чисті
ТОВ «СЛАВИЧ. А»	34554587 / 652543	1, 670	нормативно-чисті
ФГ «Ліньков»	31160868 / 652790	1,04	нормативно-чисті
ТОВ «Урожайне»	37390142 / 652911	2,278	нормативно-чисті
ФГ «ЯТРАНЬ»	32750500 / 353215	0,399	нормативно-чисті
ФГ «ТЕРА ТАВРІЇ»	42058849 / 653658	0,902	нормативно-чисті

Таблиця 17. Скиди органічних речовин, що надійшли до басейну річок Причорномор'я протягом 2021 року

Назва підприємства	БСК, тонн	ХСК, тонн
ТОВ СП «Аквавінтекс»	0	0
КП «Ананьїв-водоканал»	0,5	5,1
КП «ВУЖКГ» смт. Тарутино	0	0
ВУЖКГ смт. Березівка	62,5	--
КВЄП «Подільськводоканал»	11,1	--
ТОВ «Інфокс» філія «Інфоксводоканал»	751,0	5882,4
КП «Очаківської міськради «Очаків-сервіс»	1,4	3,8
АТ «Одеський припортовий завод»	-	51,0
КП «Набережне»	0,3	-
КП «Пролісок-1»	1,7	-
ПРАТ «Одесавинпром»	0	0
КП «Олексіївське»	-	-
МКП «Очисні споруди»	-	-
ТОВ «Рис України»	1,9	-
АТ «Одеська ТЕЦ»	0,2	3,2

КП «Чорноморськводоканал»	11,1	106,9
КП «Водопостачання та каналізація»	4,9	9,0
ТОВ «Дельта Вілмар Україна»	2,3	9,7
ДП «АМПУ»	12,8	25,8

2.1.2. Забруднення біогенними речовинами

Надходження біогенних речовин у поверхневі води є рушійною силою евтрофікації, що призводить до збільшення первинної продукції та накопичення органічної речовини. Збагачення води поживними речовинами, які стимулюють розвиток автотрофних гідробіонтів, наслідком чого є небажане порушення балансу організмів у водному середовищі та зниження якості води.

Серед біогенних речовин домінуючу роль відіграють сполуки фосфору та нітрогену, в окремих випадках можуть чинити вплив ферум, силіцій та молібден. З двох перших речовин більшу роль має фосфор, азот значно рідше лімітує розвиток автотрофних організмів, що пов’язано із здатністю багатьох бактерій і ціанобактерій до його фіксації.

Біогенні речовини можуть надходити як від точкових, так і дифузних джерел. При цьому основними джерелами надходження є неочищені стічні води комунального господарства та промисловості. Широке використання фосфоровмісних пральних порошків і миючих засобів при недостатній очистці стічних вод посилює забруднення біогенними речовинами. Ефективність видалення фосфору із стічних вод більшості очисних споруд в Україні не перевищує 20%, проте в зв'язку із застарілим обладнанням ефективність його «вилучення» очисними спорудами часто не досягає проектних значень.

Дифузні джерела

Тип землепокриву є домінуючим чинником антропогенного навантаження на забруднення МПВ від дифузних джерел.

Іншим важливим показником формування антропогенного навантаження від дифузних джерел забруднення є інтенсивність землеробства, що виражається, передусім, у кількості застосованих добрив. За показниками статистичних управлінь областей, що входять у межі досліджуваного басейну, застосування добрив істотно відрізнялося як за районами, так і за культурами.

Більшу частину мінеральних добрив, що вносились під різні культури, становили азотні добрива. Застосування мінеральних добрив у середньому становило 125 кг/га.

Навантаження з органічними добривами у статистичній інформації не надається. Цей показник розраховується на підставі даних про кількість худоби, коефіцієнти виходу гною та сполук азоту і фосфору у їхньому складі.

Не дивлячись на те, що тваринницька галузь України після зміни економічного укладу значно скоротилася і відновлюється слабкими темпами, у басейні Причорномор’я на сьогодні налічується велика кількість свійських тварин і особливо птахів.

На основі офіційної статистичної звітності на районному рівні проведено розрахунок виходу гною у межах басейну протягом одного року. Продукування гною розраховували за типами тварин та усередненими коефіцієнтами виходу (табл. 18).

Таблиця 18. Коефіцієнти для розрахунку продукції гною від тварин різного типу

Тип тварин, голови	Продукція гною, т/рік
ВРХ	11,4
Свині	4,3

Вівці, кози	1,05
Птиця, 100 голів	5,45

На підставі розрахованого виходу гною від тваринництва та даних про вміст у ньому сполук азоту і фосфору (таблиця 19), був отриманий теоретичний вихід біогенних елементів від діяльності тваринницької галузі.

Таблиця 19. Вміст сполук азоту і фосфору у гної свійських тварин

Тип тварин	Вміст поживних речовин	
	N, кг/т	P2O5, кг/т
ВРХ, голови	4,19	1,47
Свині, голови	6,1	1,43
Птиця, 100 голів	11,83	9,8
Вівці, кози, голови	6,2	1,6

У якості одного з індикаторів для оцінки впливу дифузних джерел використовували показники землекористування (а саме, частку сільськогосподарських земель).

Для оцінки можливості потрапляння поживних речовин у поверхневі води точніші результати мають дати прямі кількісні показники, серед яких розглядали параметри застосування добрив та загальний баланс азоту і фосфору в ґрунтах. З огляду на те, що добрива у ґрунтах можуть не тільки споживатися рослинами та вимиватися з водним стоком, а й зазнають дії мікробіальних процесів і надходять у повітря, дійшли до висновку, що розрахунок локального балансу між надходження сполук азоту і фосфору у агроекосистему та їх витрачанням дозволить уникнути переоцінки впливу дифузних джерел. Крім того, у цьому випадку враховується не тільки внесені меліоранти, а й накопичені у межах басейну органічні добрива.

Для вирішення завдання оцінки впливу дифузних джерел найкращі результати можуть бути отримані з використанням даних на рівні окремих полів чи фермерських господарств. З одного боку, вихідна інформація для такого просторового розрізнення є малодоступною, виникає потреба у використанні супутникових технологій, з іншого боку, така робота несе за собою великі і часто невиправдані затрати ресурсів і часу. Для цілей розроблення ПУРБ було прийнято рішення зупинитися на рівні адміністративних районів.

Методологія розрахунку балансу азоту і фосфору у ґрунтовому покриві

Валовий баланс поживних елементів, що утворився протягом року у верхньому шарі ґрунту, характеризує потенційну кількість біогенних елементів, які можуть надійти у руслову мережу під час формування стоку. Значення такого балансу розраховується як різниця між кількістю поживних речовин, які входять у сільськогосподарську систему і виходять з неї.

У сільськогосподарській практиці України баланс біогенних сполук до цього часу розраховувався лише на рівні областей.

Баланс азоту і фосфору у ґрунтах визначаються як різницю між сумарним надходженням вказаних сполук із добривами та їхнє вилучення з урожаєм сільськогосподарських культур. Останнє розраховується множенням даних про урожайність культури на кількість поживних елементів, які вона споживає під час визрівання.

Показники надходження азоту з атмосферними опадами регіоналізовані за фізико-географічними зонами та обчислено на підставі даних моніторингу атмосферних опадів за 2000-2017 рр. Так, середня річна кількість опадів для зони мішаних лісів становила 606 мм, лісо-степу – 571 мм та степу – 488 мм. Кількість азоту, що надходить з опадами становила відповідно 4,5 кг/га; 5,7 кг/га та 4,0 кг/га.

Визначення граничних значень категорій ризику для індикатора «Баланс ґрунту»

В результаті скринінгу матеріалів моніторингових спостережень було знайдено всього 2 точки, де відзначалося перевищення порогового значення 50 мг/дм3, що у перерахунку на азот становить 11,3 мгN/дм3. Води обох об'єктів знаходились під впливом точкових джерел забруднення.

Експериментальні дослідження, виконані на спеціально обладнаних малих стокових майданчиках з метою моделювання водообміну межах однорідних гідрологічних ділянок, показали, що за відсутності внесення добрив, концентрації нітратів у водному стоці невисокі.

У випадку застосування мінеральних добрив винесення сполук азоту з водозбірної території різко зростає. При цьому у складі поверхневого стоку азот більшою мірою надходив під час зливових опадів, а загальна концентрація Nmin у водах поверхневого стоку не перевищувала 2 мгN/дм3. У водах латерального стоку, що сформувався у вадозній зоні, за рахунок значно більшого часу утримання концентрації сполук азоту перевищили 60 мгN/дм.

У якості критеріальної бази для визначення забруднення поверхневих вод нітратними сполуками від сільськогосподарських джерел була використана екологічна класифікація поверхневих вод суші, побудована за екосистемним принципом. У класифікації за трофо-сапробіологічними критеріями узгоджено величини як біотичних, так і абіотичних параметрів. Так, межею відхилення від доброго стану вод, за якого вони досягають політрофного стану, є концентрації нітратних іонів більше 1 мг/дм3.

Вся наявна база моніторингових спостережень поверхневих вод була відсортована за вище вказаним критерієм. В результаті було встановлено наявність 25 пунктів спостережень, де відзначалися концентрації N-NO3 вище ліміту 1 мг/дм3. У відповідних пунктах також був визначений показник Балансу азоту у ґрунті. Середнє значення становило 35 кг/га, саме ця величина і була прийняте для визначення межі виникнення забруднення поверхневих вод. Слід відзначити, що отримане значення добре співвідноситься з межею ризику, прийнятою у країнах ЄС, де вона становить 25 кг/га.

Річки у доброму екологічному стані, досить чисті, мезотрофні мають граничне значення концентрацій нітратного азоту на рівні 0,5 мгN/дм311.

Середнє значення Балансу ґрунту у пунктах, де спостерігалися концентрації нітратного азоту 0,5 мгN/дм3 становило 10 кг/га, що і було прийнято у якості межі відсутності ризику забруднення вод.

Таблиця 20. Граничні значення категорій для критерію оцінки ризику недосягнення екологічних цілей від дифузних джерел «Баланс ґрунту»

Категорія	Назва категорії	Граничне значення
1	«без ризику»	БГ<10
2	«можливо під ризиком»	10<БГ<35
3	«під ризиком»	БГ >35

Розрахунок балансу азоту ґрунту на рівні адміністративних районів

Вихідною інформацією для розрахунку балансу біогенних елементів у ґрунтах були статистичні дані про посівні площі, сільськогосподарські культури та їх урожайність, внесення добрив та показники тваринницького комплексу на рівні адміністративних районів областей, що входять у межі басейну річок Причорномор'я.

На наступному етапі розрахований баланс азоту був приведений до МПВ басейну річок Причорномор'я як середньозважена величина. Величина балансу варіює у широких межах, від дефіциту - 9,9 кгN/га до 63,9 кгN/га, середня величина становить 28,5 кгN/га.

Баланс фосфору був дефіцитним, у зв'язку з чим фосфор для визначення антропогенного впливу від дифузних джерел надалі не використовувався.

Розрахунок навантаження від тваринництва на рівні адміністративних районів

Для виконання оцінок навантаження від тваринництва необхідно було перевести всі види тварин до однієї умовної одиниці. Для цього використовувались стандартні коефіцієнти, розраховані на підставі цінності кормової бази. За базову одиницю була прийнята 1 голова великої рогатої худоби (ВРХ). Для свиней, сумарно овець та кіз коефіцієнти перерахунку становили 0,3 та 0,1 відповідно. Птиця перераховувалась за коефіцієнтом 0,014.

На підставі отриманих результатів було розраховано середньозважену одиницю тваринництва та частку тваринництва для кожного МПВ.

У цілому величина частки тваринництва невисока і коливається у межах від 0,0014 до 0,044, середнє значення становило відповідно 0,018 голів/га.

Основним чинником, що визначає антропогенне навантаження на МПВ від дифузних джерел є показники землекористування. У басейні річок Причорномор'я відзначається істотна диспропорція між основними типами землекористування, наслідком чого є значне забруднення вод .

У середньому по басейну відносна частка орних земель досягає 86,8%. Порушення ґрунтового покриву внаслідок оранки, а також застосування добрив призводять до значних втрат органічних та поживних речовин внаслідок дефляції та водного стоку.

Найбільший ступінь розораності території відзначається у балці Стара Донська – 95%, а найменший – на водозборі р. Кубанка – 82%.

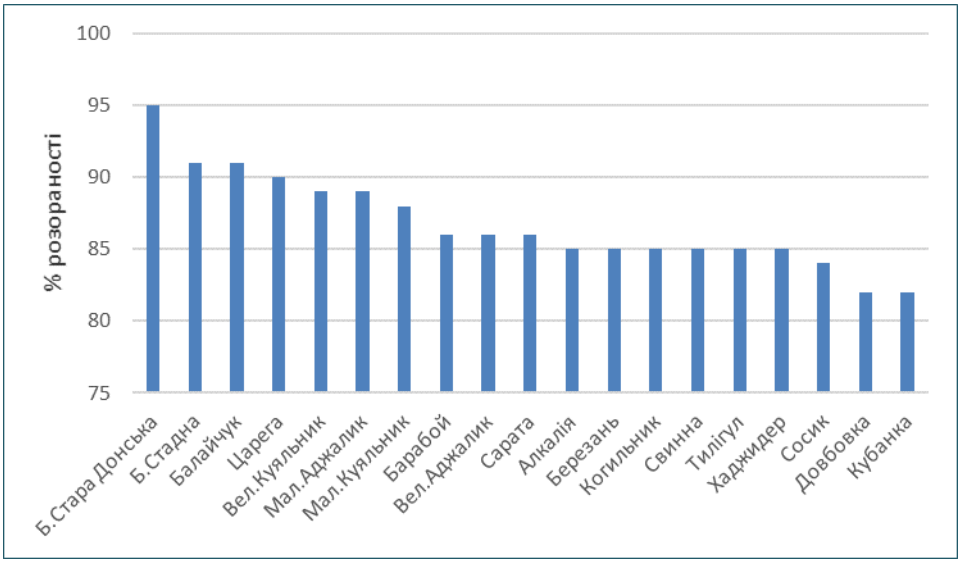

Рисунок 12 Відносна частка орних земель у басейні річок Причорномор'я

Визначення антропогенного навантаження від дифузних джерел забруднення біогенними речовинами знаходиться у площині моделювання. Існують різні за принципом моделі, які враховують основні шляхи надходження речовин.

Для першого циклу плану управління була розроблена концептуальна модель, яка дозволяла врахувати основні шляхи надходження досліджуваних речовин від розподілених джерел на підставі ГІС-шарів земного покриву та коефіцієнтів експорту речовин.

Вхідною інформацією слугували дані про величину водного стоку у МПВ РБ. У тих з них, що не були забезпечені гідрологічною інформацією, величину водного стоку визначали на підставі карти модуля стоку. Дані щодо коефіцієнтів перерозподілу між твердою і рідкою фазами були

запозичені із численних спеціалізованих наукових видань, або були отримані в результаті особистих експериментальних робіт на малих дослідницьких водозборах.

Дані щодо атмосферних опадів та їхнього хімічного складу отримані із бази даних гідрометеорологічних спостережень ДСНС України.

Хімічний стік окремих компонентів розраховувався для річного періоду шляхом інтегрування даних про щоденні показники стоку відповідних речовин. Для отримання щоденних концентрацій хімічних компонентів було проведено графічну інтерполяцію наявних даних апроксимуючим поліномом. Для приведення значень хімічного стоку до показників емісії використовували коефіцієнт утримання, встановлений на підставі даних про температуру води та гідрологічні характеристики згідно.

Застосування ГІС дозволило диференціювати за регіонами кількісне визначення емісії біогенних речовин.

Азот

З території басейну річок Причорномор'я формується емісійний потік сполук азоту рівний 1947,7 т/рік. При цьому просторовий розподіл стоку азоту характеризується високою неоднорідністю. Найбільші показники властиві річкам Когильник, Тилігул та Алкалія, сумарно з їхнім стоком надходить 69,6 % усього потоку азоту (135,46 т/рік) (рис. 13). Це пояснюється великою водозбірною площею вказаних річок у межах басейну річок Причорномор'я. Для Тилігулу площа басейну становить 3369 км2, для Когильника – 1296 км2 і Алкалії 653 км2.

Дифузне надходження сполук азоту у басейні Причорномор'я в основному зумовлено дією сільськогосподарських джерел. За рахунок внесення добрив та обробітку ґрунту формується 78% загального стоку азоту від розподілених джерел. З поверхні сільськогосподарських угідь домінуюча частина азоту, що становить 82%, надходить у формі нітратних сполук . Інша частка нітрогену (18%) змивається у формі еродованих органічних часток.

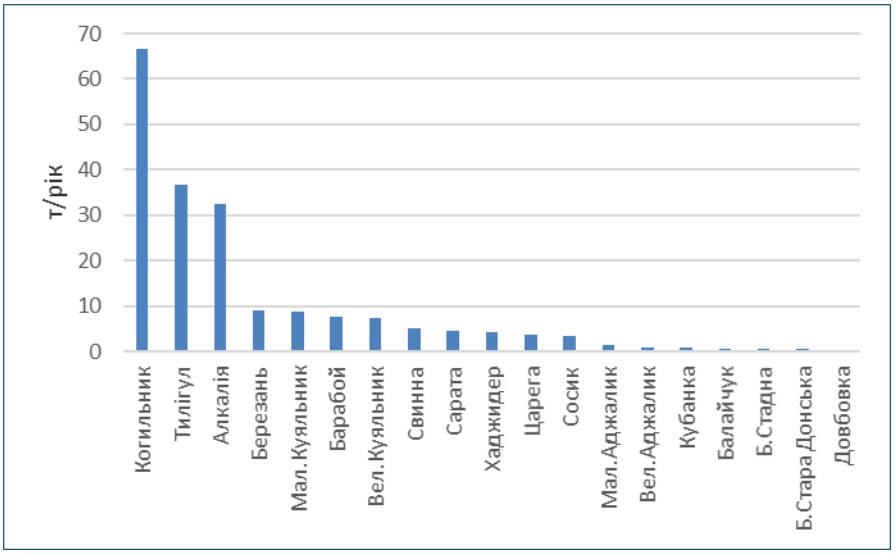

Рисунок 13 Емісія сполук азоту з водозбірної площі окремих річок Причорномор'я

Фосфор

Згідно проведених розрахунків загальне навантаження сполуками фосфору становить 13,1 т/рік. При цьому найбільші значення стоку фосфору подібно до азоту характерні для річок Когильник, Тилігул і Алкалія (рис. 14).

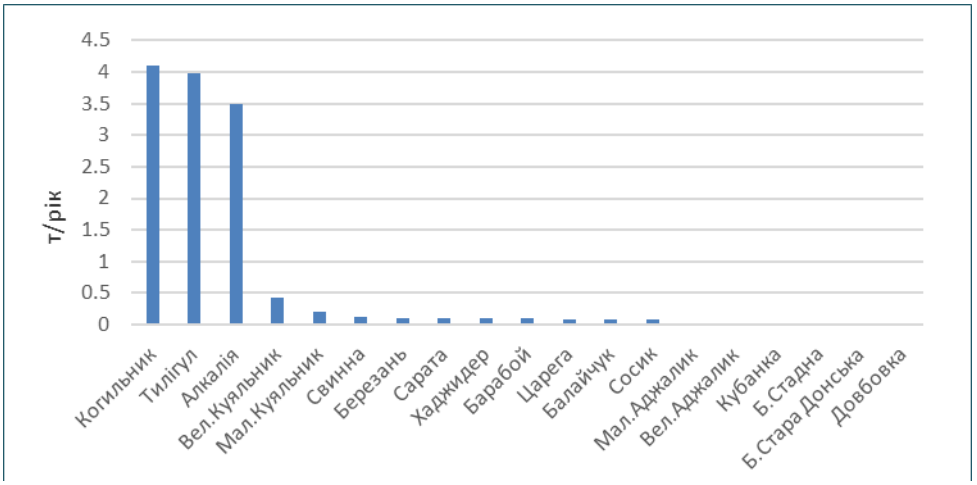

Рисунок 14 Емісія сполук фосфору з водозбірної площі окремих річок Причорномор'я

За джерелами надходження загальний стік фосфору, передусім, визначається дією дифузних джерел.

На відміну від азоту фосфор з водозбірних територій практично повністю транспортується у складі ерозійних часток (94%) . Частка розчинних форм не перевищує 6%.

Таблиця 21. Надходження сполук азоту і фосфору з водозбірної площі басейну річок Причорномор'я

	Азот, т/рік	**Фосфор, т/рік**
Населені пункти	185,7	10,9
Сільське господарство	1878,1	94,0
Інші джерела	309,6	4,5
Природній фон	410,1	17,7
Всього	2792	127

Найбільша небезпека дифузного забруднення поверхневих вод буде відзначатися навесні, коли показники стоку досягають найбільших величин. У цей час треба максимально відповідально проводити обробіток посівів добривами та засобами захисту рослин.

У період мінімального стоку (літня межень) роль дифузних джерел різко зменшиться через зменшення носія – водного стоку. У цей час максимально підсилиться роль точкових джерел. Зважаючи на малі показники водності більшості річок, це буде нести велику небезпеки через зменшення розбавляючої здатності водного стоку. У деяких річках навіть відзначається пересихання.

Оцінка ризиків недосягнення доброго екологічного стану від дифузних джерел

Оцінка ризиків недосягнення «доброго» екологічного стану проводилась на підставі граничних значень категорій ризику для індикаторів «Баланс ґрунту» та «Частка тваринництва»

Баланс ґрунту, БГ			Частка тваринництва, Ітв		
Категорія	**Назва категорії**	**Критерій**	**Категорія**	**Назва категорії**	**Критерій**
3	Під ризиком	БГ > 0,3	3	Під ризиком	Ітв > 1,0
2	Можливо	10 < БГ < 35	2	Можливо	0,3 < Ітв < 1

	під ризиком			під ризиком	
1	Без ризику	БГ < 10	1	Без ризику	Ітв < 0,3

Оцінка ризику забруднення від тваринництва на підставі індикатора «Частка тваринництва» свідчить про повну відсутність небезпеки забруднення вод. Значення критерію «Частка тваринництва» у всіх МПВ не перевищує порогового рівня виникнення ризику.

Точкові джерела

Забруднення біогенними речовинами з точкових джерел спричиняються, переважно, скидами недостатньо-очищених або неочищених зворотних вод у поверхневі водні джерела (після використання населеними пунктами, промисловістю та об'єктами сільського господарства), внаслідок чого їх концентрація значно збільшується в водних об'єктах.

Скиди біогенних речовин у водні об'єкти басейну та вплив з точкових джерел був виміряний та визначений такими показниками як: азот амонійний, нітрит-іон, нітрат-іон, фосфати.

Назва підприємства	**Азот амонійний, тонн**	**Нітрити, тонн**	**Нітрати, тонн**	**Фосфати, тонн**
ТОВ СП «Аквавінтекс», 510259	--	--	--	0,0002
КП «Ананьїв-Водоканал», 510723	1,4	-	1,1	0,1539
КП «ВУЖКГ» смт. Тарутино, 510724	1,6	0,2	0,3	-
ВУЖКГ смт. Березівка, 510734	-	--	-	0,1435
КВЄП «Подільськводоканал», 510738	9,0	-	9,5	5,668
ТОВ «Інфокс» філія «Інфоксводоканал», 510760	503,6	202,5	2607,7	390,484
КП «Набережне», 511345	0,9	0,1	-	0,0874
КП «Пролісок-1», 512014	-	-	9,0	-
ПРАТ «Одесавинпром», 512041	--	--	--	0,001
ТОВ «Рис України», 651793	0,3	0,0	0,5	-
КП «Очаків-сервіс», 480886	0,1	-	0,8	0,2163
АТ «Одеській припортовий завод», 510005	0,3	-	14,3	4,3332
АТ «Одеська ТЕЦ», 510187	-	-	0,9	0,003
КП «Чорноморськводоканал», 510187	5,1	0,4	26,4	20,040
КП «Водопровід та каналізація», 511033	0,6	-	1,3	0,1228
ТОВ «Дельта Вільмар Україна», 511335	0,1	-	4,1	0,0005
КП «Саратський комунсервіс», 511934	0,2	-	0,2	-
ДП «АМПУ», 511959	0,7	-	2,6	0,1287

2.1.3. Забруднення небезпечними речовинами

Дифузні джерела

Ризик забруднення небезпечними речовинами від дифузних джерел не оцінювався через відсутність даних про використання пестицидів.

Запропоновані індикатори цілком реалістично відображають ризики забруднення поверхневих вод басейну річок Причорномор'я від дифузних джерел. Під ризиком знаходиться трохи більше 20% МПВ Причорномор'я. Після проведення першого циклу моніторингових досліджень та отримання даних про вміст пріоритетних речовин методологія може бути допрацьована у розрізі індикатора «Пестициди».

Точкові джерела

Джерелами забруднення небезпечними речовинами басейну річок Причорномор'я є: промислові стоки, господарсько-побутові, поверхневий стік з територій, пестициди, нафтопродукти, важкі метали та інші хімічні речовини, що застосовуються у сільському господарстві, а також аварійні скиди).

Назва підприємства	Залізо загальне, тонн	Нафтопродукти, тонн
ТОВ СП «Аквавінтекс», 510259	0,0003	0,0001
ВУЖКГ смт. Березівка, 510734	0,015	0,0008
КВЄП «Подільськводоканал», 510738	0,0729	0,0316
ТОВ «Інфокс» філія «Інфоксводоканал»	4,3254	3,875
ПРАТ «Одесавинпром», 512041	-	-
МКП «Очисні споруди»	-	-
ТОВ СП «Аквавінтекс», 510259	0,0003	0,0001
КП «Ананьїв-Водоканал», 510723	0,5081	0,0015
КП «ВУЖКГ» смт. Тарутино, 510724	-	-
ВУЖКГ смт. Березівка, 510734	-	0,0008
КП «Набережне», 511345	-	0,0002
КП «Пролісок-1», 512014	-	-
ТОВ «Рис України», 651793	-	-
КП «Очаків-сервіс», 480886	0,0053	0,0006
АТ «Одеський припортовий завод», 510005	0,3006	0,026
АТ «Одеська ТЕЦ», 510187	0,008	0,006
КП «Чорноморськводоканал», 510737	0,136	0,072
КП «Водопровід та каналізація», 511033	0,0562	0,0209
ТОВ «Дельта Вільмар Україна», 511335	-	-
КП «Саратський комунсервіс», 511934	-	-
ДП «АМПУ», 511959	0,0002	1,2845

2.1.4. Аварійне забруднення та вплив забруднених територій (полігонів, майданчиків, зон тощо)

Аварійні забруднення в 2021-2022 роках в басейні річок Причорномор'я не зафіксовані.

2.1.5. Гідроморфологічні зміни

Гідроморфологічні зміни є однією із головних водно-екологічних проблем (ГВЕП), які перешкоджають досягненню встановлених та закріплених в ПУРБ екологічних цілей. Гідроморфологічні зміни, як результат господарської діяльності, впливають на умови існування водних угрупувань. Наявність гідроморфологічних змін МПВ призводить до погіршення екологічного стану багатьох МПВ у басейні річок Причорномор'я.

Гідроморфологічні зміни поділяються на типи:

- порушення неперервності потоку води та середовищ – поздовжнє порушення безперервності річок та середовищ існування (поперечні штучні споруди в руслі річки, переривання потоку води, порушення вільної течії річок, переміщення наносів, міграції риб та інших гідробіонтів);
- порушення гідравлічного зв'язку між руслами річок та їх заплавами;
- гідрологічні зміни (забір води, гідропікінг /коливання рівнів води штучного походження);
- морфологічні зміни (модифікація морфології русла, берегів, прилеглої частини заплави річок, наприклад, спрямлення).

Греблі та інші штучні поперечні споруди, що розташовані в руслах річок, будувались, насамперед, для акумуляції води, з подальшим її використанням для потреб сільського господарства, водозабезпечення населення та промисловості. В басейні річок Причорномор'я визначено 53 МПВ, де є порушення неперервності потоку води та середовищ (зарегульованість).

Акумуляція води в ставках та водосховищах вище гребель також забезпечує протипаводковий захист територій, розташованих нижче гребель. За даними Державного агентства водних ресурсів України значна частина ставків мають незадовільний технічний стан. Більшість з них побудовані в 1960-1980 рр. за спрощеною проектною документацією. Греблі земляні, з незакріпленими укосами, багато з них розмиті. Водоскидні споруди за технічним станом, зазвичай, не відповідають сучасним вимогам.

Наявність гребель та інших поперечних руслу споруд призводить до порушення безперервності потоку води та руху наносів, а також міграції риб, інших гідробіонтів.

Рибоходи у поперечних спорудах не будувались і як наслідок цього, відбулося зменшення або зникнення популяцій різних видів риб. На сьогоднішній день будівництво рибоходів на вже існуючих греблях на річках басейну виглядає достатньо проблематичним через відсутність не лише коштів, а і самої оцінки економічної доцільності побудови рибоходу.

Порушення гідравлічного зв'язку між руслами річок та їх заплавами. Гідравлічний зв'язок між руслом та заплавою відіграє важливу роль у функціонуванні водних екосистем, забезпечуючи водою важливі середовища існування риб та гідробіонтів, та позитивно впливає на стан поверхневих та підземних вод.

Оцінка даного типу гідроморфологічних змін входить до гідроморфологічного протоколу оцінки МПВ, який використовується ДСНС при виконанні державного моніторингу поверхневих вод (показники №10: «Взаємодія між руслом та заплавою: 10а – Можливість затоплення заплави, 10б – Обмежуючий фактор розвитку горизонтальних деформацій русла»).

Гідрологічні зміни. Гідрологічні зміни впливають на водні об'єкти через забори води та коливання рівнів води нижче гребель, і як наслідок, призводять до зміни режиму та розподілу стоку річок. Скиди, забори води та штучні періодичні коливання рівня води (гідропікінг) є ключовими навантаженнями, які вимагають запровадження компенсаційних заходів у масштабах всього річкового басейну.

У басейні річок Причорномор'я МПВ з гідрологічними змінами відсутні.

Зменшення природного стоку в умовах глобального потепління та природного маловоддя, зменшення швидкостей течії та утворення застійних зон сприяє процесам евтрофікації, і, як наслідок, призводить до погіршення біорізноманіття та деградації водних екосистем.

Морфологічні зміни. Основними чинниками, які негативно впливають на природну морфологію русел річок Причорномор'я, їхніх берегів та заплав є урбанізація, протипаводковий захист, сільське господарство та судноплавство. В наслідок цих видів діяльності річки на певних ділянках зазнають спрямлення, днопоглиблення, укріплюються береги, розорюється прилегла до русла частина заплави, змінюється її природна рослинність.

В басейні 17 МПВ зазнали модифікації морфології річки (спрямлення). Зменшення варіативності глибини та ширини русла, порушення природного балансу ерозії та акумуляції, звуження міждамбового простору та обмеження вільного меандрування призводить до збіднення складу та зменшення чисельності біологічних показників – риби, донних безхребетних, вищої водної рослинності, фітопланктону.

У басейні річок Причорномор'я визначено 231 МПВ. На основі даних про наявні поперечні споруди в руслі, місця заборів води та коливання рівнів, а також з використанням космічних знімків, топографічних та кадастрових карт третина визначених МПВ – 70 МПВ (30% всіх визначених МПВ), визначено як іЗМПВ та 4 (2% всіх визначених МПВ) МПВ визначено як штучні МПВ. З них:

- 53 МПВ віднесено до істотно змінених через порушення вільної течії річок (зарегульованість),
- 16 МПВ – через модифікацію морфології річок (спрямлення русел),
- 1 МПВ – через поєднання зарегульованості та спрямлення,
- 4 МПВ – штучні МПВ (рис. 15, табл. 22).

Таблиця 22. Гідроморфологічні зміни МПВ басейну річок Причорномор'я

№	Гідроморфологічні зміни	Навантаження	Кількість ізМПВ	% від загальної кількості МПВ
1	порушення неперервності потоку води та середовищ	зарегульованість (акумуляція води)	53	23
2	морфологічні зміни	спрямлення	16	7
3	порушення неперервності потоку води та середовищ + морфологічні зміни	зарегульованість (акумуляція води) + спрямлення	1	0.4
4	штучностворенні МПВ	акумуляція води	4	2

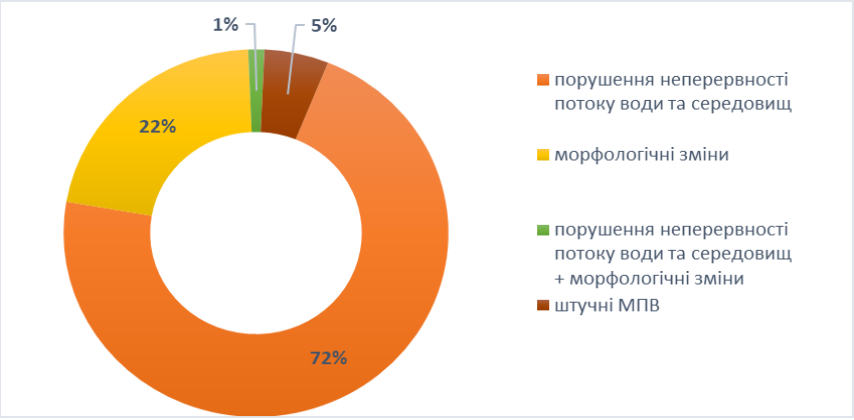

Рисунок 15 Розподіл ІМПВ за типами гідроморфологічних навантажень

Всі ці МПВ треба розглядати як такі, де існує ризик недосягнення доброго екологічного потенціалу.

Критерії оцінки недосягнення доброго екологічного потенціалу наступні:

- порушення безперервності потоку води та середовищ (поперечні штучні споруди в руслі річки, порушення безперервності потоку води та руху наносів і міграції риб, інших гідробіонтів);
- забір води (малі та середні річки – забір води більше витрати 75% забезпеченості; великі та дуже великі річки – забір води більше витрати 90% забезпеченості);
- акумуляція води (ставки із підпором більше 1 км або декілька ставків з підпорами менше 1 км, але їхня сумарна довжина більше 30% довжини МПВ, а також водосховища із об'ємом більше 1 млн. м3);
- коливання рівні води нижче греблі (коливання рівнів води перевищують 0,5 м протягом доби протягом більшої частини року);
- порушення природних морфологічних характеристик річок (гідроморфологічний клас нижче третього за результатами моніторингу, або спрямлення більше, ніж 70% довжини МПВ за відсутності даних моніторингу).

6 річок у басейні Причорномор'я на всій довжині визначені істотно зміненими. Серед 68 річок басейну лише 33 річки (49%) не зазнали жодних гідроморфологічних змін (рис. 16).

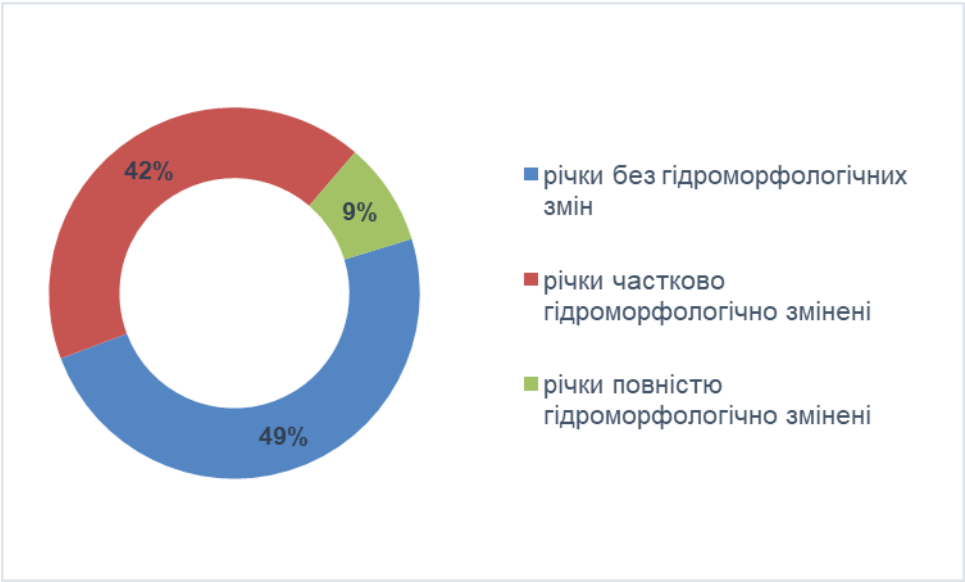

Рисунок 16 Розподіл річок басейну річок Причорномор'я за наявністю гідроморфологічних змін

На основі аналізу головних водно-екологічних проблем пов’язаних із гідроморфологічними навантаженнями в басейні Причорномор’я, можна зробити висновок, що відновлення (ревіталізації) потребують 70 МПВ басейну, визначені як ІМПВ.

Найбільше випадків гідроморфологічних змін трапляється на малих річках басейну Причорномор’я. Малі річки, згідно з класифікацією річок за площею басейну, яка була використана при визначенні МПВ, це річки із площею до 100 км2.

2.2. Підземні води

2.2.1. Забруднення

Техногенне навантаження на геологічне середовище значною мірою впливає і на стан підземних вод. До основних техногенних факторів, які впливають на стан підземної гідросфери відносяться відбір підземних вод для водопостачання, використання поверхневих вод для цілей меліорації, використання в сільськогосподарському виробництві мінеральних добрив та отрутохімікатів, відведення та скидання промислових та комунальних стоків.

За територіальною ознакою цей вплив умовно можна кваліфікувати як локальний (відведення комунальних та стічних вод промислових підприємств у геологічне середовище, утворення і функціонування звалищ побутових та промислових відходів та ін.) та регіональний (зрошувальна меліорація, видобуток підземних вод, використання агрохімікатів). При цьому ряд техногенних чинників, пов’язаних з додатковим водним навантаженням на геологічне середовище (зрошувальні води, різноманітні стоки) може впливати одночасно і на рівневий і на хімічний режим підземних вод. Використання мінеральних добрив та отрутохімікатів як техногенний фактор відрізняється від інших тим, що практично не впливає на рівневий режим, але за певних умов може відзначати гідрохімічний режим.

МПзВ у безнапірних горизонтах в межах басейну річок Причорномор’я на територіях поширення є умовно захищеними. В покрівлі МПзВ UAM5800N100 та UAM5800N200 залягають суглинки сумарною потужністю 20-40м. В покрівлі балтського водоносного горизонту (UAM5800N300) залягають суглинки та глини сумарною потужністю 30-40м. Надходження забруднення до водоносних горизонтів можливо через дефектні експлуатаційні свердловини, а також на ділянках зрошення (UAM5800N100). В межах населених пунктів спостерігається точкове забруднення підземних вод сполуками азотної групи. Також у водоносних горизонтах фіксується присутність синтетичних поверхнево активних речовин, нафтопродуктів, пестицидів у концентраціях, які не перевищують гранично допустимих. На ділянках інтенсивної експлуатації вплив техногенезу позначається на рівневому режимі.

Вплив техногенезу для МПзВ у напірних водоносних горизонтах позначається переважно на рівневому режимі. Внаслідок довготривалої інтенсивної експлуатації у верхньосарматському (UAM5800N500) та середньосарматському (UAM5800N600) МПВ утворилися депресійні воронки (Овідіопольський, Білгород-Дністровський та Арцизький райони Одеської області). Скорочення видобутку підземних вод, яке спостерігається протягом останніх років, сприяє відновленню рівнів підземних вод.

МПзВ у напірних горизонтах залягають під товщею водотривких відкладів, що суттєво утруднює їхній зв'язок із поверхневими екосистемами і забезпечує відносно високий рівень захисту від поверхневого забруднення.

В напірних водоносних горизонтах в експлуатаційних свердловинах також спостерігається точкове забруднення підземних вод сполуками азотної групи, відмічається наявність синтетичних поверхнево активних речовин, нафтопродуктів, пестицидів у концентраціях, які не перевищують гранично допустимих.

Протягом останніх років збільшується кількість непрацюючих та потенційно покинутих свердловин. Свердловини, які тривалий час не працюють, або ж є покинутими, згодом стають

джерелом забруднення підземних вод. Поки що забруднення підземних вод носить локальний характер, але неприйняття найближчим часом заходів з вирішенням питання про ремонт або ліквідацію покинутих свердловин приведе до забруднення основних водоносних горизонтів. Також має місце спорудження артезіанських свердловин без проектної документації та з використанням обсадних пластикових труб, які не забезпечують належної герметизації затрубного простору та надійної ізоляції цільового водоносного горизонту від надходження некондиційних вод з водоносних горизонтів, що залягають вище. Внаслідок цього через деякий час в свердловині погіршується якість води, а в майбутньому слід очікувати регіонального забруднення та погіршення якості підземних вод.

Таблиця 23. Тиски на МПзВ

Код МПВ	МПВ	Водогосподарська ділянки	Використання	Зв'язок із екосистемами	Техногенний тиск	Забруднюючі речовини	Природні хімічні елементи, вміст яких у воді перевищує нормовані значення
UAM5800N100	Алювіальний пліоцен-плейстоценовий	Узбережжя Чорного моря між Дніпровським лиманом та Кримським півостровом	Для не централізованого водопостачання	Опосередкований	Видобування підземних вод	Точкове забруднення нітратами	
UAM5800N200	Алювіальний верхньопліоценовий	Узбережжя Чорного моря: між гирлом р.Дунай та Дністровським лиманом	Для централізованого та нецентралізованого водопостачання	Опосередкований	Видобування підземних вод, зрошувальна та осушувальна меліорація	Точкове забруднення нітратами	
UAM5800N300	Балтський	Узбережжя Чорного моря: між Дністровським та Дніпровським лиманами, р. Тилігул з лиманом	Для нецентралізованого водо постачання	В місцях виходів на денну поверхню	Видобування підземних вод	Точкове забруднення нітратами	
UAM5800N400	Верхньо-міоценовий	Узбережжя Чорного моря між Дніпровським лиманом та Кримським півостровом	Для централізованого та не централізованого водопостачання	Відсутній	Видобування підземних вод	Локальне забруднення нітратами	Місцями SO_4, Cl, мінералізація
UAM5200N500	Верхньо-сарматський	Узбережжя Чорного моря: між гирлом р.Дунай та Дністровським лиманом; між Дністровським та Дніпровським лиманами, р. Тилігул з лиманом	Для централізованого та не централізованого водопостачання	Відсутній	Видобування підземних вод	Точкове забруднення сполуками азоту (нітрати, амоній)	На південній частині площі басейну підвищений природний вміст SO^4, Cl, Na, сухого залишку, вміст сірководню
UAM5800N600	Середньо-сарматський	Узбережжя Чорного моря: між гирлом р.Дунай та Дністровським лиманом; між Дністровським та Дніпровським лиманами, р. Тилігул з лиманом	Для централізованого та не централізованого водопостачання	Відсутній	Видобування підземних вод	Точкове забруднення сполуками азоту (нітрати, амоній)	На південній частині площі басейну підвищений природний вміст SO_4, Cl, Na, сухого залишку, вміст сірководню

Інші істотні антропогенні впливи

Зміни клімату

Одним з головних проявів регіональних кліматичних змін на тлі глобальних процесів потепління є істотне підвищення температури повітря, зміна термічного режиму та структури опадів, збільшення кількості небезпечних метеорологічних явищ та екстремальних погодних умов, збитків, які вони зумовлюють різним галузям економіки та населенню країни. Такі тенденції характерні як для України загалом, так і для басейну річок Причорномор'я зокрема. Найбільші зміни спостерігались протягом останніх тридцяти років, які виявились найтеплішими за період інструментальних спостережень за погодою.

Ріст температури повітря спостерігається не лише біля земної поверхні, а й у нижній тропосфері, супроводжується збільшенням вологовмісту тропосфери і зумовлює ріст нестійкості атмосфери та збільшення інтенсивності конвекції. Такі зміни привели до збільшення частоти та інтенсивності конвективних явищ погоди: гроз, злив, граду, шквалу, зростання максимальної інтенсивності опадів та їх зливової складової.

Характерною рисою зміни режиму зволоження в Україні є зміна структури опадів. У теплий період це проявляється у збільшенні інтенсивності опадів, зростанні їхньої зливової складової. Збільшення інтенсивності опадів зумовило ріст добової кількості опадів, хоча число дощових днів зменшилось а максимальна тривалість бездощового періоду зросла. Такі тенденції характерні і для басейну річок Причорномор'я.

Підвищення температури повітря та нерівномірний розподіл опадів, які мають зливовий, локальний характер у теплий період і не забезпечують ефективне накопичення вологи в ґрунті зумовило збільшення кількості та інтенсивності посушливих явищ.

У холодний період суттєве підвищення температури повітря привело до зміни структури опадів за рахунок збільшення повторюваності дощу і зменшення повторюваності снігопадів, зумовило збільшення випадків мокрого снігу, налипання мокрого снігу та ожеледі.

Водно-тепловий баланс річкового басейну є надто чутливим до кліматичних змін. Підвищення температури повітря та зміна характеру випадання опадів впливають не тільки на гідрологічний режим річок, а й на загальні запаси водних ресурсів. Кліматичні зміни збільшують частоту повеней та посух, що робить вразливим сільське господарство, енергетику, транспорт та соціальну сферу, адже вони залежать від водних ресурсів.

Згідно висновків Національної академії наук України, Української академії аграрних наук та Українського гідрометеорологічного центру, глобальне потепління в Україні відгукнеться незворотньою деградацією степів Причорномор'я, а також зниженням продуктивності лісу на всій території України, зокрема, внаслідок поширення інфекційних хвороб рослин та шкідників Підвищення загальної температури до 2050 року, посухи та спека, зменшення кількості опадів влітку також сприятимуть збільшенню частоти лісових пожеж та опустелюванню південних і південно-східних регіонів України. Разом з цим регіони на півдні України можуть також постраждати внаслідок підняття рівня Чорного і Азовського морів, які є складовою Світового Океану, адже за останні 100 років рівень Світового океану в середньому підвищився на 178 мм і продовжує підніматися зі швидкістю 3,4 мм на рік. Під водою може опинитися значна частина Одещини. Частина Херсонщини та Миколаївщини теж опиняться під водою. Така ситуація може призвести також до проблеми забезпечення водними ресурсами. А за даними Національного інституту стратегічних досліджень, загрози для біологічного різноманіття через зміни клімату проявлятимуться у вигляді зменшення кількості корисних видів, зміни складу лісу та фауни, деградації ґрунтів України та зміну видового складу ґрунтової флори і фауни. Одещина не відноситься до найбільш уразливих областей України щодо глобальних змін клімату,проте за прогнозами впливу змін клімату вони будуть відчуватися на більшій частині її території (чим ближче до міста, тим більше).

Засмічення водних об'єктів твердими побутовими відходами, в тому числі пластиком

Забруднення водних об'єктів твердими побутовими відходами, а насамперед пластиком, є одним із навантажень, що призводить до погіршення екологічного та хімічного стану поверхневих вод. Ця проблема не є специфічною лише для річкового басейну річок Причорномор'я, а для всієї країни і є відображенням проблеми поводження з відходами як на національному, так і місцевому рівнях.

Прогалини у національному законодавстві, неефективна система збору, транспорту та утилізації відходів, низька культура поводження з відходами населення проявляється у великій кількості несанкціонованих та стихійних сміттєзвалищ в тому числі на берегах річок і схилах балок. Частина відходів потрапляє безпосередньо у річки та водойми, що є не лише проблемою естетичного характеру, а призводить до хімічного забруднення води, отруєння живих організмів і погіршення умов їх існування.

Пластик, з часом роздрібнюється і перетворюється у мікропластик, який потрапляє в живі водні організми, що сприяє накопиченню в них токсинів.

Мікропластик має розмір менше 5 мм і відноситься до двох груп: первинний та вторинний. Первинний мікропластик входить до складу косметичних виробів (зубні пасти, скраби, гелі для душу та інші), промислових засобів для очищення, а також утворюється в результаті зношення автомобільних шин, при пранні синтетичних виробів.

Вторинний пластик утворюється в процесі подрібнення великих пластикових відходів – пляшок, одноразового посуду, упаковки тощо.

Спеціальних досліджень про кількість відходів на берегах та безпосередньо в річках та водоймах в басейні річок Причорномор'я не проводилися, як і їх безпосереднього впливу на екологічний та хімічний стан водних об'єктів.

Інвазивні види

Інвазії чужорідних видів за межі їх «рідних» ареалів носять глобальний характер. Натуралізація і подальше розповсюдження інвайдерів можуть викликати незворотні явища у навколишньому середовищі, небажані економічні і соціальні наслідки.

Наразі біологічні інвазії розглядаються як біологічне забруднення, але на відміну від більшості забруднюючих речовин, які у природних екосистемах у ході процесів самоочищення можуть розкладатися і вміст яких контролюється людиною, чужорідні організми, що успішно заселились, починають самостійно неконтрольовано розмножуватись і швидко розповсюджуватись у навколишньому середовищі. Це явище може мати непередбачувані і незворотні наслідки.

Крім того, вселення чужорідних видів призводить до непоправних втрат біологічного різноманіття як за рахунок безпосереднього знищення аборигенних видів хижаками, харчової і просторової конкуренції, так і внаслідок витіснення аборигенних видів, зміни їх місць існування і гібридизації. Поява будь-якого чужорідного виду – це індикатор і одночасно причина, погіршення екологічного стану водойми. Все це зумовлює особливу небезпеку інвазій і визначає специфіку заходів боротьби в аспекті ризиків недосягнення «доброго» екологічного стану МПВ де здійснюється процес інвазії адвентивних видів. Не виключено, що чужорідні види що несуть загрозу як агенти біоперешкод, або є проміжними хазяїнами хвороб людини та свійських тварин і можуть бути використані для диверсій. Тому ця проблема стає все більш нагальною в аспекті забезпечення екологічної безпеки річкового басейну частина якого знаходиться на тимчасово окупованій території.

Згідно Конвенції із захисту біорізноманіття, Гаага, 2002, заходи спрямовані на пом'якшення наслідків інвазій чужорідними видами повинні мати переважно превентивний характер, однак ефективно контролювати процес інвазій, як правило, не вдається насамперед через відсутність системи моніторингу біорізноманіття.

Тому, після обов'язкового проведення спеціальних досліджень чужорідних видів гідробіонтів в басейні річок Причорномор'я, та визначення переліку видів та місці їхньої локалізації, перший та найважливіший засіб контролю це створення системи басейнового моніторингу інвазій в МПВ.

Моніторинг необхідно орієнтувати на виявлення і аналіз видового складу чужорідних видів, інвазійних коридорів, векторів, географії та динаміки інвазій; динаміки популяції найбільш

значимих інвазій від появи до натуралізації, а також видів-вселенців що вже натуралізовані та наслідків їх впливу на оселища, аборигенні види, угруповання і екосистеми; географічного розташування інвазійних субкоридорів і вразливих до інвазій екосистем. Найбільш вірогідними центрами проникнення, натуралізації та розповсюдження чужорідних видів є місця в зоні витоків стічних комунальних вод від крупних міст де є розвитим ринок акваріумних послуг, а також скиди підігрітих вод від крупних промислових підприємств. Тому інвентаризація таких можливих точок проникнення та їх обстеження повинні стати першим кроком у впровадженні системи моніторингу.

В результаті аналізу даних моніторингу стане можливим розробка нових екологічних методів попередження інвазій і обмеження чисельності деяких інвазійних видів, що можуть завдавати істотної шкоди природним і штучним екосистемам, здоров'ю населення і економіки регіону.

3. ЗОНИ (ТЕРИТОРІЇ), ЯКІ ПІДЛЯГАЮТЬ ОХОРОНІ, ТА ЇХ КАРТУВАННЯ

3.1. Об’єкти Смарагдової мережі

Смарагдова мережа – це екологічна мережа, яка складається з спеціальних територій для збереження біологічного різноманіття, створених (визначених) відповідно до Конвенції про охорону дикої флори та фауни і природних середовищ існування в Європі (Бернської конвенції). Її метою є забезпечення довгострокового виживання видів і біотопів, зазначених у Бернській Конвенції, які потребують спеціального захисту.

30 листопада 2018 р. шість країн: Республіка Білорусь, Грузія, Республіка Молдова, Норвегія, Швейцарія та Україна офіційно затвердили переліки об’єктів Смарагдової мережі на своїх територіях. Оновлений перелік об’єктів Смарагдової мережі було затверджено 23 травня 2023 року. Смарагдова мережа України включає 537 територій, і займає близько 20 % території України.

В басейні річок Причорномор’я розташовано 33 об’єкти Смарагдової мережі, які охоплюють приблизно 26 % (6982 км^2) від площі басейну.

За категоріями (рис. 17) об'єкти Смарагдової мережі басейну Причорномор'я поділяються на:

- Біосферний заповідник - 3
- заказник – 6
- заповідна територія - 19
- національний природний парк – 5

Рисунок 17 Розподіл об’єктів Смарагдової мережі за категоріями (%)

Жоден із об’єктів не має розробленого плану управління та розвитку.

Перелік об‘єктів Смарагдової мережі басейну річок Причорномор'я наведений в Додатку 4

Вплив воєнних дій

Частина території басейну знаходиться в окупації з лютого 2022 року.

За інформацією, наданою власниками та користувачами територій та об’єктів ПЗФ, пошкоджень під час ведення бойових дій на території суббасейну зазнали 15 об’єктів ПЗФ. Через постійні обстріли територій, через окупацію неможливий доступ до об’єктів ПЗФ, інформація про їх стан відсутня.

Найбільшого впливу воєнних дій зазнали 3 об‘єкти Смарагдової мережі:

1. **НПП «Білобережжя Святослава» (Biloberezhzhia Sviatoslava National Nature Park, UA0000097)**

- Станом на серпень 2023 року НПП знаходиться в окупації, яка триває майже з початку повномасштабного вторгнення.
- Масштабні лісові та степові пожежі унаслідок бойових дій завдають непоправної шкоди
- природним екосистемам, призводять до знищення та пошкодження рослинного і тваринного світу, деградації ґрунтів. За інформацією Національного природного парку «Білобережжя Святослава» унаслідок ворожих дій рф за період з 24 лютого 2022 року по 18 липня 2023 року на території НПП зафіксовано 143 пожежі, які вразили 5916,8 га; значна частина пожеж носить повторний характер.
- Пересування важкої техніки, зведення фортифікаційних укріплень, розлив паливно-мастильних матеріалів призводять до пошкодження верхнього шару ґрунту, знищення рослинного покриву, пошкодження середовищ існування рідкісних та зникаючих видів рослин і тварин.
- Обстріли, мінування території призводять до механічного знищення тваринного світу, розлякування птахів, які не можуть вивести потомство, акустичне забруднення негативно впливає на дельфінів.
- Територія зазнала впливу затоплення, спричиненого підривом Каховської ГЕС.

2. **РЛП «Кінбурнська коса» (Kinburnska Kosa, UA0000215))**

- Станом на серпень 2023 року знаходиться в окупації, яка триває майже з початку повномасштабного вторгнення.
- Значна площа природних флористичних комплексів водно-болотної, лугової, степової та деревно-чагарникової рослинності постраждала внаслідок воєнних дій, зокрема, через пожежі.
- Обстріли, мінування, пересування важкої техніки, розлив паливно-мастильних матеріалів, зведення фортифікаційних укріплень спричиняють пошкодження грунтового і рослинного покривів, знищення видів рослин і тварин, у тому числі, рідкісних та зникаючих видів, включених до міжнародних, національних, регіональних охоронних переліків. , унаслідок військових дій .
- Відбувається забруднення земель, атмосферного повітря, водойм через обстріли, пожежі, розлив паливно-мастильних матеріалів, засмічення відходами руйнувань.
- Фіксувалось часткове підтоплення через підрив Каховсъкої ГЕС, рівень води піднявся орієнтовно на 1 м, частково було затоплено узбережжя Дніпро-Бузького лиману, урочище Василівські плавні, прибережні озера.

3. **Чорноморський біосферний заповідник (Black Sea Biosphere Reserve, UA0000017), зокрема, ділянки Волижин ліс, острови Довгий і Круглий**

- Станом на серпень 2023 року знаходиться в окупації.
- Пожежі, спричинені бойовими діями, призводять до пошкодження місць існування цінних видів флори та фауни, занесених до Червоної книги України, Європейського червоного списку видів тварин і рослин, що знаходяться під загрозою зникнення у світовому масштабі, пошкоджень рідкісних рослинних угруповань, що включені до Зеленої книги України та оселищ, які охороняються відповідно до Бернської конвенції.
- Обстріли, шумове забруднення, мінування, риття окопів негативно впливають на птахів водно-болотного комплексу, руйнуючи місця гніздівлі, фізично знищуючи види.
- Відбувається забруднення ґрунтів, поверхневих водойм та водоносних горизонтів токсичними речовинами, включаючи залишки вибухівки та їх метаболітів, нафтопродуктами, важкими металами з корпусів снарядів і знищеної техніки.

3.2. Зони санітарної охорони

Організація ведення державного обліку водокористування здійснюється Державним агентством водних ресурсів України.

Зони санітарної охорони включають в себе території розміщення водозаборів для питного водопостачання населення. Згідно постанови Кабінету Міністрів України про правовий режим зон санітарної охорони водних об'єктів від 18 грудня 1998 р. № 2024 ці зони відносяться до так званого першого поясу (суворого режиму) дотримання режиму використання. Постановою передбачений цілий ряд дозволених та заборонених дій в межах питних водозаборів.

Держави-члени повинні виявити у кожному РБР:

- Усі масиви поверхневих / підземних вод, які використовують для забору води, призначеної для споживання людиною, що надають у середньому більше 10 м³ води на добу або забезпечують водоспоживання більш ніж 50 осіб та
- Ті водні масиви, що призначені для майбутнього використання з цією ж метою.

У межах басейну річок Причорномор'я розташовано 463 водозабори, що здійснюють забір води об’ємом більше 10 м³ на добу. З них водозаборів підземних вод –455, поверхневих – 8 (рис.18).

Рисунок 18 Розподіл питних водозаборів за типами (%)

Організація ведення державного обліку водокористування здійснюється Державним агентством водних ресурсів України.

3.3. Зони охорони цінних видів водних біоресурсів

Зони, визначені для охорони економічно важливих водних видів чи зони охорони цінних видів водних біоресурсів, включають в себе ті зони, де проживають або вирощують такі водні ресурси що представляють значну економічну цінність.

В залежності від специфіки зони охорони цінних видів водних біоресурсів програма їх моніторингу може включати додаткові показники або періодичність відбору проб.

Згідно постанови Кабінету Міністрів України від 21 листопада 2011 року № 1209 «Про затвердження такс для обчислення розміру відшкодування шкоди, заподіяної внаслідок незаконного добування (збирання) або знищення цінних видів водних біоресурсів» (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 6 жовтня 2021 р. № 1039), список цінних видів біоресурсів налічує види риб як рідкісні, так і такі, що поширені по всій території України.

Водночас, згідно статті 1 ЗУ «Про рибне господарство, промислове рибальство та охорону водних біоресурсів» рибогосподарський водний об’єкт (його частина), це водний об'єкт (його частина), що використовується або може використовуватися для цілей рибного господарства.

Таким чином приймаючи до уваги зазначене, а також відсутність відповідної законодавчої та нормативно-правової бази, зони охорони цінних видів біоресурсів в Україні не визначені.

3.4. Масиви поверхневих/підземних вод, які використовуються для рекреаційних, лікувальних, курортних та оздоровчих цілей, а також води, призначені для купання

Зони рекреації водних об’єктів – це земельні ділянки з прилеглим водним простором, призначені для організованого відпочинку населення на прибережних захисних смугах водних об’єктів. Місця масового відпочинку визначаються органами місцевого самоврядування відповідно до наданих їм повноважень щороку перед початком літнього купального сезону. Вздовж річок, навколо озер, водосховищ та інших водойм встановлюються водоохоронні зони, в межах яких виділяються земельні ділянки під прибережні захисні смуги.

На території водоохоронних зон та у прибережних захисних смугах забороняється:

- зберігання та застосування пестицидів і добрив;
- влаштування кладовищ, літніх таборів для худоби, гноєсховищ, скотомогильників, звалищ сміття, полів фільтрації, накопичувачів рідких і твердих відходів виробництва, тощо;
- скидання неочищених стічних вод;
- будівництво будь-яких споруд (крім гідротехнічних, гідрометричних та лінійних), у тому числі баз відпочинку, дач, гаражів та стоянок автомобілів;
- миття та обслуговування транспортних засобів і техніки.

Вимоги до розміщення і організації зон рекреації водних об’єктів:

- для організації зон рекреації водних об’єктів, їх власники або орендарі зобов’язані перед початком кожного купального сезону погодити експлуатацію пляжу з Держпродспоживслужбою.
- зона рекреації повинна бути розміщена за межами санітарно-захисних зон промислових підприємств. Зону рекреації слід віддаляти на максимально можливу відстань (не менше 500 м) від шлюзів, гідроелектростанцій, місць скидання стічних вод, стійбищ, водопою худоби та інших джерел забруднення.
- пляжі не повинні розміщуватися у межах першої зони поясу санітарної охорони джерел господарчо-питного водопостачання.

Екологічні цілі для зон рекреації:

- якість води водоймищ і рік, що використовуються в зонах рекреації, повинна відповідати вимогам санітарного законодавства.
- склад і властивості води в районі рекреаційного водокористування повинні відповідати вимогам за фізико-хімічними та санітарно-мікробіологічними показниками.

Вимоги до моніторингу вод в зонах рекреації:

- відбір проб води для відомчого контролю у водоймищах органам місцевого самоврядування необхідно проводити щорічно не менше 2 разів перед початком купального сезону (на відстані 1 км вверх по течії від зони купання на водотоках і на відстані 0,1 - 1,0 км у обидва боки від неї на водоймищах, а також у межах зони купання).
- у період купального сезону такий відбір проб води проводиться не рідше двох разів на місяць не менше ніж у двох точках, вибраних відповідно до характеру, протяжності та інтенсивності використання зон купання.

Згідно постанови КМУ від 06.03.2002 № 264 *«Про затвердження Порядку обліку місць масового відпочинку населення на водних об’єктах»* місцеві органи виконавчої влади та територіальні органи рибоохорони щороку перед початком літнього купального сезону зобов'язані визначити на картах-схемах земельні ділянки та водний простір, придатні для організації пляжів, пунктів прокату плавзасобів, водних атракціонів, а також місця для занять водними видами спорту та місця любительського і спортивного рибальства у зимовий період.

Затверджені копії карт-схем подаються аварійно-рятувальним службам, які обслуговують водні об'єкти у своїй зоні відповідальності, та регіональним координаційним аварійно-рятувальним центрам Державної спеціалізованої аварійно-рятувальної служби на водних об'єктах МНС (наразі Державна служба надзвичайних ситуацій (ДСНС).

Відомості про місця масового відпочинку подаються щороку до 1 квітня органами місцевого самоврядування, а відомості про місця любительського і спортивного рибальства 10 лютого і 30 жовтня територіальними органами рибоохорони до регіональних координаційних аварійно-рятувальних центрів ДСНС.

За інформацією регіональних ДСНС в басейні річок Причорномор'я, в зв'язку з військовим станом, протягом 2022-2023 років зони рекреації та відпочинку не виділялися.

3.5. Зони, вразливі до (накопичення) нітратів

В Україні затверджена методика визначення зон, вразливих до нітратів (наказ Міндовкілля від 15.04.2021 № 244), як того вимагає Нітратна директива ЄС. Методологічний підхід значною мірою орієнтований на велику кількість просторових і часових даних з високою роздільною здатністю, в основному це дані моніторингу поверхневих і підземних вод, але при визначенні цих зон слід також використовувати статистичні дані, такі як поголів'я худоби, внесення добрив і розрахунки надлишків азоту. Для визначення зон, вразливих до нітратів, необхідна зазначена інформація високої якості і з достатнім рівнем достовірності. На цей момент існуюча мережа моніторингу поверхневих вод у своїй безперервності та просторовому охопленні не є достатньою для застосування розробленого методу, а моніторинг підземних вод взагалі не здійснюється.

Тому, а також приймаючи до уваги, що в Україні:

- найвищий відсоток розораності земель в світі (53,9%, данні 2021 р.), а показник розораності сільськогосподарських земель при цьому – 78,2%;
- відсутня достатня кількість репрезентативної та достовірної інформації по вмісту біогенних речовин в поверхневих та підземних водах;
- евтрофікація водних об'єктів є поширеним явищем;
- початковий рівень імплементації Нітратної директиви ЄС

то, на період 2025-2030 років пропонується визначити всю територію України як зону, вразливу до нітратів. Це відповідає вимогам ВРД ЄС, яка передбачає захист морів і прибережних вод і недопущення погіршення стану МПВ та МПзВ (доцільніше віднести більше МПВ до вразливих, ніж потім змінювати їхній стан з «доброго» на «поганий») та відображає поточну дуже обмежену доступність необхідної інформації для визначення зон, вразливих до нітратів. Такий підхід – «вся територія країни» також застосовується в багатьох країнах ЄС. Зони, вразливі до накопичення нітратів, можуть бути уточнені або визначені в наступних циклах плану управління річковим басейном на основі покращеної, більш точної інформації.

Застосування такого підходу дає можливість поширювати основні заходи на всю територію країни та планувати більш конкретні заходи для масивів поверхневих та підземних вод, де існує ризик недосягнення екологічних цілей внаслідок впливу сільського господарства на основі підтверджених даних.

Протягом періоду 2025-2030 років необхідно зосередитися на вдосконаленні мережі моніторингу (як підземних, так і поверхневих вод) та покращенні бази даних, щоб забезпечити більш детальний підхід до виділення зон та їх моніторингу і, таким чином, досягти повної відповідності ВРД ЄС під час 2-го циклу плану управління річковим басейном (2031-2036 рр.)

3.6. Уразливі та менш уразливі зони, визначені відповідно до критеріїв, що затверджуються Міндовкілля

Станом на 2023 рік уразливі та менш уразливі зони в Україні не визначено.

Нормативним документом, який регулює дане питання є наказ Міндовкілля від 14 січня 2019 року №6 (Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 05 лютого 2019 року за №125/33096) Про затвердження Порядку визначення популяційного еквівалента населеного пункту та Критеріїв визначення уразливих та менш уразливих зон.

Також відповідно до закону України Про водовідведення та очищення стічних вод від 12 січня 2023 року (набрання чинності відбулося 07 серпня 2023 року), статті 12. *Повноваження органів*

місцевого самоврядування, до повноважень органів місцевого самоврядування у сфері водовідведення належать:

- за поданням центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері розвитку водного господарства, визначення уразливих та менш уразливих зон відповідно до критеріїв, затверджених центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища.

Держводагентством підготовлено та направлено подання до органів місцевого самоврядування. В цілому в басейні річок Причорномор’я пропонується визнати 17 МПВ уразливими зонами. Триває процес прийняття відповідних рішень компетентними органами.

4. КАРТУВАННЯ СИСТЕМИ МОНІТОРИНГУ, РЕЗУЛЬТАТІВ ПРОГРАМ МОНІТОРИНГУ, ЩО ВИКОНУЮТЬСЯ ДЛЯ ПОВЕРХНЕВИХ ВОД (ЕКОЛОГІЧНИЙ І ХІМІЧНИЙ), ПІДЗЕМНИХ ВОД (ХІМІЧНИЙ І КІЛЬКІСНИЙ), ЗОН (ТЕРИТОРІЙ), ЯКІ ПІДЛЯГАЮТЬ ОХОРОНІ

4.1. Поверхневі води

Моніторинг поверхневих вод здійснюється відповідно до Порядку здійснення державного моніторингу вод, затвердженого постановою КМУ від 19 вересня 2018 р. № 758. Суб'єктами державного моніторингу вод є Міндовкілля, Держводагентство та ДСНС.

Щороку починаючи з 2020 року програми моніторингу масивів поверхневих вод затверджуються відповідними наказами Міндовкілля «Про затвердження Програми державного моніторингу вод» (№ 410 від 31.12.2020 р., № 3 від 05.01.2022 р., № 27 від 17.01.2023 р.) та доводяться до виконання Держводагентством.

4.1.1 Система моніторингу

У басейні річок Причорномор'я моніторинг здійснюється на 16 пунктах моніторингу на 16 МПВ, з них:

- на транскордонних МПВ, визначених відповідно до міждержавних угод про співробітництво – 5;
- Смарагдова мережа – 4.

Моніторинг по 4 МПВ басейну річок Причорномор'я, які розташовані на території Миколаївської та Херсонської областей у 2022-2023 не здійснювався (у зв'язку з воєнним станом).

4.1.2 Гідроморфологічна оцінка / стан

Оцінка гідроморфологічного стану здійснюється згідно з Методикою, затвердженою наказом УкрЦГМ №23 від 19.02.2019 р. за п'ятьма класами.

Гідроморфологічний моніторинг здійснено на 5 МПВ. За результатами моніторингу 3 МПВ відносяться до першого класу (відмінний), 2 МПВ – до другого класу (добрий) (рис. 19).

Рисунок 19 Гідроморфологічний стан МПВ басейну річок Причорномор'я

4.1.3 Оцінка хімічного стану

Оцінка хімічного стану МПВ базується на визначенні концентрацій пріоритетних речовин зазначених у Директиві 2008/105/ЄС із врахуванням Директиви 2013/39/EU250, де встановлено граничні значення екологічних нормативів якості. В Україні на даний час для оцінки стану МПВ наказом Мінприроди від 6 лютого 2017 року № 45, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 20 лютого 2017 року за № 235/30103 визначено перелік показників, екологічні нормативи якості для яких встановлено у Додатку 8 наказу Мінприроди від 14.01.2019 №5 «Про затвердження Методики віднесення масиву поверхневих вод до одного з класів екологічного та хімічного станів масиву поверхневих вод, а також віднесення штучного або істотно зміненого масиву поверхневих вод до одного з класів екологічного потенціалу штучного або істотно зміненого масиву поверхневих вод».

- Директива 2009/90/ЕС (стаття 5), встановлює технічні вимоги/критерії до обробки даних моніторингу, також були враховані при оцінці хімічного стану МПВ:
    - Якщо виміряне значення було нижчим за межу кількісного визначення (LOQ), в розрахунку використовується значення половини LOQ для даного показника
    - У разі узагальнення результатів окремих ізомерів або сумішей (наприклад, поліциклічні ароматичні вуглеводні, циклодієнові пестициди, ДДТ) у випадку значень, виміряних нижче LOQ для розрахунку середніх концентрацій повинен використовуватися нуль «0».

Крім того, стаття 4 Директиви 2009/90/ЕС визначає, що методики виконання вимірювання вмісту показників повинні відповідати мінімальним критеріям: мати значення невизначеності вимірювання нижче 50% (k=2) і межу кількісного визначення, що дорівнює або нижче 30% відповідного екологічного нормативу якості.

Достовірність оцінки

Достовірність оцінки хімічного стану виконана із застосуванням критеріїв для встановлення надійності правильного визначення екологічного та хімічного станів МПВ зазначених у Додатку 11 наказу Мінприроди від 14.01.2019 №5.

За встановленими критеріями використовувалася триступенева схема оцінки надійності правильного визначення хімічного стану МПВ:

- Високий рівень надійності оцінки означає, що більшість вимог були виконані, а саме: наявні дані вимірювання для всіх показників визначених у Переліку забруднюючих речовин для визначення хімічного стану масивів поверхневих і підземних вод та екологічного потенціалу штучного або істотно зміненого масиву поверхневих вод згідно з наказом Міндовкілля від 6 лютого 2017 року №45, надалі Перелік, що відповідають

вимогам Порядку (виконано майже всі відповідні вимоги до переліку показників, методик і частоти); агрегація МПВ демонструє достовірні результати;

- Середній рівень надійності оцінки стану МПВ встановлюється за відсутності достатньої кількості даних моніторингу, періодичності та вимірювань всіх показників визначених у Переліку;
- Низький рівень надійності оцінки стану МПВ означає, що оцінку стану МПВ проводили на основі оцінки ризиків, перенесення даних моніторингу через агрегацію МПВ за визначеними критеріями.

Для оцінки хімічного стану МПВ використовувалися статистично оброблені дані вимірювань вмісту забруднюючих речовин у поверхневих водах проведені у 12 пунктах моніторингу (12 МПВ) у 2022 році, а саме: середнє та максимальне значення (Додаток 6).

При оцінці хімічного стану МПВ фонові концентрації для несинтетичних речовин (ртуть, свинець, кадмій, нікель) не враховувалися.

Відповідність результатів вимірювання екологічним нормативам якості встановленим для середньорічної та максимально допустимої концентрацій є відповідністю вимогам встановленим для доброго хімічного стану МПВ.

Для МПВ, на яких моніторинг не проводився у 2022 році, оцінка хімічного стану здійснювалася шляхом інтерполяції (перенесення) результатів оцінки з МПВ, на яких здійснювався моніторинг, згідно з агрегацією МПВ.

Не проводилися вимірювання наступних показників: бромовані дифенілові етери (ефіри), хлоралкани, C_{10-13}, ди(2-етилгексил)-фталат, діурон, ізопротурон, пентахлорфенол, сполуки трибутилолова (трибутилолова катіон), перфтороктановий сульфонат і його похідні (ПФОС), діоксини і діоксиноподібні сполуки, гексабромцикло-додекан (ГБЦДД)-(Додаток 7).

Для показників флуорантен, гексахлорбензол, гексахлорбутадієн, ртуть та її сполуки, дикофол, гептахлор і гептахлорепоксид, для яких рекомендованим об’єктом контролю є біота, у зв'язку з відсутністю технічних можливостей та методик виконання вимірювань, визначення концентрацій проводилося тільки у пробах поверхневих вод.

Оцінку хімічного стану проведено на основі даних моніторингу отриманих в рамках виконання діагностичного моніторингу МПВ у 2022 році, для 12 МПВ (додаток 5). У 2021 році здійснювались фізико-хімічні дослідження на 5 МПВ по транскордонним пунктах.

За результатами оцінки хімічного стану МПВ басейну річок Причорномор’я за 2022 рік за даними моніторингу можна зробити наступні висновки (табл. 24):

- хімічний стан «добрий»: не визначено.
- хімічний стан «недосягнення доброго»: 9 лінійних МПВ (5,1% від загальної кількості лінійних МПВ), за довжиною МПВ це становить 389.24 км (15.6% від загальної довжини лінійних МПВ); 3 полігональних МПВ (5,7% від загальної кількості полігональних МПВ), за площею МПВ це становить 454.95 км^2 (8,2% від загальної площі полігональних МПВ).

Таблиця 24 Хімічний стан МПВ за 2022 рік (за даними моніторингу)

Хімічний стан	кількість лінійних МПВ	загальна довжина МПВ, км	кількість полігональних МПВ	загальна площа МПВ, км^2
«добрий»	-	-	-	-
«недосягнення доброго»	9	389.24	3	454.95

Перевищення ЕНЯ$_{MAX}$ – максимально допустимої концентрації та/або ЕНЯ$_{СР}$ – середньорічної концентрації встановлено для наступних речовин:

- бензо(а)пірен для 9 МПВ;
- циперметрин для 10 МПВ;
- дикофол для 8 МПВ;
- флуорантен для 11 МПВ;
- бензо(b)флуорантен для 5 МПВ;

- бензо(g,h,i,)перілен для 4 МПВ;
- бензо(k)флуорантен для 3 МПВ;
- нікель для 2 МПВ;
- цибутрин для 4 МПВ;
- тетрахлорметан (чотирихористий вуглець) для 2 МПВ.

На основі інтерполяції результатів моніторингу згідно з агрегацією МПВ (низький рівень надійності оцінки стану МПВ) (табл. 25) встановлено:

- хімічний стан «добрий»: не визначено.
- хімічний стан «недосягнення доброго»: 48 лінійних МПВ (27% від загальної кількості лінійних МПВ), за довжиною МПВ це становить 315,59 км (12,6% від загальної довжини лінійних МПВ); полігональні МПВ – без інтерполяції (згідно з агрегацією МПВ).

Таблиця 25 Хімічний стан МПВ на основі інтерполяції даних моніторингу

Хімічний стан	кількість лінійних МПВ	загальна довжина МПВ, км	кількість полігональних МПВ	загальна площа МПВ, км^2
«добрий»	-	-	-	-
«недосягнення доброго»	48	315,59	-	-

Загальна оцінка хімічного стану МПВ басейн річок Причорномор'я (за даними моніторингу та інтерполяції) можна зробити наступні висновки:

- хімічний стан «добрий»: не визначено.
- хімічний стан «недосягнення доброго»: 57 лінійних МПВ (32,1% від загальної кількості лінійних МПВ), за довжиною МПВ це становить 704,83 км (28,2% від загальної довжини лінійних МПВ); 3 полігональних МПВ (5,7% від загальної кількості полігональних МПВ), за площею МПВ це становить 454.95 км^2 (8,2% від загальної площі полігональних МПВ).

Загальна оцінка хімічного стану МПВ за період 2022 року (дані моніторингу та інтерполяція даних моніторингу) представлена в таблиці 26 та на рис. 20, 21.

Таблиця 26 Загальна оцінка хімічного стану МПВ за 2022 рік (дані моніторингу та інтерполяція даних моніторингу)

Хімічний стан	кількість лінійних МПВ	загальна довжина лінійних МПВ, км	кількість полігональних МПВ	загальна площа полігональних МПВ, км^2
«добрий»	-	-	-	-
«недосягнення доброго»	57	704,83	3	454,95

а) за кількістю МПВ *б) за довжиною МПВ*

Рисунок 20. Хімічний стан лінійних МПВ басейну річок Причорномор'я (дані моніторингу та інтерполяція)

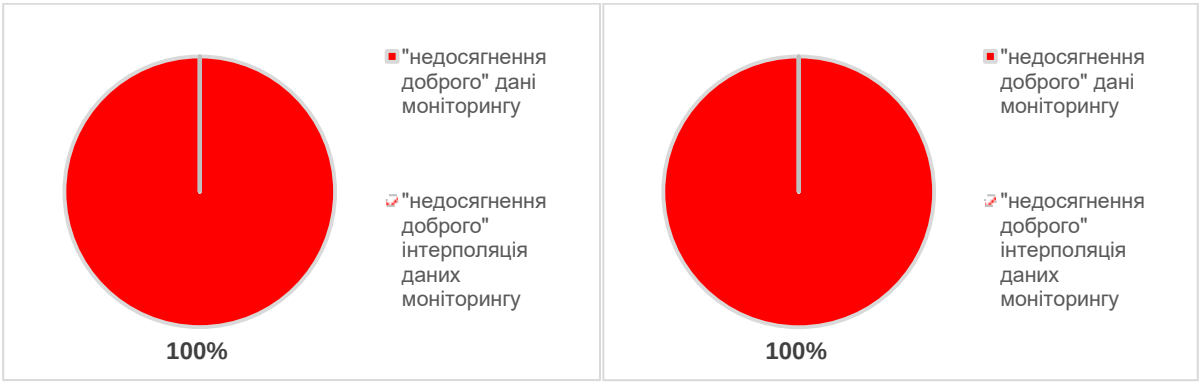

а) за кількістю МПВ *б) за площею МПВ*

Рисунок 21. Хімічний стан полігональних МПВ басейну річок Причорномор'я (дані моніторингу та інтерполяція)

Для 12 МПВ басейну річок Причорномор'я достовірність оцінки правильного визначення хімічного стану відповідає середньому рівню надійності.

48 МПВ були оцінені з низьким рівнем надійності на основі перенесення результатів отриманих в межах виконання програми моніторингу якості поверхневих вод на МПВ на яких моніторинг не проводився у зазначеному періоді, згідно з агрегацією МПВ.

З урахуванням інтерполяції даних моніторингу оцінка хімічного стану виконана для лінійних 57 МПВ, що по довжині складає 704,83 км та полігональних 3 МПВ, що по площі складає 454,95 км^2.

З урахуванням інтерполяції даних моніторингу оцінка хімічного стану виконана для 60 МПВ.

Сумарна оцінка хімічного стану лінійних МПВ та полігональних МПВ басейну річок Причорномор'я наведено на рис.22.

Сумарна оцінка хімічного стану лінійних МПВ басейну річок Причорномор'я

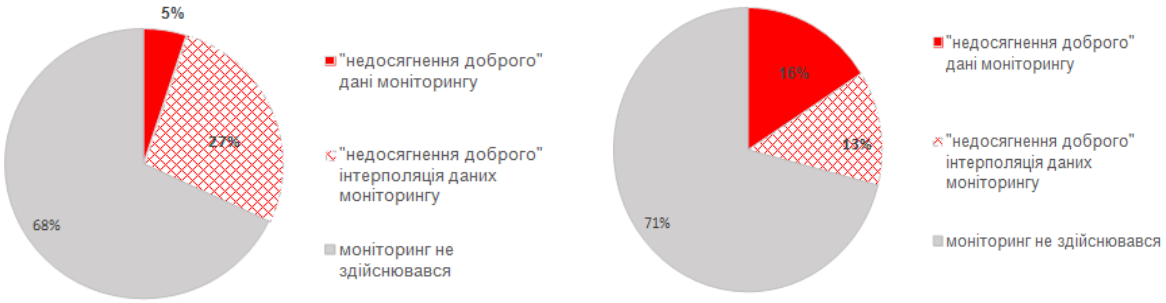

а) за кількістю МПВ *б) за довжиною МПВ*

Сумарна оцінка хімічного стану полігональних МПВ басейну річок Причорномор'я

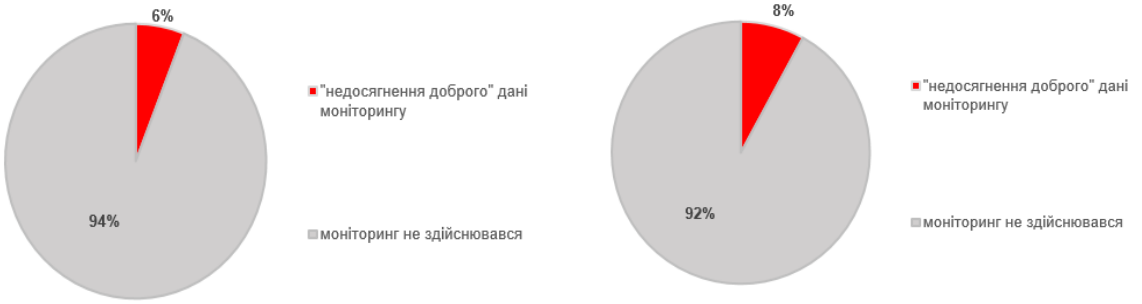

а) за кількістю МПВ *б) за площею МПВ*

Рисунок 22. Сумарна оцінка хімічного стану МПВ басейну річок Причорномор'я

4.1.4. Оцінка екологічного стану

Оцінка екологічного стану МПВ басейну здійснюється у відповідності до критеріїв та за переліком показників встановлених у наказі Мінприроди від 14.01.2019 № 5 «Про затвердження Методики віднесення масиву поверхневих вод до одного з класів екологічного та хімічного станів масиву поверхневих вод, а також віднесення штучного [...] (далі - Наказ).

Для класифікації екологічного стану масиву поверхневих вод використовуються п'ять класів «відмінний», позначається синім кольором, «добрий», позначається зеленим кольором, «задовільний», позначається жовтим кольором, «поганий», позначається помаранчевим кольором, «дуже поганий», позначається червоним кольором.

- Протягом 2022 року моніторинг біологічних показників (фітопланктон, мікрофітобентос, судинні рослини, донні макробезхребетні, моніторинг риб) не виконувався.
Станом на кінець 2023 року екологічний стан жодного МПВ не було визначено.

4.1.5 Оцінка екологічного потенціалу

Оцінка екологічного потенціалу МПВ басейну здійснюється у відповідності до критеріїв та за переліком показників встановлених у Наказі.
Для штучного або істотно зміненого масиву поверхневих вод визначають екологічний потенціал для якого використовуються чотири класи - «добрий», позначається паралельними смугами зеленого та сірого кольорів, «задовільний», позначається паралельними смугами жовтого та сірого кольорів, «поганий», позначається паралельними смугами помаранчевого та сірого кольорів, «дуже поганий», позначається паралельними смугами червоного та сірого кольорів.
Оцінка екологічного потенціалу істотно змінених та штучних МПВ не була проведена.

4.2. Підземні води

Система моніторингу

Існуюча режимна мережа спостережних свердловин узгоджена ДВ Укр.ДГРІ, затверджена управлінням гідрогеології, екології і наукового супроводу Державної геологічної служби станом на 30.03.06 р. і в межах басейну річок Причорномор'я складалася з 45 спостережних пунктів.

В наслідок недостатнього та неритмічного фінансування протягом останніх років скорочувалися обсяги стаціонарних режимних спостережень, а також кількість спостережних пунктів. На 2020 рік готових до спостережень залишилось 29 свердловин (таблиця 27).

Таблиця 27. Перелік спостережних пунктів на території басейну річок Причорномор'я

№№ з/п	Код річкового басейну	Водогоспо-дарська ділянка	Номер свердловини	Індекс ВГ	Місцезнаходження спостережної свердловини
1	М5.8	М5.8.0.01	334	aP_{III}	Одеська область, м. Арциз
2	М5.8	М5.8.0.01	3	N_1s_2	Одеська область, м. Арциз
3	М5.8	М5.8.0.01	601	N_1s_3	Одеська область, м.Татарбунари
4	М5.8	М5.8.0.01	27	N^{2+3}_2	Одеська область, Білгород-Дністровський р-н, с. Софіївка
5	М5.8	М5.8.0.01	208	aP_{II+III}	Одеська область, Білгород-Дністровський р-н, с. Приморське
6	М5.8	М5.8.0.02	198	N_1s_3	Одеська область, Овідіопольський р-н, с. Великодолинське
7	М5.8	М5.8.0.02	58-А	N_1s_3	м. Одеса
8	М5.8	М5.8.0.02	560	N_1s_2	Одеська область, смт. Ширяєве
9	М5.8	М5.8.0.03	329	aP_{III}	Одеська область, м. Ананьїв
10	М5.8	М5.8.0.03	408	N_1s_2	Одеська область, Миколаївський р-н, с. Веселе
11	М5.8	М5.8.0.03	370	aP_{III}	Одеська область, м. Березівка
12	М5.8	М5.8.0.02	1009	N_1s_2	Миколаївська область, Веселинівський р-н, с. Кубряки
13	М5.8	М5.8.0.02	1003	N_1p	Миколаївська область, Веселинівський р-н, с. Кубряки
14	М5.8	М5.8.0.02	1010	N_1s_3	Миколаївська область, Веселинівський р-н, с. Кубряки
15	М5.8	М5.8.0.02	1006	vdP_{I-III}	Миколаївська область, Миколаївський р-н, с. Нечаяне
16	М5.8	М5.8.0.03	1404	aP_{III}	Миколаївська область, Очаківський р-н, с. Чорноморка
17	М5.8	М 5.8.0.04	649	vd,lP_{I-III}	Херсонська область, смт. Каланчак
18	М5.8	М 5.8.0.04	1148	N^3_2	Херсонська область, смт. Каланчак
19	М5.8	М 5.8.0.04	37	vd,lP_{I-III}	Херсонська область, Скадовський р-н, смт.Лазурне
20	М5.8	М 5.8.0.04	1041	N_1m+s_3	Херсонська область, Скадовський р-н, смт.Лазурне
21	М5.8	М 5.8.0.04	626	N_1p+m+s_3	Херсонська область, м. Скадовськ
22	М5.8	М 5.8.0.04	1008	N_1p+m	Херсонська область, м. Скадовськ
23	М5.8	М 5.8.0.04	274	N_1s_{2+3}	Херсонська область, Чаплинський район, с.Надеждівка
24	М5.8	М 5.8.0.04	109	N^3_2	Херсонська область, Чаплинський район, смт.Асканія-Нова
25	М5.8	М 5.8.0.04	613	N_1p+m	Херсонська область, Чаплинський район, смт.Асканія-Нова
26	М5.8	М 5.8.0.04	1104	N_1s_{2+3}	Херсонська область, Голопристанський р-н, с.Геройське
27	М5.8	М 5.8.0.04	59	N_1m+s_3	Херсонська область, Голопристанський р-н, с.Бехтери

№№ з/п	Код річкового басейну	Водогоспо-дарська ділянка	Номер свердловини	Індекс ВГ	Місцезнаходження спостережної свердловини
28	М5.8	М 5.8.0.04	621	N^{2+3}_{2}	Херсонська область, Голопристанський р-н, с.Чулаківка
29	М5.8	М 5.8.0.04	624	N^{2+3}_{2}	Херсонська область, Голопристанський р-н, с.Новософіївка

4.2.2. Оцінка хімічного стану / оцінка ризику

Періодичність спостережень та перелік контрольованих показників визначений у додатку 2 Порядку здійснення державного моніторингу вод.

Зважаючи на тривалий період відсутності моніторингу, а також на обмежену кількість спостережних пунктів, необхідно проводити діагностичний моніторинг якісних показників підземних вод усіх ідентифікованих МПзВ на всіх спостережних свердловинах.

Станом на кінець 2023 року оцінка екологічного стану / оцінка ризику МПзВ не була проведена.

4.2.3. Оцінка за об’ємами / запасами підземних вод

В 2020 році спостереження проводились тільки по 4 (Одеська область – 2, Миколаївська область – 2) спостережних пунктах. Спостереження не проводились з різних причин: частина свердловин потребує прочищення, часина – зруйновані, деякі готові до спостережень, але, через обмаль коштів на утримання спостерігачів, спостереження в них проводяться не регулярно, тільки під час проведення інспектування режимної мережі.

Отже, моніторингова мережа практично зруйнована і потребує термінового відновлення з урахуванням вимог водної рамкової директиви.

Для визначення питання необхідності та можливості проведення спостережень по кожній з свердловин необхідно виконати інвентаризацію свердловин, що перебувають в належному технічному стані, оцінити їхню репрезентативність з урахуванням виділених МПзВ. Необхідно також облаштування спостережних пунктів на МПзВ у балтських відкладах. Можливо розглянути варіант залучення у спостереження існуючі каптовані джерела або колодязі.

Дуже часто спостережні свердловини руйнуються місцевими жителями, або ж землекористувачами, на землях яких вони розташовані. Тому вкрай необхідним є вирішення питання охоронного статусу свердловин для їхнього захисту.

На сьогодні спостереження проводяться з використанням гідрогеологічних рулеток, проби води відбираються пробовідбірниками. Тобто вкрай назріло питання технічного переоснащення свердловин засобами автоматичного вимірювання, а також забезпечення виробничих підрозділів, що виконують моніторинг, приладами для вимірювання рівня, прокачування свердловин, відбору та зберіганню проб під час транспортування до лабораторії.

Нормативними документами з проведення моніторингу вод регламентується залучення в моніторингову мережу свердловин водоспоживачів, що добувають більше 100 м^3 на добу. Стосовно цього треба зазначити, що на більшості таких водозаборів спостережна мережа відсутня. А ті комунальні підприємства, на водозаборах яких існували спостережні свердловини, в останні роки спостереження припинили. Інформація стосовно рівнів води та результати хімічних аналізів, що надається у формах 7-гр, часто є не достовірною, або ж зовсім відсутня. Необхідні законодавчі важелі для того, щоб зобов'язати водокористувачів виконувати вимоги нормативних документів щодо водокористування.

Реалізація більшості з цих заходів неможлива без розширення повноважень Держгеонадр щодо контролю в сфері використання підземних вод, а також відновлення належного фінансування моніторингу підземних вод з Державного бюджету.

5. ПЕРЕЛІК ЕКОЛОГІЧНИХ ЦІЛЕЙ ДЛЯ ПОВЕРХНЕВИХ ВОД, ПІДЗЕМНИХ ВОД І ЗОН (ТЕРИТОРІЙ), ЯКІ ПІДЛЯГАЮТЬ ОХОРОНІ, ТА СТРОКИ ЇХ ДОСЯГНЕННЯ (У РАЗІ ПОТРЕБИ ОБҐРУНТУВАННЯ ВСТАНОВЛЕННЯ МЕНШ ЖОРСТКИХ ЦІЛЕЙ ТА/АБО ПЕРЕНЕСЕННЯ СТРОКІВ ЇХ ДОСЯГНЕННЯ).

Екологічні цілі для поверхневих, підземних вод та зон (територій), які підлягають охороні встановлюються окремо.

Поверхневі води:

- Запобігання погіршенню стану всіх масивів;
- Досягнення/підтримання доброго екологічного та хімічного стану всіх МПВ природних категорій (річки, озера, перехідні та прибережні води);
- Досягнення/підтримання доброго екологічного потенціалу та хімічного стану істотно змінених та штучних МПВ;
- Поступове зменшення «до нуля» забруднення небезпечними речовинами.

Підземні води:

- Запобігання погіршенню стану всіх масивів;
- Досягнення/підтримання доброго кількісного та якісного стану всіх МПзВ;
- Запобігання та обмеження забруднення підземних вод.

Зони (території), які підлягають охороні:

Досягнення стандартів та цілей, як того вимагає чинне законодавство для:

- об’єктів Смарагдової мережі;
- зон санітарної охорони;
- зон охорони цінних видів водних біоресурсів;
- масивів поверхневих/підземних вод, які використовуються для рекреаційних, лікувальних, курортних та оздоровчих цілей, а також води, призначені для купання;
- зон, вразливі до (накопичення) нітратів**;**
- уразливих та менш уразливих зон, визначених відповідно до Закону України «Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення».

МПВ та МПзВ визначаються за Методикою визначення масивів поверхневих та підземних вод (Наказ Мінекології № 4 від 14.01.2019). Оцінка стану або потенціалу МПВ здійснюється за Методикою віднесення масиву поверхневих вод до одного з класів екологічного та хімічного станів масиву поверхневих вод, а також віднесення штучного або істотно зміненого масиву поверхневих вод до одного з класів екологічного потенціалу штучного або істотно зміненого масиву поверхневих вод (Наказ Мінекології № 5 від 14.01.2019).

У випадках коли до конкретного масиву вод висувається декілька цілей треба застосовувати найсуворіші, при цьому всі інші цілі також мають бути досягнуті.

У деяких випадках терміни досягнення екологічних цілей або самі цілі можуть бути змінені, як виняток.

Допускається відтермінування дати досягнення цілі на період не довше, ніж на 12 років від кінця впровадження першого циклу ПУРБ (тобто до кінця 2042 року).

Виняток, що поширюється на якійсь конкретний МПВ або МПзВ не повинен створювати ризик недосягнення екологічних цілей масиву або масивів, що розташовані поруч.

До винятків відносяться:

- **Досягнення менш жорстких цілей або відтермінування дати** її досягнення з причин технічного характеру (наприклад, відсутність технічного рішення, технічна недоцільність або нездійсненність), диспропорційно високої вартості або існуючого природного стану масиву вод, що не дозволяє вчасно досягнути його покращення. Наявність або відсутність диспропорційності визначається за результатами економічної оцінки витрат і переваг;
- **Тимчасове погіршення стану (цілей) в результаті непередбачуваного форс-мажору** природного походження (наприклад, екстремальний паводок, посуха) або антропогенного (аварія);
- **Нові фізичні модифікації водного об'єкту в результаті реалізації нових інфраструктурних проектів**, що спрямовані на економічний розвиток (наприклад, автомобільна або залізнична дорога, ГЕС). Тобто допускаються гідроморфологічні зміни МПВ (аж до віднесення його до категорії «істотно змінений»), але не дозволяється будь яке забруднення вод від точкових або дифузних джерел. Нові фізичні модифікації водного об'єкту допускаються тоді коли переваги для суспільсва є вищими ніж екологічні, і не існує іншого варіанту аби уникнути ці модифікації з технічних та/або фінасових причин.

5.1. Екологічні цілі для поверхневих вод

ПУРБ націлений на досягнення / підтримання усіма виділеними МПВ «доброго» екологічного стану. Для поверхневих вод він визначається «добрим» екологічними станом та «добрим» хімічним станом. Для істотно змінених та штучних МПВ головною екологічною ціллю є досягнення «доброго» екологічного потенціалу.

У басейні Причорномор’я визначено 157 МПВ у природному стані, тобто ті, що відносяться до категорій «Річки», «Озера», «Перехідні води» та «Прибережні води»; 70 кандидатів до істотно змінених МПВ та 4 штучних МПВ.

35 визначених МПВ категорії «Річки» мають ризик недосягнення «доброго» екологічного стану. Для них необхідно задіяти оперативний моніторинг та підтвердити екологічний стан з використанням біологічних показників. Відповідно до визначених навантажень та їхніх чинників розробити та реалізувати практичні заходи, які будуть сприяти відтворенню стану масивів поверхневих вод задля досягнення ними встановленої цілі та забезпечення стійкого водокористування

Досягнення основної екологічної цілі для таких МПВ має бути забезпечено протягом 1-3 циклів планування. Час досягнення екологічної цілі залежить від характеру антропогенного навантаження та фінансових потреб на заходи, направлених на її досягнення.

Важливою складовою екологічних цілей є поступове зменшення забруднення пріоритетними речовинами до рівня нижчого за екологічний стандарт якості та суворий контроль за їхнім вмістом у стічних водах, що відводяться у поверхневі водні об’єкти. Необхідно зазначити, що наявна база даних, на підставі якої виконано аналіз антропогенного навантаження, містила значні прогалини щодо вмісту пріоритетних речовин. У процесі реалізації першого плану управління однією із важливих екологічних цілей має бути повна характеристика забруднення вод групою небезпечних і особливо пріоритетних речовин. У зв’язку із вказаним час досягнення «доброго» хімічного стану передбачити, наразі, неможливо.

За результатами оцінки антропогенного навантаження на МПВ басейну річок Причорномор'я:

- без ризику недосягнення доброго екологічного стану / потенціалу знаходяться 15 МПВ, можливо під ризиком – 98 МПВ, під ризиком 118 МПВ.
- без ризику недосягнення доброго хімічного стану знаходяться 211 МПВ, можливо під ризиком – 20 МПВ.

Доброго екологічного стану / потенціалу до 2030 року досягнуть 15 МПВ, з них 10 МПВ, це ті, що станом на зараз є без ризику (для них потрібно зберегти такий стан), 5 МПВ – це 5% МПВ від тих, які за результатами оцінки антропогенного навантаження знаходяться під ризиком чи

можливо під ризиком недосягнення екологічних цілей, і досягнуть екологічних цілей за рахунок впровадження заходів ПЗ.

Інші МПВ басейну, які знаходяться під ризиком чи можливо під ризиком (216 МПВ), можуть досягти доброго екологічного стану / потенціалу до 2036 або 2042 р. за умов впровадження заходів із ПЗ.

Доброго хімічного стану до 2030 року досягнуть 211 МПВ, це ті, що станом на зараз є без ризику (для них потрібно зберегти такий стан), 20 МПВ, які за результатами оцінки антропогенного навантаження знаходяться можливо під ризиком, досягнуть екологічних цілей не раніше 2036 або 2042 р. за умов впровадження заходів із ПЗ.

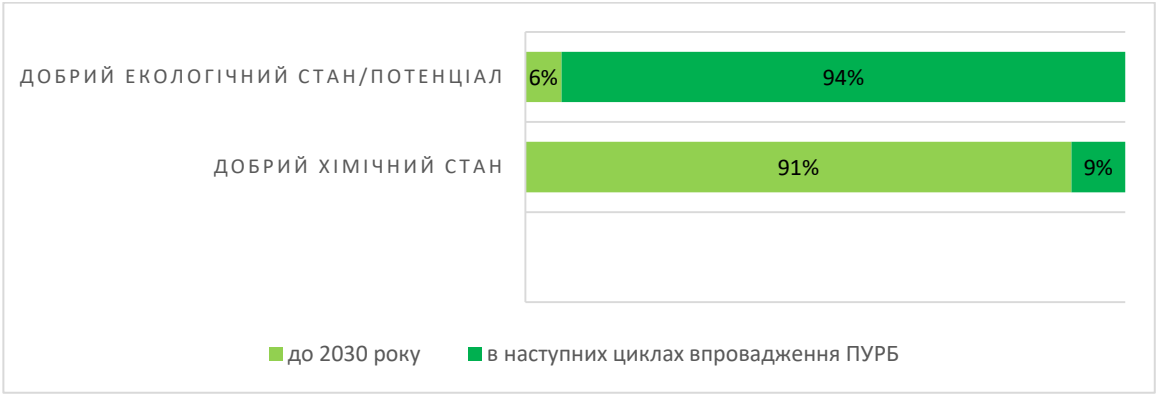

Рисунок 23 Терміни досягнення екологічних цілей МПВ

У Додатку 8 наведені екологічні цілі МПВ, терміни їх досягнення, причини відтермінування та встановлення менш жорстких цілей.

У басейні Причорномор'я знаходиться 70 кандидатів в істотно змінені МПВ та 4 штучних МПВ, екологічною ціллю яких є досягнення «доброго» екологічного потенціалу. На сьогодні параметри такого потенціалу ще не встановлені і це висуває на перший план завдання з визначення його конкретних параметрів.

5.2. Екологічні цілі для підземних вод

Екологічні цілі встановлюються для кожного МПзВ, як стосовно їхнього кількісного, так і якісного (хімічного) стану. Відповідно до ВРД, основною ціллю є досягнення доброго стану підземних вод.

Додаткові цілі для кожного окремого МПзВ визначаються залежно від існуючого кількісного та якісного стану МПзВ, їхнього використання або можливості використання для водопостачання населення, антропогенного навантаження та можливого впливу на поверхневі екосистеми.

Основним критерієм доброго кількісного стану МПзВ слід вважати відсутність явищ виснаження підземних вод.

Виснаженням вважають стан водоносних горизонтів, в яких під впливом штучного дренування зниження рівнів підземних вод досягло таких показників, які виключають можливість подальшого використання горизонту для задоволення потреб суспільства за допомогою традиційних технічних засобів.

Оцінка наявності виснаження МПзВ базується на інформації рівневого режиму, даних щодо обсягів видобутку підземних вод та їхнього порівняння із ресурсами та затвердженими експлуатаційними запасами.

Крім того, для безнапірних МПзВ критерієм доброго стану є відповідний стан пов'язаних з них поверхневих водних об'єктів та відсутність негативного впливу на поверхневі екосистеми, передовсім пригнічення рослинності.

Критеріями доброго якісного (хімічного) стану МПзВ є природний фоновий вміст хімічних елементів та сполук, а також нормативи, визначені для питної води Державними санітарними нормами та правилами "Гігієнічні вимоги до питної води, призначеної для споживання людиною" (ДСанПіН 2.2.4-171-10).

Кількісний стан безнапірних МПзВ

Екологічна ціль – уникнення виснаження підземних вод та відсутність погіршення кількісного стану. В умовах вкрай обмежених даних моніторингу можна дійти висновку, що враховуючи незначні обсяги видобутку води з безнапірних МПзВ приватними водоспоживачами, негативні тенденції у кількісному стані не очікуються. Крім того, слід зауважити, що значних змін кількісного стану зазнає МПзВ у болотних четвертинних відкладах у межах місцях впливу меліорації та видобутку торфу, де діяльність з його осушення є цілеспрямованою.

Якісний (хімічний) стан безнапірних МПзВ

Більшість безнапірних МПзВ використовуються сільським населенням для задоволення питних потреб, тому для оцінки якісного стану слід використовувати нормативи ДСанПіН 2.2.4-171-10, за винятком тих елементів і сполук, вміст яких перевищує нормативний у природному стані. Для таких компонентів слід використовувати значення природних фонів.

Екологічна ціль – відповідність ДСанПіН 2.2.4-171-10 та відсутність погіршення якісного стану. Однак слід зауважити, що стабільність якісного стану є відносною, вміст макро- і мікрокомпонентів у воді безнапірних МПзВ зазнає значних коливань у просторі й часі, тому необхідно володіти інформацією про інтервали змін вмісту і уточнювати її в процесі моніторингу.

Кількісний стан напірних МПзВ

Кількісний стан напірних МПзВ оцінюють, порівнюючи обсяги водовідбору із цих МПзВ на водозаборах з обсягами ПРПВ.

Екологічна ціль - стабільність кількісного стану, відсутність явищ виснаження підземних вод. На водозаборах підземних вод обсяг водовідбору не повинен перевищувати розрахункових експлуатаційних запасів (у межах родовищ підземних вод).

Безнапірні масиви підземних вод на території басейну є природно умовно захищеними та захищеними; напірні МПВ є захищеними. При цьому на окремих ділянках періодично спостерігається точкове забруднення підземних вод сполуками азоту, що при відсутності джерела може свідчити про надходження забруднення з водоносних горизонтів, що залягають вище, через дефектні свердловини.

Підземні води басейну використовуються для водопостачання, у тому числі і централізованого. Отже, МПзВ знаходяться під тиском. Проте, видобуток підземних вод не перевищує величини прогнозних ресурсів та експлуатаційних запасів підземних вод. Експлуатація підземних вод не привела до суттєвих змін у рівневому режимі, а зниження в останні роки експлуатаційного навантаження сприяє відновленню рівнів води.

Таким чином, за попередніми даними, виділені МПзВ перебувають у «доброму» кількісному та «доброму» якісному стані. Це стосується і підземних вод, поширених на південному заході та півдні, які характеризуються природним підвищеним вмістом хлоридів, сульфатів, натрію, мінералізації.

Екологічні цілі для МПзВ РБР Причорномор’я полягають у збереженні існуючого стану МПзВ. Недосягнення екологічних цілей можливо у разі продовження безконтрольного використання підземних вод (спорудження свердловин без проектів, з порушенням технології буріння, з використанням пластикових обсадних труб); невжиття заходів з виявлення та ліквідації недіючих без господарських свердлови.

Хімічний стан напірних МПзВ

Оскільки підземні води всіх напірних МПВ використовуються для централізованого питного водопостачання населення, за критерії доброго хімічного стану було обрано відповідність показників хімічного стану підземних вод Державним санітарним нормам та правилам "Гігієнічні вимоги до питної води, призначеної для споживання людиною" (ДСанПіН 2.2.4-171-10).

Цей документ є обов'язковим для органів виконавчої влади, місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій незалежно від форми власності та підпорядкування, діяльність яких пов'язана з проектуванням, побудовою та експлуатацією систем питного водопостачання, виробництвом та обігом питної води, нагляд та контроль над подачею питної води населенню та громадянам.

ДСанПіН 2.2.4-171-10 встановлює стандарти питної води, у тому числі для водопровідної води, води з місць розливу та бюветів, а також для води з колодязів та джерел за показниками санітарнохімічної та епідемічної безпеки питної води.

Додатковою екологічною ціллю є відсутність погіршення якісного стану напірних МПзВ, однак висновки щодо тенденцій змін хімічного складу повинні базуватися на достовірних даних моніторингових спостережень, оскільки вміст компонентів у воді зазнає природних коливань, що особливо характерно для тих МПзВ, які залягають ближче до поверхні. Тому для кожного МПзВ необхідно мати інформацію про інтервал коливань вмісту компонентів хімічного складу вод.

Для експлуатаційних водозаборів відсутність негативних змін якості води визначається шляхом порівняння поточних показників з тими, що були на момент затвердження запасів.

Враховуючи існуючий стан використання підземних вод і проблеми з водопостачанням, які суттєво загострилися в результаті воєнних дій, особливо у південних регіонах, доцільно додатковою ціллю також визначити дотримання оптимального балансу використання поверхневих і підземних вод для питного водопостачання відповідно до ст. 6 Закону України «Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення».

Першочерговою ціллю слід вважати відновлення моніторингу підземних вод, який був фактично припинений у останні роки і остаточно знищений під час війни. За відсутності моніторингу підземних вод досягнення всіх перелічених цілей є нереальним.

Незадовільний стан моніторингу підземних вод упродовж останніх десятиріч, і, відповідно, недостатня інформація про сучасний стан МПзВ дозволяє визначити екологічні цілі лише в найбільш загальному вигляді. У процесі моніторингу екологічні цілі для кожного МПзВ будуть уточнені.

У Додатку 8 (таблиця 2) наведені екологічні цілі МПзВ і їхніх груп, терміни їх досягнення, причини відтермінування та встановлення менш жорстких цілей.

Слід зауважити, що покращення стану безнапірних МПзВ за умов реалізації заходів зі зменшення впливу дифузних джерел забруднення слід очікувати значно пізніше, ніж покращення стану поверхневих водойм через їхнє положення у геологічному середовищі та значний обсяг накопичених забруднювальних речовин (передовсім нітратів). Враховуючи поточну ситуацію та реалістичний прогноз щодо термінів можливого початку реалізації масштабних природоохоронних заходів, такого покращення не слід очікувати раніше ніж у 2042 р.

Серед визначених на нинішньому етапі робіт МПзВ і їхніх груп доброго кількісного стану до 2030 року досягнуть всі 6, а доброго хімічного стану - не раніше 2042 р. за умов реалізації масштабних заходів зі зменшення навантаження від дифузних джерел забруднення.

6. ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ ВОДОКОРИСТУВАННЯ

6.1. Економічний розвиток території басейну

Економічний розвиток території басейну річок Причорномор'я обумовлений його географічним, кліматичним, економічним та соціально-демографічним становищем. Географічно басейн річок Причорномор'я частково охоплює три області: Одеську, Миколаївську та Херсонську і чисельність населення в межах басейну по цим областям складає 1,8 млн осіб, що становить 4,34 % від загальної кількості населення України станом на 2019 рік (табл. 28).

Таблиця 28. Частка площі та населення областей в межах басейну, %

Області	Частка площі області в межах басейну	Частка населення області в межах басейну
Одеська	54,9	72
Миколаївська	12,1	6
Херсонська	20,8	33

На економічний розвиток басейну значною мірою впливає вигідне природно-географічне положення та значний природно-ресурсний потенціал регіону, а саме:

- родючі ґрунти, що сприяє розвитку сільськогосподарського виробництва та розміщенню в області потужних підприємств харчової промисловості;
- вихід до Чорного моря, що свого часу стало важливим фактором формування в обласному центрі потужного суднобудівного комплексу;
- значні поклади корисних копалин, більшість з яких є сировиною для виробництва будівельних матеріалів, а саме: піски (будівельний, силікатний, цегельна сировина, суглинки та вапняки, граніти, кристалічні породи, чарнокіти, мігматити, метабазити, аглопорити та гнейси. На північному сході області також є родовища урану;
- великий рекреаційно-туристичний потенціал.

Аналіз ВРП басейну річок Причорномор'я. У 2019 році ВРП басейну річок Причорномор'я становив 15,1 млн грн, а темпи приросту до попереднього року склали 114 %, що є найменшим відносним значенням за останні п'ять років. Так, найбільший приріст ВРП басейну до попереднього року був у 2017 році на рівні 124%. Частка ВРП басейну у загальному ВВП України у 2019 році склала 3,8 % (табл. 29).

Таблиця 29. Динаміка ВРП басейну річок Причорномор'я, 2015-2019 рр.

Показник	2015	2016	2017	2018	2019
ВРП у фактичних цінах, млн. грн	76551,87	91921,63	114060,00	132299,21	151054,47
Частка ВРП басейну річок Причорномор'я у загальному ВВП України, %	3,85	3,86	3,82	3,72	3,80
Темпи приросту ВРП басейну річок Причорномор'я, % до попереднього року	100	120	124	115	114

Динаміка показника ВРП басейну відображає зростання обсягів ВРП з 7 млн грн до 15 млн грн у 2019 році.

Показник ВРП на душу населення в межах басейну становить 75,13 тис. грн, що менше ніж загалом по всій Україні (станом на 2019 рік ВРП на душу населення становить 94,7 тис. грн).

Аналіз ВДВ басейну річок Причорномор'я. Станом на 2019 рік показник ВДВ басейну річок Причорномор'я у фактичних цінах становив 115 157,12 млн грн, а у загальному обсязі ВДВ України має частку 3,36% (табл. 30).

Таблиця 30. ВДВ басейну в розрізі галузей економіки, 2015-2019 рр.

Галузі економіки	2015	2016	2017	2018	2019
Сільське, лісове та рибне господарство, млн грн	9436,3	11754,22	12622,34	13953,08	12666,69
частка сільського, лісового та рибного господарства басейну річок Причорномор'я у загальній ВДВ України, %	3,93	4,20	4,15	3,86	3,55
Добувна промисловість і розроблення кар'єрів, млн грн	40,51	66,21	94,52	105,93	133,65
частка добувної промисловості і розроблення кар'єрів басейну річок Причорномор'я у загальному ВДВ України, %	0,04	0,05	0,05	0,05	0,06
Переробна промисловість, млн грн	6579,65	8139,48	9418,16	10319,87	11500,39
частка переробної промисловості басейну річок Причорномор'я у загальній ВДВ України, %	2,78	2,79	2,62	2,53	2,67
Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря, млн грн	1595,04	1732,2	1877,94	2394,96	2563,09
частка постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря басейну річок Причорномор'я у загальній ВДВ України, %	2,99	2,32	2,18	2,14	2,05
Водопостачання, каналізація, поводження з відходами, млн грн	333,87	305,88	357,09	454,02	565,04
частка водопостачання, каналізації, поводження з відходами басейну річок Причорномор'я у загальній ВДВ України, %	4,21	3,60	3,60	3,98	3,91
Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність, млн грн	10319,87	12550,58	15312,71	16688,28	19758,93
частка транспорту, складського господарства, поштової та кур'єрської діяльності басейну річок Причорномор'я у загальній ВДВ України, %	7,65	8,01	8,01	7,34	7,46

В структурі ВДВ басейну серед водозалежних видів економічної діяльності у 2019 році найбільший відсоток припадає на транспорт, складське господарство, поштову та кур'єрську діяльність – 7,46% та на водопостачання, каналізацію, поводження з відходами – 3,91 %, сільське, лісове та рибне господарство складає 3,55%, переробна промисловість – 2,67%, постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря – 2,05%, добувна промисловість і розроблення кар'єрів – 0,06%. Загальний обсяг ВДВ водозалежних видів економічної діяльності басейну у загальному обсязі ВДВ басейну протягом 2014-2019 рр. коливається в межах 41-48%, (у 2019 році – 472 млн грн, що дорівнює 41,0%).

6.2. Характеристика сучасного водокористування

Характеристика сучасного водокористування району басейну виконана на основі використання даних державного водного кадастру за розділом «Водокористування» за 2019 рік.

Джерела водопостачання по басейну це підземні, поверхневі водні об'єкти.

Підземні води є основним джерелом води (70%) в Одеській, Миколаївській та Херсонській областях і 30% забору води припадає на поверхневі води (в т.ч морські води). Обсяг забору підземних вод води у басейні становить 17,099 млн $м^3$. Підземні води (переважно з артсвердловин) використовуються для потреб промислового, сільського господарства, господарсько-житлового водопостачання. Умовою подальшого соціально-економічного розвитку є забезпечення населення, об'єктів промислового, сільськогосподарського та комунально-побутового призначення водою в достатній кількості та певної якості.

Аналіз обсягів забору води протягом 2015-2019 рр. свідчить про тенденцію зменшення попиту на водні ресурси протягом останніх років. Обсяги скидів зворотних вод у 2019 р. зменшились

своє значення порівняно з 2018 роком, загалом обсяги скидів зворотних вод з 2015 року мали перемінний характер.

Динаміка водокористування у басейні протягом 2015-2019 рр. представлено в таблиці 31. Це свідчить про більш інтенсивне використання водних ресурсів водокористувачами.

Таблиця 31. Динаміка зміни кількості водокористувачів та обсягу забору води

Роки	2015	2016	2017	2018	2019
Кількість водокористувачів, шт.	992	↓ 969	956 ↓	876 ↓	869 ↓
Забір води, млн м^3	51,94	↓ 46,69	39,39 ↓	37,01 ↓	25,707 ↓
Скид у поверхневі водні об'єкти, млн м^3	93,56	↓ 67,57	87,48↑	97,10 ↓	82,647 ↓
Скид забруднених стічних вод, млн м^3	0,177	↑ 1,161	1,152 ↓	2,351↑	2,251 ↓

↓ *зниження показника відносно попереднього року*

↑ *зростання показника відносно попереднього року*

Основними водокористувачами в межах басейну є житлово-комунальне господарство, промисловість, сільське господарство та транспорт.

У розрізі областей лідером забору води є Одеська область – 17,63 млн. м^3, потім Херсонська – 6,010 млн. м^3 і найменший відсоток припадає на Миколаївську область – 2,067 млн. м^3.

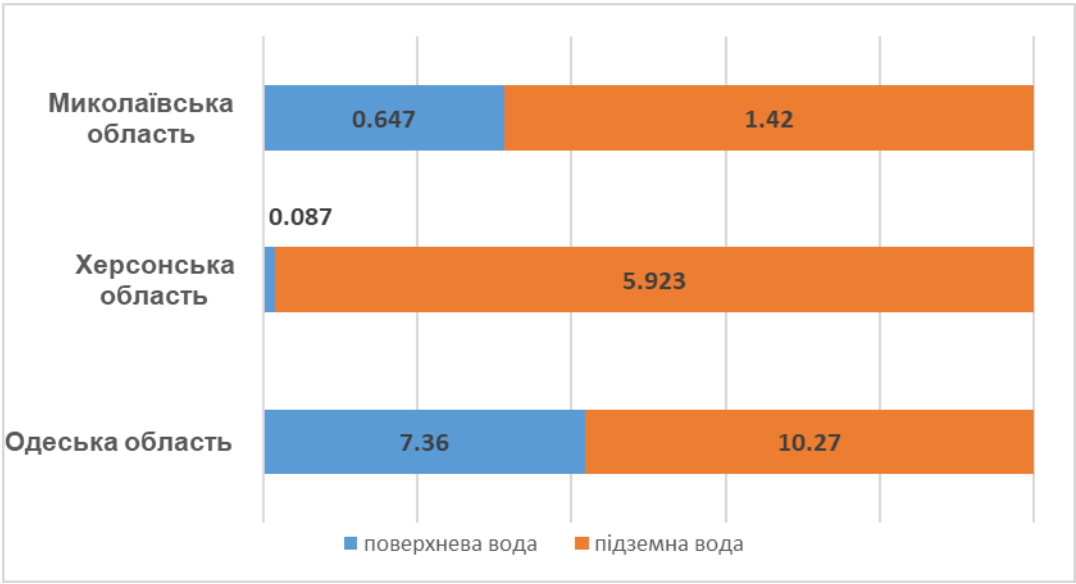

Рисунок 24 Джерела забору води

Таблиця 32. Характеристика водокористування у басейні у розрізі секторів економіки у 2021 році

Найменування секторів економіки	Обсяг забору води, млн. м^3	Обсяг використаної води, млн.м^3	Частка від загального забору води в межах суббасейну, %
Промисловість	**0,785**	**3,316**	**0,50**
в тому числі енергетика	4,947	7,790	5,01
Житлово-комунальне господарство	**10,709**	**17,358**	**11,15**
Сільське господарство	**135,548**	**298,313**	**191,69**
зрошення	-	296,306	
Транспорт	**1,363**	**2,210**	**1,42**
Всього по басейну	**155,622**	**332,238**	**100**

Найбільший відсоток водних ресурсів забирається житлово-комунальним господарством – 43,7,%, значна частина забирається промисловими водокористувачами - 33,5%, майже 22 % водокористування йде на потреби сільського господарства, менше 0,7% забирається іншими галузями. Обсяги водокористування в розрізі секторів економіки представлено на рис 25.

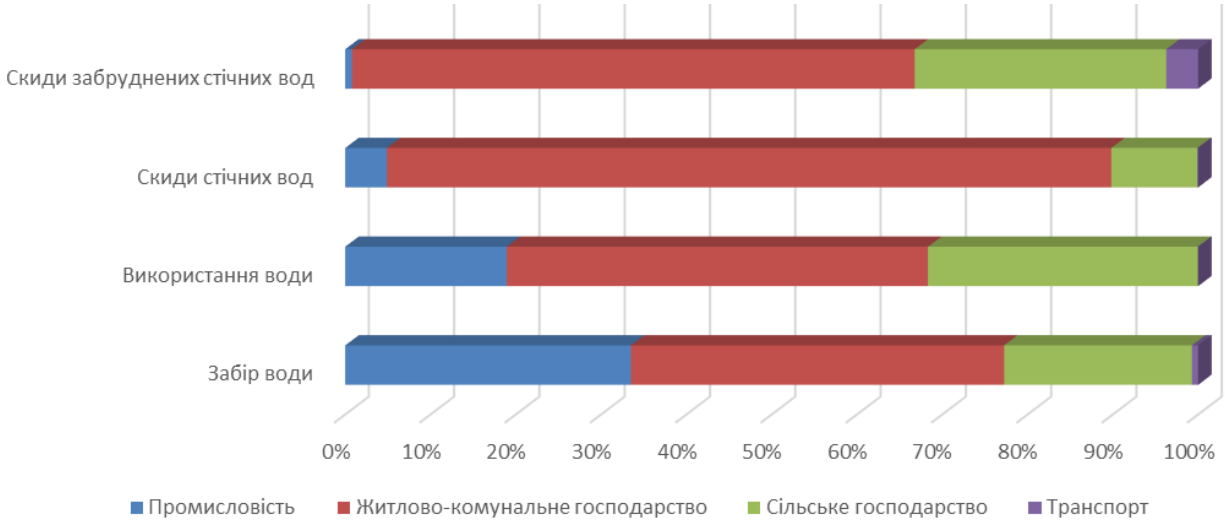

Рисунок 25 Характеристика водокористування району басейну річок Причорномор'я

В частині водовідведення 70% обсягу стічних вод скидається у поверхневі води водокористувачами житлово-комунальних господарств, майже 10% - сільським господарством та 0,5 % промисловістю.

Найбільший відсоток скиду зворотних вод 47% - в Одеській області, 45% – у Херсонській та 8% - у Миколаївській області. 10% обсягу стічних вод скидаються нормативно-чистими без очистки, лише 1 % складають забруднені стічні води.

Основна частина (70%) забруднених стічних вод надходить від водокористувачів житлово-комунального господарства, 10% сільського господарства.

Житлово-комунальне господарство є основним сектором економіки, яке здійснює вплив на кількість та якість водних ресурсів басейну річок Причорномор'я.

Основним забруднювачем є житлово-комунальне господарство, що скидає майже 70% забруднених стічних вод в районі басейну річок Причорномор'я.

Оцінка соціально-економічного значення води для секторів економіки здійснювалась на основі європейської методології оцінки цінності води. Застосовано ранжування секторів економіки за 5-ма показниками економічного та ресурсного напряму, які адаптовані відповідно до рекомендацій методології, а саме:

- обсяг створюваної галуззю ВДВ – економічний індикатор ваги сектору в економіцірегіону;
- обсяг забраної води галуззю;
- водоємність галузі в порівняні з іншими галузями;
- залежність галузі від якості води;
- забруднення зворотними водами галузі водних об'єктів.

Таблиця 33. Водокористування та водоємність ВДВ галузей економіки басейну

Галузь економіки	Забір води,млн м^3	ВДВ, млн грн	ВодоємністьВДВ, м^3/1000 грн
Промисловість	8,612	11634,04	0,740
Житлово-комунальне господарство	11,247	565,04	19,904
Сільське господарство	5,661	12666,69	0,446
Транспорт	0,187	19758,93	0,009
В цілому по басейну	**25,707**	**44624,7**	**0,576**

Водозалежні сектори економіки оцінено за кожним індикатором та визначено йогосоціально-економічну вагу – низьку, помірну чи високу.

Таблиця 34. Соціально-економічна вага основних водокористувачів

Сектори економіки	Обсяги створення ВДВ	Обсяги забору води	Водоємність галузі	Залежність від якості води	Забрудненість стічних зворотних

		галуззю			вод
Електроенергетика	помірна	висока	помірна	низька	низька
Промисловість	висока	висока	помірна	низька	низька
Машинобудування і металообробка	висока	помірна	низька	низька	помірна
Деревообробка	помірна	помірна	низька	низька	помірна
Харчова промисловість	низька	низька	низька	помірна	низька
Житлово-комунальне господарство	низька	висока	висока	висока	високе
Сільське господарство	висока	висока	помірне	помірне	помірна
Рибне господарство	низька	помірна	низька	помірна	низька
Експлуатація іригаційних систем (в тому числі зрошення)	низька	помірна	низька	помірна	низька
Транспорт	помірна	низька	низька	низька	низька
Рекреація та охорона здоров'я	помірна	низька	низька	помірна	низька

За результатами оцінки сектори економіки згруповано на 5 груп відповідно до їх залежності від водних ресурсів та соціально-економічної ваги.

До ***1 групи «Повна залежність»*** віднесено водокористувачів, які мають високузалежність за 4-ма показниками - від якості води, високу водоємність, здійснюють значні тиски на водні ресурси та продукують малі обсяги ВДВ – житлово-комунальне господарство.

До ***2 групи «Множинна залежність»*** - мають високу залежність,принаймні, за двома показниками – промисловість, сільське господарство.

До ***3 групи «Специфічна залежність»*** - мають високу за одним показником – машинобудування і металообробка, деревообробка, електроенергетика.

До ***4 групи «Помірна залежність»*** - мають помірну залежність мінімально за 2 показниками – віднесено харчова промисловість, експлуатація іригаційних систем (в тому числі зрошення), рекреація та охорона здоров'я, рибне господарство.

До ***5 групи «Залежність без використання води»*** - сектори економіки, які використовують воду без забору з природних водних об'єктів, генерують инизькі обсяги ВДВ та є незначними забруднювачами.

Рисунок 26 Соціально-економічне значення секторів економіки

Проведена оцінка показала, що житлово-комунальне господарство перебуває у повній залежності від водних ресурсів та є найбільш водоємним сектором економіки.

6.2.1. Комунальне водокористування

Потреби житлово-комунального полягають у забезпеченні в основному питних та побутових потреб населення та покриваються на 72% з підземних джерел, та 28% - з поверхневих. Водокористувачами житлово-комунального господарства було забрано 11,247 млн м^3 – 43,8% від обсягу загального забору.

Одним із головних завдань водного господарства є забезпечення комунального водоспоживання. До нього належать потреби води для населення, підприємств побутового і комунального господарства, сфери обслуговування населення, а також промислових підприємств у населених пунктах, що підключені до місцевих водопроводів. Обсяг комунального водоспоживання залежить від кількості жителів, ступеня впорядкованості населених пунктів та кліматичних умов. Згідно з діючими нормативами підраховано, що для забезпечення всіх особистих потреб людині необхідно 150-200 л води на добу, для дії комунальних підприємств і всіх служб у місті – ще 150-200 л води на добу на одного жителя.

Особливістю РБ річок Причорномор'я є те, що поверхневі та підземні води не задовольняють потреби господарства та населення. Тому вода в регіон постачається із сусідніх річкових басейнів. Так фактично єдиним джерелом водопостачання однієї з найбільших агломерації України – Одеської – є річка Дністер. Для зрошення сільськогосподарських угідь в Херсонській області використовується дніпровська вода; в Миколаївській - південно-бузька, в Одеській - дунайська і дністровська.

Основними водокористувачами галузі в басейні річок Причорномор'я в межах Одеської області є комунальні господарства, а саме: КП «Ананьїв-водоканал», КП «ВУЖКГ» смт Тарутино, ВУЖКГ смт Березівка, КВЕП «Подільськводоканал», КП «Водоканал», м. Арциз, КП «Водопостачальник», м. Татарбунари, КП «Набережне», с. Набережне, КП «Саратакомун сервіс» смт Сарата, КП «Пролісок-1» смт Іванівка.

Основними водокористувачами галузі в басейні річок Причорномор'я в межах Херсонської області є комунальні господарства, а саме: КП «Антонівка», КПП «Світанок», КП «Водне господарство», ТОВ «Чаплинський комунальник», КП «Очисні Споруди», КП «Відродження», ККУП «Джерело».

Основними водокористувачами галузі в басейні річок Причорномор'я в межах Миколаївської області є комунальні господарства, а саме: КП «Березань», Краснянське житлово-комунальне підприємство, КП «Коблевський сількомунгосп», КП ДОЗ «Причорномор'я».

Основна частина водних ресурсів (50% від забору води) використовується на питні потреби.

Найбільшими підприємствами комунального господарства, які скидають зворотні (стічні) води у поверхневі водні об'єкти є наступні підприємства:

- ТОВ «Інфоксводоканал» (код ЄДРПОУ 26472133, код водокористувача 510760) – всього, 78,716 млн м^3 (у тому числі, 0,904 млн.м^3 НДО);
- КВЕП "Подільськводоканал" м. Подільськ (код ЄДРПОУ 306158, код водокористувача 510738) – всього, 0,631 млн м^3 (НДО).

Головними проблемами житлово-комунального господарства є зношеність водопровідно-каналізаційної мережі, неефективна робота очисних споруд, що призводить до подачі споживачам води не відповідної якості і скид у водні об'єкти забруднених вод. Житлово-комунальне господарство та сільське господарство є найбільшим забруднювачем поверхневих вод, скидає 3,011 млн м^3 забруднених стічних вод у річковому басейні річок Причорномор'я внаслідок неефективної роботи очисних споруд.

6.2.2. Промислове водокористування (в розрізі основних водокористувачів)

Промисловість території басейну річок Причорномор'я представлена підприємствами різних форм власності. Основні та найбільш прибуткові галузі промисловості: медична, харчова, машинобудівна (електронна), виробництво пластмас, виробництво будівельних матеріалів з бетону, енергопостачальної та видавницької діяльності. На території басейну річок Причорномор'я промислові підприємства здійснюють забір води з підземних джерел.

Основними водокористувачами промислової галузі в басейні річок Причорномор'я в межах Одеської, Миколаївської та Херсонської областей є підприємства харчової промисловості.

Промислове водокористування є переважаючим у межах Одеської області.

Найбільшим промисловим водокористувачем є підприємство енергетики: ПАТ «Одеська ТЕЦ».

За даними звітів про використання води за формою 2ТП-водгосп (річна) за 2021 рік промисловістю забрано з природних водних обєктів: переробною промисловістю – 0,758 млн м^3, використано – 3,316 млн м^3.

Скиди біогенних речовин у водні об'єкти басейну річок Причорномор'я та вплив з точкових джерел був виміряний та визначений такими показниками як: азот амонійний, нітрит-іон, нітрат-іон, фосфати.

6.2.3. Водокористування у сільському господарстві

Сільське господарство є одним із найбільших водоспоживачів. Сільське господарство споживає 40-50 % об'єму води, який забирається для народного господарства з водних джерел. Із цієї кількості раціонально використовують 60-80%, а решта – губиться. Безповоротне водоспоживання становить переважно від 75 до 90 % використаного об'єму води. Необхідно зазначити, що безповоротне водоспоживання у сільському господарстві становить 65-72 % усього безповоротного водоспоживання в Україні. Основними напрямками використання води в сільському господарстві є зрошення, обводнення, сільськогосподарське водопостачання та ін. На відміну від промисловості, де можлива інколи заміна води в технологічному процесі, в сільському господарстві її нічим замінити не можна, до того ж полив сільськогосподарських культур дає змогу отримати хороші результати. Тобто, водокористування у сільському господарстві в межах басейну річок Причорномор'я є дуже важливим і значущим напрямком в його соціально-економічному розвитку.

Водокористувачами сільськогосподарської галузі в басейні річок Причорномор'я в межах Одеського, Херсонського та Миколаївського регіону є сільгоспвиробники, рибне господарство та експлуатація іригаційних систем.

Водокористування у сільському господарстві здійснюється в основному з підземних та поверхневих водних об'єктів. Загальний забір води для потреб сільського господарства складає – 135,548 млн м^3, використано на зрошення – 296,306 млн м^3. Однією з основних проблем на шляху становлення високопродуктивного агропромислового виробництва є незадовільний технічний стан зрошувальних систем, спричинений недостатністю фінансування заходів з їх реконструкції та модернізації.

6.2.4. Водокористування на транспорті

Водокористування на транспорті не здійснює значного навантаження на річковий басейн річок Причорномор'я, оскільки забір водокористувачами транспортного сектору у 2021 році становить менше 0,87% від загального забору.

З підземних та поверхневих джерел водокористувачами транспорту у 2021 році було забрано 1,363 млн млн м^3, використано 2,210 млн млн м^3.

Скид зворотніх (стічних) вод у транспорті здійснює Одеська філія ДП «АМПУ» (Адміністрація морських портів України) (код ЄДРПОУ 38728457, код водокористувача 511971) (скид в Чорне море).

6.2.5. Інші види водокористування

Інші види водокористування здійснюють забір води в обсязі, що становить менше 0,1% від загального обсягу забору води в річковому басейні.

Це галузі – торгівля та громадське харчування, матеріально технічне забезпечення,будівництво, зв'язок, охорона здоров'я та фізична культура, народна освіта.

6.3. Прогноз потреб у воді основних галузей економіки

Прогноз потреб у воді основних галузей економіки здійснюється на період дії ПУРБ (до 2030 року) за трьома сценаріями – реалістичний, оптимістичний та песимістичний.

Базою для розрахунку прогнозу є економічні показники ВВП/ВРП за минулі роки та їх прогнозні значення. Крок оптимістичного та песимістичного сценаріїв розраховано шляхом визначення середньорічних відхилень за попередні роки від прогнозованих значень.

Відхилення прогнозних обсягів забору за песимістичного сценарію коливається в межах 1,2-3,5% від реалістичного сценарію. Оптимістичний сценарій показує максимальне збільшення прогнозованого попиту на водні ресурси за реалістичним сценарієм на 0,1-1,8%.

З 2015 обсяги забору води басейну річок Причорномор'я зменшувались. Серед основних факторів, що впливають на водокористування в басейні річок Причорномор'я, можна виділити:

- поширення короновірусної інфекції COVID-19 та вжиття обмежувальних заходів;
- економічний розвиток – сектори-драйвери: житлово-комунальне господарство та сільське господарство;
- природний: зміни клімату - зростання зрошення.

Прогнозування показнику забору води на короткостроковий період – на 2021 рік, здійснено на основі прогнозу Європейського банку реконструкції та розвитку щодо ВВП України на 2021 рік, який показує його збільшення на 8,8%.

На середньостроковий період – 2021-2023 рр. прогноз розраховано на основі Прогнозу економічного і соціального розвитку України на 2021-2023 роки Міністерства економіки, торгівлі та сільського господарства України, яким передбачається зростання ВВП на рівні 4,8% у 2021 році, 4,1% у 2022 році та 4,6% у 2023 році. Довгостроковий період прогнозу – 2024-2030 рр. було розраховано на основі даних USDA, World Bank, IMF, IHS, Oxford Economic Forecasting де прогнозовано зростання ВВП України на 3,2% щорічно.

Мінекономіки прогнозувалось у 2021 році зниження темпів забору води та спаду економічних показників внаслідок поширення гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2.

Найбільше зниження очікувалось у секторі житлово-комунального господарства, що є основним водокористувачем в басейні річок Причорномор'я. Практично сталі величини забору спостерігаються у секторах промисловості та сільського господарства.

2021 - 2025 – очікується зростання з незначними коливаннями показників забору воду у межах 4-5%.

2025 - 2030 – тренд інтенсивного росту забору води внаслідок прогнозованого росту економіки щорічно на 3,0%.

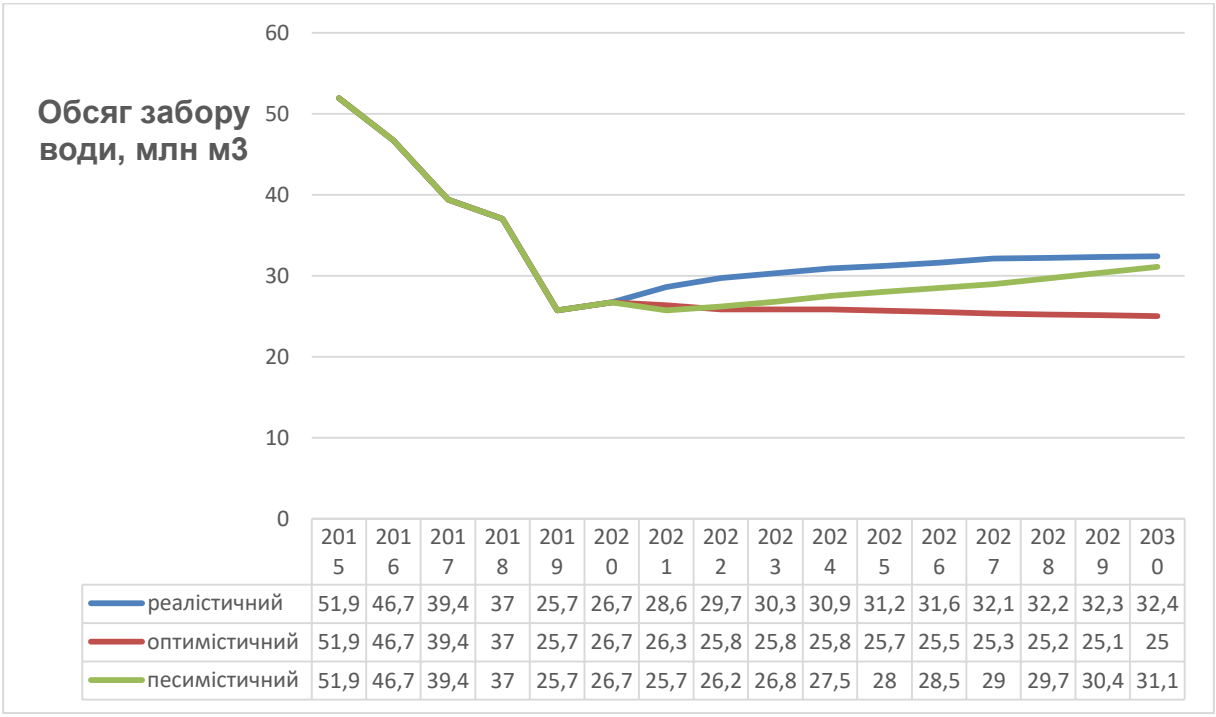

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
реалістичний	51,9	46,7	39,4	37	25,7	26,7	28,6	29,7	30,3	30,9	31,2	31,6	32,1	32,2	32,3	32,4
оптимістичний	51,9	46,7	39,4	37	25,7	26,7	26,3	25,8	25,8	25,8	25,7	25,5	25,3	25,2	25,1	25
песимістичний	51,9	46,7	39,4	37	25,7	26,7	25,7	26,2	26,8	27,5	28	28,5	29	29,7	30,4	31,1

Рисунок 27 Прогноз забору води в басейні річок Причорномор'я до 2030 р.

З 2021 року прослідковується стабільний тренд поступового зростання обсягів забору води.

Прогноз забору води в басейні до 2030 року у розрізі секторів економіки виконано на підставі аналізу рядів даних водокористування та їх моделювання в ретроспективі на основі прогнозних значень.

В межах басейну річок Причорномор'я житлово-комунальне господарство розвинуто найбільше, крім того, цим сектором економіки забираються найбільші обсяги води, що і впливає на загальний прогноз обсягів забору води в басейні річок Причорномор'я.

Житлово-комунальне господарство є вагомим водокористувачем в басейні річок Причорномор'я, яке більш активно відреагувало на кризу пов'язану із з поширенням пандемії COVID-19. Так обсяги забору води цією галуззю у 2020 році за прогнозами знизились на 20%. Відновлення цього показника за прогнозами очікується з 2021 року, що відображається на загальному обсязі забору води по басейну річок Причорномор'я. В подальшому періоді очікуються коливання цього показника в межах 5%.

В секторі промисловості басейну річок Причорномор'я, за прогнозом не передбачається значних змін у обсягах забору води протягом всього періоду, що прогнозується 2020-2030 рр. Тенденція зниження обсягів забору води простежується у ретроспективному періоді 2015-2019 рр. Прогнозується суттєвий спад забору води внаслідок значних втрат, спричинених пандемією COVID-19.

Значного росту забору води водокористувачами транспортного сектору не прогнозується.

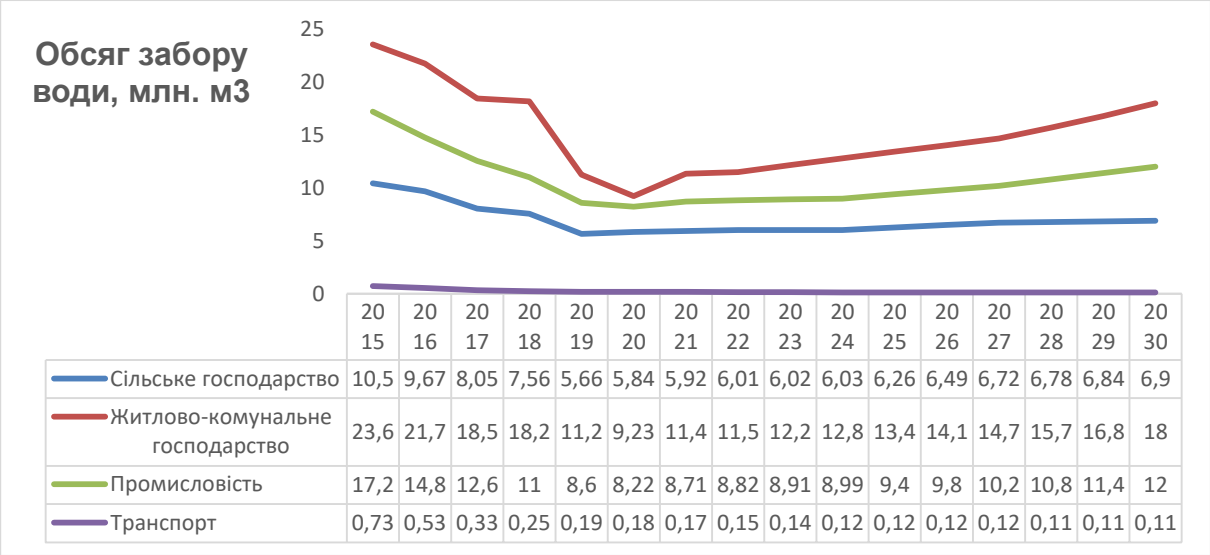

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Сільське господарство	10,5	9,67	8,05	7,56	5,66	5,84	5,92	6,01	6,02	6,03	6,26	6,49	6,72	6,78	6,84	6,9
Житлово-комунальне господарство	23,6	21,7	18,5	18,2	11,2	9,23	11,4	11,5	12,2	12,8	13,4	14,1	14,7	15,7	16,8	18
Промисловість	17,2	14,8	12,6	11	8,6	8,22	8,71	8,82	8,91	8,99	9,4	9,8	10,2	10,8	11,4	12
Транспорт	0,73	0,53	0,33	0,25	0,19	0,18	0,17	0,15	0,14	0,12	0,12	0,12	0,12	0,11	0,11	0,11

Рисунок 28 Прогноз забору води в басейні річок Причорномор'я до 2030 року у розрізі галузей економіки

6.4. Інструменти економічного контролю

6.4.1. Окупність використання водних ресурсів

Концепція «безоплатності» природних ресурсів, яка панувала до початку 80-х років, супроводжувалась їх нераціональним використанням, що в підсумку призвело до їх забруднення і дефіциту. Постійний розвиток економіки України вимагає залучення все більшої кількості природних ресурсів, зокрема води, отже, постає потреба в застосуванні економічної оцінки зазначеного ресурсу.

Збереження і раціональне використання води в першу чергу передбачає вдосконалення системи оплати за її використання.

Забезпечення питних потреб населення та використання вод підприємствами у господарській діяльності відносять до спеціального водокористування. Спеціальне водокористування є

платним та здійснюється на підставі дозволу на спеціальне водокористування. Дозвіл на спеціальне водокористування видається територіальними органами центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері розвитку водного господарства.

У дозволі на спеціальне водокористування встановлюються ліміт забору води, ліміт використання води та ліміт скидання забруднюючих речовин. У разі настання маловоддя ці ліміти можуть бути зменшені органом, що видав дозвіл, без коригування дозволу на спеціальне водокористування.

Строки спеціального водокористування встановлюються органами, які видали дозвіл на спеціальне водокористування. Спеціальне водокористування може бути короткостроковим (на три роки) або довгостроковим (від трьох до двадцяти п'яти років).

Правові, економічні та організаційні засади функціонування системи питного водопостачання, визначаються Законом України «Про питну воду та питне водопостачання» від 10.01.2002 р. № 2918-111. Згідно зазначеного закону послуги з централізованого водопостачання надають комунальні підприємства місцевих громад (водоканали), які постачають усім водокористувачам воду питної якості. Водоканали мають свою власність і є фінансово незалежними, вони мають право самостійно встановлювати тарифи на водопостачання та каналізацію. Контроль за діяльністю зазначених підприємств здійснюють органи місцевого самоврядування та держадміністрації.

Відповідно до "Порядку формування тарифів на послуги з централізованого водопостачання та водовідведення", затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 10 березня 2016 р. № 302, тариф на послуги водопостачання та водовідведення має забезпечувати відшкодування витрат операційної діяльності, фінансової діяльності, витрат (або їх частки) на здійснення капітальних вкладень, витрат з податку на прибуток, у розрахунку на одиницю послуги, і визначаються підприємством на основі показників виробничої програми базового року. Тарифи на водопостачання та водовідведення у різних населених пунктах області істотно відрізняються.

Основні регулятори у сфері водопостачання і водовідведення:

- національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (НКРЕКП);
- органи місцевого самоврядування (ОМС) (міські, селищні, сільські ради).

Окупність використання водних ресурсів полягає у співставленні коштів, що надходять від використання водних ресурсів, до коштів, витрачених для надання водних послуг.

Характеристика водних послуг та водокористування в басейні представлена відповідно до інституціональної структури регулювання послуг на воду:

I. Послуги з централізованого водопостачання та водовідведення;

II. Спеціальне водокористування секторами економіки - сплачуються платежі і збори в бюджети всіх рівнів (рентна плата, екологічний податок за скиди у водні об'єкти в Україні, оренда водних об'єктів);

III. Послуги подачі води на зрошення.

I. Окупність послуг з централізованого водопостачання та водовідведення

У басейні послуги з централізованого водопостачання та водовідведення надаються більш ніж 27 організаціями, діяльність яких ліцензують органи місцевого самоврядування та послуги з централізованого водовідведення - одним ліцензіатом Національної комісії, що здійснює державне регулювання в сфері енергетики та комунальних послуг - ТОВ "Інфокс" філія "Інфоксводоканал" (м. Одеса, код ЄДРПОУ 26472133).

За розрахунками водопровідно-каналізаційному підприємству – ліцензіату НКРЕКП у басейні ТОВ "Інфокс" за водовідведення надійшло близько 789,7 млн грн (з ПДВ) – у 2018 р., 840,5 млн грн (з ПДВ) – у 2019 р., 924,6 млн грн (з ПДВ) – у 2020 р.

За розрахунками ліцензіатам органів місцевого самоврядування у басейні надійшло: 40,7 млн грн (з ПДВ) – у 2018 р., 46,13 млн грн (з ПДВ) – у 2019 р., 50,74 млн грн (з ПДВ) – у 2020 р. відповідно.

Через недостатній рівень розрахунку споживачів за надані послуги, який складає за підсумками 2020 р. - 92% створюється ситуація недостатнього покриття послуг на воду платежами споживачів та загрозу стійкості надання водних послуг, а звідси борги водоканалів за електроенергію та по оплаті праці.

Стан водопровідно-каналізаційних мереж у басейні є незадовільним, що впливає на якість води. Вартість відновлення мереж є настільки високою, що здійснити його лише за рахунок амортизації неможливо.

У басейні прибуток в тарифах в середньому був закладений на рівні 3%, проте жодне підприємство не передбачило використання прибутку на формування резервного фонду (капіталу) для модернізації, що було б слід передбачити в їхній господарській діяльності.

За даними НКРЕКП, «обсяг виробничих інвестицій з прибутку визначається в розмірах, що є необхідними для поступового відновлення мереж (покращення функціонування підприємств водопровідно-каналізаційного господарства), та з урахуванням потреб щодо виконання фінансових зобов'язань ліцензіатів перед міжнародними фінансовими організаціями». Проте цей рівень є вкрай недостатнім.

II. Окупність використання водних ресурсів у басейні (на основі розрахунків по публічним фінансам)

Надходження за спеціальне водокористування

Відповідно до принципів «користувач платить» та «забруднювач платить» Податковим кодексом України за спеціальне водокористування встановлена:

А. Рентна плата за забір води для різних видів водокористувачів;

Б. Екологічний податок за скиди у водні об'єкти.

Окрім цього за користування водними об'єктами для потреб розведення аквакультури сплачується:

В. Орендна плата за водні об'єкти,

Г. Плата за спеціальне використання водних біоресурсів

А. Рентна плата за спеціальне водокористування

До державного бюджету від суб'єктів господарювання у басейні за адміністративними областями надійшло разом 21,5 млн. грн. – у 2018 р., 21,3 млн. грн. – у 2019 р., 21,6 млн. грн. – у 2020 р.

Динаміка надходжень рентної плати до бюджетів регіонів басейну річок Причорномор'я має нестабільний характер, показники водної ренти не суттєво збільшили дві області басейну (табл. 35).

Таблиця 35. Динаміка надходжень рентної плати за спеціальне використання води до державного та місцевих бюджетів у басейні, тис. грн.

Область	2018	2019	2020
Одеська	17197,53	18050,66	18769,7
Миколаївська	866,03	1390,86	749,2
Херсонська	3398,56	1818,62	2109,6
Разом	**21462,12**	**21260,14**	**21628,5**

Б. Екологічний податок за скиди забруднюючих речовин у водні об'єкти

У басейні до державного бюджету та спеціального фонду місцевих бюджетів надійшло податкових надходжень за скиди забруднюючих речовин безпосередньо у водні об'єкти на рівні 21,3 млн. грн. – у 2018 р., 26,9 млн. грн. - у 2019 р., 33,3 млн. грн. - у 2020 р.

Динаміка надходжень є нестабільною у басейні майже по кожній області басейну (табл. 36).

Таблиця 36. Динаміка надходжень екологічного податку за скиди у водні об'єкти до державного та місцевих бюджетів у басейні річок Причорномор'я, тис. грн.

Область	2018	2019	2020
Одеська	19721,12	25276,26	31541,8
Миколаївська	616,19	679,13	732,4

Херсонська	995,89	967,98	981,5
Разом	**21333,2**	**26923,37**	**33255,7**

В. Плата за оренду водних об'єктів

Середньозважений розмір орендної плати є уніфікованим для всіх водних об'єктів у басейні і постійно збільшується. Його динаміка є наступною: 2015 р. – 114,9 грн/га, 2016 р. – 153,2 грн/га, 2017 р. – 156,9 грн/га, 2018 р – 162,7 грн/га, 2019 р – 162,7 грн/га, 2020 р – 162,7 грн/га.

До місцевих бюджетів у басейні, за розрахунками, надійшло у 2018-2020 рр. орендної плати за водні об'єкти (їх частини) у розмірі 1037,4 тис. грн.

Динаміка надходжень є негативною у басейні по Одеській та Миколаївській областях басейну (табл. 37).

Таблиця 37. Динаміка надходжень орендної плати до місцевих бюджетів в басейні річок Причорномор'я , тис. грн.

Область	2018	2019	2020
Одеська	138,5	148,0	509,8
Миколаївська	107,8	64,0	33,0
Херсонська	8,5	11,7	16,1
Разом	**254,8**	**223,7**	**558,9**

Г. Плата за спеціальне використання водних біоресурсів

Плата за використання водних біоресурсів справляється відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України Відповідно до звіту про місцеві бюджети від плати за спеціальне використання водних біоресурсів надійшло 392,6 тис. грн – у 2018, 626,1 тис. грн – у 2019 р., 1919,2 тис. грн – у 2020 р.

Динаміка надходжень за використання водних біоресурсів є позитивною у басейні (табл. 38).

Таблиця 38. Динаміка надходжень плати за спеціальне використання водних біоресурсів до місцевих бюджетів у басейні річок Причорномор'я , тис. грн

Область	2018	2019	2020
Одеська	219,23	434,35	1140,6
Миколаївська	11,46	22,04	45,0
Херсонська	161,9	169,7	733,6
Разом	**392,59**	**626,09**	**1919,2**

Видатки на водні ресурси у басейні річок Причорномор'я

А. Капітальні та поточні видатки з державного та місцевих бюджетів на природоохоронні програми в сфері захисту водних ресурсів

Відповідно до державної статистичної звітності капітальні інвестиції та поточні витрати спрямовуються за слідуючими природоохоронними напрямами що безпосередньо стосуються відтворення та охорони водних ресурсів:

- будівництво та реконструкція каналізаційних очисних споруд, тощо;
- очистка русел річок, захист від підтоплення.

У 2018, 2019 роках відсоток першого та другого напряму разом складали значну частку всіх видатків від сукупного обсягу капітальних витрат за всіма напрямами, але у 2020 році відсоток першого і другого напрямів зменшився за рахунок зростання інших напрямів капітальних видатків – табл. 39.

Таблиця 39. Динаміка капітальних вкладень у басейні річок Причорномор'я, тис. грн

	2018	2019	2020

Область	Всього природоохоронні програми, в т.ч.	Очищення зворотних вод	Захист і реабілітацію ґрунту, підземні і поверхневих вод	Всього природоохоронні програми, в т.ч.	Очищення зворотних вод	Захист і реабілітацію ґрунту, підземні і поверхневих вод	Всього природоохоронні програми, в т.ч.	Очищення зворотних вод	Захист і реабілітацію ґрунту, підземні і поверхневих вод
Одеська	37024,3	18204,4	288,5	37024,3	18204,4	288,5	68497,8	5663,0	13236,0
Миколаївська	15024,4	6844,6	1,8	15024,4	6844,6	1,8	40103,7	6621,6	11,0
Херсонська	1530,0	970,5	181,6	1530,0	970,5	181,6	2295,3	1391,2	33,1
Всього по басейну	53578,7	26019,5	471,9	53578,7	26019,5	471,9	110896,8	13675,8	13280,1
% програм від Загально за показника		48,6	0,9		48,6	0,9		12,3	11,9
Разом по 2-х водоохоронним програмах		**26491,4**			**26491,4**			**26955,9**	

У 2020 році частка першого напряму значно збільшилась, хоча сукупний обсяг всіх поточних видатків зменшився порівняно з 2018,2019 роками – табл. 40.

Таблиця 40. Динаміка поточних вкладень у басейні річок Причорномор'я, тис. грн

Область	2018			2019			2020		
	Всього природоохоронні програми, в т.ч.	Очищення зворотних вод	Захист і реабілітацію ґрунту, підземні і поверхневих вод	Всього природоохоронні програми, в т.ч.	Очищення зворотних вод	Захист і реабілітацію ґрунту, підземні і поверхневих вод	Всього природоохоронні програми, в т.ч.	Очищення зворотних вод	Захист і реабілітацію ґрунту, підземні і поверхневих вод
Одеська	215533,0	60553,3	311,0	215533,0	60553,3	311,0	216277,7	81912,0	4553,2
Миколаївська	111657,5	36397,2	1218,2	111657,5	36397,2	1218,2	61988,6	39018,6	3267,6
Херсонська	20948,2	7234,6	104,0	20948,2	7234,6	104,0	37805,9	21058,8	100,9
Всього по басейну	348138,7	104185,1	1633,2	348138,7	104185,1	1633,2	316072,2	141989,4	7921,7
% програм від Загально за показника		29,9	0,5		29,9	0,5		44,9	2,5
Разом по 2-х водоохоронним програмах		**105818,3**			**105818,3**			**149911,1**	

Б. Видатки державного бюджету на утримання водогосподарської інфраструктури, що належить до сфери управління Держводагентства

У басейні річок Причорномор'я заходи з утримання водогосподарської інфраструктури здійснюються організаціями, що належать до сфери управління Держводагентства, розташовані у відповідних областях суббасейну – басейновими управлінням водних ресурсів та регіональними управліннями водних ресурсів у інших областях.

Видатки на експлуатацію водогосподарської інфраструктури здійснюється в рамках комплексної програми «Експлуатація державного водогосподарського комплексу та управління водними ресурсами», у басейні річок Причорномор'я видатки складають у 2020 р. – 169462,8 тис. грн.

Визначення окупності використання водних ресурсів в басейні річок Причорномор'я

Якщо коефіцієнт окупності використання водних ресурсів, що розраховано за формулою: «Надходження / Видатки * 100»

- більше 100%, то це означає, що всі витрати відшкодовуються за рахунок сплати податкових та неподаткових надходжень за отримані послуги до бюджетів всіх рівнів або за тарифами; бюджетні надходження за умов їх цільового призначення можуть бути використані на відтворення водних ресурсів; підприємства отримують прибуток, який може бути спрямований на розвиток виробництва – виробничі інвестиції, на формування резервного фонду (капіталу) тощо (частина піде на сплату податку на прибуток);

- якщо показник менше 100% – це свідчить про загрозу стійкості послуги, бо витрати бюджетів або підприємства не покриваються отриманими доходами.

Окупність використання водних ресурсів розрахована за формулою і складає 29,2 %, що означає, що витрати є вищими ніж податкові надходження за водні послуги - табл. 41

Таблиця 41. Розрахунок надходжень і капітальних видатків за показниками 2020 року у басейні річок Причорномор'я

НАДХОДЖЕННЯ	Надходження, тис. грн	ВИДАТКИ	Видатки, тис. грн
Рентна плата за спецводокористування (державний та місцеві бюджети)	21628,5	Капітальні інвестиції на відтворення та охорону водних ресурсів	26955,9
Екологічний податок за скиди у водні об'єкти (державний та місцеві бюджети)	33255,7	Видатки з державного бюджету на експлуатацію державного водогосподарського комплексу	169462,8
Орендна плата за водні об'єкти (їх частини), що надаються в користування на умовах оренди (місцеві бюджети)	558,9		
Плата за водні біоресурси	1919,2		
РАЗОМ НАДХОДЖЕННЯ	**57362,3**	**РАЗОМ ВИДАТКИ**	**196418,7**
Окупність	29,2		

6.4.2. Тарифи на воду

1. Тарифи на централізоване водопостачання та водовідведення

Відповідно до інституціональної структури в Україні за послуги на централізоване водопостачання та водовідведення НКРЕКП та органами місцевого самоврядування встановлюється наступні види тарифи:

1) Тариф на централізоване постачання (холодна вода, гаряча вода окремо) та водовідведення (холодна і гаряча вода разом);
2) Тариф на централізоване постачання (холодна вода, гаряча вода окремо) та водовідведення (холодна і гаряча вода) з використанням внутрішньобудинкових систем.

Станом на 2020 рік органами місцевого самоврядування були встановлені тарифи на централізоване водопостачання та водовідведення для 26 підприємств в басейні річок Причорномор'я.

Загалом по Україні станом на 01.01.2021 року ліцензіатів НКРЕКП 51, які надають послуги 76% споживачів в країні. Решті 24% споживачів надають послуги близько 3000 підприємств по всій Україні, які є суб'єктами господарської діяльності в сфері водопостачання та водовідведення та які є ліцензіатами органів місцевого самоврядування.

У басейні річок Причорномор'я – лише у одного ліцензіата встановлено тарифи на водопостачання та водовідведення для споживачів, які є суб'єктами водопостачання та водовідведення в сфері ЦВВ, це підприємство ТОВ «ІНФОКС», в якому інші водоканали купують воду, витрати на що закладено в тарифи цих підприємств.

Станом на 2020 рік середньозважені тарифи (сукупно по усіх ліцензіатах басейну річок Причорномор'я) становлять (табл. 42):

- на послуги з централізованого водопостачання – 13,08 грн/куб. м,
- на послуги з централізованого водовідведення – 13,3 грн/куб. м.

Таблиця 42. Тарифи на централізоване водопостачання та водовідведення компаній-ліцензіатів ОМС, що надають послуги в басейні річок Причорномор'я

Назва підприємства	Тарифи встановлені ОМС, грн/куб.м / Собівартість, грн./куб.м / ВІДШКОДУВАННЯ, %	
	Водопостачання для споживачів, які є суб'єктами господарювання в сфері ЦВВ	Водовідведення для споживачів, які є суб'єктами господарювання в сфері ЦВВ
ТОВ "ІНФОКС"		11,09 / 9,81 / **113**
ФОП ВОРНІЧЕСКУ ГРИГОРІЙ ФЕДОРОВИЧ	12,1 / 11,0 / **110**	
КП "АВАНГАРД"	8,8 / 8,86 / **117,6**	
Каланчацьке комунальне унітарне підприємство "Джерело"	12,1 / 12,6 / **104**	17,6 / 17,89 / **102**
КП "Очисні споруди" Скадовської міської ради Херсонської області		11,69 / 11,47 / **101,2**
ФОП Лисак Домнікія Яківна	13,2 / 11,04 / **119,5**	
Філія "Центр будівельно-монтажних робіт та експлуатації будівель і споруд"	23,51 / 20,6 / **114**	
КП "Криниця"	12,1 / 12,43 / **103**	
Щербанське КП "Воднік"	16,5 / 16,9 / **103**	
КП "Березань"	15,97 / 16,57 / **104**	
КП "Весела Долина"	13,42 / 14,36 / **107**	
КП "Сількомунгосп "Розквіт"	20,6 / 22,11 / **107**	
КП "Водограй"	6,61 / 9,35 / **130**	
КП "Дирекція оздоровчих закладів "Причорномор'є"	11,06 / 9,38 / **118**	
Кошарська сільська рада	13,2 / 15,95 / **118**	
КП "Кремидівська Хвиля"	7,7 / 7,94 / **104**	
КП "Перспектива"	11,35 / 10,48 / **108**	
КП "Петросталь"	11,88 / 14,3 / **117**	

Назва підприємства	Тарифи встановлені ОМС, грн/куб.м / Собівартість, грн./куб.м / ВІДШКОДУВАННЯ, %	
КП "Малігонівське"	13,22 / 11,22 / **117**	
КП "Водограй" Долинівської сільської ради	6,6 / 6,05 / **109**	
Державне КП "Кришталь"	9,9 / 12,98 / **123**	
КП "Струмок"	11,46 / 11,23 / **102**	
КП "Сичавський Комунгосп"	12,1 / 11,0 / **110**	
Фараонівський сількоммунгосп	38,5 / 37,95 / **101**	
КП "Південне"	18,7 / 15,17 / **124**	
КП "Антонівка"	6,86 / 7,06 / **103**	

Рівень відшкодування витрат на централізоване водопостачання і водовідведення для споживачів, які є суб'єктами господарювання у сфері ЦВВ, (тариф до собівартості) по всіх водоканалам – ліцензіатам басейну річок Причорномор'я дорівнює близько 100% і варіюється від 101% до 130%.

В структурі тарифів ліцензіатів ОМС закладено:

- на централізоване водопостачання: оплату праці (39,9%); електроенергію (28,9%), витрати на паливно-мастильні матеріали (2,4%) витрати на ремонти (6,5%); витрати на реагенти (1,8%); на амортизацію (4,3%); фінансові витрати (8,9%); інші витрати (4,8%).
- на водовідведення: на оплату праці (47%); на паливно-мастильні матеріали (4,8%); на ремонти (3,2%); на амортизацію (5%); на інші витрати (41%) тощо.

2. Вартість води для промислових підприємств

Вартість води фактично сплачується промисловими підприємствами у вигляді обов'язкового платежу за спеціальне водокористування – рентної плати, розмір якої залежить від виду спожитої води, мети, місця та регіону споживання, фактичного обсягу використаної води. Рентна плата не сплачується якщо обсяг споживання менше ніж 5 м^3 на добу та водокористувач не має власних водозабірних споруд.

Ставки рентної плати за спеціальне використання води встановлені Податковим кодексом України є диференційованими відповідно до областей. У басейні річок Причорномор'я ставки наведені в табл. 43.

Таблиця 43. Ставки рентної плати за спеціальне використання води

Регіон	Ставка, грн за 100 м^3
За використання поверхневих вод	
Басейн річок Причорномор'я	159,91
За використання підземних вод	
Одеський	116,56
Миколаївський	139,84
Херсонський	99,86

Плата за забруднення водних об'єктів надходить у вигляді штрафів та екологічного податку за скиди забруднюючих речовин у водні об'єкти. Екологічний податок щорічно зростає – останнє збільшення ставок екологічного податку відбулось у 2021 році. Ставки податку за скиди забруднюючих речовин у водні об'єкти представлено в табл. 44.

Таблиця 44. Ставки екологічного податку за скиди окремих забруднюючих речовин у водні об'єкти, грн

Найменування забруднюючої речовини	Ставка податку за 1т
Азот амонійний	12883,84
Органічні речовини (за показниками біохімічного споживання кисню (БСК 5)	5156,8
Завислі речовини	369,52
Нафтопродукти	75792,4

Нітрати	1108,56
Нітрити	63278,16
Сульфати	369,52
Фосфати	10297,44
Хлориди	369,52

3. Вартість послуг із забору води на полив

Державними операторами ринку послуг з подачі води на зрошення (із забору води на полив) є водогосподарські організації Державного агентства водних ресурсів.

Вартість таких послуг формується на основі єдиного підходу, який визначено Наказом Держводагентства і визначається на підставі економічно обґрунтованих витрат, пов'язаних безпосередньо з їх наданням. До складу витрат входять: прямі витрати на оплату праці, прямі матеріальні витрати таінші прямі витрати, загальногосподарські витрати, у тому числі витрати на оновлення та модернізацію використовуваних основних засобів у розмірі 10% до прямих витрат. Ця вартість диференційована відповідно до технологічних особливостей.

Принцип формування вартості цієї послуги не має на меті отримання прибутку, оскільки держава в зоні ризикованого землеробства в свій час взяла на себе зобов'язання дотувати сільгосподарське товаровиробництво. Послуга з подачі води на зрошення є свого роду дотація агробізнесу у вигляді здешевлення вартості зрошення за рахунок державного утримання (експлуатації) систем зрошення та обслуговуючого персоналу.

Особливістю формування вартості є, те що до калькуляції вартості цієї послуги включаються витрати на подачу води, які не покриваються бюджетним фінансуванням (у тому числі електроенергія, зарплата, капітальні видатки).

До вартості послуги не входить вартість води, як ресурсу, оскільки водогосподарські організації не є первинними водокористувачами.

Вартість подачі води на зрошення варіювала від 1,03 грн /м^3 до 2,47 грн /м^3 станом на 2020 р. (табл. 45)

Таблиця 45. Вартість послуг із забору води на полив у басейні, 2018 –2020 р., грн /м^3 (без ПДВ)

Область	Вартість всього			У тому числі вартість	
	2018	2019	2020	електроенергії	власних послуг
Миколаївська	0,68-1,28	0,88-1,87	1,15-2,47	0,79-1,86	0,36-0,61
Херсонська	0,44-1,11	0,91-1,4	1,03-1,95	0,64-1,43	0,37-0,52

Кошти від надання цих послуг йдуть на поповнення спеціального фонду державного бюджету та зараховуються до власних надходжень водогосподарських організацій, які використовуються згідно із затвердженим Держводагентством України кошторисом.

Необхідно зазначити, що така вартість не прокриває витрат на модернізацію та відновлення меліоративних фондів.

Капітальні інвестиції з державного бюджету, які спрямовуються на експлуатацію водогосподарських об'єктів, природоохоронні та протипаводкові заходи, охорону вод та відтворення водних ресурсів є вкрай не достатніми.

95% видатків з державного бюджету йде на поточні витрати. Тому питання модернізації меліоративних систем без інвестиційних програм є неможливим.

7. ОГЛЯД ВИКОНАННЯ ПРОГРАМ АБО ЗАХОДІВ, ВКЛЮЧАЮЧИ ШЛЯХИ ДОСЯГНЕННЯ ВИЗНАЧЕНИХ ЦІЛЕЙ

Розділ містить огляд бюджетних Програм різного рівня, які виконувались у басейні річок Причорномор'я протягом 2018-2020 рр. і містили заходи, спрямовані на покращення екологічного стану МПВ (Додаток 10). Перелік природоохоронних напрямів та конкретних заходів у Програмах визначався Постановою Кабінету Міністрів України (КМУ) від 17.09.1996 № 1147 (зі змінами).

Загальнодержавна цільова програма розвитку водного господарства та екологічного оздоровлення басейну річки Дніпро на період до 2021 року

Пунктом 4 Постанови КМУ від 18 травня 2017 р. №336 «Про затвердження Порядку розроблення ПУРБ» зазначено, що розроблення перших ПУРБів для кожного РРБ здійснюється в період виконання Загальнодержавної цільової програми розвитку водного господарства та екологічного оздоровлення басейну річки Дніпро на період до 2021 року (далі – Програма). Фінансування заходів щодо розроблення перших ПУРБ для кожного РРБ здійснюється відповідно до пункту 11 зазначеного Порядку за рахунок коштів державного бюджету, що передбачено цією ж Програмою в межах видатків, передбачених Державним бюджетом України на відповідний рік, а також інших джерел. Виконання даної програми важливе як в контексті підготовки ПУРБ Причорномор'я, так і для виконання заходів для досягнення екологічних цілей для МПВ РРБ Причорномор'я.

Метою Програми є визначення основних напрямів державної політики у сфері водного господарства, збереження і відтворення водних ресурсів, впровадження системи інтегрованого управління водними ресурсами за басейновим принципом, відновлення ролі меліорованих земель у продовольчому та ресурсному забезпеченні держави, оптимізація водоспоживання, запобігання та ліквідація наслідків шкідливої дії вод.

Основними завданням Програми є:

- гармонізація українського законодавства з міжнародними нормами та удосконалення нормативно-правової бази щодо забезпечення інноваційно-інвестиційного розвитку водного господарства;
- впровадження ефективного, обґрунтованого та збалансованого механізму використання, охорони та відтворення водних ресурсів, забезпечення сталого розвитку державної системи моніторингу вод згідно з міжнародними нормами;
- впровадження системи інтегрованого управління водними ресурсами за басейновим принципом, розроблення та виконання ПУРБ, застосування економічної моделі цільового фінансування заходів у басейнах річок, утворення басейнових рад, а також підвищення ролі існуючих та утворення нових басейнових управлінь водних ресурсів;
- підвищення технологічного рівня водокористування, впровадження маловодних та безводних технологій, розроблення більш раціональних нормативів водокористування, будівництва, реконструкції та модернізації систем водопостачання і водовідведення;
- виконання робіт з берегоукріплення та регулювання русел річок, будівництва та реконструкції гідротехнічних споруд, захисних дамб, польдерів, протипаводкових водосховищ, розчищення русел річок, упорядкування водоохоронних зон та прибережних захисних смуг, розроблення схем комплексного протипаводкового захисту територій від шкідливої дії вод, удосконалення методів і технічних приладів для проведення гідрометеорологічних спостережень, прогнозування паводків – виконано частково;
- забезпечення розвитку меліорації земель і поліпшення екологічного стану зрошуваних та осушених угідь, зокрема відновлення функціонування водогосподарсько-меліоративного комплексу, реконструкції і модернізації меліоративних систем та їх споруд, інженерної

інфраструктури меліоративних систем із створенням цілісних технологічних комплексів, впровадження нових способів поливу і осушення земель, застосування водо- та енергозберігаючих екологічно безпечних режимів зрошення і водорегулювання.

Орієнтовний обсяг фінансування Програми становив 46 478,46 млн грн, з них, за рахунок державного бюджету – 21 029,03 млн грн, місцевого бюджету – 9 294,2 млн грн, інших джерел, не заборонених законом – 16 155,2 млн грн., або 0.4% від ВВП України. Обсяг фінансування Програми визначався щороку під час складання проекту закону про Державний бюджет України на відповідний рік з урахуванням реальних можливостей державного бюджету. З початку реалізації заходів Програма станом на 1 січня 2019 року з бюджетів усіх рівнів та інших джерел виділено 26%, станом на 1 січня 2020 р. – 17% від передбаченої потреби, що призвело до значного невиконання її завдань та заходів у визначені терміни.

Основним виконавцем Програми є ДВА України. Якщо детально проаналізувати розподіл видатків державного бюджету по ДВА України за останні 3 роки, то відслідковується наступна тенденція. Державні кошти виділяються в основному на видатки споживання водогосподарського комплексу, оплату праці, комунальні послуги, частка фінансування яких з державного бюджету, для прикладу, в 2020 році складала: з загального фонду – 93.5% (2 092 158,5 тис грн), з спеціального фонду – 81.1% (2 261 343,4 тис грн). Загальні видатки держбюджету на фінансування Програми у 2020 році склали 5 022 671 тис грн. Частка всіх коштів, які використовуються на експлуатацію державного водогосподарського комплексу та управління водними ресурсами – 4 561 352,5 тис грн (90.8%).

Заходи з утримання водогосподарської інфраструктури у басейні річок Причорномор'я здійснюються: БУВР річок Причорномор’я та нижнього Дунаю, РОВР в Миколаївській області та БУВР нижнього Дніпра. Ці організації належать до сфери управління ДВА. Видатки на експлуатацію водогосподарської інфраструктури здійснюється в рамках комплексної програми «Експлуатація державного водогосподарського комплексу та управління водними ресурсами» регіонально, а не за басейновим принципом.

Врегулювання питання продовження терміну дії Програми з 2022 по 2024 роки до періоду підготовки ПУРБ вже третій рік вирішується шляхом перегляду обсягів фінансування заходів та узгодження їх обсягів на центральному та регіональних рівнях. На даний час ДВА розроблено та подано на міжвідомче погодження проект Закону України «Про внесення змін до Загальнодержавної цільової програми розвитку водного господарства та екологічного оздоровлення басейну річки Дніпро на період до 2021 року» для продовження строку дії Програми до 2024 року.

Загальнодержавна цільова програма «Питна вода України на 2011-2020 роки» (Програма Питна вода)

«Загальнодержавна цільова програма «Питна вода України на 2011-2020 роки», затверджена Законом України від 03.03.2005 № 2455-IV (надалі Програма Питна вода). Її основною метою було забезпечення гарантованих Конституцією України прав громадян на достатній життєвий рівень та екологічну безпеку шляхом забезпечення питною водою в необхідних обсягах та відповідно до встановлених нормативів. Програма Питна вода покликана була забезпечити реалізацію державної політики щодо:

- розвитку та реконструкції систем централізованого водопостачання та водовідведення;
- охорони джерел питного водопостачання;
- доведення якості питної води до вимог нормативно-правових актів;
- нормативно-правового забезпечення у сфері питного водопостачання та водовідведення;
- розроблення та впровадження науково-дослідних і дослідно-конструкторських розробок із застосуванням новітніх матеріалів, технологій, обладнання та приладів.

Орієнтовний обсяг фінансування Програми Питна вода складав 9 471,7 млн грн (в цінах 2010 року), з яких за рахунок державного бюджету – 3 004,3 млн грн, з інших джерел – 6 467,4 млн грн. Через відсутність належного фінансування за 10 років реалізації Програми Питна вода в Україні суттєві позитивні зміни щодо забезпечення питною водою в необхідних обсягах і відповідної якості не відбулися.

Станом на 1 січня 2020 р., централізованим постачанням питної води в Україні не забезпечено близько 1% міст, понад 10% селищ міського типу і майже 70% сіл України (8,934 млн людей). Практично кожен 4 громадянин країни не забезпечений централізованим водопостачанням. Проблема користування привізною водою охоплює щонайменше 9 регіонів країни, і напряму стосується щонайменше 268 тисяч осіб, що мешкає у 824 населених пунктах.

За світовими стандартами до кількості та якості води, Україна віднесена до маловодних держав. За рівнем якості питної води Україна на 37 місці з-поміж 40 країн Європи. І протягом останніх 10 років наші показники тільки погіршуються. А за кількістю води на душу населення Україна взагалі на 125 сходинці у світовому рейтингу. В той же час, загальнодержавна цільова програма Питна вода України, взагалі не виконується і не фінансується. Останній раз Програма Питна вода фінансувалася у 2018 році, з Державного бюджету України було виділено 200 млн грн, при цьому тільки підприємства водопровідно-каналізаційного господарства України подали на конкурс проекти на загальну суму 1,3 млрд грн. Така активність підприємств викликана їх незадовільним фінансово-економічним станом, а також неможливістю органів місцевого самоврядування надати необхідну підтримку на оновлення основних фондів з коштів місцевих бюджетів. Крім цього варто зазначити, що процедури отримання грантових, позикових коштів міжнародних фінансових інституцій є досить тривалими в процесі та пов’язані з значними ризиками, тому отримати державні кошти на реалізацію того чи іншого інфраструктурного проекту було бажаною метою для кожного водоканалу. Протягом 2019-2020 років Програма Питна вода не фінансувалася і у 2020 році її дія закінчилася.

Державна цільова програма розвитку земельних відносин в Україні на період до 2020 року

Програма була затверджена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 17.06.2009 р. № 743-р.

Метою Програми є визначення та реалізація основних напрямів державної політики, спрямованих на удосконалення земельних відносин та створення сприятливих умов для сталого розвитку землекористування міських і сільських територій, сприяння розв'язанню екологічних та соціальних проблем села, розвитку високоефективного конкурентоспроможного сільськогосподарського виробництва, збереження природних цінностей агроландшафтів.

В результаті недостатнього фінансування Програми в Україні спостерігається надмірна розораність сільськогосподарських угідь, що призводить до порушення екологічно збалансованого співвідношення земель сільськогосподарського, природно-заповідного та іншого природоохоронного, оздоровчого, рекреаційного, історико-культурного, лісогосподарського призначення, земель водного фонду, збільшення площі деградованих, малопродуктивних, а також техногенно забруднених земель (дифузні джерела забруднення).

Станом на 1 січня 2021 р. понад 500 тис га деградованих, малопродуктивних та техногенно забруднених земель підлягають консервації, 143 тис га порушених земель потребують рекультивації, 294 тис га малопродуктивних угідь – поліпшення.

Наразі створене окреме Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України (Мінекономіки, постанова КМУ від 19.09.2019 р. №838), яке й буде реалізовувати вже нову «Державну цільову програми розвитку земельних відносин та національної інфраструктури геопросторових даних в Україні на період до 2030 року» (Програма Земля, проект розпорядження КМУ від 13.04.2021 р.).

Загальнодержавна програма розвитку заповідної справи на період до 2020 року (Програма ПЗФ)

Одним з елементів структури ПУРБ є розділ 3 «Зони (території), які підлягають охороні, та їх картування: об’єкти Смарагдової мережі; зони санітарної охорони; зони охорони цінних видів водних біоресурсів; масиви поверхневих/підземних вод, які використовуються для рекреаційних, лікувальних, курортних та оздоровчих цілей, а також води, призначені для купання; зони, вразливі до (накопичення) нітратів», уразливі та менш уразливі зони, визначені відповідно до критеріїв, що затверджуються Міндовкілля, тому в контексті підготовки та реалізації ПУРБ дуже важливо мати інформацію щодо виконання «Загальнодержавної програми розвитку заповідної справи на період до 2020 року», схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 8 лютого 2006 р. № 70-р (надалі Програма ПЗФ).

За результатами даних обліку територій та об’єктів ПЗФ, поданих органами виконавчої влади на місцевому рівні, що забезпечують реалізацію державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища (надалі ОНПС), станом на 01.01.2020 р. ПЗФ України має в своєму складі 8 512 території та об’єктів загальною площею 4,418 млн га в межах території України (фактична площа 4,085 млн. га) та 402 500,0 га в межах акваторії Чорного моря. Відношення фактичної площі природно-заповідного фонду до площі держави («показник заповідності») становить 6.77%.

ПЗФ знаходиться під державним управлінням Міндовкілля і фінансується через державну бюджетну програму «Збереження ПЗФ». Згідно паспорту цієї програми на 2021 рік на заходи по збереженню та розширенню ПЗФ було використано 589 326,7 тис грн. (державний фонд) та 18 289,8 (спеціальний), разом – 607 616,5 тис грн. В цілому за даною бюджетною програмою результативні показники виконано.

Крім того, згідно з Регіональною доповіддю про стан навколишнього природного середовища в Одеській області у 2020 році на територіях та об‘єктах природно-заповідного фонду Одеської області проводилась реалізація ряду природоохоронних заходів та програм, пов’язаних з відновленням та збереженням водних ресурсів.

Одеська регіональна комплексна програма з охорони довкілля на 2020-2021 роки

Програма затверджена рішенням Одеської обласної ради від 20 грудня 2019 року № 1165-VII (зі змінами: від 03 березня 2020 року № 1240-VII, від 10 серпня 2020 року № 1384-VII, від 16 квітня 2021 року №147-VIII).

Ініціатором розроблення, власне розробником та відповідальним виконавцем Програми є Департамент екології та природних ресурсів облдержадміністрації.

Загальний обсяг фінансових ресурсів, необхідних для реалізації Програми: всього 237 793, 684 тис грн, у тому числі: кошти державного бюджету – 101 358,101 тис грн, кошти місцевого бюджету – 132 785,583 тис грн (у тому числі обласного бюджету – 128 778,071 тис грн, з них районний, територіальних громад, міський – 2 100,00 тис грн, бюджети сіл, селищ, міст районного значення – 1 907,512 тис грн), інші джерела – 3 650,00 тис грн.

Учасниками програми є Департамент екології та природних ресурсів облдержадміністрації, органи місцевого самоврядування, КП «Регіональний ландшафтний парк Тилігульський», Одеський національний університет ім. І.І. Мечникова.

Основними напрямами діяльності програми є:

- охорона і раціональне використання водних ресурсів;
- охорона і раціональне використання земель, мінеральних ресурсів;
- збереження природно-заповідного фонду та екологічної мережі, охорона і раціональневикористання рослинного і тваринного світу;
- раціональне використання і зберігання відходів виробництва і побутових відходів;
- наука, інформація і освіта, підготовка кадрів, оцінка впливу на довкілля, стратегічна екологічна оцінка, організація праці, забезпечення участі у діяльності міжнародних організацій природоохоронного спрямування, впровадження економічного механізму забезпечення охорони навколишнього природного середовища.

У рамках Одеської регіональної комплексної програми з охорони довкілля на 2020-2021 роки, затвердженої рішенням Одеської обласної ради від 20.12.2019 №1165-VII передбачалось проведення наступних природоохоронних заходів в басейні річок Причорномор’я , а саме:

- пункт 1.1.4 «Будівництво госпобутової каналізації та каналізаційних очисних споруд в селі Визирка Лиманського району Одеської області обласний бюджет – 35000,0 тис грн;
- пункт 1.1.5 Будівництво споруд очищення стічних вод продуктивністю 150 м^3/добу с. Василівка Біляївського району Одеської області обласний бюджет – 485,321 тис грн;
- пункт 1.2.7 «Заходи щодо відновлення та підтримання сприятливого гідрологічного режиму та санітарного стану р. Сарата поблизу с. Петропавлівка у Саратському районі» обласний бюджет - 2000,0 тис. грн;
- пункт 1.2.14 Капітальний ремонт. Розчистка русла р. Сарата і захист від підтоплення с. Петропавлівка Саратського району Одеської області обласний бюджет – 1000,0 тис грн.

У 2021 році Одеською регіональною комплексною програмою з охорони довкілля на 2020-2021 рр. в розділі збереження природно-заповідного фонду та екологічної мережі, охорона і раціональне використання рослинного і тваринного світу проведено наступні заходи, а саме:

- пункт 3.1. розроблення документації із землеустрою з організації та встановлення меж територій та об'єктів природно-заповідного фонду (ПЗФ) та заходи щодо внесення відомостей до Державного земельного кадастру, заплановано видатків – 1500,0 тис грн., профінансовано – 524,948 тис грн;
- пункт 3.8. реконструкція з'єднувального каналу між Тилігульським лиманом та Чорним морем на території Комінтернівського району Одеської області заплановано видатків – 45171,477 тис грн., профінансовано - 2170,0 тис грн.

Регіональна комплексна програма охорони довкілля Миколаївської області на 2021-2027 роки

Програма затверджена рішенням Миколаївської обласної ради від 23 грудня 2020 року № 16.

Ініціатором розроблення, власне розробником та відповідальним виконавцем Програми є Управління екології та природних ресурсів облдержадміністрації.

Загальний обсяг фінансових ресурсів, необхідних для реалізації Програми: всього 904638,613 тис грн, у тому числі: кошти державного бюджету – 448433,737 тис грн, кошти обласного бюджету – 53911,494 тис грн, інші джерела – 82426,382 тис грн., позабюджетні – 319867,00 тис грн.

Учасниками програми є Управління екології та природних ресурсів облдержадміністрації, Управління капітального будівництва облдержадміністрації,дирекції регіональних ландшафтних парків, органи місцевого самоврядування, підприємства, установи, організації.

Основними напрямами діяльності програми є:

- зменшення обсягів скидання неочищених та недостатньо очищенних стоків водні об'єкти;
- забезпечення екологічно безпечного збирання та знешкодження відходів, у тому числі непридатних до використання пестицидів;
- зменшення рівня забруднення атмосферного повітря;
- підвищення рівня екологічної освіти населення;
- розвиток природно- заповідного фонду організацій, збереження біологічного та ландшафтного біорізноманіття;
- здійснення заходів з озеленення населених пунктів;
- відновлення та підтримання сприятливого гідрологічного режиму та сприятливого стану річок.

У рамках комплексної програми з охорони довкілля на 2021-2027 роки, затвердженої рішенням Миколаївської обласної ради від 23 грудня 2020 року № 16. передбачалось проведення наступних природоохоронних заходів в басейні річок Причорномор'я , а саме:

- пункт 1.19 «Реконструкція каналізаційних очисних споруд смт. Березанка Миколаївської області (у тому числі виготовлення проєктно-кошторисної документації та проведення експертизи)» державний бюджет – 7110 тис.грн. та місцевий бюджет – 1590 тис грн;
- пункт 7.2 «Розробка та впровадження заходів із збереження малих річок та/або джерел (річка Сосик місцевого значення, Березанський район, Миколаївська область)». обласний бюджет – 5020,0 тис грн;
- пункт 7.3 «Проведення дослідження екологічного стану Березанського лиману в районі дамби біля с. Рівне Чорноморської сільської територіальної громади Миколаївського району Миколаївської області, оцінка природоохоронної цінності» обласний бюджет - 400 тис грн.

Регіональна програма розвитку водного господарства Одеської області на період до 2021 року.

Програма була затверджена рішенням Одеської обласної ради від 18 вересня 2013 року № 882-VI, із внесеними змінами від 15 травня 2020 року № 1304-VII.

Ініціатором розроблення, власне розробником та відповідальним виконавцем Програми є Басейнове управління водних ресурсів річок Причорномор'я та нижнього Дунаю. Програма була розроблена з метою:

- підвищення ефективності використання державної меліоративної мережі та внутрішньогосподарських меліоративних систем області, підвищення урожайності сільськогосподарських культур, поліпшення екологічного стану сільських територій та умов проживання населення;
- реалізації державної і регіональної політики в галузі водного господарства, задоволення потреби населення якісною водою та галузей економіки області у водних ресурсах;
- інвентаризації та паспортизації водних об'єктів, створення реєстру гідротехнічних споруд та їх власників у басейнах річок, винесення в натуру та облаштування прибережних захисних смуг річок;
- протипаводкового захисту басейнів річок області та захисту сільських населених пунктів і сільськогосподарських угідь від шкідливої дії вод.

Загальний обсяг фінансових ресурсів, необхідних для реалізації Програми: всього 2 969 160,698 тис грн, у тому числі: кошти державного бюджету – 1 656 100,698 тис грн, кошти місцевого бюджету – 450 324 тис грн, кошти інших джерел – 862 736 тис грн.

Учасниками програми є Управління аграрної політики облдержадміністрації, Департамент екології та природних ресурсів облдержадміністрації, Головне управління ДСНС України в Одеській області, ДП «Одеська об'єднана дирекція будівництва водогосподарських об'єктів», Український державний регіональний проектно-вишукувальний інститут «Укрпівденді проводгосп», органи місцевої влади.

Розподіл фінансування за напрямками виконання Програми має наступний вигляд:

1. Забезпечення розвитку меліорації земель і поліпшення екологічного стану зрошуваних угідь – 2 240 820 тис грн.
2. Першочергове забезпечення централізованим водопостачанням сільських населених пунктів, що користуються привізною водою – 582 680,698 тис грн.
3. Комплексний протипаводковий захист – 62 670 тис грн.
4. Захист сільських населених пунктів і сільськогосподарських угідь від шкідливої дії вод – 82 990 тис грн.

Регіональна програма розвитку водного господарства Миколаївської області на період до 2021 року.

Програма була затверджена рішенням Миколаївської обласної ради від 21 грудня 2018 року № 35, із внесеними змінами від 15 травня 2020 року № 1304-VII.

Ініціатором розроблення є Департамент агропромислового комплексу Миколаївської ОДА, розробником – Південно-Бузьке басейнове управління водних ресурсів. Відповідальні виконавці Програми: Департамент агропромислового комплексу Миколаївської ОДА, Південно-Бузьке басейнове управління водних ресурсів. Програма була розроблена з метою:

- підвищення ефективності використання меліоративних систем області, відновлення ролі меліорованих земель у продовольчому та ресурсному забезпеченні держави;
- реалізації державної і регіональної політики в галузі водного господарства, забезпечення централізованим питним водопостачанням сільського населення, поліпшення екологічного стану сільських територій та умов проживання населення, задоволення потреби галузей економіки області в водних ресурсах, оптимізації водоспоживання;
- визначення водоохоронних зон та прибережних захисних смуг, збереження і відтворення водних ресурсів;
- запобігання та ліквідації наслідків шкідливої дії вод.

Загальний обсяг фінансових ресурсів, необхідних для реалізації Програми: всього 4369,44 млн грн, у тому числі: кошти державного бюджету – 966,49 млн грн, кошти місцевого бюджету – 200,68 млн грн, кошти інших джерел – 3220,27 млн грн.

Учасниками програми є Департамент агропромислового комплексу Миколаївської облдержадміністрації, управління екології та природних ресурсів Миколаївської облдержадміністрації, органи місцевої влади.

Розподіл фінансування за напрямками виконання Програми має наступний вигляд:

1. Забезпечення розвитку меліорації земель і поліпшення екологічного стану зрошуваних угідь – 3579,6 млн грн.
2. Першочергове забезпечення централізованим водопостачанням сільських населених пунктів, що користуються привізною водою – 366,40 млн грн.
3. Захист сільських населених пунктів і сільськогосподарських угідь від шкідливої дії вод – 423,44 млн грн.

Регіональна програми збереження і відновлення водних ресурсів у басейні Куяльницького лиману на 2019-2023 роки

Програма затверджена 25.10.2019 № 1095-VII 16.04.2021 № 146-VIII Рішенням Одеської обласної ради.

Ініціатором розроблення, власне розробником та відповідальним виконавцем Програми є Департамент екології та природних ресурсів облдержадміністрації.

Загальний обсяг фінансових ресурсів, необхідних для реалізації Програми: всього 555677,849 тис грн, у тому числі: кошти державного бюджету – 368300,0 тис грн, кошти місцевого бюджету – 65330,0 тис грн (у тому числі обласного бюджету – 65280,0 тис грн, районних, територіальних громад, міський – 50,0 тис грн), інші джерела – 122047,849 тис грн.

Учасниками програми є структурні підрозділи обласної державної адміністрації, центральних органів виконавчої влади і їх територіальні органи, районні державні адміністрації, виконавчі комітети рад міст обласного значення, органи місцевого самоврядування області, юридичні особи всіх форм власності.

Основними напрямами діяльності програми є:

- створення системи управління водними ресурсами в басейні Куяльницького лиману;
- поліпшення гідроекологічного стану в басейні річки Великий Куяльник, інших водотоків і Куяльницького лиману;
- науковий супровід та обстеження змін гідро екологічного стану в басейні Куяльницького лиману;
- заходи до реалізації Закону України «Про оголошення природних територій Куяльницького лиману Одеської області курортом державного значення;
- просвітницькі заходи.

За інформацією про виконання Програми за 2019-2021 роки:

- п. 2.1 розробка проектно-кошторисної документації щодо відновлення і підтримання сприятливого гідрологічного та санітарного стану річки Великий Куяльник, інших водотоків і Куяльницького лиману заплановано видатків – 19030,0 тис грн;
- п. 3.2 наукові дослідження гідроекологічного режиму і стану Куяльницького лиману та морської води з Одеської затоки (робота з гідрологічного, гідрохімічного, гідробіологічного та медико-біологічного обстеження) заплановано видатків – 11100,0 тис грн;

Регіональна програма розвитку земельних відносин та охорони земель на 2016-2020 роки

Затверджена рішенням Одеської обласної ради від 21 грудня 2015 року № 39-VII.

Ініціатором розроблення, власне розробником та відповідальним виконавцем Програми є Головне управління Держгеокадастру в Одеській області.

Загальний обсяг фінансових ресурсів, необхідних для реалізації Програми: всього 40870,8 тис грн, у тому числі: кошти місцевого бюджету – 40870,8 тис грн (у тому числі обласного бюджету – 38350,8тис грн, районних, територіальних громад, міський – 2520,0 тис грн).

Учасниками програми є Департамент фінансів Одеської обласної державної адміністрації, Департамент економічної політики та стратегічного планування Одеської обласної державної адміністрації, відповідні райдержадміністрації, виконавчі комітети міських рад, підприємства та організації

Основними напрямами діяльності програми є:

- проведення робіт з інвентаризації земель;
- розроблення проектів землеустрою щодо встановлення (зміни) меж адміністративно-територіальних утворень;
- проведення робіт з нормативної грошової оцінки земель;
- раціональне використання та охорона земельних ресурсів.

Роботи з даного проекту, зокрема винесення в натуру меж земельного фонду розпочаті в 2017 році, так і не були завершені через відсутність фінансування

Регіональна програма «Питна вода Одещини» на 2021-2024 роки

Затверджена рішенням Одеської обласної ради від 16 квітня 2021 №141-VIII.

Програма спрямована на розв'язання проблем, що існують в населених пунктах з питним водопостачанням та водовідведенням, та з метою розвитку водопровідно-каналізаційного господарства, підвищення ефективності його роботи і надійності функціонування.

Мета Програми – забезпечення населення регіону питною водою нормативної якості, розвиток водопровідно-каналізаційного господарства, підвищення ефективності його роботи та надійності функціонування.

Ініціатором розроблення, розробником та відповідальним виконавцем Програми є Департамент систем життєзабезпечення та енергоефективності Одеської обласної державної адміністрації.

Учасниками Програми є Районні державні адміністрації, органи місцевого самоврядування, Департамент систем життєзабезпечення та енергоефективності Одеської обласної державної адміністрації.

Загальний обсяг фінансування – 1 367 010 тис грн, в тому числі коштів державного бюджету – 384 000 тис грн, кошти районних, міських бюджетів – 326 200 тис грн, кошти сільських, селищних, міст районного підпорядкування, територіальних громад бюджетів – 385 200 тис грн, кошти інших джерел – 271 610 тис грн.

Напрямки діяльності Програми:

- охорона джерел питного водопостачання;
- доведення якості питної води до встановлених нормативів;
- покращення забезпеченості централізованим водопостачанням та водовідведенням.

Регіональна обласна програма «Питна вода Миколаївщини» на 2021-2025 роки

Затверджена рішенням Миколаївської обласної ради від 29 вересня 2021 №4. Програма спрямована на розв'язання проблем, що існують в населених пунктах з питним водопостачанням та водовідведенням, та з метою розвитку водопровідно-каналізаційного господарства, підвищення ефективності його роботи і надійності функціонування.

Мета Програми – забезпечення населення регіону питною водою в необхідній кількості та відповідно до встановлених нормативів, підвищення якості послуг з централізованого водопостачання та водовідведення, розвиток систем централізованого водопостачання та централізованого водовідведення населених пунктів Миколаївської області.

Ініціатором розроблення, розробником та відповідальним виконавцем Програми є Управління житлово-комунального господарства Миколаївської обласної державної адміністрації.

Учасниками Програми є Районні державні адміністрації, органи місцевого самоврядування, Управління житлово-комунального господарства Миколаївської обласної державної адміністрації, Управління екології та природних ресурсів облдержадміністрації, Департамент містобудування, архітектури, капітального будівництва та супроводження проєктів розвитку Миколаївської облдержадміністрації, Регіональний офіс водних ресурсів в Миколаївській області.

Загальний обсяг фінансування – 1574,3 млн грн, в тому числі коштів державного бюджету – 687,1 млн грн, кошти місцевого бюджету – 565,3 млн грн, кошти інших джерел – 321,9 млн грн.

Напрямки діяльності Програми:

- забезпечення населених пунктів якісним централізованим водопостачанням;
- доведення якості питної води до нормативних вимог;
- реалізація державної політики у сфері питної води та питного водопостачання щодо розвитку та реконструкції систем централізованого водопостачання та централізованого водовідведення.

8. ПОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПРОГРАМ (ПЛАНІВ) ДЛЯ РАЙОНУ РІЧКОВОГО БАСЕЙНУ ЧИ СУББАСЕЙНУ, ЇХ ЗМІСТ ТА ПРОБЛЕМИ, ЯКІ ПЕРЕДБАЧЕНО РОЗВ'ЯЗАТИ

ПЗ розроблена відповідно до «Методичних рекомендацій щодо встановлення екологічних цілей, розробки програми заходів та виконання аналізу економічної ефективності програми заходів Плану управління річковим басейном» (Методичні рекомендації), схвалених на засіданні науково-технічної ради Держводагентства України від 12 липня 2023 року. ПЗ розроблено БУВР річок Причорномор'я та нижнього Дунаю відповідно до Методичних рекомендацій та Порядку розроблення ПУРБ спільно з місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, неурядовими громадськими організаціями (НГО), науково-освітніми установами (НОУ) та іншими заінтересованими сторонами з урахуванням пропозицій та рішень Басейнової ради річок Причорномор'я.

При розробці ПЗ враховано хімічний стан транскордонних МПВ за даними моніторингу 2022 - 2023 років. ПЗ розроблена на період 6 років, починаючи з першого циклу плану на 2025 - 2030 роки. Початок реалізації заходу має бути не пізніше третього року від початку циклу (не пізніше 1 січня 2028 року). Під час реалізації дозволяється вносити доповнення та зміни до затвердженої ПЗ.

Всього до ПЗ включено 66 основних та 1 додатковий захід. Повний перелік заходів річкового басейну річок Причорномор'я, їх зміст наведено в Додатку 11.

8.1. Поверхневі води

Для поверхневих вод ПЗ включає наступні основні заходи:

- заходи, спрямовані на зменшення забруднення органічними речовинами (дифузні та точкові джерела);
- заходи, спрямовані на зменшення забруднення біогенними речовинами (дифузні та точкові джерела);
- заходи, спрямовані на зменшення забруднення небезпечними речовинами (дифузні та точкові джерела);
- заходи, спрямовані на покращення/відновлення гідрологічного режиму та морфологічних показників у разі порушення вільної течії річок, гідравлічного зв'язку між руслами річок та їх заплавами, гідрологічних змінах, модифікації морфології річок;
- заходи, спрямовані на зменшення впливу запланованих інфраструктурних проектів на стан вод.

Крім цих заходів, до ПЗ включені й інші заходи, спрямовані на вирішення інших ГВЕП РРБ річок Причорномор'я, визначених з врахуванням специфіки та транскордонного характеру басейну.

8.1.1. Заходи, спрямовані на зменшення забруднення органічними речовинами, біогенними речовинами та небезпечними речовинами (дифузні та точкові джерела)

Антропогенні навантаження та їхні впливи на стан МПВ включають забруднення органічними, біогенними та небезпечними речовинами від основних джерел забруднення - каналізаційних очисних споруд (КОС) агломерацій (точкове забруднення) та зношеність/пошкодження/відсутність систем водовідведення (дифузне забруднення). Один і той же захід з будівництва / реконструкції / модернізації КОС та каналізаційних мереж (КМ) агломерації, в тому числі й мереж зливової каналізації (талі та дощові води), поєднує в собі сукупність зменшення забруднення МПВ органічними, біогенними та небезпечними речовинами від точкових та дифузних джерел. Антропогенні навантаження та їх впливи на стан МПВ дозволяють встановити обґрунтовані співвідношення між ними та розробити ПЗ для досягнення визначених екологічних цілей.

Запропоновані заходи, які спрямовані на зменшення забруднення МПВ басейну річок Причорномор'я належать до трьох груп:

- заходи, спрямовані на зменшення забруднення органічними речовинами (дифузні та точкові джерела) – 17 заходів;
- заходи, спрямовані на зменшення забруднення біогенними речовинами (дифузні та точкові джерела) – 26 заходів;
- заходи, спрямовані на зменшення забруднення небезпечними речовинами (дифузні та точкові джерела) – 17 заходів.

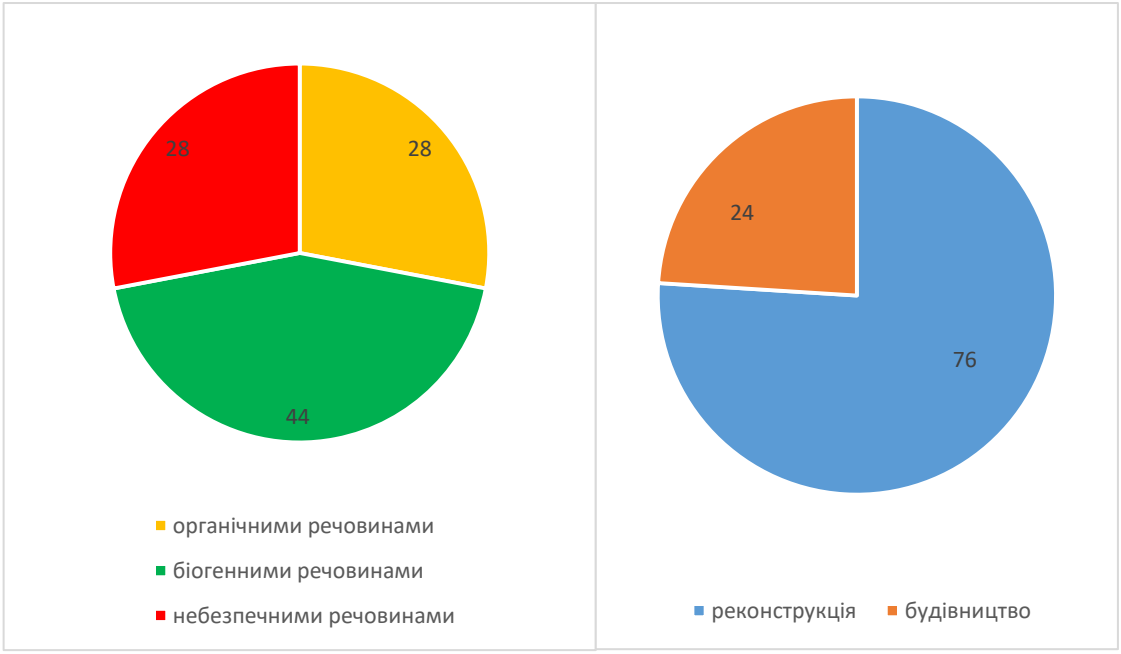

Рис. 29 Співвідношення заходів, спрямованих на зменшення забруднення органічними, біогенними та небезпечними речовинами від точкових і дифузних джерел та спосіб їх реалізації (реконструкція або будівництво КОС та КМ), %

До заходів, спрямованих на зменшення забруднення біогенними речовинами (дифузні джерела) належать також заходи: «Визначення меж водоохоронних зон, прибережних захисних смуг, пляжних зон та заплав малих річок, зазначення їх у документації із землеустрою, містобудівній документації на місцевому та регіональному рівні, внесення відомостей про відповідні обмеження у використанні земель до Державного земельного кадастру та позначення зазначених меж на місцевості інформаційними знаками» (9 заходів).

Відповідно до вимог Закону України «Про водовідведення та очищення стічних вод» від 12 січня 2023 року № 2887-IX, з метою забезпечення якісного централізованого водовідведення при одночасному зменшенні впливу стічних вод на МПВ, 17 населених пунктів бассейну річок Причорномор'я, популяційний еквівалент (ПЕ) яких становить 2 тисячі і більше, планують збудувати/реконструювати КОС та КМ. Запропоновані заходи щодо зменшення забруднення органічними, біогенними та небезпечними речовинами і їх реалізації в частині: нове будівництво чи реконструкція/модернізація вказують на наступне: реконструкції/модернізації КОС та КМ потребують 13 ТГ. Будівництво нових КОС та КМ передбачається для 4 ТГ.

Серед заходів, спрямованих на зменшення забруднення органічними, біогенними та небезпечними речовинами (дифузні та точкові джерела): 15 заходів належать до МПВ, які є «під ризиком» і тільки 2 заходи відносяться до МПВ категорії «можливо під ризиком». Щодо суб'єктів господарювання (виробничі підприємства в галузі автомобілебудування, хімічної та харчової промисловості, тваринництва) запропоновані заходи належать до різних категорій ризиків. Доля запропонованих заходів, спрямованих на зменшення забруднення органічними, біогенними та небезпечними речовинами від точкових джерел забруднення в залежності від оцінки ризиків представлена на рис. 30.

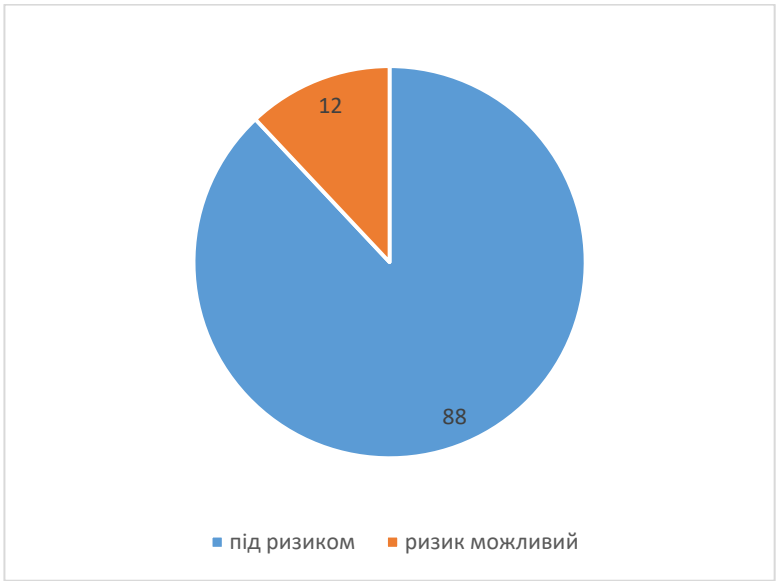

Рис. 30 Розподіл заходів в залежності від оцінки ризиків МПВ, %.

Запропоновані заходи, спрямовані на зменшення забруднення органічними, біогенними та небезпечними речовинами з метою досягнення/підтримання «доброго» екологічного стану МПВ стосуються наступних категорій:

- «річки» - 13 заходів;
- «прибережні води, Причорномор'я» - 4 заходи.

8.1.2. Заходи, спрямовані на покращення/відновлення гідрологічного режиму та морфологічних показників

Кількість заходів, спрямованих на покращення/відновлення гідрологічного режиму та морфологічних показників у разі порушення вільної течії річок, гідравлічного зв'язку між руслами річок та їх заплавами, гідрологічних змінах, модифікації морфології річок у басейні річок Причорномор'я – 46. При розроблені заходів було враховано, що екологічні цілі для МПВ полягають в тому, щоб зберегти «добрий стан» 21 МПВ та досягти «доброго стану» для 25 МПВ. Заходи, спрямовані на покращення/відновлення гідрологічного режиму та морфологічних показників у разі порушення вільної течії річок, гідравлічного зв'язку між руслами річок та їх заплавами, гідрологічних змінах, модифікації морфології річок в залежності від оцінки ризиків представлені на рис. 31.

Рис. 31 Розподіл заходів в залежності від оцінки ризиків МПВ, %

8.2. Підземні води

Заходи для масивів підземних вод не передбачено.

8.3. Інші заходи

До інших заходів відносяться такі додаткові заходи: законодавчо-правові, адміністративні, фіскальні, науково-дослідницькі, навчально-просвітницькі, спрямовані на впровадження нових технологій, еколого-комунікаційні, проектні, інші.

До ПЗ включено:

- навчально-просвітницький захід - «Поширення інноваційних знань та сприяння прогресу зеленого фінансування заходів сталого управління річковими басейнами (на прикладі басейну річок Причорномор'я)».Метою проекту є сприяння імплементації європейського досвіду зеленого фінансування задля відновлення і збереження прийнятного стану річкових басейнів шляхом системного фахового навчання та експертно-інформаційної підтримки громад щодо впровадження кращих інноваційних «зелених» практик та інструментів в управлінні річковими басейнами в Україні.

8.4. Загальна оцінка ефективності запропонованих заходів для МПВ

- ПЗ включає заходи, спрямовані як на зменшення забруднення органічними, біогенними й небезпечними речовинами від точкових та дифузних джерел, заходи покращення/відновлення гідрологічного режиму та морфологічних показників у разі порушення вільної течії річок, гідравлічного зв'язку між руслами річок та їх заплавами, гідрологічних змінах, модифікації морфології річок, так і інші додаткові заходи, які мають ціль досягнення та/або підтримання «доброго» стану/потенціалу МПВ. Окремі заходи належать до декількох ГВЕП. Найбільша частка заходів, спрямована на зменшення забруднення МПВ (70%).
- Загальна структура ПЗ у розрізі запропонованих заходів для поверхневих вод басейну річок Причорномор'я подана на рис. 32.

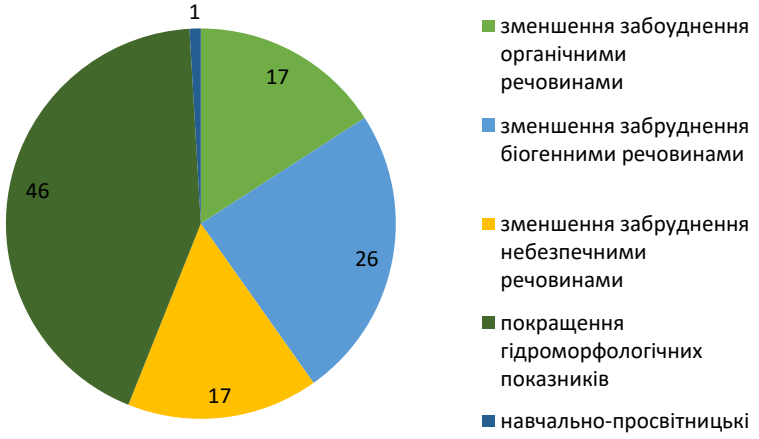

- *Рис. 32 Основні та додаткові заходи для МПВ РРБ річок Причорномор'я, кількість заходів.*
- Заходи серед громад/поселень розподіляються з невеликою різницею – ПЕ від 2 до 10 тис. налічується 29 (50%), для громад з ПЕ від 10 до 100 тис. – 26 (45%) – це заходи по ТГ області. Заходів для агломерації з ПЕ більше 100 тис. всього 3 (5%) і це заходи для декількох ТГ басейну річок Причорномор'я.

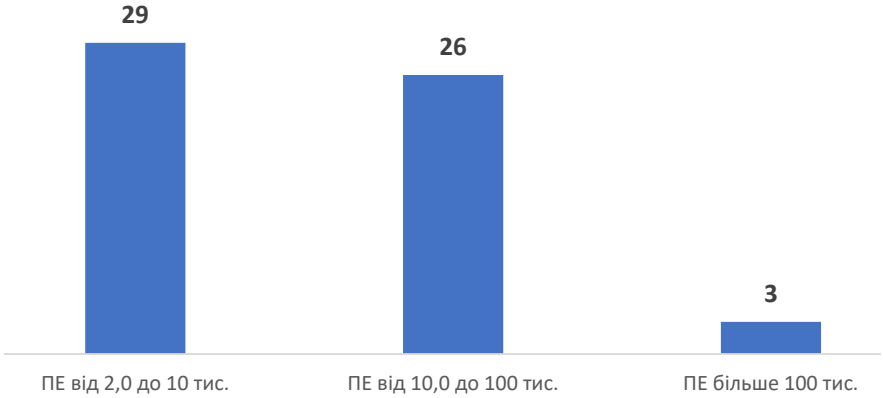

- *Рис. 33 Кількість заходів в залежності від популяційного еквіваленту в басейні річок Причорномор'я*

- Відповідно до Порядку розроблення ПУРБ, фінансування заходів, передбачених у ПЗ, здійснюється за рахунок коштів державного і місцевих бюджетів, а також інших джерел, не заборонених законодавством. Фінансування зазначених заходів з державного бюджету здійснюється в межах видатків, передбачених Державним бюджетом України на відповідний рік.
- Аналіз економічної ефективності проведено за 66 основними заходами, загальною вартістю – 25475,519 млн. гривень.
- Масштаб соціального впливу – 2876,26 тис. осіб.
- Термін реалізації – 6 років (2025-2030).
- Кількість МПВ, які охоплені заходами – 61 МПВ (26,4 % від всіх МПВ річкового басейну).

Таблиця 46. Матриця оцінки економічної ефективності програми заходів у басейні річок Причорномор'я

Критерії	Рівень ефективності				
	Дуже висока	**Висока**	**Середня**	**Низька**	**Дуже низька**
	(середнє значення 5)	(середнє значення 4)	(середнє значення 3)	(середнє значення 2)	(середнє значення 1)
Збалансованість вартості заходу/ вартість заходу	2	3	27	23	11
Рівень успішності		9	17		40
Соціальна ефективність	1	1	4	22	38
Тиск сектору водокористування	17				49

За аналізом економічної ефективності програми заходів ПУРБ заходів з **дуже високим рівнем ефективності не визначено.**

До групи із **високим рівнем ефективності** віднесено 4 заходи, загальною вартістю 20444,4 млн. гривень (80,6% від вартості всіх заходів). Очікується соціальний вплив для 1135,8 тисяч осіб. Ці об'єкти реалізації заходів належать до сектора високого тиску водокористування – житлово-комунальної галузі та мають високий та дуже високий рівень збалансованості заходів.

Це заходи, спрямовані на вирішення 3 ГВЕП – забруднення органічними, біогенними та небезпечними речовинами та передбачають реконструкцію каналізаційних очисних споруд міст Одеса, Чорноморськ, Подільськ та Каланчак.

До групи із **середнім рівнем ефективності** віднесено 14 заходів, загальною вартістю 1628,2 млн. гривень (6,4% від вартості всіх заходів). Заходи спрямовані переважно на вирішення 3 ГВЕП – зменшення забруднення органічними, біогенними та небезпечними речовинами від невеликих міст та селищ басейну. Соціальний ефект – 1097,5 тисяч осіб (низька та дуже низька соціальна ефективність).

Збалансованість заходів перебуває на середньому та низькому рівні за критерієм, що оцінюється.

До групи з **низьким рівнем ефективності** віднесено 35 заходів загальною вартістю 3212,59 млн. гривень. Це заходи з визначення меж водоохоронних зон, прибережних захисних смуг річок басейну (9 заходів) та ревіталізації річок (26 заходів). Соціальний ефект – 580,76 тисяч осіб.

Заходи цієї групи не пов'язані зі значним тиском від водокористування (низький рівень за критерієм, що оцінюється).

До групи з **дуже низьким рівнем ефективності** віднесено 13 заходів, що спрямовані на вирішення ГВЕП гідроморфологічні зміни. 190,323 млн. грн. передбачається на реалізацію цих заходи, за рахунок чого буде досягнуто соціальний ефект для 62,2 тисяч осіб, що відповідає дуже низькому рівню за критеріями, що оцінюються.

Програма заходів також включає **1 додатковий захід**, вартістю 15,5 млн. гривень, що спрямований на сприяння прогресу зеленого фінансування заходів сталого управління річковими басейнами (на прикладі річок Причорномор'я). Прямого соціального впливу не передбачається.

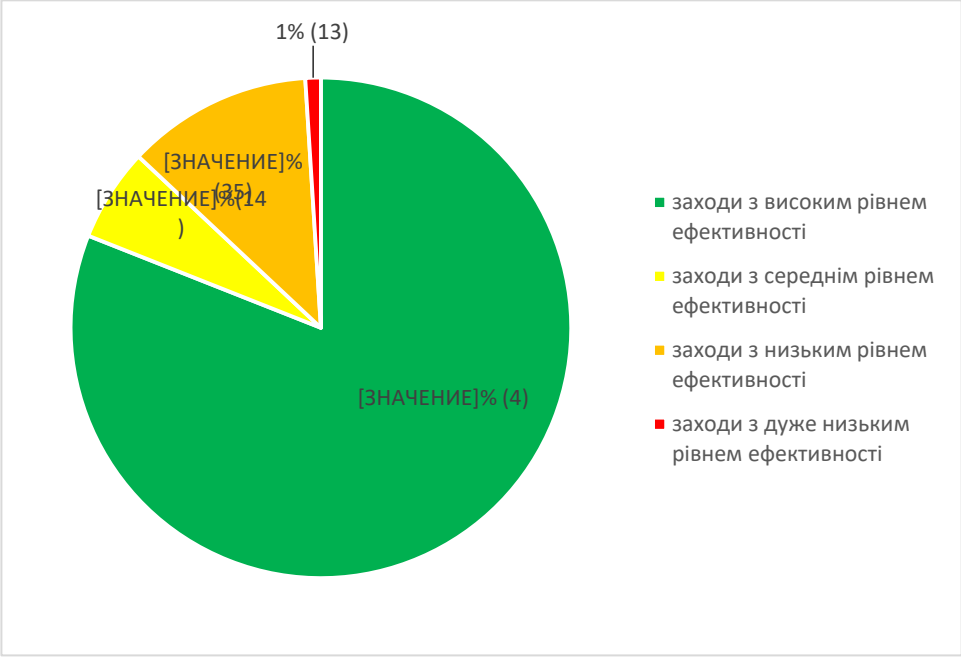

Рис.34 Розподіл заходів у розрізі рівнів ефективності за загальною вартістю заходів

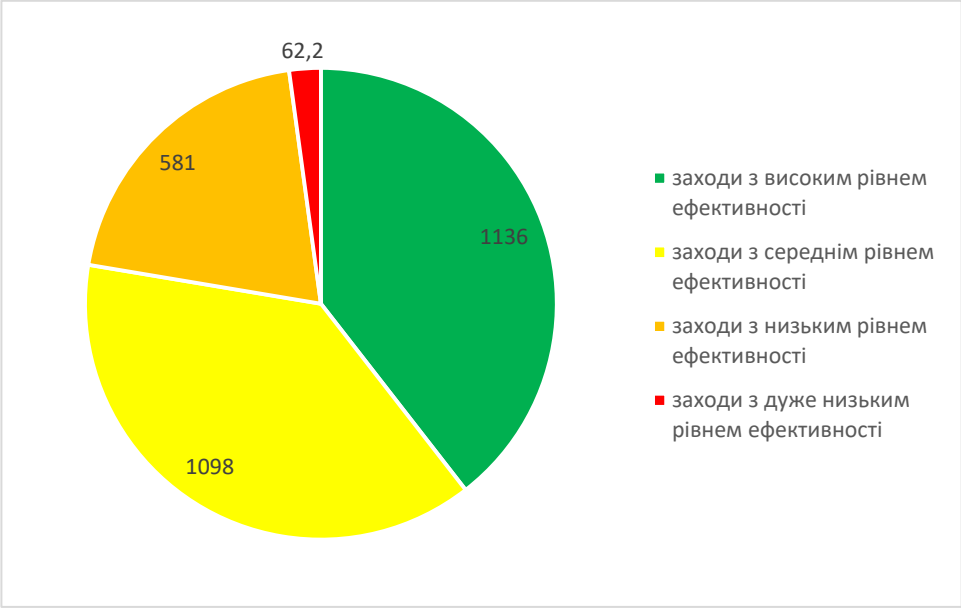

Рис. 35. Розподіл заходів у розрізі рівнів ефективності за соціальною складовою (тис. осіб

Візуалізацію аналізу економічної ефективності програми заходів району басейну річок Причорномор'я наведено у додатку 12.

9. ЗВІТ ПРО ІНФОРМУВАННЯ ГРОМАДСЬКОСТІ ТА ГРОМАДСЬКЕ ОБГОВОРЕННЯ ПРОЕКТУ ПЛАНУ УПРАВЛІННЯ РІЧКОВИМ БАСЕЙНОМ

Протягом 2022 - 2023 років Басейновим управління водних ресурсів річок Причорномор'я та нижнього Дунаю (далі - БУВР річок Причорномор'я та нижнього Дунаю) проводилися консультації з громадськістю Одеської, Миколаївської та Херсонської областей щодо головних водно-екологічних проблем (далі - ГВЕП) басейну річок Причорномор'я, розробки повного переліку програм (планів) для басейну річок Причорномор'я, їх зміст та проблеми, які передбачено розв'язати (далі - ПЗ) та підготовки проекту плану управління річковим басейном річок Причорномор'я на 2025-2030 роки.

З метою своєчасної підготовки ПУРБ річок Причорномор'я, затвердженого наказом Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України від 27 листопада 2020 року №313 «Плану-графіку процесу розроблення проєкту Плану управління річковим басейном річок Причорномор'я», виконання наказів Державного агентства водних ресурсів України від 16 травня 2022 р. № 44 «Про затвердження плану заходів», від 18 грудня 2020 р. №1105 «Про розроблення проектів планів управління річковим басейном», БУВР річок Причорномор'я та нижнього Дунаю у 2022 році протягом трьох днів (10-12 серпня) проведено онлайн зустрічі, а у 2023 році у квітні – травні місяці офлайн зустрічі з представниками райдержадміністрацій, територіальних громад та водокористувачами з метою забезпечення підготовки ПЗ ПУРБ річок Причорномор'я на період 2025-2030 роки з врахуванням необхідності планування заходів у рамках воєнного та відбудовного періодів.

Додатково, з метою забезпечення підготовки ПЗ при розробленні ПУРБ річок Причорномор'я на період 2025-2030 роки, БУВР річок Причорномор'я та нижнього Дунаю підготовлено й надіслано листи до суб'єктів господарювання, які надають послуги з водопостачання та водовідведення (водоканали), промисловим підприємствам, сільськогосподарським підприємствам, готельно-туристичним й санаторно-курортним комплексам області, які здійснюють скиди зворотних (стічних) вод у поверхневі водні об'єкти (МПВ) басейну річок Причорномор'я з проханням надати свої пропозиції до ПЗ, спрямованих на вирішення ГВЕП річкового басейну річок Причорномор'я.
На черговому засіданні Басейнової ради річок Причорномор'я було розглянуто та схвалено всі пропозиції, які спрямовані на вирішення ГВЕП річкового басейну річок Причорномор'я.

Відповідно до Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» від 20.03.2018 № 2354–VIII плани управління річковими басейнами (суббасейнами) підлягають стратегічній екологічній оцінці (СЕО) до їх затвердження.

Відповідно до ст. 2 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» СЕО обов'язково проводиться щодо проєктів ДДП, які відповідають одночасно двом критеріям: які стосуються сільського господарства, лісового господарства, рибного господарства, енергетики, промисловості, транспорту, поводження з відходами, використання водних ресурсів, охорони довкілля, телекомунікацій, туризму, містобудування або землеустрою (схеми) та виконання яких передбачатиме реалізацію видів діяльності (або які містять види діяльності та об'єкти), щодо яких законодавством передбачено здійснення процедури оцінки впливу на довкілля, або які вимагають оцінки, зважаючи на ймовірні наслідки для територій та об'єктів природно–заповідного фонду та екологічної мережі, крім тих, що стосуються створення або розширення територій та об'єктів природно–заповідного фонду,

СЕО дає можливість зосередитися на всебічному аналізі можливого впливу планової діяльності на довкілля, завдяки якому можливо обґрунтовано надати оцінку стратегічним документам, з

погляду впливу на довкілля та здоров’я населення, узгодити їх між собою та використовувати результати цього аналізу для запобігання або пом’якшення екологічних наслідків в процесі стратегічного планування.

Проведення СЕО сприяє підвищенню загальної прозорості ухвалення стратегічних рішень і дає можливість на ранній стадії планування та розробки ДДП врахувати думки й пропозиції основних зацікавлених сторін.

СЕО передбачає чіткі процедури консультацій і комунікації між ключовими органами влади, представниками бізнесу та громадянського суспільства, що сприяє ухваленню більш обґрунтованих і врівноважених рішень.

Розділ буде доповнено після проведення громадських консультацій у 2024 році та завершення процедури СЕО.

10. ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНИХ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ, ВІДПОВІДАЛЬНИХ ЗА ВИКОНАННЯ ПЛАНУ УПРАВЛІННЯ РІЧКОВИМ БАСЕЙНОМ

Згідно з частиною другою статті 13 Водного кодексу України державне управління в галузі використання і охорони вод та відтворення водних ресурсів здійснюють Кабінет Міністрів України, Рада міністрів Автономної Республіки Крим, сільські, селищні, міські ради та їх виконавчі органи, районні, обласні ради, органи виконавчої влади та інші державні органи відповідно до законодавства України.

Органами виконавчої влади у галузі використання і охорони вод та відтворення водних ресурсів є Міндовкілля, Держводагентство, Держгеонадра, Держекоінспекція та інші органи відповідно до законодавства.

Таблиця 47. Органи виконавчої влади у галузі використання і охорони вод та відтворення водних ресурсів

Назва	Адреса	Адреса офіційного веб-сайту
Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України (Міндовкілля)	вул. Митрополита Василя Липківського, 35, м. Київ, 03035 тел.: (044) 206-31-00, (044) 206-31-15, факс: (044) 206-31-07, E-mail: info@mepr.gov.ua	www.mepr.gov.ua
Державне агентство водних ресурсів України (Держводагентство)	вул. Велика Васильківська, 8, м. Київ, 01024 тел./факс: (044) 235-31-92, тел. (044) 235-61-46 E-mail: davr@davr.gov.ua	www.davr.gov.ua
Державна служба геології та надр України (Держгеонадра)	вул. Антона Цедіка, 16, м. Київ, 03057 тел: (044) 536-13-18 E-mail: office@geo.gov.ua	www.geo.gov.ua
Державна екологічна інспекція України (Держекоінспекція)	Новопечерський пров. 3, корпус 2, м. Київ, 01042 тел./ факс +38 (044) 521-20-40 тел: (044) 521-20-38 E-mail: info@dei.gov.ua	www.dei.gov.ua

Таблиця 48. Основні нормативно-правові акти, якими визначені повноваження органів виконавчої влади у галузі використання і охорони вод та відтворення водних ресурсів

Назва органу	Нормативно-правовий акт	Посилання на офіційному вебпорталі парламенту України
Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України (Міндовкілля)	Водний кодекс України від 6 червня 1995 року № 213/95-ВР (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1995, № 24, ст. 189) – статті 15 та 15[1]	https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/213/95-%D0%B2%D1%80#Text
	Положення про Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 25 червня 2020 р. № 614 (Офіційний вісник України, 2020 р., № 59, стор. 32, стаття 1853)	https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/614-2020-%D0%BF#Text
Державне агентство водних ресурсів України (Держводагентство)	Водний кодекс України від 6 червня 1995 року № 213/95-ВР (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1995, № 24, ст.189) – стаття 16	https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/213/95-%D0%B2%D1%80#Text
	Положення про Державне агентство водних ресурсів України, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 20 серпня 2014 р. № 393 (Офіційний вісник України, 2014 р., № 71, стор. 34, стаття 1995)	https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/393-2014-%D0%BF#Text
Державна служба геології та надр України (Держгеонадра)	Водний кодекс України від 6 червня 1995 року № 213/95-ВР (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1995, № 24, ст.189) – стаття 17	https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/213/95-%D0%B2%D1%80#Text
	Положення про Державну службу геології та надр України, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 р. № 1174 (Офіційний вісник України, 2016 р., № 3, стор. 284, стаття 192)	https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1174-2015-%D0%BF#Text

Назва органу	Нормативно-правовий акт	Посилання на офіційному вебпорталі парламенту України
Державна екологічна інспекція України (Держекоінспекція)	Водний кодекс України від 6 червня 1995 року № 213/95-ВР (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1995, № 24, ст.189) – стаття 15^2	https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/213/95-%D0%B2%D1%80#Text
	Положення про Державну екологічну інспекцію України, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 19 квітня 2017 р. № 275 (Офіційний вісник України, 2017 р., № 36, стор. 73, стаття 1131)	https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/275-2017-%D0%BF#Text
	Положення про територіальні та міжрегіональні територіальні органи Держекоінспекції, затверджене наказом Міністерства енергетики та захисту довкілля України від 07 квітня 2020 року № 230, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 16 квітня 2020 р. за № 350/34633 (Офіційний вісник України, 2020 р., № 33, стор. 25, стаття 1116)	https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0350-20#Text

З метою забезпечення реалізації державної політики у сфері управління, використання та відтворення поверхневих водних ресурсів у межах району річкового басейну річок Причорномор'я спрямування та координації діяльності організацій, що належать до сфери управління Держводагентства, з питань управління, використання та відтворення поверхневих водних ресурсів у межах району річкового басейну річок Причорномор'я, а також забезпечення реалізації державної політики у сфері водного господарства у межах Одеської області Держводагентством створено Басейнове управління водних ресурсів річок Причорномор'я та нижнього Дунаю.

Назва організації	**Адреса**	**Телефон/факс**	**Електронна пошта**	**Сайт**
Басейнове управління водних ресурсів річок Причорномор'я та нижнього Дунаю (БУВР річок	65078, м. Одеса, вул. Лип Івана та Юрія, 13	(048) 766-91-02	buvr_odesa@oouvr.gov.ua	oouvr.gov.ua

Причорноморя та нижнього Дунаю)				

(*Джерело:* https://davr.gov.ua/vodogospodarskiorganizacii)

Назви суббасейнів та водогосподарських ділянок у межах районів річкових басейнів наведені у додатку до наказу Міністерства екології та природних ресурсів України 26.01.2017 № 25 «Про виділення суббасейнів та водогосподарських ділянок у межах встановлених районів річкових басейнів», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 14 лютого 2017 р. за № 208/30076 (https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0208-17#Text).

Межі районів річкових басейнів, суббасейнів та водогосподарських ділянок затверджені наказом Міністерства екології та природних ресурсів України 03.03.2017 № 103, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 29 березня 2017 р. за № 421/30289 (https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0421-17#Text).

Басейнове управління водних ресурсів річок Причорномор'я та нижнього Дунаю є бюджетною неприбутковою організацією, яка належить до сфери управління Держводагентства. Положення про Басейнове управління водних ресурсів річок Причорномор'я та нижнього Дунаю затверджене наказом Держводагентства від 06.07.2023 №80 (https://oouvr.gov.ua/pro-buvr/poloshenya/).

З метою вироблення пропозицій та забезпечення узгодження інтересів підприємств, установ та організацій у галузі використання і охорони вод та відтворення водних ресурсів у межах району басейну річок Причорномор'я , сприяння забезпеченню інтегрованого управління водними ресурсами у межах району басейну річок Причорномор'я , забезпечення узгодження інтересів та координації дій заінтересованих сторін щодо управління водними ресурсами у межах району басейну річок Причорномор'я, сприяння співпраці центральних та місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій, міжнародних організацій, громадськості та експертів у забезпеченні досягнення екологічних цілей у межах району басейну річок Причорномор'я, надання пропозицій до проекту плану управління річковим басейном річок Причорномор'я, сприяння виконанню плану управління річковим басейном річок Причорномор'я, державних, цільових, галузевих, регіональних і місцевих екологічних програм і проектів, сприяння розробленню та реалізації програм і проектів технічної допомоги, залученню інвестицій для виконання заходів, спрямованих на покращення екологічного стану району басейну річок Причорномор'я, та оцінки виконання плану управління річковим басейном річок Причорноморя, Держводагентством створено басейнову раду річок Причорномор'я. Басейнова рада річок Причорномор'я є консультативно-дорадчим органом Держводагентства у межах району басейну річки річок Причорномор'я. Положення про басейнову раду річок Причорномор'я затверджене наказом Держводагентства від 13.11.2018 № 848 (https://davr.gov.ua/polozhennya-pro-basejnovu-radu-richok-prichornomorya)

Згідно з Переліком, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 13 вересня 2002 р. № 1371 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 30 листопада 2011 р. № 1276) (https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1371-2002-%D0%BF#n38), Міндовкілля та/або Держводагентство визначені відповідальними за виконання міжнародних зобов'язань у сфері охорони вод, що випливають із членства України в міжнародних організаціях або відповідно до укладених міжнародних договорів України.

Крім того, на виконання статті 9 Конвенції ЄЕК ООН про охорону та використання транскордонних водотоків та міжнародних озер (https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/801-14#Text) Урядом України укладено двосторонні угоди про охорону прикордонних / транскордонних вод, відповідальність за виконання яких покладено на Держводагентство:

- Угода між Урядом України та Урядом Республіки Молдова про спільне використання та охорону прикордонних вод від 23 листопада 1994 року (https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/498_051#Text).
- Уповноважених Кабінету Міністрів України з питань співробітництва на прикордонних водах та їх заступників призначено постановою Кабінету Міністрів України від 10 березня 2017 р. №126 із змінами {Із змінами, внесеними згідно з Постановами КМУ № 489 від 05.06.2019 № 45 від 13.01.2021 № 1186 від 18.10.2022) (https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/126-2017-%D0%BF#Text).

11. ПОРЯДОК ОТРИМАННЯ ІНФОРМАЦІЇ, У ТОМУ ЧИСЛІ ПЕРВИННОЇ, ПРО СТАН ПОВЕРХНЕВИХ І ПІДЗЕМНИХ ВОД

З метою забезпечення належної організації доступу до публічної інформації, реалізації Закону України «Про доступ до публічної інформації», Указу Президента України від 05 травня 2011 року № 547 «Питання забезпечення органами виконавчої влади доступу до публічної інформації», постанов Кабінету Міністрів України від 25 травня 2011 року № 583 «Питання виконання Закону України «Про доступ до публічної інформації» в Секретаріаті Кабінету Міністрів України, центральних та місцевих органах виконавчої влади», від 21 жовтня 2015 року № 835 «Про затвердження Положення про набори даних, які підлягають оприлюдненню у формі відкритих даних» наказом Міндовкілля від 02 грудня 2021 року № 793, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 01 лютого 2022 р. за № 123/37459, затверджено Порядок складання, подання та опрацювання запитів на інформацію, розпорядником якої є Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України, форму для подання запиту на інформацію у письмовому вигляді, форму для подання запиту на інформацію електронною поштою та форму для подання запиту на інформацію по телефону. (https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0123-22#Text).

Для регулювання порядку доступу до публічної інформації Держводагентством прийнято Наказ від 08.12.2023 № 163 «Про деякі питання реалізації Закону України "Про доступ до публічної інформації"».

Згідно з пунктами 16-18 Порядку здійснення державного моніторингу вод, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 19 вересня 2018 р. № 758, результатами здійснення державного моніторингу вод є:

- первинна інформація (дані спостережень), яка надається суб'єктами державного моніторингу вод;
- узагальнені дані, що стосуються певного проміжку часу або певної території;
- оцінка екологічного та хімічного стану масивів поверхневих вод, екологічного потенціалу штучних або істотно змінених масивів поверхневих вод, кількісного та хімічного стану масивів підземних вод, екологічного стану морських вод та визначення джерел негативного впливу на них;
- прогнози стану вод і його змін;
- науково обґрунтовані рекомендації, необхідні для прийняття управлінських рішень у галузі використання і охорони вод та відтворення водних ресурсів.

Суб'єкти державного моніторингу вод зобов'язані безстроково зберігати первинну інформацію (дані спостережень), отриману (отримані) в результаті здійснення державного моніторингу вод.

Інформація, здобута і оброблена суб'єктами державного моніторингу вод, є офіційною.

Первинна інформація (дані спостережень), узагальнені дані, результати оцінки, прогнози та рекомендації, результатів оцінки в результаті здійснення державного моніторингу вод, безоплатно подаються:

- щодо МПВ (включаючи прибережні води) – Держводагентству та Міндовкіллю;
- щодо МПзВ – Держгеонадрам та Міндовкіллю, а також Держводагентству в частині узагальнених даних, результатів оцінки та прогнозів;
- щодо морських вод – Міндовкіллю.

Суб'єкти державного моніторингу вод забезпечують обмін інформацією між собою за даними та результатами здійснення державного моніторингу вод на безоплатній основі.

Держводагентство збирає та публікує інформацію про стан поверхневих вод у відкритому доступі шляхом ведення наступних інформаційних ресурсів:

- геопортал "Водні ресурси України" (http://geoportal.davr.gov.ua:81/);
- веб-система "Моніторинг та екологічна оцінка водних ресурсів України" (http://monitoring.davr.gov.ua/EcoWaterMon/GDKMap/Index).

Між зазначеними інформаційними ресурсами та ресурсом Міндовкілля "Екозагроза" налаштований автоматичний обмін даними.

Додаток 1. Перелік визначених МПВ

Ризик недосягнення екологічних цілей МПВ – 1: без ризику, 2: можливо під ризиком; 3: під ризиком.

Лінійні МПВ

Річковий басейн	Річковий суббасейн	Назва МПВ	Куди впадає МПВ	Тип МПВ	Довжина, км	Категорія МПВ	Код МПВ	Точкові джерела	Дифузні джерела	Гідроморфологія	Ризик недосягнення екологічних цілей	
											добрий екологічний стан	добрий хімічний стан
Причорномор'я		Когильник	Сасик (Кундук)	ІЗМПВ	97,59	ІЗМПВ	UA_M5.8_0001	3	2	3	3	2
Причорномор'я		Скиноса	Когильник	ІЗМПВ	20,19	ІЗМПВ	UA_M5.8_0002	1	2	3	3	1
Причорномор'я		Курюксилка	Скиноса	ІЗМПВ	6,69	ІЗМПВ	UA_M5.8_0003	1	2	3	3	1
Причорномор'я		Анчокрак	Когильник	UA_R_12_S_1_Si	17,40	річка	UA_M5.8_0004	2	2	1	2	2
Причорномор'я		Чага	Когильник	ІЗМПВ	11,49	ІЗМПВ	UA_M5.8_0005	1	2	3	3	1
Причорномор'я		Чага	Когильник	UA_R_12_M_1_Si	30,13	річка	UA_M5.8_0006	1	2	1	2	1
Причорномор'я		Чага	Когильник	UA_R_12_L_1_Si	35,91	річка	UA_M5.8_0007	3	3	1	3	2

Річковий басейн	Річковий суббасейн	Назва МПВ	Куди впадає МПВ	Тип МПВ	Довжина, км	Категорія МПВ	Код МПВ	Точкові джерела	Дифузні джерела	Гідроморфологія	Ризик недосягнення екологічних цілей	
Причорномор'я		Заколи	Чага	UA_R_12_M_1_Si	2,57	річка	UA_M5.8_0008	1	2	1	2	1
Причорномор'я		Карадай	Чага	UA_R_12_S_1_Si	13,14	річка	UA_M5.8_0009	1	2	1	2	1
Причорномор'я		Сака	Чага	UA_R_12_S_1_Si	12,71	річка	UA_M5.8_0010	1	2	1	2	1
Причорномор'я		Сака	Чага	UA_R_12_M_1_Si	33,08	річка	UA_M5.8_0011	2	2	1	2	1
Причорномор'я		Колбараш	Сака	UA_R_12_S_1_Si	10,85	річка	UA_M5.8_0012	1	2	1	2	1
Причорномор'я		Кантемир	Сака	UA_R_12_S_1_Si	2,20	річка	UA_M5.8_0013	1	2	1	2	1
Причорномор'я		Кантемир	Сака	ІЗМПВ	1,07	ІЗМПВ	UA_M5.8_0014	1	2	3	3	1
Причорномор'я		Кантемир	Сака	UA_R_12_S_1_Si	7,69	річка	UA_M5.8_0015	1	2	1	2	1
Причорномор'я		Кантемир	Сака	ІЗМПВ	1,40	ІЗМПВ	UA_M5.8_0016	1	2	3	3	1
Причорномор'я		Кантемир	Сака	UA_R_12_S_1_Si	5,17	річка	UA_M5.8_0017	1	2	1	2	1
Причорномор'я		Арса	Сака	UA_R_12_S_1_Si	16,91	річка	UA_M5.8_0018	2	2	1	2	1
Причорномор'		Формошика	Чага	UA_R_12_S_1_Si	22,42	річка	UA_M5.8_0019	1	3	1	3	1

Річковий басейн	Річковий суббасейн	Назва МПВ	Куди впадає МПВ	Тип МПВ	Довжина, км	Категорія МПВ	Код МПВ	Точкові джерела	Дифузні джерела	Гідроморфологія	Ризик недосягнення екологічних цілей	
я												
Причорномор'я		Джалар	Когильник	UA_R_12_S_1_Si	4,81	річка	UA_M5.8_0020	1	3	1	3	1
Причорномор'я		Джалар	Когильник	ІЗМПВ	1,25	ІЗМПВ	UA_M5.8_0021	1	3	3	3	1
Причорномор'я		Джалар	Когильник	UA_R_12_S_1_Si	9,17	річка	UA_M5.8_0022	1	3	1	3	1
Причорномор'я		Джалар	Когильник	ІЗМПВ	2,30	ІЗМПВ	UA_M5.8_0023	1	3	3	3	1
Причорномор'я		Джалар	Когильник	UA_R_12_S_1_Si	3,77	річка	UA_M5.8_0024	1	3	1	3	1
Причорномор'я		Чилігідер	Когильник	UA_R_12_S_1_Si	5,80	річка	UA_M5.8_0025	1	2	1	2	1
Причорномор'я		Чилігідер	Когильник	ІЗМПВ	1,19	ІЗМПВ	UA_M5.8_0026	1	2	3	3	1
Причорномор'я		Чилігідер	Когильник	UA_R_12_S_1_Si	5,97	річка	UA_M5.8_0027	1	3	1	3	1
Причорномор'я		Чилігідер	Когильник	ІЗМПВ	1,20	ІЗМПВ	UA_M5.8_0028	1	3	3	3	1
Причорномор'я		Чилігідер	Когильник	UA_R_12_S_1_Si	6,58	річка	UA_M5.8_0029	1	2	1	2	1
Причорномор'я		Чилігідер	Когильник	UA_R_12_M_1_Si	7,52	річка	UA_M5.8_0030	1	2	1	2	1

Річковий басейн	Річковий суббасейн	Назва МПВ	Куди впадає МПВ	Тип МПВ	Довжина, км	Категорія МПВ	Код МПВ	Точкові джерела	Дифузні джерела	Гідроморфологія	Ризик недосягнення екологічних цілей	
Причорномор'я		Чилігідер	Когильник	UA_R_12_M_1_Si	27,90	річка	UA_M5.8_0032	2	3	1	3	1
Причорномор'я		Кагач	Когильник	UA_R_12_S_1_Si	1,08	річка	UA_M5.8_0033	1	2	1	2	1
Причорномор'я		Кагач	Когильник	UA_R_12_S_1_Si	8,11	річка	UA_M5.8_0035	2	2	1	2	1
Причорномор'я		Кагач	Когильник	ІЗМПВ	5,94	ІЗМПВ	UA_M5.8_0036	2	2	3	3	1
Причорномор'я		Сарата	Сасик (Кундук)	UA_R_12_S_1_Si	9,18	річка	UA_M5.8_0037	1	2	1	2	1
Причорномор'я		Сарата	Сасик (Кундук)	ІЗМПВ	48,43	ІЗМПВ	UA_M5.8_0038	2	3	3	3	1
Причорномор'я		Сарата	Сасик (Кундук)	UA_R_12_L_1_Si	29,72	річка	UA_M5.8_0039	2	3	1	3	2
Причорномор'я		Брезой	Сарата	ІЗМПВ	8,20	ІЗМПВ	UA_M5.8_0040	1	2	3	3	1
Причорномор'я		Копчак	Сарата	ІЗМПВ	4,59	ІЗМПВ	UA_M5.8_0041	1	3	3	3	1
Причорномор'я		Бабей	Сарата	UA_R_12_M_1_Si	10,79	річка	UA_M5.8_0042	1	3	1	3	1
Причорномор'я		Джалар	Сарата	UA_R_12_S_1_Si	16,11	річка	UA_M5.8_0043	1	3	1	3	1
Причорномор'		Джалар	Сарата	UA_R_12_M_1_Si	6,05	річка	UA_M5.8_0045	1	3	1	3	1

Річковий басейн	Річковий суббасейн	Назва МПВ	Куди впадає МПВ	Тип МПВ	Довжина, км	Категорія МПВ	Код МПВ	Точкові джерела	Дифузні джерела	Гідроморфологія	Ризик недосягнення екологічних цілей	
я												
Причорномор'я		Курудер	Сарата	UA_R_12_S_1_Si	9,62	річка	UA_M5.8_0046	1	3	1	3	1
Причорномор'я		Курудер	Сарата	ІЗМПВ	6,13	ІЗМПВ	UA_M5.8_0048	2	3	3	3	1
Причорномор'я		Курудер	Сарата	UA_R_12_M_1_Si	6,38	річка	UA_M5.8_0049	1	3	1	3	1
Причорномор'я		Хаджидер	Хаджидер	ІЗМПВ	7,86	ІЗМПВ	UA_M5.8_0050	1	3	3	3	1
Причорномор'я		Хаджидер	Хаджидер	ІЗМПВ	5,59	ІЗМПВ	UA_M5.8_0052	1	3	3	3	1
Причорномор'я		Хаджидер	Хаджидер	ІЗМПВ	20,64	ІЗМПВ	UA_M5.8_0053	2	3	3	3	1
Причорномор'я		Хаджидер	Хаджидер	ІЗМПВ	27,20	ІЗМПВ	UA_M5.8_0055	2	3	3	3	1
Причорномор'я		Каплань	Хаджидер	UA_R_12_M_1_Si	4,34	річка	UA_M5.8_0056	1	3	1	3	1
Причорномор'я		Каплань	Хаджидер	ІЗМПВ	14,86	ІЗМПВ	UA_M5.8_0058	2	3	3	3	1
Причорномор'я		Балакчеля	Хаджидер	UA_R_12_S_1_Si	2,49	річка	UA_M5.8_0059	1	3	1	3	1
Причорномор'я		Балакчеля	Хаджидер	ІЗМПВ	1,46	ІЗМПВ	UA_M5.8_0060	1	3	3	3	1

Річковий басейн	Річковий суббасейн	Назва МПВ	Куди впадає МПВ	Тип МПВ	Довжина, км	Категорія МПВ	Код МПВ	Точкові джерела	Дифузні джерела	Гідроморфологія	Ризик недосягнення екологічних цілей	
Причорномор'я		Балакчеля	Хаджидер	UA_R_12_S_1_Si	4,12	річка	UA_M5.8_0061	1	3	1	3	1
Причорномор'я		Балакчеля	Хаджидер	UA_R_12_M_1_Si	7,13	річка	UA_M5.8_0062	2	3	1	3	2
Причорномор'я		Алкалія	оз. Солоне	UA_R_12_S_1_Si	14,95	річка	UA_M5.8_0063	2	3	1	3	1
Причорномор'я		Алкалія	оз. Солоне	ІЗМПВ	3,86	ІЗМПВ	UA_M5.8_0064	1	3	3	3	1
Причорномор'я		Алкалія	оз. Солоне	UA_R_12_M_1_Si	4,12	річка	UA_M5.8_0066	1	3	1	3	2
Причорномор'я		Алкалія	оз. Солоне	UA_R_12_M_1_Si	38,01	річка	UA_M5.8_0068	2	3	1	3	2
Причорномор'я		Барабой	Чорне море	ІЗМПВ	9,65	ІЗМПВ	UA_M5.8_0070	2	2	3	3	1
Причорномор'я		Барабой	Чорне море	UA_R_12_M_1_Si	9,90	річка	UA_M5.8_0071	2	2	1	2	1
Причорномор'я		Барабой	Чорне море	UA_R_12_M_1_Si	27,04	річка	UA_M5.8_0073	3	2	1	3	2
Причорномор'я		Барабой	Чорне море	ІЗМПВ	2,55	ІЗМПВ	UA_M5.8_0074	1	2	3	3	1
Причорномор'я		Барабой	Чорне море	UA_R_12_M_1_Si	22,78	річка	UA_M5.8_0075	2	2	1	2	1
Причорномор'		Свинна	Хаджибейсь	UA_R_12_M_1_Si	23,32	річка	UA_M5.8_0076	1	3	1	3	1

Річковий басейн	Річковий суббасейн	Назва МПВ	Куди впадає МПВ	Тип МПВ	Довжина, км	Категорія МПВ	Код МПВ	Точкові джерела	Дифузні джерела	Гідроморфологія	Ризик недосягнення екологічних цілей	
я			кий лиман									
Причорномор'я		Свинна	Хаджибейський лиман	ІЗМПВ	1,96	ІЗМПВ	UA_M5.8_0078	1	3	3	3	2
Причорномор'я		Б. Карпів Яр	Свинна	UA_R_12_M_1_Si	10,54	річка	UA_M5.8_0079	1	3	1	3	1
Причорномор'я		Свинарка	Свинна	UA_R_12_M_1_Si	20,64	річка	UA_M5.8_0080	1	3	1	3	1
Причорномор'я		Малий Куяльник	Хаджибейський лиман	UA_R_12_M_1_Si	50,86	річка	UA_M5.8_0081	2	2	1	2	1
Причорномор'я		Малий Куяльник	Хаджибейський лиман	UA_R_12_M_1_Si	5,40	річка	UA_M5.8_0083	2	2	1	2	1
Причорномор'я		Малий Куяльник	Хаджибейський лиман	UA_R_12_L_1_Si	24,82	річка	UA_M5.8_0084	2	2	1	2	1
Причорномор'я		Б. Торосова	Малий Куяльник	UA_R_12_S_1_Si	10,11	річка	UA_M5.8_0085	1	3	1	3	1
Причорномор'я		Б. Хороша	Малий Куяльник	UA_R_12_S_1_Si	13,46	річка	UA_M5.8_0086	1	3	1	3	1
Причорномор'я		Середній Куяльник	Малий Куяльник	UA_R_12_M_1_Ca	4,41	річка	UA_M5.8_0087	1	2	1	2	1
Причорномор'я		Середній Куяльник	Малий Куяльник	ІЗМПВ	1,46	ІЗМПВ	UA_M5.8_0088	1	2	3	3	1
Причорномор'я		Середній Куяльник	Малий Куяльник	UA_R_12_M_1_Ca	4,68	річка	UA_M5.8_0089	1	2	1	2	1

Річковий басейн	Річковий суббасейн	Назва МПВ	Куди впадає МПВ	Тип МПВ	Довжина, км	Категорія МПВ	Код МПВ	Точкові джерела	Дифузні джерела	Гідроморфологія	Ризик недосягнення екологічних цілей	
Причорномор'я		Середній Куяльник	Малий Куяльник	UA_R_12_M_1_Si	46,65	річка	UA_M5.8_0090	2	2	1	2	1
Причорномор'я		Великий Куяльник	Куяльницький лиман	UA_R_12_S_1_Si	8,56	річка	UA_M5.8_0091	1	2	1	2	2
Причорномор'я		Великий Куяльник	Куяльницький лиман	ІЗМПВ	5,01	ІЗМПВ	UA_M5.8_0092	1	2	3	3	1
Причорномор'я		Великий Куяльник	Куяльницький лиман	UA_R_12_M_1_Ca	30,57	річка	UA_M5.8_0093	2	2	1	2	1
Причорномор'я		Великий Куяльник	Куяльницький лиман	UA_R_12_M_1_Si	19,08	річка	UA_M5.8_0094	2	2	1	2	1
Причорномор'я		Великий Куяльник	Куяльницький лиман	ІЗМПВ	2,69	ІЗМПВ	UA_M5.8_0095	1	2	3	3	1
Причорномор'я		Великий Куяльник	Куяльницький лиман	UA_R_12_M_1_Si	41,24	річка	UA_M5.8_0096	3	2	1	3	1
Причорномор'я		Великий Куяльник	Куяльницький лиман	ІЗМПВ	47,17	річка	UA_M5.8_0097	2	2	3	3	2
Причорномор'я		Суха Журавка	Великий Куяльник	UA_R_12_M_1_Si	0,76	річка	UA_M5.8_0098	1	2	1	2	1
Причорномор'я		Суха Журавка	Великий Куяльник	ІЗМПВ	2,05	ІЗМПВ	UA_M5.8_0099	1	2	3	3	1
Причорномор'я		Суха Журавка	Великий Куяльник	UA_R_12_M_1_Si	12,11	річка	UA_M5.8_0100	1	2	1	2	1
Причорномор'		Яр Дубовий	Великий	UA_R_12_S_1_Si	14,36	річка	UA_M5.8_0101	1	2	1	2	1

Річковий басейн	Річковий суббасейн	Назва МПВ	Куди впадає МПВ	Тип МПВ	Довжина, км	Категорія МПВ	Код МПВ	Точкові джерела	Дифузні джерела	Гідроморфологія	Ризик недосягнення екологічних цілей	
я			Куяльник									
Причорномор'я		Яр Дубовий	Великий Куяльник	UA_R_12_M_1_Si	7,63	річка	UA_M5.8_0102	1	2	1	2	1
Причорномор'я		Кошківка	Великий Куяльник	UA_R_12_S_1_Si	20,28	річка	UA_M5.8_0103	2	2	1	2	1
Причорномор'я		Кошківка	Великий Куяльник	UA_R_12_M_1_Si	25,64	річка	UA_M5.8_0104	2	2	1	2	1
Причорномор'я		Кошківка	Великий Куяльник	UA_R_12_M_1_Si	2,22	річка	UA_M5.8_0106	1	2	1	2	1
Причорномор'я		Б. Райкова	Кошківка	UA_R_12_S_1_Si	15,67	річка	UA_M5.8_0107	1	2	1	2	1
Причорномор'я		Б. Суха	Кошківка	UA_R_12_S_1_Si	13,18	річка	UA_M5.8_0108	1	2	1	2	1
Причорномор'я		Довбока	Куяльницький лиман	UA_R_12_S_1_Si	14,41	річка	UA_M5.8_0109	1	2	1	2	1
Причорномор'я		Кубанка	Куяльницький лиман	UA_R_12_S_1_Si	14,00	річка	UA_M5.8_0110	1	2	1	2	1
Причорномор'я		Кубанка	Куяльницький лиман	UA_R_12_M_1_Si	5,56	річка	UA_M5.8_0111	1	2	1	2	1
Причорномор'я		Великий Аджалик	Великий Аджалицький лиман	ІЗМПВ	14,38	ІЗМПВ	UA_M5.8_0112	1	2	3	3	1

Річковий басейн	Річковий суббасейн	Назва МПВ	Куди впадає МПВ	Тип МПВ	Довжина, км	Категорія МПВ	Код МПВ	Точкові джерела	Дифузні джерела	Гідроморфологія	Ризик недосягнення екологічних цілей	
Причорномор'я		Великий Аджалик	Великий Аджалицький лиман	UA_R_12_M_1_Si	1,91	річка	UA_M5.8_0113	1	2	1	2	1
Причорномор'я		Великий Аджалик	Великий Аджалицький лиман	UA_R_12_M_1_Si	4,73	річка	UA_M5.8_0115	1	2	1	2	1
Причорномор'я		Великий Аджалик	Великий Аджалицький лиман	ІЗМПВ	2,26	ІЗМПВ	UA_M5.8_0116	1	2	3	3	1
Причорномор'я		Великий Аджалик	Великий Аджалицький лиман	UA_R_12_M_1_Si	1,19	річка	UA_M5.8_0117	1	2	1	2	1
Причорномор'я		Великий Аджалик	Великий Аджалицький лиман	ІЗМПВ	1,49	ІЗМПВ	UA_M5.8_0118	1	2	3	3	1
Причорномор'я		Великий Аджалик	Великий Аджалицький лиман	UA_R_12_M_1_Si	2,41	річка	UA_M5.8_0119	1	2	1	2	1
Причорномор'я		Малий Аджалик	Аджалицький лиман	UA_R_12_S_1_Si	16,61	річка	UA_M5.8_0120	2	2	1	2	1
Причорномор'я		Малий Аджалик	Аджалицький лиман	ІЗМПВ	5,70	ІЗМПВ	UA_M5.8_0121	2	2	3	3	1
Причорномор'я		Малий Аджалик	Аджалицький лиман	UA_R_12_M_1_Si	1,67	річка	UA_M5.8_0123	1	2	1	2	1

Річковий басейн	Річковий суббасейн	Назва МПВ	Куди впадає МПВ	Тип МПВ	Довжина, км	Категорія МПВ	Код МПВ	Точкові джерела	Дифузні джерела	Гідроморфологія	Ризик недосягнення екологічних цілей	
Причорномор'я		Б. Широка	Малий Аджалик	UA_R_12_S_1_Si	12,89	річка	UA_M5.8_0124	1	2	1	2	1
Причорномор'я		Кодинцівка	Малий Аджалик	UA_R_12_S_1_Si	4,70	річка	UA_M5.8_0125	1	2	1	2	1
Причорномор'я		Кодинцівка	Малий Аджалик	ІЗМПВ	1,25	ІЗМПВ	UA_M5.8_0126	1	2	3	3	1
Причорномор'я		Кодинцівка	Малий Аджалик	UA_R_12_S_1_Si	8,43	річка	UA_M5.8_0127	2	2	1	2	1
Причорномор'я		Балайчук	Тилігульський лиман	UA_R_12_S_1_Si	8,88	річка	UA_M5.8_0128	1	2	1	2	1
Причорномор'я		Балайчук	Тилігульський лиман	UA_R_12_M_1_Si	50,34	річка	UA_M5.8_0129	3	2	1	3	1
Причорномор'я		Б. Гола Чудська	Балайчук	UA_R_12_S_1_Si	15,01	річка	UA_M5.8_0130	1	2	1	2	1
Причорномор'я		Б. Балайчук	Балайчук	UA_R_12_S_1_Si	17,75	річка	UA_M5.8_0131	2	2	1	2	1
Причорномор'я		Б. Стара Донська	Тилігульський лиман	UA_R_12_S_1_Si	15,40	річка	UA_M5.8_0132	1	2	1	2	1
Причорномор'я		Тилігул	Тилігульський лиман	UA_R_12_S_1_Ca	9,49	річка	UA_M5.8_0133	1	2	1	2	1
Причорномор'я		Тилігул	Тилігульський лиман	UA_R_12_M_1_Ca	11,29	річка	UA_M5.8_0134	1	2	1	2	1
Причорномор'		Тилігул	Тилігульськи	ІЗМПВ	1,46	ІЗМПВ	UA_M5.8_0135	1	2	3	3	1

Річковий басейн	Річковий суббасейн	Назва МПВ	Куди впадає МПВ	Тип МПВ	Довжина, км	Категорія МПВ	Код МПВ	Точкові джерела	Дифузні джерела	Гідроморфологія	Ризик недосягнення екологічних цілей	
я			й лиман									
Причорномор'я		Тилігул	Тилігульський лиман	UA_R_12_M_1_Ca	16,12	річка	UA_M5.8_0136	3	2	1	3	1
Причорномор'я		Тилігул	Тилігульський лиман	UA_R_12_M_1_Si	23,50	річка	UA_M5.8_0137	2	2	1	2	1
Причорномор'я		Тилігул	Тилігульський лиман	UA_R_12_L_1_Si	107,15	річка	UA_M5.8_0138	3	2	1	3	2
Причорномор'я		Липецька	Тилігул	UA_R_12_S_1_Ca	1,79	річка	UA_M5.8_0139	1	2	1	2	1
Причорномор'я		Липецька	Тилігул	ІЗМПВ	1,02	ІЗМПВ	UA_M5.8_0140	1	2	3	3	1
Причорномор'я		Липецька	Тилігул	UA_R_12_S_1_Ca	12,27	річка	UA_M5.8_0141	2	2	1	2	2
Причорномор'я		Липецька	Тилігул	UA_R_12_M_1_Ca	18,18	річка	UA_M5.8_0142	3	2	1	3	1
Причорномор'я		Меланка	Тилігул	UA_R_12_S_1_Si	14,35	річка	UA_M5.8_0143	1	2	1	2	1
Причорномор'я		Меланка	Тилігул	ІЗМПВ	14,42	ІЗМПВ	UA_M5.8_0144	2	2	3	3	1
Причорномор'я		Б. Заплази	Меланка	UA_R_12_S_1_Si	15,74	річка	UA_M5.8_0145	1	2	1	2	1
Причорномор'я		Б. Козачий Яр	Меланка	UA_R_12_S_1_Si	12,64	річка	UA_M5.8_0146	1	2	1	2	1

Річковий басейн	Річковий суббасейн	Назва МПВ	Куди впадає МПВ	Тип МПВ	Довжина, км	Категорія МПВ	Код МПВ	Точкові джерела	Дифузні джерела	Гідроморфологія	Ризик недосягнення екологічних цілей	
Причорномор'я		Б. Козачий Яр	Меланка	ІЗМПВ	1,26	ІЗМПВ	UA_M5.8_0147	1	2	3	3	1
Причорномор'я		Б. Козачий Яр	Меланка	UA_R_12_S_1_Si	2,56	річка	UA_M5.8_0148	1	2	1	2	1
Причорномор'я		Журавка	Тилігул	ІЗМПВ	5,23	ІЗМПВ	UA_M5.8_0149	1	2	3	3	1
Причорномор'я		Журавка	Тилігул	UA_R_12_M_1_Ca	3,07	річка	UA_M5.8_0150	1	2	1	2	1
Причорномор'я		Журавка	Тилігул	ІЗМПВ	1,46	ІЗМПВ	UA_M5.8_0151	1	2	3	3	1
Причорномор'я		Журавка	Тилігул	UA_R_12_M_1_Ca	5,84	річка	UA_M5.8_0152	1	2	1	2	1
Причорномор'я		Журавка	Тилігул	UA_R_12_M_1_Si	2,36	річка	UA_M5.8_0153	1	2	1	2	1
Причорномор'я		Журавка	Тилігул	ІЗМПВ	1,65	ІЗМПВ	UA_M5.8_0154	1	2	3	3	1
Причорномор'я		Журавка	Тилігул	UA_R_12_M_1_Si	2,85	річка	UA_M5.8_0155	1	2	1	2	1
Причорномор'я		Журавка	Тилігул	ІЗМПВ	1,55	ІЗМПВ	UA_M5.8_0156	1	2	3	3	1
Причорномор'я		Журавка	Тилігул	UA_R_12_M_1_Si	51,61	річка	UA_M5.8_0157	2	2	1	2	1
Причорномор'		Дубова	Тилігул	UA_R_12_S_1_Si	16,75	річка	UA_M5.8_0158	1	1	1	1	1

Річковий басейн	Річковий суббасейн	Назва МПВ	Куди впадає МПВ	Тип МПВ	Довжина, км	Категорія МПВ	Код МПВ	Точкові джерела	Дифузні джерела	Гідроморфологія	Ризик недосягнення екологічних цілей	
я												
Причорномор'я		Дубова	Тилігул	UA_R_12_M_1_Si	15,34	річка	UA_M5.8_0159	1	2	1	2	1
Причорномор'я		Сліпуха	Тилігул	UA_R_12_S_1_Si	12,46	річка	UA_M5.8_0160	1	2	1	2	1
Причорномор'я		Сліпуха	Тилігул	UA_R_12_M_1_Si	12,01	річка	UA_M5.8_0161	1	2	1	2	1
Причорномор'я		Б. Сліпуха	Сліпуха	UA_R_12_S_1_Si	22,87	річка	UA_M5.8_0162	1	2	1	2	1
Причорномор'я		Без назви	Тилігул	UA_R_12_S_1_Si	13,57	річка	UA_M5.8_0163	1	2	1	2	1
Причорномор'я		Тартакай	Тилігул	UA_R_12_S_1_Si	11,53	річка	UA_M5.8_0164	1	2	1	2	1
Причорномор'я		Тартакай	Тилігул	UA_R_12_M_1_Si	13,90	річка	UA_M5.8_0165	3	2	1	3	1
Причорномор'я		Б. Кологлія	Тилігул	UA_R_12_S_1_Si	15,27	річка	UA_M5.8_0166	3	2	1	3	1
Причорномор'я		Б. Стадня	Тилігульський лиман	UA_R_12_S_1_Si	16,45	річка	UA_M5.8_0167	1	2	1	2	1
Причорномор'я		Царега	Тилігульський лиман	UA_R_12_S_1_Si	10,38	річка	UA_M5.8_0168	1	2	1	2	1
Причорномор'я		Царега	Тилігульський лиман	UA_R_12_M_1_Si	37,20	річка	UA_M5.8_0169	1	2	1	2	1

Річковий басейн	Річковий суббасейн	Назва МПВ	Куди впадає МПВ	Тип МПВ	Довжина, км	Категорія МПВ	Код МПВ	Точкові джерела	Дифузні джерела	Гідроморфологія	Ризик недосягнення екологічних цілей	
Причорномор'я		Б. Царегол	Царега	UA_R_12_S_1_Si	13,00	річка	UA_M5.8_0170	1	2	1	2	1
Причорномор'я		Б. Царегол	Царега	ІЗМПВ	1,81	ІЗМПВ	UA_M5.8_0171	1	2	3	3	1
Причорномор'я		Б. Царегол	Царега	UA_R_12_M_1_Si	2,06	річка	UA_M5.8_0172	1	2	1	2	1
Причорномор'я		Сосик	Березанський лиман	UA_R_12_S_1_Si	16,62	річка	UA_M5.8_0173	1	2	1	2	1
Причорномор'я		Сосик	Березанський лиман	UA_R_12_M_1_Si	14,40	річка	UA_M5.8_0174	1	2	1	2	1
Причорномор'я		Сосик	Березанський лиман	ІЗМПВ	3,17	ІЗМПВ	UA_M5.8_0175	1	2	3	3	1
Причорномор'я		Сосик	Березанський лиман	UA_R_12_M_1_Si	25,15	річка	UA_M5.8_0176	1	2	1	2	1
Причорномор'я		Березань	Березанський лиман	UA_R_12_S_1_Si	2,33	річка	UA_M5.8_0177	1	2	1	2	1
Причорномор'я		Березань	Березанський лиман	UA_R_12_S_1_Si	8,26	річка	UA_M5.8_0179	1	2	1	2	1
Причорномор'я		Березань	Березанський лиман	UA_R_12_M_1_Si	4,76	річка	UA_M5.8_0180	1	2	1	2	1
Причорномор'я		Березань	Березанський лиман	UA_R_12_M_1_Si	4,97	річка	UA_M5.8_0182	1	2	1	2	1
Причорномор'		Березань	Березанськи	ІЗМПВ	2,01	ІЗМПВ	UA_M5.8_0183	1	2	3	3	1

Річковий басейн	Річковий суббасейн	Назва МПВ	Куди впадає МПВ	Тип МПВ	Довжина, км	Категорія МПВ	Код МПВ	Точкові джерела	Дифузні джерела	Гідроморфологія	Ризик недосягнення екологічних цілей	
я			й лиман									
Причорномор'я		Березань	Березанський лиман	UA_R_12_M_1_Si	3,68	річка	UA_M5.8_0184	1	2	1	2	1
Причорномор'я		Березань	Березанський лиман	UA_R_12_M_1_Si	10,08	річка	UA_M5.8_0186	1	2	1	2	1
Причорномор'я		Б. Лисича	Березань	UA_R_12_S_1_Si	3,56	річка	UA_M5.8_0189	2	2	1	2	1
Причорномор'я		Б. Лисича	Березань	UA_R_12_M_1_Si	3,00	річка	UA_M5.8_0190	1	2	1	2	1
Причорномор'я		Б. Лисича	Березань	UA_R_12_M_1_Si	7,99	річка	UA_M5.8_0192	1	2	1	2	1
Причорномор'я		Б. Лисича	Березань	ІЗМПВ	1,64	ІЗМПВ	UA_M5.8_0193	1	2	3	3	1
Причорномор'я		Б. Лисича	Березань	UA_R_12_M_1_Si	7,16	річка	UA_M5.8_0194	1	2	1	2	1
Причорномор'я		Каланчак	Каланчакська затока	UA_R_12_S_1_Si	1,04	річка	UA_M5.8_0195	1	1	1	1	1
Причорномор'я		Каланчак	Каланчакська затока	UA_R_12_M_1_Si	30,21	річка	UA_M5.8_0196	3	1	1	3	1
Причорномор'я		Каховський магістральний канал		ШМПВ	57,83	ШМПВ	UA_M5.8_0197	1	1	3	3	1

Річковий басейн	Річковий суббасейн	Назва МПВ	Куди впадає МПВ	Тип МПВ	Довжина, км	Категорія МПВ	Код МПВ	Точкові джерела	Дифузні джерела	Гідроморфологія	Ризик недосягнення екологічних цілей	
Причорномор'я		Чаплинський канал		ШМПВ	46,90	ШМПВ	UA_M5.8_0198	1	1	3	3	1
Причорномор'я		Північнокримський канал		ШМПВ	57,77	ШМПВ	UA_M5.8_0199	1	2	3	3	1
Причорномор'я		Олександрівський канал		ШМПВ	101,97	ШМПВ	UA_M5.8_0200	1	2	3	3	1

Полігональні МПВ

Річковий басейн	Річковий суббасейн	Назва МПВ	Тип МПВ	Площа, км2	Категорія МПВ	Код МПВ	Точкові джерела	Дифузні джерела	Гідроморфологія	Ризик недосягнення екологічних цілей	
										добрий екологічний стан	добрий хімічний стан
Причорномор'я		Веденське водосховище	ІЗМПВ	0,79	ІЗМПВ	UA_M5.8_0031	1	1	3	3	1
Причорномор'я		Кагачське водосховище	ІЗМПВ	1,05	ІЗМПВ	UA_M5.8_0034	1	1	3	3	1

Річковий басейн	Річковий суббасейн	Назва МПВ	Тип МПВ	Площа, км2	Категорія МПВ	Код МПВ	Точкові джерела	Дифузні джерела	Гідроморфологія	Ризик недосягнення екологічних цілей	
Причорномор'я		Фараонівське водосховище	ІЗМПВ	0,47	ІЗМПВ	UA_M5.8_0044	1	1	3	3	1
Причорномор'я		Плахтіївське водосховище	ІЗМПВ	0,515	ІЗМПВ	UA_M5.8_0047	1	1	3	1	1
Причорномор'я		Русько-Івановське водосховище	ІЗМПВ	0,48	ІЗМПВ	UA_M5.8_0051	1	1	3	3	1
Причорномор'я		Хаджидерське водосховище	ІЗМПВ	4,1	ІЗМПВ	UA_M5.8_0054	1	1	3	3	1
Причорномор'я		Староцаричанське водосховище	ІЗМПВ	0,618	ІЗМПВ	UA_M5.8_0057	1	1	3	3	1
Причорномор'я		Карналіївське водосховище	ІЗМПВ	0,51	ІЗМПВ	UA_M5.8_0065	1	1	3	3	1
Причорномор'я		Монашське водосховище	ІЗМПВ	0,859	ІЗМПВ	UA_M5.8_0067	1	1	3	3	1
Причорномор'я		озеро Солоне	UA_L_12_M_SH_1_Si	3,34	озеро	UA_M5.8_0069	1	1	1	1	1

Річковий басейн	Річковий суббасейн	Назва МПВ	Тип МПВ	Площа, км2	Категорія МПВ	Код МПВ	Точкові джерела	Дифузні джерела	Гідроморфологія	Ризик недосягнення екологічних цілей	
Причорномор'я		Барабойське водосховище	ІЗМПВ	2,31	ІЗМПВ	UA_M5.8_0072	1	1	3	3	1
Причорномор'я		Єгорівське водосховище	ІЗМПВ	2,3	ІЗМПВ	UA_M5.8_0077	1	1	3	3	1
Причорномор'я		Червонознаменське водосховище	ІЗМПВ	2,95	ІЗМПВ	UA_M5.8_0082	1	1	3	3	1
Причорномор'я		Северинівське водосховище	ІЗМПВ	0,94	ІЗМПВ	UA_M5.8_0105	1	1	3	3	1
Причорномор'я		Благодатне водосховище	ІЗМПВ	0,16	ІЗМПВ	UA_M5.8_0114	1	1	3	3	1
Причорномор'я		Припортовське водосховище	ІЗМПВ	0,85	ІЗМПВ	UA_M5.8_0122	1	1	3	3	1
Причорномор'я		Катеринівське водосховище	ІЗМПВ	2,25	ІЗМПВ	UA_M5.8_0178	1	1	3	3	1

Річковий басейн	Річковий суббасейн	Назва МПВ	Тип МПВ	Площа, км2	Категорія МПВ	Код МПВ	Точкові джерела	Дифузні джерела	Гідроморфологія	Ризик недосягнення екологічних цілей	
Причорномор'я		Степівське водосховище	ІЗМПВ	2,28	ІЗМПВ	UA_M5.8_0181	1	1	3	3	1
Причорномор'я		Данилівське водосховище	ІЗМПВ	0,81	ІЗМПВ	UA_M5.8_0185	1	1	3	3	1
Причорномор'я		Нечаянське водосховище	ІЗМПВ	3,12	ІЗМПВ	UA_M5.8_0187	1	1	3	3	1
Причорномор'я		Суходольське водосховище	ІЗМПВ	2,56	ІЗМПВ	UA_M5.8_0188	1	1	3	3	1
Причорномор'я		Широколанівське водосховище	ІЗМПВ	0,79	ІЗМПВ	UA_M5.8_0191	1	1	3	3	1
Причорномор'я		Олександрівське водосховище	ІЗМПВ	1,18	ІЗМПВ	UA_M5.8_0201	1	1	3	3	1
Причорномор'я		Цибулівське водосховище	ІЗМПВ	0,16	ІЗМПВ	UA_M5.8_0202	1	1	3	3	1

Річковий басейн	Річковий суббасейн	Назва МПВ	Тип МПВ	Площа, км2	Категорія МПВ	Код МПВ	Точкові джерела	Дифузні джерела	Гідроморфологія	Ризик недосягнення екологічних цілей	
Причорномор'я		озеро Магалівське	UA_L_12_M_SH_1_Si	1,06	озеро	UA_M5.8_0206	1	1	1	1	1
Причорномор'я		озеро-лиман Будури	UA_L_12_M_SH_1_Si	2,73	озеро	UA_M5.8_0208	1	1	1	1	1
Причорномор'я		оз.Сасик(Кундук)	UA_TW_M5_O_C	205,39	Перехідні води	UA_M5.8_0203	1	2	3	3	2
Причорномор'я		оз.Джантшейське	UA_TW_M5_P_O	10,77	Перехідні води	UA_M5.8_0204	1	1	1	1	1
Причорномор'я		оз.Малий Сасик	UA_TW_M5_P_O	2,9	Перехідні води	UA_M5.8_0205	2	2	3	3	1
Причорномор'я		оз.Шагани	UA_TW_M5_P_O	72,06	Перехідні води	UA_M5.8_0207	1	1	1	1	2
Причорномор'я		оз.Карачаус	UA_TW_M5_P_O	12,46	Перехідні води	UA_M5.8_0209	1	1	1	1	1

Річковий басейн	Річковий суббасейн	Назва МПВ	Тип МПВ	Площа, км2	Категорія МПВ	Код МПВ	Точкові джерела	Дифузні джерела	Гідроморфологія	Ризик недосягнення екологічних цілей	
Причорномор'я		оз.Алібей	UA_TW_M5_E_O	80,57	Перехідні води	UA_M5.8_0210	1	1	1	1	1
Причорномор'я		оз.Хаджидер	UA_TW_M5_P_O	11,96	Перехідні води	UA_M5.8_0211	2	2	1	2	2
Причорномор'я		оз.Курудіол	UA_TW_M5_P_O	5,02	Перехідні води	UA_M5.8_0212	1	1	1	1	1
Причорномор'я		оз.Бурнас	UA_TW_M5_M_O	23,17	Перехідні води	UA_M5.8_0213	2	1	1	2	1
Причорномор'я		Будацький лиман	UA_TW_M5_M_O	29,09	Перехідні води	UA_M5.8_0214	2	1	1	2	1
Причорномор'я		Сухий лиман	UA_TW_M5_M_O	7,82	Перехідні води	UA_M5.8_0215	3	1	1	3	1
Причорномор'я		Хаджибейський лиман	UA_TW_M5_M_C	109,3	Перехідні води	UA_M5.8_0216	3	2	3	3	1

Річковий басейн	Річковий суббасейн	Назва МПВ	Тип МПВ	Площа, км2	Категорія МПВ	Код МПВ	Точкові джерела	Дифузні джерела	Гідроморфологія	Ризик недосягнення екологічних цілей	
Причорномор'я		Куяльницький лиман	UA_TW_M5_E_O	62,74	Перехідні води	UA_M5.8_0217	2	2	3	3	1
Причорномор'я		Великий Аджалицький лиман	UA_TW_M5_P_O	5,38	Перехідні води	UA_M5.8_0218	2	2	1	2	1
Причорномор'я		Аджалицький лиман	UA_TW_M5_M_O	8,23	Перехідні води	UA_M5.8_0219	3	2	3	3	1
Причорномор'я		Тилігульський лиман	UA_TW_M5_M_O	140,26	Перехідні води	UA_M5.8_0220	2	2	1	2	1
Причорномор'я		ставок Тузли	UA_TW_M5_E_C	0,118	Перехідні води	UA_M5.8_0221	1	1	1	1	1
Причорномор'я		Березанський лиман	UA_TW_M5_M_O	60,0	Перехідні води	UA_M5.8_0222	3	2	1	3	1
Причорномор'я		Причорномор'я	UA_CW_M5_M_SH_S_SS	246,24	Прибережні води	UA_M5.8_0223	1	2	1	2	1

Річковий басейн	Річковий суббасейн	Назва МПВ	Тип МПВ	Площа, км2	Категорія МПВ	Код МПВ	Точкові джерела	Дифузні джерела	Гідроморфологія	Ризик недосягнення екологічних цілей	
Причорномор'я		Причорномор'я	UA_CW_M5_M_SH_S_S	62,82	Прибережні води	UA_M5.8_0224	1	2	1	2	1
Причорномор'я		Причорномор'я	UA_CW_M5_M_SH_S_SS	83,66	Прибережні води	UA_M5.8_0225	3	3	1	3	2
Причорномор'я		Причорномор'я	UA_CW_M5_M_EX_S_CS	54,165	Прибережні води	UA_M5.8_0226	3	3	1	3	2
Причорномор'я		Причорномор'я	UA_CW_M5_M_SH_S_SS	469,94	Прибережні води	UA_M5.8_0227	3	3	1	3	2
Причорномор'я		Причорномор'я	UA_CW_M5_M_EX_S_SS	935,4	Прибережні води	UA_M5.8_0228	1	1	1	1	1
Причорномор'я		Причорномор'я	UA_CW_M5_M_SH_S_SS	206,14	Прибережні води	UA_M5.8_0229	1	1	1	1	1
Причорномор'я		Причорномор'я	UA_CW_M5_M_EX_S_SS	1713,37	Прибережні води	UA_M5.8_0230	3	2	1	3	2

Річковий басейн	Річковий суббасейн	Назва МПВ	Тип МПВ	Площа, км2	Категорія МПВ	Код МПВ	Точкові джерела	Дифузні джерела	Гідроморфологія	Ризик недосягнення екологічних цілей	
Причорномор'я		Причорномор'я	UA_CW_M5_M_SH_S_S	909,93	Прибережні води	UA_M5.8_0231	1	1	1	1	1

ДОДАТОК 2. Характеристики МПзВ РБР Причорномор'я

Таблиця 1. Характеристика МПзВ в алювіальних плейстоцен - верхньопліоценових відкладах (код масиву UAM5800N100)

Параметри	Водоносний горизонт в алювіальних плейстоцен-верхньопліоценових відкладах	Літолого-гідрогеологічна колонка
Код масиву підземних вод	UAM5800N100	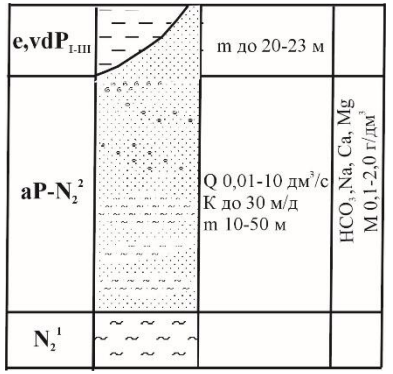
Назва масиву підземних вод	Алювіальний плейстоцен-верхньопліоценовий	
Площа поширення, км2	5694	
Геологічний індекс	aP-N22	
Літологія	Піски з включенням гравію і гальки, прошарками супісків, суглинків, рідко в нижній частині – пісковики і алеврити у вигляді лінз, прошарків.	
Ґрунтові чи напірні води	Безнапірний, в південно-західній частині – слабо напірний.	
Склад відкладів, які перекривають	Лесоподібні суглинки, ґрунтовий шар	
Потужність водоносного шару, м: Min, Max, Середнє	Від 10-20 до 50	
Коеф. фільтрації, К, м/д. Min, Max, Середній	Від сотих часток до 30	

Коеф. водопровідності, Km, м2/д. Min, Max, Середній		
Рівень підземних вод, м. Min, Max, Середній за період спостережень	Від 0,5-5 до 25-50	
Річна амплітуда коливання рівня, м	0,2-0,6	
Водовідбір >10 m3/д: так/ні	Так	
Кількість експлуатаційних свердловин (водозаборів)	25 свердловин (19 з них дренажні)	
Експлуатується для питного, сільськогосподарського або промислового водопостачання	Господарсько-питне та сільськогосподарське водопостачання. Розвідане 1 родовище питних вод	
Дебіт свердловин або джерел, дм3/с	Свердловини – від 0,01-0,2 до 0,5-10	
Хімічний склад (головні катіони і аніони)	Мінералізація 0,1 – 2,0, переважає 0,5-1,5 г/дм3 (HCO3, Na, Ca, Mg)	
Основне джерело живлення	Інфільтрація атмосферних опадів, води р. Дніпра, в береговій зоні - підток поверхневих вод лиманів та моря, фільтраційні втрати із зрошувальних каналів та інфільтрація поливних вод	
Взаємозв'язок з поверхневими водами	З водами р. Дніпра та лиманів, каналів та водосховищ	
Тенденція зміни рівня (знижується-підвищується)	Природні коливання в залежності від кількості атмосферних опадів; зниження рівня на ділянках інтенсивної експлуатації підземних вод, підвищення рівня в зоні підтоплення	
Переважаючий тип людської діяльності над об'єктом	Відбір підземних вод для водопостачання	
Хімічний стан	Добрий	
Кількісний стан	Добрий	
Достовірність інформації (висока-низька)	Висока	
Кількість річних опадів, мм, середня багаторічна	По метеостанціях: Нова Каховка – 441, Херсон – 446, Бехтері – 431, Асканія Нова – 392, Хорли - 388	

Таблиця 2. Характеристика МПзВ в алювіальних верхньопліоценових відкладах (код масиву UAM5800N200)

Параметри	Водоносний горизонт в алювіальних верхньо-пліоценових відкладах	Літолого-гідрогеологічна колонка
Код масиву підземних вод	UAM5800N200	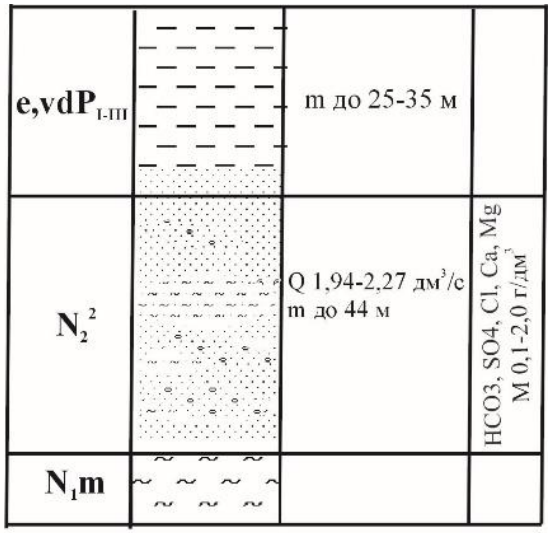
Назва масиву підземних вод	Алювіальний верхньопліоценовий	
Площа поширення, км2	851,7	
Геологічний індекс	N22	
Літологія	Піски різнозернисті з включенням гравію і гальки, прошарками супісків.	
Ґрунтові чи напірні води	Напірно-безнапірні	
Склад відкладів, які перекривають	Лесоподібні суглинки	
Потужність водоносного шару, м: Min, Max, Середнє	Від 2 до 44, характерна 15-20	
Коеф. фільтрації, К, м/д. Min, Max, Середній	9-37	
Коеф. водопровідності, Km, м2/д. Min, Max, Середній	110-1400	
Рівень підземних вод, м. Min, Max, Середній за період спостережень	34-38	

Річна амплітуда коливання рівня, м	0,4	
Водовідбір >10 m3/д: так/ні	Так	
Кількість експлуатаційних свердловин	32 свердловини (3 водозабори)	
Експлуатується для питного, сільськогосподарського або промислового водопостачання	Господарсько-питне та сільськогосподарське водопостачання, в т.ч. централізоване. Розвідано 1 родовище питних вод	
Дебіт свердловин або джерел, дм3/с	1,94-2,27	
Хімічний склад (головні катіони і аніони)	Мінералізація 0,3-1,3 г/дм3 (HCO3, SO4, Cl, Ca, Mg)	
Основне джерело живлення	Інфільтрація атмосферних опадів, в береговій зоні - підток поверхневих вод лиману в паводковий період та моря.	
Взаємозв'язок з поверхневими водами	З водами лиману та моря	
Тенденція зміни рівня (знижується-підвищується)	Природні коливання в залежності від кількості атмосферних опадів; зниження рівня на ділянках інтенсивної експлуатації підземних вод	
Переважаючий тип людської діяльності над об'єктом	Відбір підземних вод для водопостачання.	
Хімічний стан	Добрий	
Кількісний стан	Добрий	
Достовірність інформації (висока-низька)	Висока	
Кількість річних опадів, мм, середня багаторічна	По метеостанціях: Одеса – 425 Сарата – 475	

	Болград - 312	

Таблиця 3. Характеристика МПзВ в балтських відкладах (код масиву UAM5800N300)

Параметри	Водоносний горизонт в балтських відкладах	Літолого-гідрогеологічна колонка
Код масиву підземних вод	UAM5800N300	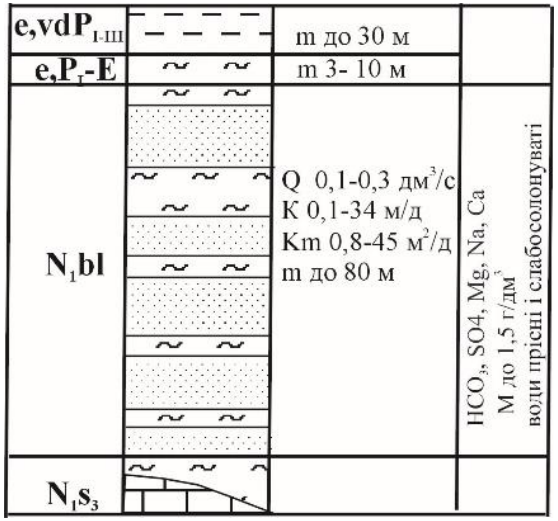
Назва масиву підземних вод	Балтський	
Площа поширення, км2	2835	
Геологічний індекс	N1bl	
Літологія	Перешарування глин піщаних, алевритів, пісків з включенням гравію і гальки, рідко пісковиків і вапняків у вигляді лінз, прошарків і навіть товщ	
Ґрунтові чи напірні води	Переважно безнапірні	
Склад відкладів, які перекривають	Глини, суглинки	
Потужність водоносного шару, м Min, Max, Середнє	Загальна 30-80, потужність водоносних прошарків коливається від 1-2 до 25-35	
Коеф. фільтрації, К, м/д. Min, Max, Середній	Від 0,1 до 34, переважають - 0,15-2,5	
Коеф. водопровідності, Km, м2/д. Min, Max, Середній	Від 0,8 до 45, переважають 2 - 9	
Рівень підземних вод, м. Min, Max, Середній за період спостережень	На вододілах - 18-70,	

	на схилах – 0-16,5	
Річна амплітуда коливання рівня, м		
Водовідбір >10 m3/д: так/ні	Так	
Кількість експлуатаційних свердловин	7 шахтних колодязів	
Експлуатується для питного, сільськогосподарського або промислового водопостачання	Господарсько-питне та сільськогосподарське водопостачання.	
Дебіт свердловин або джерел, дм3/с	Джерела, колодязі – переважають 0,1-0,3, рідко більше	
Хімічний склад (головні катіони і аніони)	Мінералізація 0,4-0,9 г/дм3 (HCO3, Mg, Ca), на півдні - до 1,5 г/дм3 (SO4, Cl, HCO3, Mg, Na)	
Основне джерело живлення	Інфільтрація атмосферних опадів і поверхневих вод, перетоки з суміжних горизонтів.	
Взаємозв'язок з поверхневими водами	Не визначався	
Тенденція зміни рівня (знижується-підвищується)	Природні коливання в залежності від кількості атмосферних опадів.	
Переважна людська діяльність над об'єктом	Відбір підземних вод для водопостачання	
Хімічний стан	Добрий. Точкове забруднення азотними сполуками	
Кількісний стан	Добрий	
Достовірність інформації (висока-низька)	Висока	

Кількість річних опадів, мм, середня багаторічна	По метеостанціях: Любашівка - 504 Затишшя – 504	

Таблиця 4. Характеристика МПзВ у верхньоміоценових відкладах (код UAM5800N400).

Параметри	Водоносний горизонт у верхньоміоценових відкладах	Літолого-гідрогеологічна колонка
Код масиву підземних вод	UAM5800N400	
Назва масиву підземних вод	Верхньоміоценовий	
Площа поширення, км2	5980	
Геологічний індекс	N1 p+m+s	
Літологія	Вапняки органогенні, оолітові з малопотужними прошарками мергелю, піску і глин	
Грунтові чи напірні води	Переважно напірний	
Склад відкладів, які перекривають	Глини пліоценові	
Потужність водоносного шару, м Min, Max, Середнє	Від 35-100 в східній частині масиву, до 140-176 в південно-західній	
Коеф. фільтрації, К, м/д. Min, Max, Середній	Вапняків – 25-600, переважають 120-250	
Коеф. водопровідності, Km, м2/д. Min, Max,	Від 700 до 10900, переважають 1200-3600	

Середній		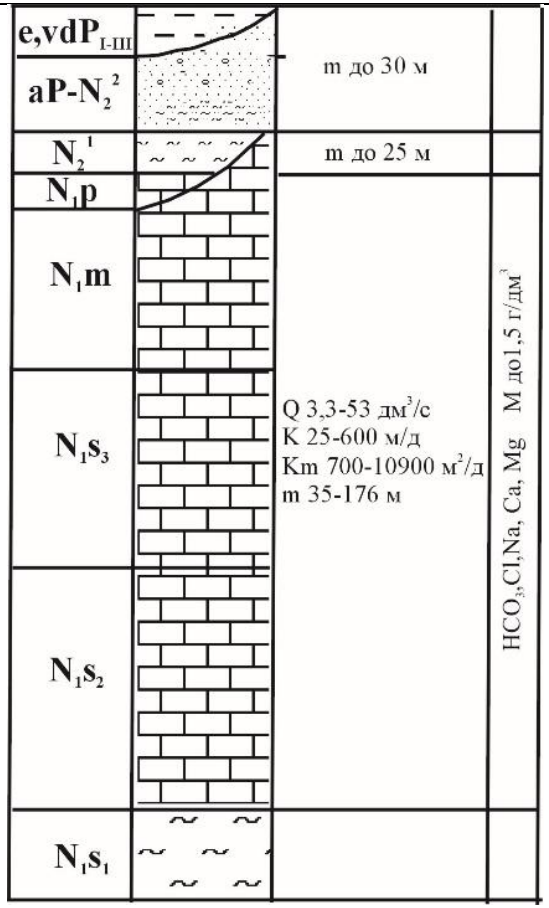
Рівень підземних вод, м. Min, Max, Середній за період спостережень	В залежності від рельєфу місцевості – на глибинах від 0,4-0,9 до 30-41,7	
Річна амплітуда коливання рівня, м	0,5-1	
Водовідбір >10 m3/д: так/ ні	Так	
Кількість експлуатаційних свердловин	341 свердловина (217 водозаборів)	
Експлуатується для питного, сільськогосподарського або промислового водопостачання	Централізоване господарсько-питне та сільськогосподарське водопостачання. Розвідано 6 родовищ.	
Дебіт свердловин або джерел, дм3/с	Свердловини - від 3,3-11,5 до 24-53	
Хімічний склад (головні катіони і аніони)	Мінералізація до 1 г/дм3. (HCO3, Cl, Ca, Na). В північно-східній частині масиву мінералізація до 1,5 г/дм3 і більше (Cl, SO4, Na, Mg)	
Основне джерело живлення	Інфільтрація атмосферних опадів, перетоки з суміжних горизонтів, живлення з Каховського водосховища та р.Дніпро.	
Взаємозв’язок з поверхневими водами	Води р.Дніпро та Каховського водосховища	
Тенденція зміни рівня (знижується-підвищується)	Природні коливання в залежності від кількості атмосферних опадів; зниження рівня на ділянках інтенсивної експлуатації підземних вод	
Переважна людська діяльність над об’єктом	Відбір підземних вод для водопостачання	
Хімічний стан	Добрий	
Кількісний стан	Добрий	
Достовірність інформації (висока-низька)	Висока	
Кількість річних опадів, мм, середня багаторічна	По метеостанціях: Нова Каховка - 441	

	Херсон – 446 Бехтері – 431 Асканія Нова – 392 Хорли - 388	

Таблиця 5. Характеристика МПзВ у верхньосарматських відкладах (код UAM5800N500)

Параметри	Водоносний горизонт у верхньосарматських відкладах	Літолого-гідрогеологічна колонка
Код масиву підземних вод	UAM5800N500	
Назва масиву підземних вод	Верхньосарматський	
Площа поширення, км2	16478	
Геологічний індекс	N1s3	
Літологія	Шари вапняку, пісковику, піску, алевриту, які ізольовані один від одного шарами глин	
Ґрунтові чи напірні води	Напірний	
Склад відкладів, які перекривають	Відклади перекриті одновіковими глинами та глинами меотису	
Потужність водоносного шару, м Min, Max, Середнє	Потужність шарів - від 0,4-0,8 до 6,5-15, рідко більше, загальна потужність від 1 до 65	

Коеф. фільтрації, К, м/д. Min, Max, Середній	Вапняків переважають 5-10, рідко більше, пісків до 5,5
Коеф. водопровідності, Km, м2/д. Min, Max, Середній	Піски до 10, вапняки – 10-25, рідко більше
Рівень підземних вод, м. Min, Max, Середній за період спостережень	В залежності від рельєфу місцевості – на глибинах від 2,5 до 90-100
Річна амплітуда коливання рівня, м	Коливання в залежності від водовідбору; зниження рівня на ділянках інтенсивної експлуатації підземних вод
Водовідбір >10 m3/д: так/ні	Так
Кількість експлуатаційних свердловин	912 свердловин (560 водозаборів)
Експлуатується для питного, сільськогосподарського або промислового водопостачання	Господарсько-питне та сільськогосподарське водопостачання. Розвідано 6 родовищ питних та 8 родовищ мінеральних вод
Дебіт свердловин або джерел, дм3/с	Свердловини - 0,1-10, рідко більше
Хімічний склад (головні катіони і аніони)	Мінералізація 0,7-1,5 г/дм3 (HCO3 SO4 Cl Ca Na Mg); в південній частині масиву 1,5-3,8 г/дм3 (Cl Na)
Основне джерело живлення	Інфільтрація атмосферних опадів і поверхневих вод на ділянках неглибокого залягання, живлення з суміжних водоносних горизонтів
Взаємозв'язок з поверхневими водами	Ні
Тенденція зміни рівня (знижується-підвищується)	Коливання в залежності від водовідбору; зниження рівня на ділянках інтенсивної експлуатації підземних вод
Переважна людська діяльність над об'єктом	Відбір підземних вод для водопостачання. Розвідано 6 родовищ питних та 8 родовищ

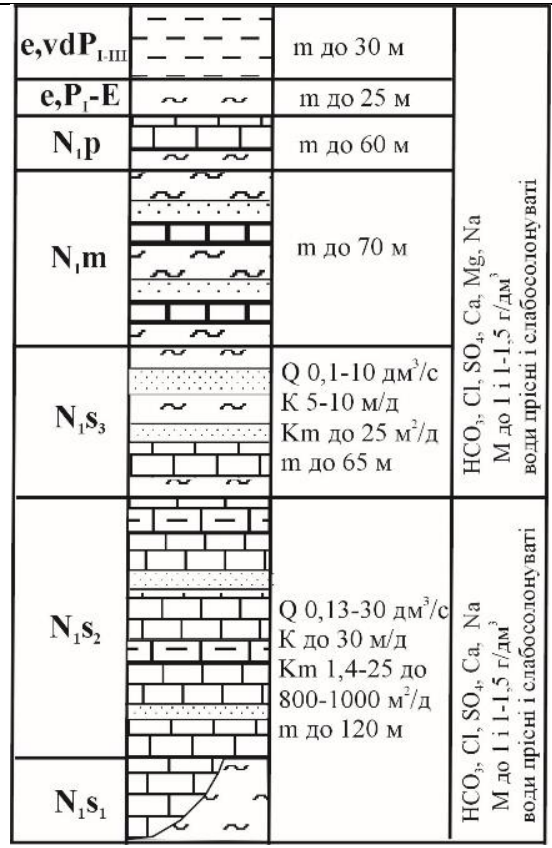

	мінеральних вод	
Хімічний стан	Добрий	
Кількісний стан	Добрий	
Достовірність інформації (висока-низька)	Висока	
Кількість річних опадів, мм, середня багаторічна	По метеостанціях: Затишшя – 504, Сербка - 423 Березанка – 414, Роздільна – 509, Очаків – 420, Одеса – 508, Сарата – 491	

Таблиця 6. Характеристика МПзВ у середньосарматських відкладах (код UAM5800N600)

Параметри	Водоносний горизонт у середньосарматських відкладах	Літолого-гідрогеологічна колонка
Код масиву підземних вод	UAM5800N600	
Назва масиву підземних вод	Середньосарматський	
Площа поширення, км2	20990	
Геологічний індекс	N1s2	
Літологія	Переважно вапняки, зустрічаються прошарки і лінзи мергелю, пісків, алевритів	
Ґрунтові чи напірні води	Напірний	
Склад відкладів, які перекривають	Глини одновікові та верхнього сармату	
Потужність водоносного шару, м: Min, Max,	Від декількох метрів до 120	

Середнє	
Коеф. фільтрації, К, м/д. Min, Max, Середній	Вапняків – 1,5-10, рідше до 30 і більше
Коеф. водопровідності, Km, м2/д. Min, Max, Середній	Від 1,4 до 25 на вододілах до 800-1000 в долинах річок
Рівень підземних вод, м. Min, Max, Середній за період спостережень	В залежності від рельєфу місцевості – на глибинах від 20 до 150
Річна амплітуда коливання рівня, м	0,5-1
Водовідбір >10 м3/д: так/ ні	Так
Кількість експлуатаційних свердловин	562 свердловини (335 водозаборів)
Експлуатується для питного, сільськогосподарського або промислового водопостачання	Господарсько-питне та сільськогосподарське водопостачання. Розвідано 8 родовищ питних та 2 родовища мінеральних вод
Дебіт свердловин або джерел, дм3/с	Свердловини - від 0,13-8,0 до 30, рідко більше, переважають1-5, джерела - 0,1-1,4
Хімічний склад (головні катіони і аніони)	Мінералізація 0,5- 1 г/дм3 (HCO3, Cl, Ca, Mg); мінералізація до 1,5 г/дм3 (HCO3, Cl, SO4, Ca, Na). В південній частині масиву мінералізація більше 3 г/дм3 (Cl, Na)
Основне джерело живлення	Інфільтрація атмосферних опадів
Взаємозв'язок з поверхневими водами	Ні
Тенденція зміни рівня (знижується-підвищується)	Стабільний
Переважна людська діяльність над об'єктом	Відбір підземних вод для водопостачання
Хімічний стан	Добрий
Кількісний стан	Добрий

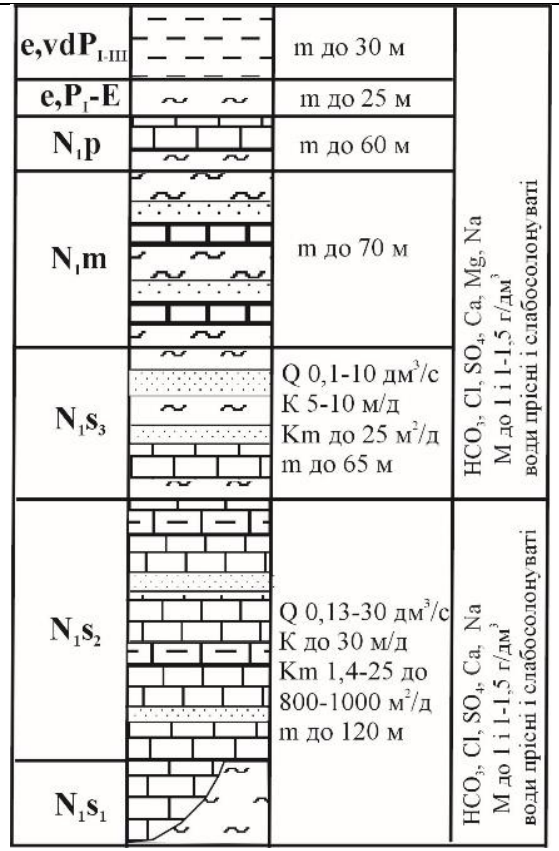

Достовірність інформації (висока-низька)	Висока	
Кількість річних опадів, мм, середня багаторічна	По метеостанціях: Любашівка – 504, Затишшя – 504, Сербка – 423, Березанка – 414, Роздільна – 509, Очаків – 420, Одеса – 508, Сарата – 491	

Додаток 3. Перелік випадків руйнувань, зупинень, порушень технологічного процесу підприємств

№	Дата	Назва об‘єкту	Тип об‘єкту	Небезпечна речовина, яка стала забрудником	Сфера впливу	Тип випадку	Довгота	Широта	Населений пункт	Територіальна громада	Район	Область
1	26.02.2022	Дамба Північно-Кримського каналу	Гідротехнічні споруди	Не визначено	Навколишнє середовище + Населення	Руйнування інфраструктури	46.20	33.45	Гаврилівка Друга	Каланчацька	Скадовський	Херсонська
2	21.07.2023	Агропідприємство в с. Павлівка	Рослинництво	пестициди	Навколишнє середовище + Населення	Руйнування інфраструктури	45.96	29.47	Павлівка	Павлівська	Болградський	Одеська
3	23.07.2023	Одеська швейна фабрика	Текстильне виробництво	Не визначено	Навколишнє середовище + Населення	Руйнування інфраструктури	46.49	30.73	Одеса	Одеська	Одеський	Одеська

Додаток 4. Перелік об‘єктів Смарагдової мережі в межах басейну

№	Річковий басейн	Річковий суббасейн	Назва території	Код	Площа, км2
1	Причорномор'я		Асканія-Нова біосферний заповідник	UA0000016	333.927
2	Причорномор'я		Чорноморський біосферний заповідник	UA0000017	1158.473
3	Причорномор'я		Дунайський біосферний заповідник	UA0000018	38.105
4	Причорномор'я		Білобережжя Святослава національній природний парк	UA0000097	352.306
5	Причорномор'я		Джарилгацький національний пиродний парк	UA0000108	100.178
6	Причорномор'я		Тарутинський степ	UA0000137	61.640
7	Причорномор'я		Тилігульський лиман	UA0000138	232.305
8	Причорномор'я		Національний природний парк Тузловські лимани	UA0000140	277.389
9	Причорномор'я		Національний природний парк Куяльницький лиман	UA0000143	84.323
10	Причорномор'я		Сасикський лиман	UA0000151	189.514
11	Причорномор'я		Бесарабський Колхікум	UA0000158	33.790
12	Причорномор'я		Домузла	UA0000193	16.399
13	Причорномор'я		Тузла	UA0000206	13.566

14	Причорномор'я		Березанський лиман	UA0000207	88.234
15	Причорномор'я		Затока	UA0000214	1050.805
16	Причорномор'я		Кінбурнська коса	UA0000215	465.802
17	Причорномор'я		Хаджибейський лиман	UA0000222	32.827
18	Причорномор'я		Очаківський	UA0000253	4.739
19	Причорномор'я		Світлогорсько-Алтестівські струмки	UA0000308	26.959
20	Причорномор'я		Дністровський лиман	UA0000350	1.982
21	Причорномор'я		Барнашівське урочище	UA0000367	7.380
22	Причорномор'я		Чорна Долина	UA0000368	4.944
23	Причорномор'я		Зелене урочище	UA0000370	15.811
24	Причорномор'я		Мале Чапельське урочище	UA0000372	10.232
25	Причорномор'я		Каркінітська затока	UA0000398	1184.695
26	Причорномор'я		Долина річки Сосик	UA0000457	53.436
27	Причорномор'я		Тилігульські степи	UA0000458	457.055
28	Причорномор'я		Березансько-Солонінський степ	UA0000571	225.862
29	Причорномор'я		Чілігідер	UA0000576	60.431

30	Причорномор'я		Хаджидер -Алкалія	UA0000577	82.532
31	Причорномор'я		Сарата	UA0000578	131.067
32	Причорномор'я		Чага	UA0000594	121.701
33	Причорномор'я		Когильник	UA0000595	63.697

Додаток 5. Перелік пунктів моніторингу поверхневих вод басейну

№	Код МПВ	Назва водного об'єкту	Назва пункту моніторингу	Код пункту моніторингу	Географічні координати		Район річкового басейну	Суббасейн	Категорія поверхневих вод	Тип МПВ
					Довгота	Широта				
	Діагностичний моніторинг									
1	UA_M5.8_0001	р. Когільник	131 км, с. Серпневе, кордон з Республікою Молдова	UA_M5.8_0001_01	29°0'51,7"E	46°17'46,2"N	Причорномор'я	-	ІЗМПВ	немає
2	UA_M5.8_0005	р. Чага	66 км, с. Петровка, кордон з Республікою Молдова	UA_M5.8_0005_01	29°10'10,6"E	46°30'4,4"N	Причорномор'я	-	ІЗМПВ	немає
3	UA_M5.8_0038	р. Сарата	94 км, с. Міняйлівка, кордон з Республікою Молдова	UA_M5.8_0038_01	29°30'38,79"E	46°23'51,5"N	Причорномор'я	-	ІЗМПВ	немає
4	UA_M5.8_0050	р. Хаджидер	68 км, с. Чистоводне, кордон з Республікою Молдова	UA_M5.8_0050_01	29°44'19,8"E	46°28'15,1"N	Причорномор'я	-	ІЗМПВ	немає
5	UA_M5.8_0055	р. Хаджидер	с. Сергіївка	UA_M5.8_0055_01	29°57'56"E	45°59'18"N	Причорномор'я	-	ІЗМПВ	немає
6	UA_M5.8_0056	р. Каплань	19 км, с. Крутоярівка, кордон з Республікою Молдова	UA_M5.8_0056_01	29°51'35,29"E	46°20'43,2"N	Причорномор'я	-	річка	UA_R_12_M_1_Si
7	UA_M5.8_0068	р. Алкалія	біля села Монаші	UA_M5.8_0068_01	30°02'49.3"E	46°10'28.3"N	Причорномор'я	-	річка	UA_R_12_M_1_Si
8	UA_M5.8_0097	р. Великий Куяльник	міст а/с Одеса-Київ, біля с.Петроверівка	UA_M5.8_0097_01	30°18'37" E	47° 15'53.1"N	Причорномор'я	-	річка	UA_R_12_M_1_SI
9	UA_M5.8_0138	р. Тилігул	міст на трасі Р-55 біля с. Вікторівка	UA_M5.8_0138_01	30°57'05.6"E	47°09'41.3"N	Причорномор'я	-	річка	UA_R_12_L_1_SI

№	Код МПВ	Назва водного об'єкту	Назва пункту моніторингу	Код пункту моніторингу	Географічні координати		Район річкового	Суббасейн	Категорія поверхневих	Тип МПВ
10	UA_M5.8_0174	р. Сосик	в межах с. Комісарівка	UA_M5.8_0174_01	31°18'05,1"E	47°01'22,5"N	Причорномор'я	-	річка	UA_R_12_M_1_Si
11	UA_M5.8_0179	р. Березань	в межах с. Степове	UA_M5.8_0179_01	31°30'58,3"E	47°12'04,5"N	Причорномор'я	-	річка	UA_R_12_S_1_Si
12	UA_M5.8_0196	р. Каланчак	в межах смт. Каланчак	UA_M5.8_0196_01	33°17'39,5"E	46°15'17,0"N	Причорномор'я	-	річка	UA_R_12_M_1_Si
13	UA_M5.8_0203	водосховище Сасик	с. Борисівка	UA_M5.8_0203_01	29°38'30,6"E	45°47'45,8"N	Причорномор'я	-	перехідні води	UA_TW_M5_O_C
14	UA_M5.8_0216	Хаджибейський лиман	за межами с. Алтестове	UA_M5.8_0216_01	30°32'18,1"E	46°38'26,3"N	Причорномор'я	-	перехідні води	UA_TW_M5_M_C
15	UA_M5.8_0220	Тилігульський лиман	в межах с. Мар'янівка	UA_M5.8_0220_01	31°06'54,0"E	46°50'09,6"N	Причорномор'я	-	перехідні води	UA_TW_M5_M_O
16	UA_M5.8_0222	Березанський лиман	в межах с. Лимани	UA_M5.8_0222_01	31°47'62,6"E	46°69'01,19"N	Причорномор'я	-	перехідні води	UA_TW_M5_M_O

Додаток 6 Результати оцінки МПВ за біологічними, гідроморфологічними, фізико-хімічними та хімічними показниками за 2022 рік

№ п/п	Масив поверхневих вод					Біологічні елементи якості						*Гідроморфологічні показники - високий статус (Так/Ні)	Хімічні та фізико-хімічні показники	Басейнові специфічні		Екологічний стан	Рівень надійності оцінки*	Штучний та істотно змінений МПВ			Хімічний стан		Основні навантаження					
	Назва річки/озера/перехідного/прибережного	Назва МПВ	Код	Тип	Довжина МПВ, км	Фітопланктон	Мікрофітобентос	Судинні рослини	Донні макробезхребетні	Загальний біологічний стан	Рівень надійності оцінки*			Басейнові специфічні	Рівень надійності оцінки*			Штучний МПВ (Так/Ні)	Істотно змінений МПВ (Так/Кандидат)	Екологічний потенціал	Хімічний стан**	Рівень надійності оцінки*	Органічні речовини	Біогенні речовини	Небезпечні речовини	Гідроморфологічні зміни	Точкові джерела	Дифузні джерела
ДІАГНОСТИЧНИЙ МОНІТОРИНГ																												
1	р. Когільник	131 км, с. Серпневе, кордон з Республікою Молдова	UA_M5.8_0001	нема є		н/пр	н/пр	н/пр	н/пр	н/пр			3	3	С				кІЗМПВ		Н Д	С						
2	р. Чага	66 км, с. Петровка, кордон з Республікою Молдова	UA_M5.8_0005	нема є		н/пр	н/пр	н/пр	н/пр	н/пр			3	3	С				кІЗМПВ		Н Д	С						

3	р. Сарата	94 км, с. Міняйлівка, кордон з Республікою Молдова	UA_M5.8_0038	немає		н/пр	н/пр	н/пр	н/пр	н/пр			3	2	С				кІЗ МПВ		НД	С								
4	р. Хаджидер	68 км, с. Чистоводне, кордон з Республікою Молдова	UA_M5.8_0050	немає		н/пр	н/пр	н/пр	н/пр	н/пр			3	3	С				кІЗ МПВ		НД	С								
5	р. Хаджидер	с. Сергіївка	UA_M5.8_0055	немає		н/пр	н/пр	н/пр	н/пр	н/пр			3	3	С				кІЗ МПВ		НД	С								
6	р. Каплань	19 км, с. Крутоярівка, кордон з Республікою Молдова	UA_M5.8_0056	UA_R_12_M_1_Si		н/пр	н/пр	н/пр	н/пр	н/пр			3	3	С						НД	С								
7	р. Алкалія	біля села Монаші	UA_M5.8_0068	UA_R_12_M_1_Si		н/пр	н/пр	н/пр	н/пр	н/пр			3	2	С						НД	С								
8	р. Великий Куяльник	міст а/с Одеса-Київ, біля с.Петроверівка	UA_M5.8_0097	UA_R_12_M_1_SI		н/пр	н/пр	н/пр	н/пр	н/пр			н/пр	3	С						НД	С								
9	р. Тилігул	міст на трасі Р-55 біля с. Вікторівка	UA_M5.8_0138	UA_R_12_L_1_SI		н/пр	н/пр	н/пр	н/пр	н/пр			3	3	С						НД	С								
10	р. Сосик	в межах с. Комісарівка	UA_M5.8_0174	UA_R_12_M_1_Si		н/пр	н/пр	н/пр	н/пр	н/пр			н/пр	н/пр																
11	р. Березань	в межах с. Степове	UA_M5.8_0179	UA_R_12_S_1_Si		н/пр	н/пр	н/пр	н/пр	н/пр			н/пр	н/пр																
12	р. Каланчак	в межах смт. Каланчак	UA_M5.8_0196	UA_R_12_M_1_Si		н/пр	н/пр	н/пр	н/пр	н/пр			н/пр	н/пр																
13	водосховище Сасик	с. Борисівка	UA_M5.8_0203	UA_TW_M5_O_C		н/пр	н/пр	н/пр	н/пр	н/пр			3	2	С						НД	С								
14	Хаджибейський лиман	за межами с. Алтестове	UA_M5.8_021	UA_TW_M5_M_		н/пр	н/пр	н/пр	н/пр	н/пр			3	3	С						НД	С								

			6	С																							
15	Тилігульський лиман	у межах с. Мар'янівка	UA_M5.8_0220	UA_TW_M5_M_O		н/пр	н/пр	н/пр	н/пр	н/пр			З	З	С						НД	С						
16	Березанський лиман	в межах с. Лимани	UA_M5.8_0222	UA_TW_M5_M_O		н/пр	н/пр	н/пр	н/пр	н/пр			н/пр	н/пр														

_____

Примітка:

Хімічні та фізико-хімічні показники — У 2022 р. відбір фізико-хімічних показників проводився лише 2 рази - в січні та лютому

н/з — для даного типу МПВ не застосовується

н/пр — моніторинг не проводився

* оцінка за гідроморфологічними показниками буде надано після їх опрацювання

РІВЕНЬ НАДІЙНОСТІ ОЦІНКИ*

В	високий
С	середній
Н	низький
б/о	без оцінки

ОЦІНКА ЕКОЛОГІЧНОГО СТАНУ/ПОТЕНЦІАЛУ

1	відмінний
2	добрий
3	задовільний
4	поганий
5	дуже поганий

ОЦІНКА ХІМІЧНОГО СТАНУ**

2	добрий
5	недосягнення доброго

Додаток 7. Результати оцінки хімічного стану МПВ басейну річок Причорномор'я за період 2020-2022 рр.

№ п/п	Масив поверхневих вод			Довжина МПВ (лінійний), км,/ площа МПВ (полігональний), км2	МПВ/ІЗМПВ/ШМПВ	Хімічний стан за період 2020-2022 рр	Рівень надійності оцінки
	Назва	Код	Тип				
1	Когильник	UA_M5.8_0001	ІЗМПВ	97,59	ІЗМПВ	НД	С
2	Скиноса	UA_M5.8_0002	ІЗМПВ	20,19	ІЗМПВ	НД	Н
3	Курюксилка	UA_M5.8_0003	ІЗМПВ	6,69	ІЗМПВ	НД	Н
5	Чага	UA_M5.8_0005	ІЗМПВ	11,49	ІЗМПВ	НД	С
6	Чага	UA_M5.8_0006	UA_R_12_M_1_Si	30,13	річка	НД	Н
7	Заколи	UA_M5.8_0008	UA_R_12_M_1_Si	2,57	річка	НД	Н
8	Сака	UA_M5.8_0011	UA_R_12_M_1_Si	33,08	річка	НД	Н
9	Кантемир	UA_M5.8_0014	ІЗМПВ	1,07	ІЗМПВ	НД	Н
10	Кантемир	UA_M5.8_0016	ІЗМПВ	1,40	ІЗМПВ	НД	Н
11	Джалар	UA_M5.8_0021	ІЗМПВ	1,25	ІЗМПВ	НД	Н
12	Джалар	UA_M5.8_0023	ІЗМПВ	2,30	ІЗМПВ	НД	Н
13	Чилігідер	UA_M5.8_0026	ІЗМПВ	1,19	ІЗМПВ	НД	Н
14	Чилігідер	UA_M5.8_0028	ІЗМПВ	1,20	ІЗМПВ	НД	Н

№ п/п	Масив поверхневих вод			Довжина МПВ	МПВ/ІЗМПВ/ШМПВ	Хімічний стан за період 2020-2022 рр.	Рівень надійності оцінки
15	Чилігідер	UA_M5.8_0030	UA_R_12_M_1_Si	7,52	річка	НД	Н
16	Чилігідер	UA_M5.8_0032	UA_R_12_M_1_Si	27,90	річка	НД	Н
17	Кагач	UA_M5.8_0036	ІЗМПВ	5,94	ІЗМПВ	НД	Н
18	Сарата	UA_M5.8_0038	ІЗМПВ	48,43	ІЗМПВ	НД	С
19	Брезой	UA_M5.8_0040	ІЗМПВ	8,20	ІЗМПВ	НД	Н
20	Копчак	UA_M5.8_0041	ІЗМПВ	4,59	ІЗМПВ	НД	Н
21	Бабей	UA_M5.8_0042	UA_R_12_M_1_Si	10,79	річка	НД	Н
22	Джалар	UA_M5.8_0045	UA_R_12_M_1_Si	6,05	річка	НД	Н
23	Курудер	UA_M5.8_0048	ІЗМПВ	6,13	ІЗМПВ	НД	Н
24	Курудер	UA_M5.8_0049	UA_R_12_M_1_Si	6,38	річка	НД	Н
25	Хаджидер	UA_M5.8_0050	ІЗМПВ	7,86	ІЗМПВ	НД	С
26	Хаджидер	UA_M5.8_0052	ІЗМПВ	5,59	ІЗМПВ	НД	Н
27	Хаджидер	UA_M5.8_0053	ІЗМПВ	20,64	ІЗМПВ	НД	Н
28	Хаджидер	UA_M5.8_0055	ІЗМПВ	27,20	ІЗМПВ	НД	С
29	Каплань	UA_M5.8_0056	UA_R_12_M_1_Si	4,34	річка	НД	С
30	Каплань	UA_M5.8_0058	ІЗМПВ	14,86	ІЗМПВ	НД	Н
31	Балакчеля	UA_M5.8_0060	ІЗМПВ	1,46	ІЗМПВ	НД	Н
32	Балакчеля	UA_M5.8_0062	UA_R_12_M_1_Si	7,13	річка	НД	Н

№ п/п	Масив поверхневих вод			Довжина МПВ	МПВ/ІЗМПВ/ШМПВ	Хімічний стан за період 2020-2022 рр.	Рівень надійності оцінки
33	Алкалія	UA_M5.8_0064	ІЗМПВ	3,86	ІЗМПВ	НД	Н
34	Алкалія	UA_M5.8_0068	UA_R_12_M_1_Si	38,01	річка	НД	С
35	Барабой	UA_M5.8_0070	ІЗМПВ	9,65	ІЗМПВ	НД	Н
36	Барабой	UA_M5.8_0074	ІЗМПВ	2,55	ІЗМПВ	НД	Н
37	Свинна	UA_M5.8_0078	ІЗМПВ	1,96	ІЗМПВ	НД	Н
38	Середній Куяльник	UA_M5.8_0088	ІЗМПВ	1,46	ІЗМПВ	НД	Н
39	Великий Куяльник	UA_M5.8_0092	ІЗМПВ	5,01	ІЗМПВ	НД	Н
40	Великий Куяльник	UA_M5.8_0095	ІЗМПВ	2,69	ІЗМПВ	НД	Н
41	Великий Куяльник	UA_M5.8_0097	ІЗМПВ	47,17	річка	НД	С
42	Суха Журавка	UA_M5.8_0099	ІЗМПВ	2,05	ІЗМПВ	НД	Н
43	Великий Аджалик	UA_M5.8_0112	ІЗМПВ	14,38	ІЗМПВ	НД	Н
44	Великий Аджалик	UA_M5.8_0116	ІЗМПВ	2,26	ІЗМПВ	НД	Н
45	Великий Аджалик	UA_M5.8_0118	ІЗМПВ	1,49	ІЗМПВ	НД	Н
46	Малий Аджалик	UA_M5.8_0121	ІЗМПВ	5,70	ІЗМПВ	НД	Н
47	Кодинцівка	UA_M5.8_0126	ІЗМПВ	1,25	ІЗМПВ	НД	Н
48	Тилігул	UA_M5.8_0135	ІЗМПВ	1,46	ІЗМПВ	НД	Н
49	Тилігул	UA_M5.8_0138	UA_R_12_L_1_Si	107,15	річка	НД	С

№ п/п	Масив поверхневих вод			Довжина МПВ	МПВ/ІЗМПВ/ШМПВ	Хімічний стан за період 2020-2022 рр.	Рівень надійності оцінки
50	Липецька	UA_M5.8_0140	ІЗМПВ	1,02	ІЗМПВ	НД	Н
51	Меланка	UA_M5.8_0144	ІЗМПВ	14,42	ІЗМПВ	НД	Н
52	Б. Козачий Яр	UA_M5.8_0147	ІЗМПВ	1,26	ІЗМПВ	НД	Н
53	Журавка	UA_M5.8_0149	ІЗМПВ	5,23	ІЗМПВ	НД	Н
54	Журавка	UA_M5.8_0151	ІЗМПВ	1,46	ІЗМПВ	НД	Н
55	Журавка	UA_M5.8_0154	ІЗМПВ	1,65	ІЗМПВ	НД	Н
56	Журавка	UA_M5.8_0156	ІЗМПВ	1,55	ІЗМПВ	НД	Н
57	Б. Царегол	UA_M5.8_0171	ІЗМПВ	1,81	ІЗМПВ	НД	Н
58	Сосик	UA_M5.8_0175	ІЗМПВ	3,17	ІЗМПВ	НД	Н
59	Березань	UA_M5.8_0183	ІЗМПВ	2,01	ІЗМПВ	НД	Н
60	Б. Лисича	UA_M5.8_0193	ІЗМПВ	1,64	ІЗМПВ	НД	Н
61	Русько-Івановське водосховище	UA_M5.8_0051	ІЗМПВ	0,48	ІЗМПВ	НД	Н
62	Єгорівське водосховище	UA_M5.8_0077	ІЗМПВ	2,3	ІЗМПВ	НД	Н
63	Северинівське водосховище	UA_M5.8_0105	ІЗМПВ	0,94	ІЗМПВ	НД	Н
64	Припортовське водосховище	UA_M5.8_0122	ІЗМПВ	0,85	ІЗМПВ	НД	Н

№ п/п	Масив поверхневих вод			Довжина МПВ	МПВ/ІЗМПВ/ШМПВ	Хімічний стан за період 2020-2022 рр.	Рівень надійності оцінки
65	Данилівське водосховище	UA_M5.8_0185	ІЗМПВ	0,81	ІЗМПВ	НД	Н
66	Суходольське водосховище	UA_M5.8_0188	ІЗМПВ	2,56	ІЗМПВ	НД	Н
67	Будацький лиман	UA_M5.8_0214	UA_TW_M5_M_O	29,09	Перехідні води	НД	Н
68	Хаджибейський лиман	UA_M5.8_0216	UA_TW_M5_M_C	109,3	Перехідні води	НД	С
69	Тилігульський лиман	UA_M5.8_0220	UA_TW_M5_M_O	140,26	Перехідні води	НД	С

Примітки

*Хімічний стан

2 добрий

5 недосягнення доброго

**Рівень надійності оцінки

В високий

С середній

Н низький

НВ – не визначався (відсутні дані).

НВ* – не визначено (моніторинг проводився 1 раз)

Додаток 8

Таблиця 1 Досягнення екологічних цілей МПВ в 2030 році

№	Назва	Код	Категорія (ПР, ІЗ/Ш)	Оцінка ризиків недосягнення доброго стану (виконана в 2020)		Екологічні цілі, 2030		Причина відтермінування дати досягнення екологічних цілей (ПП, ТП, ВВ, ВД, НВ)
				Екологічний стан/потенціал (під ризиком, можливо під ризиком, без ризику)	Хімічний стан (під ризиком, можливо під ризиком, без ризику)	Добрий екологічний стан/потенціал (так, ні, невідомо)	Добрий хімічний стан (так, ні, невідомо)	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
МПВ без ризику								
1	озеро Солоне	UA_M5.8_0069	ПР	без ризику	без ризику	так	так	
2	Дубова	UA_M5.8_0158	ПР	без ризику	без ризику	так	так	
3	Каланчак	UA_M5.8_0195	ПР	без ризику	без ризику	так	так	
4	оз.Джантшейське	UA_M5.8_0204	ПР	без ризику	без ризику	так	так	
5	озеро Магалівське	UA_M5.8_0206	ПР	без ризику	без ризику	так	так	
6	озеро-лиман Будури	UA_M5.8_0208	ПР	без ризику	без ризику	так	так	

№	Назва	Код	Категорія (ПР, ІЗ/Ш)	Оцінка ризиків недосягнення доброго стану (виконана в 2020)		Екологічні цілі, 2030		Причина відтермінування дати досягнення екологічних цілей
7	оз.Карачаус	UA_M5.8_0209	ПР	без ризику	без ризику	так	так	
8	оз.Алібей	UA_M5.8_0210	ПР	без ризику	без ризику	так	так	
9	оз.Курудіол	UA_M5.8_0212	ПР	без ризику	без ризику	так	так	
10	ставок Тузли	UA_M5.8_0221	ПР	без ризику	без ризику	так	так	
5%								
1	Когильник	UA_M5.8_0001	ІЗ	під ризиком	можливо під ризиком	так	так	
2	Великий Куяльник	UA_M5.8_0091	ІЗ	можливо під ризиком	можливо під ризиком	так	так	
3	Великий Куяльник	UA_M5.8_0096	ПР	під ризиком	без ризику	так	так	
4	Великий Куяльник	UA_M5.8_0097	ІЗ	під ризиком	можливо під ризиком	так	так	
5	Сосик	UA_M5.8_0176	ПР	можливо під ризиком	без ризику	так	так	
всі інші МПВ								
1	Скиноса	UA_M5.8_0002	ІЗ	під ризиком	без ризику	ні	так	НВ
2	Курюксилка	UA_M5.8_0003	ІЗ	під ризиком	без ризику	ні	так	НВ

№	Назва	Код	Категорія (ПР, ІЗ/Ш)	Оцінка ризиків недосягнення доброго стану (виконана в 2020)		Екологічні цілі, 2030		Причина відтермінування дати досягнення екологічних цілей
3	Анчокрак	UA_M5.8_0004	ПР	можливо під ризиком	можливо під ризиком	ні	так	НВ
4	Чага	UA_M5.8_0005	ІЗ	під ризиком	без ризику	ні	так	НВ
5	Чага	UA_M5.8_0006	ПР	можливо під ризиком	без ризику	ні	так	НВ
6	Чага	UA_M5.8_0007	ПР	під ризиком	можливо під ризиком	ні	так	НВ
7	Заколи	UA_M5.8_0008	ПР	можливо під ризиком	без ризику	ні	так	НВ
8	Карадай	UA_M5.8_0009	ПР	можливо під ризиком	без ризику	ні	так	НВ
9	Сака	UA_M5.8_0010	ПР	можливо під ризиком	без ризику	ні	так	НВ
10	Сака	UA_M5.8_0011	ПР	можливо під ризиком	без ризику	ні	так	НВ
11	Колбараш	UA_M5.8_0012	ПР	можливо під ризиком	без ризику	ні	так	НВ
12	Кантемир	UA_M5.8_0013	ПР	можливо під ризиком	без ризику	ні	так	НВ
13	Кантемир	UA_M5.8_0014	ІЗ	під ризиком	без ризику	ні	так	НВ

№	Назва	Код	Категорія (ПР, ІЗ/Ш)	Оцінка ризиків недосягнення доброго стану (виконана в 2020)		Екологічні цілі, 2030		Причина відтермінування дати досягнення екологічних цілей
14	Кантемир	UA_M5.8_0015	ПР	можливо під ризиком	без ризику	ні	так	НВ
15	Кантемир	UA_M5.8_0016	ІЗ	під ризиком	без ризику	ні	так	НВ
16	Кантемир	UA_M5.8_0017	ПР	можливо під ризиком	без ризику	ні	так	НВ
17	Арса	UA_M5.8_0018	ПР	можливо під ризиком	без ризику	ні	так	НВ
18	Формошика	UA_M5.8_0019	ПР	під ризиком	без ризику	ні	так	НВ
19	Джалар	UA_M5.8_0020	ПР	під ризиком	без ризику	ні	так	НВ
20	Джалар	UA_M5.8_0021	ІЗ	під ризиком	без ризику	ні	так	НВ
21	Джалар	UA_M5.8_0022	ПР	під ризиком	без ризику	ні	так	НВ
22	Джалар	UA_M5.8_0023	ІЗ	під ризиком	без ризику	ні	так	НВ
23	Джалар	UA_M5.8_0024	ПР	під ризиком	без ризику	ні	так	НВ
24	Чилігідер	UA_M5.8_0025	ПР	можливо під ризиком	без ризику	ні	так	НВ
25	Чилігідер	UA_M5.8_0026	ІЗ	під ризиком	без ризику	ні	так	НВ
26	Чилігідер	UA_M5.8_0027	ПР	під ризиком	без ризику	ні	так	НВ
27	Чилігідер	UA_M5.8_0028	ІЗ	під ризиком	без ризику	ні	так	НВ

№	Назва	Код	Категорія (ПР, ІЗ/Ш)	Оцінка ризиків недосягнення доброго стану (виконана в 2020)		Екологічні цілі, 2030		Причина відтермінування дати досягнення екологічних цілей
28	Чилігідер	UA_M5.8_0029	ПР	можливо під ризиком	без ризику	ні	так	НВ
29	Чилігідер	UA_M5.8_0030	ПР	можливо під ризиком	без ризику	ні	так	НВ
30	Веденське водосховище	UA_M5.8_0031	ІЗ	під ризиком	без ризику	ні	так	ТП
31	Чилігідер	UA_M5.8_0032	ПР	під ризиком	без ризику	ні	так	НВ
32	Кагач	UA_M5.8_0033	ПР	можливо під ризиком	без ризику	ні	так	НВ
33	Кагачське водосховище	UA_M5.8_0034	ІЗ	під ризиком	без ризику	ні	так	ТП
34	Кагач	UA_M5.8_0035	ПР	можливо під ризиком	без ризику	ні	так	НВ
35	Кагач	UA_M5.8_0036	ІЗ	під ризиком	без ризику	ні	так	НВ
36	Сарата	UA_M5.8_0037	ПР	можливо під ризиком	без ризику	ні	так	НВ
37	Сарата	UA_M5.8_0038	ІЗ	під ризиком	без ризику	ні	так	НВ
38	Сарата	UA_M5.8_0039	ПР	під ризиком	можливо під ризиком	ні	так	НВ
39	Брезой	UA_M5.8_0040	ІЗ	під ризиком	без ризику	ні	так	НВ
40	Копчак	UA_M5.8_0041	ІЗ	під ризиком	без ризику	ні	так	НВ

№	Назва	Код	Категорія (ПР, ІЗ/Ш)	Оцінка ризиків недосягнення доброго стану (виконана в 2020)		Екологічні цілі, 2030		Причина відтермінування дати досягнення екологічних цілей
41	Бабей	UA_M5.8_0042	ПР	під ризиком	без ризику	ні	так	НВ
42	Джалар	UA_M5.8_0043	ПР	під ризиком	без ризику	ні	так	НВ
43	Фараонівське водосховище	UA_M5.8_0044	ІЗ	під ризиком	без ризику	ні	так	ТП
44	Джалар	UA_M5.8_0045	ПР	під ризиком	без ризику	ні	так	НВ
45	Курудер	UA_M5.8_0046	ПР	під ризиком	без ризику	ні	так	НВ
46	Плахтіївське водосховище	UA_M5.8_0047	ІЗ	під ризиком	без ризику	ні	так	ТП
47	Курудер	UA_M5.8_0048	ІЗ	під ризиком	без ризику	ні	так	НВ
48	Курудер	UA_M5.8_0049	ПР	під ризиком	без ризику	ні	так	НВ
49	Хаджидер	UA_M5.8_0050	ІЗ	під ризиком	без ризику	ні	так	НВ
50	Русько-Івановське водосховище	UA_M5.8_0051	ІЗ	під ризиком	без ризику	ні	так	ТП
51	Хаджидер	UA_M5.8_0052	ІЗ	під ризиком	без ризику	ні	так	НВ
52	Хаджидер	UA_M5.8_0053	ІЗ	під ризиком	без ризику	ні	так	НВ
53	Хаджидерське водосховище	UA_M5.8_0054	ІЗ	під ризиком	без ризику	ні	так	ТП

№	Назва	Код	Категорія (ПР, ІЗ/Ш)	Оцінка ризиків недосягнення доброго стану (виконана в 2020)		Екологічні цілі, 2030		Причина відтермінування дати досягнення екологічних цілей
54	Хаджидер	UA_M5.8_0055	ІЗ	під ризиком	без ризику	ні	так	НВ
55	Каплань	UA_M5.8_0056	ПР	під ризиком	без ризику	ні	так	НВ
56	Староцаричанське водосховище	UA_M5.8_0057	ПР	під ризиком	без ризику	ні	так	ТП
57	Каплань	UA_M5.8_0058	ІЗ	під ризиком	без ризику	ні	так	НВ
58	Балакчеля	UA_M5.8_0059	ПР	під ризиком	без ризику	ні	так	НВ
59	Балакчеля	UA_M5.8_0060	ІЗ	під ризиком	без ризику	ні	так	НВ
60	Балакчеля	UA_M5.8_0061	ПР	під ризиком	без ризику	ні	так	НВ
61	Балакчеля	UA_M5.8_0062	ПР	під ризиком	можливо під ризиком	ні	так	НВ
62	Алкалія	UA_M5.8_0063	ПР	під ризиком	без ризику	ні	так	НВ
63	Алкалія	UA_M5.8_0064	ІЗ	під ризиком	без ризику	ні	так	НВ
64	Карналіївське водосховище	UA_M5.8_0065	ІЗ	під ризиком	без ризику	ні	так	ТП
65	Алкалія	UA_M5.8_0066	ПР	під ризиком	можливо під ризиком	ні	так	НВ
66	Монашське водосховище	UA_M5.8_0067	ІЗ	під ризиком	можливо під ризиком	ні	так	ТП
67	Алкалія	UA_M5.8_0068	ПР	під ризиком	можливо під ризиком	ні	так	НВ

№	Назва	Код	Категорія (ПР, ІЗ/Ш)	Оцінка ризиків недосягнення доброго стану (виконана в 2020)		Екологічні цілі, 2030		Причина відтермінування дати досягнення екологічних цілей
68	Барабой	UA_M5.8_0070	ІЗ	під ризиком	без ризику	ні	так	НВ
69	Барабой	UA_M5.8_0071	ПР	можливо під ризиком	без ризику	ні	так	НВ
70	Барабойське водосховище	UA_M5.8_0072	ІЗ	під ризиком	без ризику	ні	так	ТП
71	Барабой	UA_M5.8_0073	ПР	під ризиком	можливо під ризиком	ні	так	НВ
72	Барабой	UA_M5.8_0074	ІЗ	під ризиком	без ризику	ні	так	НВ
73	Барабой	UA_M5.8_0075	ПР	можливо під ризиком	без ризику	ні	так	НВ
74	Свинна	UA_M5.8_0076	ПР	під ризиком	без ризику	ні	так	НВ
75	Єгорівське водосховище	UA_M5.8_0077	ІЗ	під ризиком	без ризику	ні	так	ТП
76	Свинна	UA_M5.8_0078	ІЗ	під ризиком	можливо під ризиком	ні	так	НВ
77	Б. Карпів Яр	UA_M5.8_0079	ПР	під ризиком	без ризику	ні	так	НВ
78	Свинарка	UA_M5.8_0080	ПР	під ризиком	без ризику	ні	так	НВ
79	Малий Куяльник	UA_M5.8_0081	ПР	можливо під ризиком	без ризику	ні	так	НВ

№	Назва	Код	Категорія (ПР, ІЗ/Ш)	Оцінка ризиків недосягнення доброго стану (виконана в 2020)		Екологічні цілі, 2030		Причина відтермінування дати досягнення екологічних цілей
8	Червонознаменське водосховище	UA_M5.8_0082	ІЗ	під ризиком	без ризику	ні	так	ТП
81	Малий Куяльник	UA_M5.8_0083	ПР	можливо під ризиком	без ризику	ні	так	НВ
82	Малий Куяльник	UA_M5.8_0084	ПР	можливо під ризиком	без ризику	ні	так	НВ
83	Б. Торосова	UA_M5.8_0085	ПР	під ризиком	без ризику	ні	так	НВ
84	Б. Хороша	UA_M5.8_0086	ПР	під ризиком	без ризику	ні	так	НВ
85	Середній Куяльник	UA_M5.8_0087	ПР	можливо під ризиком	без ризику	ні	так	НВ
86	Середній Куяльник	UA_M5.8_0088	ІЗ	під ризиком	без ризику	ні	так	НВ
87	Середній Куяльник	UA_M5.8_0089	ПР	можливо під ризиком	без ризику	ні	так	НВ
88	Середній Куяльник	UA_M5.8_0090	ПР	можливо під ризиком	без ризику	ні	так	НВ
89	Великий Куяльник	UA_M5.8_0092	ІЗ	під ризиком	без ризику	ні	так	НВ
90	Великий Куяльник	UA_M5.8_0093	ПР	можливо під ризиком	без ризику	ні	так	НВ

№	Назва	Код	Категорія (ПР, ІЗ/Ш)	Оцінка ризиків недосягнення доброго стану (виконана в 2020)		Екологічні цілі, 2030		Причина відтермінування дати досягнення екологічних цілей
91	Великий Куяльник	UA_M5.8_0094	ПР	можливо під ризиком	без ризику	ні	так	НВ
92	Великий Куяльник	UA_M5.8_0095	ІЗ	під ризиком	без ризику	ні	так	НВ
93	Суха Журавка	UA_M5.8_0098	ПР	можливо під ризиком	без ризику	ні	так	НВ
94	Суха Журавка	UA_M5.8_0099	ІЗ	під ризиком	без ризику	ні	так	НВ
95	Суха Журавка	UA_M5.8_0100	ПР	можливо під ризиком	без ризику	ні	так	НВ
96	Яр Дубовий	UA_M5.8_0101	ПР	можливо під ризиком	без ризику	ні	так	НВ
97	Яр Дубовий	UA_M5.8_0102	ПР	можливо під ризиком	без ризику	ні	так	НВ
98	Кошківка	UA_M5.8_0103	ПР	можливо під ризиком	без ризику	ні	так	НВ
99	Кошківка	UA_M5.8_0104	ПР	можливо під ризиком	без ризику	ні	так	НВ
100	Северинівське водосховище	UA_M5.8_0105	ІЗ	під ризиком	без ризику	ні	так	ТП
101	Кошківка	UA_M5.8_0106	ПР	можливо під ризиком	без ризику	ні	так	НВ

№	Назва	Код	Категорія (ПР, ІЗ/Ш)	Оцінка ризиків недосягнення доброго стану (виконана в 2020)		Екологічні цілі, 2030		Причина відтермінування дати досягнення екологічних цілей
102	Б. Райкова	UA_M5.8_0107	ПР	можливо під ризиком	без ризику	ні	так	НВ
103	Б. Суха	UA_M5.8_0108	ПР	можливо під ризиком	без ризику	ні	так	НВ
104	Довбока	UA_M5.8_0109	ПР	можливо під ризиком	без ризику	ні	так	НВ
105	Кубанка	UA_M5.8_0110	ПР	можливо під ризиком	без ризику	ні	так	НВ
106	Кубанка	UA_M5.8_0111	ПР	можливо під ризиком	без ризику	ні	так	НВ
107	Великий Аджалик	UA_M5.8_0112	ІЗ	під ризиком	без ризику	ні	так	НВ
108	Великий Аджалик	UA_M5.8_0113	ПР	можливо під ризиком	без ризику	ні	так	ТП
109	Благодатне водосховище	UA_M5.8_0114	ІЗ	під ризиком	без ризику	ні	так	НВ
110	Великий Аджалик	UA_M5.8_0115	ПР	можливо під ризиком	без ризику	ні	так	НВ
111	Великий Аджалик	UA_M5.8_0116	ІЗ	під ризиком	без ризику	ні	так	НВ
112	Великий Аджалик	UA_M5.8_0117	ПР	можливо під ризиком	без ризику	ні	так	НВ

№	Назва	Код	Категорія (ПР, ІЗ/Ш)	Оцінка ризиків недосягнення доброго стану (виконана в 2020)		Екологічні цілі, 2030		Причина відтермінування дати досягнення екологічних цілей
113	Великий Аджалик	UA_M5.8_0118	ІЗ	під ризиком	без ризику	ні	так	НВ
114	Великий Аджалик	UA_M5.8_0119	ПР	можливо під ризиком	без ризику	ні	так	НВ
115	Малий Аджалик	UA_M5.8_0120	ПР	можливо під ризиком	без ризику	ні	так	НВ
116	Малий Аджалик	UA_M5.8_0121	ІЗ	під ризиком	без ризику	ні	так	НВ
117	Припортовське водосховище	UA_M5.8_0122	ІЗ	під ризиком	без ризику	ні	так	ТП
118	Малий Аджалик	UA_M5.8_0123	ПР	можливо під ризиком	без ризику	ні	так	НВ
119	Б. Широка	UA_M5.8_0124	ПР	можливо під ризиком	без ризику	ні	так	НВ
120	Кодинцівка	UA_M5.8_0125	ПР	можливо під ризиком	без ризику	ні	так	НВ
121	Кодинцівка	UA_M5.8_0126	ІЗ	під ризиком	без ризику	ні	так	НВ
122	Кодинцівка	UA_M5.8_0127	ПР	можливо під ризиком	без ризику	ні	так	НВ
123	Балайчук	UA_M5.8_0128	ПР	можливо під ризиком	без ризику	ні	так	НВ

№	Назва	Код	Категорія (ПР, ІЗ/Ш)	Оцінка ризиків недосягнення доброго стану (виконана в 2020)		Екологічні цілі, 2030		Причина відтермінування дати досягнення екологічних цілей
124	Балайчук	UA_M5.8_0129	ПР	під ризиком	без ризику	ні	так	НВ
125	Б. Гола Чудська	UA_M5.8_0130	ПР	можливо під ризиком	без ризику	ні	так	НВ
126	Б. Балайчук	UA_M5.8_0131	ПР	можливо під ризиком	без ризику	ні	так	НВ
127	Б. Стара Донська	UA_M5.8_0132	ПР	можливо під ризиком	без ризику	ні	так	НВ
128	Тилігул	UA_M5.8_0133	ПР	можливо під ризиком	без ризику	ні	так	НВ
129	Тилігул	UA_M5.8_0134	ПР	можливо під ризиком	без ризику	ні	так	НВ
130	Тилігул	UA_M5.8_0135	ІЗ	під ризиком	без ризику	ні	так	НВ
131	Тилігул	UA_M5.8_0136	ПР	під ризиком	без ризику	ні	так	НВ
132	Тилігул	UA_M5.8_0137	ПР	можливо під ризиком	без ризику	ні	так	НВ
133	Тилігул	UA_M5.8_0138	ПР	під ризиком	можливо під ризиком	ні	так	НВ
134	Липецька	UA_M5.8_0139	ПР	можливо під ризиком	без ризику	ні	так	НВ
135	Липецька	UA_M5.8_0140	ІЗ	під ризиком	без ризику	ні	так	НВ

№	Назва	Код	Категорія (ПР, ІЗ/Ш)	Оцінка ризиків недосягнення доброго стану (виконана в 2020)		Екологічні цілі, 2030		Причина відтермінування дати досягнення екологічних цілей
136	Липецька	UA_M5.8_0141	ПР	можливо під ризиком	можливо під ризиком	ні	так	НВ
137	Липецька	UA_M5.8_0142	ПР	під ризиком	без ризику	ні	так	НВ
138	Меланка	UA_M5.8_0143	ПР	можливо під ризиком	без ризику	ні	так	НВ
139	Меланка	UA_M5.8_0144	ІЗ	під ризиком	без ризику	ні	так	НВ
140	Б. Заплази	UA_M5.8_0145	ПР	можливо під ризиком	без ризику	ні	так	НВ
141	Б. Козачий Яр	UA_M5.8_0146	ПР	можливо під ризиком	без ризику	ні	так	НВ
142	Б. Козачий Яр	UA_M5.8_0147	ІЗ	під ризиком	без ризику	ні	так	НВ
143	Б. Козачий Яр	UA_M5.8_0148	ПР	можливо під ризиком	без ризику	ні	так	НВ
144	Журавка	UA_M5.8_0149	ІЗ	під ризиком	без ризику	ні	так	НВ
145	Журавка	UA_M5.8_0150	ПР	можливо під ризиком	без ризику	ні	так	НВ
146	Журавка	UA_M5.8_0151	ІЗ	під ризиком	без ризику	ні	так	НВ
147	Журавка	UA_M5.8_0152	ПР	можливо під ризиком	без ризику	ні	так	НВ

№	Назва	Код	Категорія (ПР, ІЗ/Ш)	Оцінка ризиків недосягнення доброго стану (виконана в 2020)		Екологічні цілі, 2030		Причина відтермінування дати досягнення екологічних цілей
148	Журавка	UA_M5.8_0153	ПР	можливо під ризиком	без ризику	ні	так	НВ
149	Журавка	UA_M5.8_0154	ІЗ	під ризиком	без ризику	ні	так	НВ
150	Журавка	UA_M5.8_0155	ПР	можливо під ризиком	без ризику	ні	так	НВ
151	Журавка	UA_M5.8_0156	ІЗ	під ризиком	без ризику	ні	так	НВ
152	Журавка	UA_M5.8_0157	ПР	можливо під ризиком	без ризику	ні	так	НВ
153	Дубова	UA_M5.8_0159	ПР	можливо під ризиком	без ризику	ні	так	НВ
154	Сліпуха	UA_M5.8_0160	ПР	можливо під ризиком	без ризику	ні	так	НВ
155	Сліпуха	UA_M5.8_0161	ПР	можливо під ризиком	без ризику	ні	так	НВ
156	Б. Сліпуха	UA_M5.8_0162	ПР	можливо під ризиком	без ризику	ні	так	НВ
157	Без назви	UA_M5.8_0163	ПР	можливо під ризиком	без ризику	ні	так	НВ
158	Тартакай	UA_M5.8_0164	ПР	можливо під ризиком	без ризику	ні	так	НВ
159	Тартакай	UA_M5.8_0165	ПР	під ризиком	без ризику	ні	так	НВ

№	Назва	Код	Категорія (ПР, ІЗ/Ш)	Оцінка ризиків недосягнення доброго стану (виконана в 2020)		Екологічні цілі, 2030		Причина відтермінування дати досягнення екологічних цілей
160	Б. Кологлія	UA_M5.8_0166	ПР	під ризиком	без ризику	ні	так	НВ
161	Б. Стадня	UA_M5.8_0167	ПР	можливо під ризиком	без ризику	ні	так	НВ
162	Царега	UA_M5.8_0168	ПР	можливо під ризиком	без ризику	ні	так	НВ
163	Царега	UA_M5.8_0169	ПР	можливо під ризиком	без ризику	ні	так	НВ
164	Б. Царегол	UA_M5.8_0170	ПР	можливо під ризиком	без ризику	ні	так	НВ
165	Б. Царегол	UA_M5.8_0171	ІЗ	під ризиком	без ризику	ні	так	НВ
166	Б. Царегол	UA_M5.8_0172	ПР	можливо під ризиком	без ризику	ні	так	НВ
167	Сосик	UA_M5.8_0173	ПР	можливо під ризиком	без ризику	ні	так	НВ
168	Сосик	UA_M5.8_0174	ПР	можливо під ризиком	без ризику	ні	так	НВ
169	Сосик	UA_M5.8_0175	ІЗ	під ризиком	без ризику	ні	так	НВ
170	Березань	UA_M5.8_0177	ПР	можливо під ризиком	без ризику	ні	так	НВ

№	Назва	Код	Категорія (ПР, ІЗ/Ш)	Оцінка ризиків недосягнення доброго стану (виконана в 2020)		Екологічні цілі, 2030		Причина відтермінування дати досягнення екологічних цілей
171	Катеринівське водосховище	UA_M5.8_0178	ІЗ	під ризиком	без ризику	ні	так	ТП
172	Березань	UA_M5.8_0179	ПР	можливо під ризиком	без ризику	ні	так	ВД
173	Березань	UA_M5.8_0180	ПР	можливо під ризиком	без ризику	ні	так	ВД
174	Степівське водосховище	UA_M5.8_0181	ІЗ	під ризиком	без ризику	ні	так	ВД
175	Березань	UA_M5.8_0182	ПР	можливо під ризиком	без ризику	ні	так	ВД
176	Березань	UA_M5.8_0183	ІЗ	під ризиком	без ризику	ні	так	ВД
177	Березань	UA_M5.8_0184	ПР	можливо під ризиком	без ризику	ні	так	ВД
178	Данилівське водосховище	UA_M5.8_0185	ІЗ	під ризиком	без ризику	ні	так	ВД
179	Березань	UA_M5.8_0186	ПР	можливо під ризиком	без ризику	ні	так	ВД
180	Нечаянське водосховище	UA_M5.8_0187	ІЗ	під ризиком	без ризику	ні	так	ТП
181	Суходольське водосховище	UA_M5.8_0188	ІЗ	під ризиком	без ризику	ні	так	ВД

№	Назва	Код	Категорія (ПР, ІЗ/Ш)	Оцінка ризиків недосягнення доброго стану (виконана в 2020)		Екологічні цілі, 2030		Причина відтермінування дати досягнення екологічних цілей
182	Б. Лисича	UA_M5.8_0189	ПР	можливо під ризиком	без ризику	ні	так	НВ
183	Б. Лисича	UA_M5.8_0190	ПР	можливо під ризиком	без ризику	ні	так	НВ
184	Широколанівське водосховище	UA_M5.8_0191	ІЗ	під ризиком	без ризику	ні	так	ТП
185	Б. Лисича	UA_M5.8_0192	ПР	можливо під ризиком	без ризику	ні	так	ВД
186	Б. Лисича	UA_M5.8_0193	ІЗ	під ризиком	без ризику	ні	так	ВД
187	Б. Лисича	UA_M5.8_0194	ПР	можливо під ризиком	без ризику	ні	так	ВД
188	Каланчак	UA_M5.8_0196	ПР	під ризиком	без ризику	ні	так	НВ
189	Каховський магістральний канал	UA_M5.8_0197	Ш	під ризиком	без ризику	ні	так	ТП
190	Чаплинський канал	UA_M5.8_0198	Ш	під ризиком	без ризику	ні	так	ТП
191	Північнокримський канал	UA_M5.8_0199	Ш	під ризиком	без ризику	ні	так	ТП
192	Олександрівський канал	UA_M5.8_0200	Ш	під ризиком	без ризику	ні	так	ТП

№	Назва	Код	Категорія (ПР, ІЗ/Ш)	Оцінка ризиків недосягнення доброго стану (виконана в 2020)		Екологічні цілі, 2030		Причина відтермінування дати досягнення екологічних цілей
193	Олександрівське водосховище	UA_M5.8_0201	ІЗ	під ризиком	без ризику	ні	так	ТП
194	Цибулівське водосховище	UA_M5.8_0202	ІЗ	під ризиком	без ризику	ні	так	ТП
195	оз.Сасик(Кундук)	UA_M5.8_0203	ПР	під ризиком	можливо під ризиком	ні	так	НВ
196	оз.Малий Сасик	UA_M5.8_0205	ПР	під ризиком	без ризику	ні	так	НВ
197	оз.Шагани	UA_M5.8_0207	ПР	без ризику	можливо під ризиком	ні	так	НВ
198	оз.Хаджидер	UA_M5.8_0211	ПР	можливо під ризиком	можливо під ризиком	ні	так	НВ
199	оз.Бурнас	UA_M5.8_0213	ПР	можливо під ризиком	без ризику	ні	так	НВ
200	Будацький лиман	UA_M5.8_0214	ПР	можливо під ризиком	без ризику	ні	так	НВ
201	Сухий лиман	UA_M5.8_0215	ПР	під ризиком	без ризику	ні	так	НВ
202	Хаджибейський лиман	UA_M5.8_0216	ПР	під ризиком	без ризику	ні	так	НВ
203	Куяльницький лиман	UA_M5.8_0217	ПР	під ризиком	без ризику	ні	так	НВ

№	Назва	Код	Категорія (ПР, ІЗ/Ш)	Оцінка ризиків недосягнення доброго стану (виконана в 2020)		Екологічні цілі, 2030		Причина відтермінування дати досягнення екологічних цілей
204	Великий Аджалицький лиман	UA_M5.8_0218	ПР	можливо під ризиком	без ризику	ні	так	НВ
205	Аджалицький лиман	UA_M5.8_0219	ПР	під ризиком	без ризику	ні	так	НВ
206	Тилігульський лиман	UA_M5.8_0220	ПР	можливо під ризиком	без ризику	ні	так	НВ
207	Березанський лиман	UA_M5.8_0222	ПР	під ризиком	без ризику	ні	так	ВД
208	Причорномор'я	UA_M5.8_0223	ПР	можливо під ризиком	без ризику	ні	так	НВ
209	Причорномор'я	UA_M5.8_0224	ПР	можливо під ризиком	без ризику	ні	так	НВ
210	Причорномор'я	UA_M5.8_0225	ПР	під ризиком	можливо під ризиком	ні	так	НВ
211	Причорномор'я	UA_M5.8_0226	ПР	під ризиком	можливо під ризиком	ні	так	НВ
212	Причорномор'я	UA_M5.8_0227	ПР	під ризиком	можливо під ризиком	ні	так	НВ
213	Причорномор'я	UA_M5.8_0228	ПР	без ризику	без ризику	ні	так	ВД
214	Причорномор'я	UA_M5.8_0229	ПР	без ризику	без ризику	ні	так	ВД

№	Назва	Код	Категорія (ПР, ІЗ/Ш)	Оцінка ризиків недосягнення доброго стану (виконана в 2020)		Екологічні цілі, 2030		Причина відтермінування дати досягнення екологічних цілей
215	Причорномор'я	UA_M5.8_0230	ПР	під ризиком	можливо під ризиком	ні	так	ВД
216	Причорномор'я	UA_M5.8_0231	ПР	без ризику	без ризику	ні	так	ВД

ПР – МПВ природніх категорій (річки, озера, перехідні, прибережні)

ІЗ/Ш – істотно змінені або штучні МПВ

ПП – причини природнього характеру

ТП – причини технічного характеру (відсутність технічного рішення, технічна недоцільність або нездійсненність)

ВВ – диспропорційно висока вартість

ВД – причини, що пов’язані з воєнними діями, тимчасовою окупацією території

НВ – причини невідомі

Таблиця 2 Досягнення екологічних цілей МПзВ і їхніх груп

№	Код МПзВ	Назва МПзВ	Кількісний стан		Хімічний стан		Причина відтермінування3	Причина встановлення менш жорстких цілей4	Примітки5
			Ціль	Термін досягнення	Ціль	Термін досягнення			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Групи безнапірних МПзВ									

3 Т – причини технічного характеру, В – дспропорційно висока вартість, С – існуючий природний стан

4 не застосовується (НЗ) в першому циклі УРБ 2025 – 2030

5 ОР – оцінка ризиків недосягнення доброго стану, ЕС – еколгічний стан за даними моніторингу, ХС – хімічний стан за даними моніторингу, ЕО – експертна оцінка

№	Код МПзВ	Назва МПзВ	Кількісний стан		Хімічний стан		а відтерміну	ано влення мен ш жор	Пр. мітки
1	UAM5800N100	МПзВ у алювіальних плейстоцен-верхньопліоценових відкладах	Добрий стан	2030	Добрий стан	2042	Т, С	НЗ	ЕО
2	UAM5800N200	МПзВ у алювіальних верхньопліоценових відкладах	Добрий стан	2030	Добрий стан	2042	Т, С	НЗ	ЕО
3	UAM5800N300	МПзВ у балтських відкладах	Добрий стан	2030	Добрий стан	2042	Т, С	НЗ	ЕО
Напірні МПзВ і групи напірних МПзВ									
4	UAM5800N400	МПзВ у верхньоміоценових відкладах	Добрий стан	2030	Добрий стан	2030			ЕО
5	UAM5200N500	МПзВ у верхньосарматських відкладах	Добрий стан	2030	Добрий стан	2030			ЕО
6	UAM5800N600	МПзВ у середньосарматських відкладах	Добрий стан	2030	Добрий стан	2030			ЕО

ДОДАТОК 9.1 Характеристика водокористування у басейні річок Причорномор'я, 2021 р., млн.м3

Галузь	Забір води	Використання води	Скиди зворотних (стічних) вод у поверхневі водні об'єкти	Скиди забруднених стічних вод
Комунальне господарство	10,709	17,358	84,090	2,429
Промисловість	0,785	3,316	1,400	0,002
Сільське господарство, в т.ч. зрошення	135,548	298,313	12,313	0,582
Транспорт	1,363	2,210	1,349	0,260
Разом:	155,622	332,238	109,911	3,311

ДОДАТОК 9.2 Скиди зворотних вод у водні об'єкти в розрізі категорій вод, що скидаються

Найменування секторів економіки	Об'єм скинутої води,	в тому числі	Частка від загального

	млн.м3	забрудненої	нормативно чистої без очистки	нормативно очищеної на спорудах	скиду в межах суббасейну, %
Промисловість	1,400	0,002	0,317	1,081	0,89
в тому числі енергетика	5,012	0,039	4,863		3,22
Житлово- комунальне господарство	84,090	2,429	-	81,661	54,03
Сільське господарство	12,313	0,582	11,731	-	7,91
Всього по суббасейну	109,911	3,311	23,724	82,876	100

ДОДАТОК 10. Перелік загальнодержавних цільових програм обласних та місцевих програм фондів державних інвестиційних проектів міжнародної технічної допомоги регіональних та місцевих інфраструктурних проектів

Назва загальнодержавної цільової програми або фонду	«Загальнодержавна цільова програма розвитку водного господарства та екологічного оздоровлення басейну річки Дніпро на період до 2021 року», затверджена Законом України від 24 травня 2012 р. № 4836-VI (надалі Програма Дніпро-2021).
Назва природоохоронного заходу загальнодержавної цільової програми або фонду	Забезпечення розвитку меліорації земель і поліпшення екологічного стану зрошуваних та осушених угідь.
Відповідність природоохоронного заходу головним водно-екологічним проблемам	Забруднення біогенними речовинами. Питання щодо взаємозв'язку кількості і якості вод пов'язаних зі зміною клімату. Посухи та дефіцит води.
Виконання природоохоронного заходів та його фінансування	Програмою Дніпро-2021 було передбачено на реалізацію заходу з забезпечення розвитку меліорації земель і поліпшення екологічного стану зрошуваних та осушених угідь фінансування в обсязі 30 090,49 млн. грн. на весь період реалізації з 2013 по 2021 рік (9 років). Цей захід мав стати продовженням реалізації існуючої раніше державної цільової програми "Комплексна програма розвитку меліорації земель і поліпшення екологічного стану зрошуваних та осушених угідь у 2001-2005 роках та прогноз до 2010 року". Захід повинен був здійснити забезпечення розвитку меліорації земель і поліпшення екологічного стану зрошуваних та осушених угідь, зокрема відновлення функціонування водогосподарсько-меліоративного комплексу, реконструкції і модернізації меліоративних систем та їх споруд, інженерної інфраструктури меліоративних систем із створенням цілісних технологічних комплексів, впровадження нових способів поливу і осушення

	земель, застосування водо- та енергозберігаючих екологічно безпечних режимів зрошення і водо-регулювання. Виконання запланованого заходу здійснювалось протягом 9 років, двома етапами: 2013-2016 роки та 2017-2021 роки. З початку реалізації заходів Програма Дніпро-2021 станом на 1 січня 2019 року з бюджетів усіх рівнів та інших джерел виділено 26 %, станом на 1 січня 2020 р. – 5115,383 млн. грн. (17%) від передбаченої потреби, що призвело до значного невиконання її завдань та заходів у визначені терміни. Низькі обсяги фактичного фінансування завдань і заходів з усіх джерел фінансування.
Досягнення визначених цілей	Визначені цілі не досягнуто.
Назва загальнодержавної цільової програми або фонду	«Загальнодержавна цільова програма розвитку водного господарства та екологічного оздоровлення басейну річки Дніпро на період до 2021 року», затверджена Законом України від 24 травня 2012 р. № 4836-VI.
Назва природоохоронного заходу загальнодержавної цільової програми або фонду	Першочергове забезпечення централізованим водопостачанням сільських населених пунктів, що користуються привізною водою.
Відповідність природоохоронного заходу головним водно-екологічним проблемам	Питання щодо взаємозв'язку кількості і якості вод пов'язаних зі зміною клімату. Посухи та дефіцит води.
Виконання природоохоронного заходів та його фінансування	Програмою Дніпро-2021 було передбачено на реалізацію заходу фінансування в обсязі - 1668,6 млн. грн. на весь період реалізації з 2013 по 2021 рік (9 років). Цей захід був продовженням реалізації державної цільової програми "Комплексна програма першочергового забезпечення сільських населених пунктів, що користуються привізною водою, централізованим водопостачанням у 2001-2005 роках і прогноз до 2010 року ". Захід повинен був здійснити підвищення технологічного рівня водокористування, впровадження маловодних та безводних технологій, розроблення більш раціональних нормативів водокористування, будівництва, реконструкції та модернізації систем водопостачання, забезпечити населені пункти України, які користувалися привізною водою питною водою в достатній кількості і відповідної якості. Виконання запланованого заходу здійснювалось протягом 9 років, двома етапами: 2013-2016 роки та 2017-2021 роки. З початку реалізації заходів Програма Дніпро-2021 станом на 1 січня 2020 року з бюджетів

	усіх рівнів та - 283,6 млн. грн. від передбаченої потреби, що призвело до значного невиконання її завдань та заходів у визначені терміни. Для прикладу, використання коштів згідно з відомчою і програмною класифікаціями видатків та кредитування державного бюджету у 2020 році на реалізацію зазначеного заходу в рамках виконання Програми Дніпро-2021 Держводагентством України було використаного всього 205 000 тис. грн. (4,2% від загальної суми видатків за 2020 рік)
Досягнення визначених цілей	не досягнуто.
Назва загальнодержавної цільової програми або фонду	«Загальнодержавна цільова програма розвитку водного господарства та екологічного оздоровлення басейну річки Дніпро на період до 2021 року», затверджена Законом України від 24 травня 2012 р. № 4836-VI.
Назва природоохоронного заходу загальнодержавної цільової програми або фонду	Захист сільських населених пунктів і сільськогосподарських угідь від шкідливої дії вод
Відповідність природоохоронного заходу головним водно-екологічним проблемам	Гідроморфологічні зміни. Питання щодо взаємозв'язку кількості і якості вод пов'язаних зі зміною клімату. Повені та паводки, затоплення територій.
Виконання природоохоронного заходів та його фінансування	Програмою Дніпро-2021 було передбачено на реалізацію заходу з захисту сільських населених пунктів і сільськогосподарських угідь від шкідливої дії вод виділити 1571,48 млн. грн. на весь період реалізації з 2013 по 2021 рік (9 років). Цей захід мав стати продовженням реалізації існуючої раніше "Комплексна програма захисту від шкідливої дії вод сільських населених пунктів і сільськогосподарських угідь в Україні у 2001-2005 роках та прогноз до 2010 року". Захід передбачав виконання робіт з берегоукріплення та регулювання русел річок, будівництва та реконструкції гідротехнічних споруд, захисних дамб, польдерів, протипаводкових водосховищ, розчищення русел річок, упорядкування водоохоронних зон та прибережних захисних смуг, розроблення схем комплексного протипаводкового захисту територій від шкідливої дії вод, удосконалення методів і технічних приладів для проведення гідрометеорологічних спостережень, прогнозування паводків Виконання запланованого заходу здійснювалось протягом 9 років, двома етапами: 2013-2016 роки та 2017-2021 роки. З початку реалізації заходів Програма Дніпро-2021 з бюджетів усіх рівнів та інших джерел виділено станом на 1 січня 2020 р. – 267,152 млн. грн. від передбаченої потреби.

Досягнення визначених цілей	не досягнуто.
Назва загальнодержавної цільової програми або фонду	«Загальнодержавна цільова програма розвитку водного господарства та екологічного оздоровлення басейну річки Дніпро на період до 2021 року», затверджена Законом України від 24 травня 2012 р. № 4836-VI.
Назва природоохоронного заходу загальнодержавної цільової програми або фонду	Експлуатація державного водогосподарського комплексу та управляння водними ресурсами, в тому числі й екологічне оздоровлення басейну річки Дніпро та поліпшення якості питної води
Відповідність природоохоронного заходу головним водно-екологічним проблемам	Забруднення органічними речовинами. Забруднення біогенними речовинами. Забруднення небезпечними речовинами. Гідроморфологічні зміни. Поширення інвазивних видів. Питання щодо взаємозв'язку кількості і якості вод пов'язаних зі зміною клімату. Посухи та дефіцит води.
Виконання природоохоронного заходів та його фінансування	Виконання заходу здійснювалось протягом 9 років, двома етапами: 2013-2016 роки та 2017-2021 роки. Особливо варто виділити 2 етап, протягом якого передбачалось: впровадити систему інтегрованого управління водними ресурсами за басейновим принципом шляхом розроблення та виконання планів управління басейнами річок, застосування економічної моделі цільового фінансування заходів у басейнах річок, утворення басейнових рад річок, а також підвищення ролі існуючих та утворення нових басейнових управлінь водних ресурсів; реалізувати водозберігаючі технології, які забезпечують підвищення функціонування водогосподарсько-меліоративного комплексу; удосконалити стандарти і нормативи щодо використання водних ресурсів та лімітів забору води і скидання забруднюючих речовин у водні об'єкти; розробити та впровадити аналітичні методи проведення оцінки і визначення ризику негативного впливу певних видів провадження господарської діяльності на водні ресурси; удосконалити систему державного управління водними ресурсами. З початку реалізації заходів Програма Дніпро-2021 станом на 1 січня 2019 року з бюджетів усіх рівнів та інших джерел виділено 26 %, станом на 1 січня 2020 р. - 17% від передбаченої потреби. Державні кошти виділяються в основному на видатки споживання водогосподарського комплексу, оплату праці, комунальні послуги, частка фінансування

	яких з державного бюджету для прикладу в 2020 році складала: з загального фонду - 93,5% (2092158,5 тис. грн.), з спеціального фонду - 81,1% (2261343,4 тис. грн.). Загальні видатки держбюджету на фінансування Програми Дніпро 2021 у 2020 році склали 5022671,0 тис грн.. Левова частка всіх коштів використовується на експлуатація державного водогосподарського комплексу та управління водними ресурсами - 4 561 352,5 тис. грн. (90,8%). Загальні видатки на функціонування галузі водного господарства у 2020 році склали - 4353501,9 тис. грн. (86,7%) з загальних видатків. В той же час, на розвиток галузі водного господарства з державного фонду направлено було - 144620 тис. грн. та спеціального фонду – 524549,1 тис. грн., що в загальному склало – 669169,1 тис. грн. (13,3%) від видатків на всю Програму.
Досягнення визначених цілей	частково.
Назва загальнодержавної цільової програми або фонду	Загальнодержавна цільова програма «Питна вода України на 2011-2020 роки» затверджена Законом України від 03.03.2005 № 2455-IV
Назва природоохоронного заходу загальнодержавної цільової програми або фонду	Реалізація державної політики щодо розвитку та реконструкції систем централізованого водопостачання та водовідведення; охорони джерел питного водопостачання; доведення якості питної води до вимог нормативно-правових актів; нормативно-правового забезпечення у сфері питного водопостачання та водовідведення; розроблення та впровадження науково-дослідних і дослідно-конструкторських розробок із застосуванням новітніх матеріалів, технологій, обладнання та приладів
Відповідність природоохоронного заходу головним водно-екологічним проблемам	Забруднення органічними речовинами. Забруднення біогенними речовинами. Забруднення небезпечними речовинами. Гідроморфологічні зміни. Поширення інвазивних видів. Питання щодо взаємозв’язку кількості і якості вод пов’язаних зі зміною клімату. Посухи та дефіцит води.
Виконання природоохоронного заходу та його фінансування	Орієнтовний обсяг фінансування Програми складав 9 471,7 млн. гривень (в цінах 2010 року), з яких за рахунок державного бюджету – 3 004,3 млн., з інших джерел – 6 467,4 млн. гривень. Основні завдання Програми: приведення до нормативних вимог зон санітарної охорони та водоохоронних зон джерел

	питного водопостачання, проведення оцінки екологічного та гігієнічного стану джерел питного водопостачання на відповідність установленим вимогам; інвентаризації каналізаційних очисних споруд; будівництва і реконструкції водопровідних та каналізаційних очисних споруд з метою зменшення обсягів неочищених стічних вод, що скидаються у водні об'єкти, а також утилізації осадів; будівництва та впровадження станцій (установок) доочищення питної води і пунктів її розливу із застосуванням новітніх матеріалів, технологій, обладнання, приладів та науково-дослідних і дослідно-конструкторських розробок; розроблення схем оптимізації роботи систем централізованого водопостачання; оснащення лабораторій контролю якості води та стічних вод сучасним контрольно-аналітичним обладнанням; приведення нормативно-правової бази у сфері питного водопостачання та водовідведення у відповідність із стандартами Європейського Союзу з урахуванням національних особливостей, у тому числі в частині посилення відповідальності за-порушення нормативів забруднення навколишнього природного середовища, насамперед скидів промислових підприємств у водні об'єкти; здійснення комплексних науково-дослідних та дослідно-конструкторських розробок із застосуванням новітніх технологій, обладнання, матеріалів, приладів, використання яких спрямоване, зокрема, на енерго- і ресурсозбереження, підвищення якості питної води та очищення стічних вод, а також впровадження таких розробок. Фінансування за останні 3 роки: 2018 р. - 200 млн грн. . (потреба 1,3 млрд. грн.), 2019 р. - кошти взагалі не виділялися. 2020 р. -- кошти взагалі не виділялися. Відсутність фінансування проекту з державного бюджету
Досягнення визначених цілей	не досягнуто.
Назва загальнодержавної цільової програми або фонду	Державна цільова програма розвитку земельних відносин в Україні на період до 2020 року затверджена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 17 червня 2009 р. № 743-р.

Назва природоохоронного заходу загальнодержавної цільової програми або фонду	Охорона та раціональне використання земель
Відповідність природоохоронного заходу головним водно-екологічним проблемам	Забруднення біогенними речовинами. Забруднення небезпечними речовинами. Поширення інвазивних видів. Питання щодо взаємозв'язку кількості і якості вод пов'язаних зі зміною клімату. Посухи та дефіцит води.
Виконання природоохоронного заходів та його фінансування	Надмірна розораність сільськогосподарських угідь призводить до порушення екологічно збалансованого співвідношення земель сільсько-господарського, природно-заповідного та іншого природоохоронного, оздоровчого, рекреаційного, історико-культурного, лісогосподарського призначення, земель водного фонду, збільшення площі деградованих, малопродуктивних, а також техногенно забруднених земель. Відповідальним за її реалізацію Програми були міністерство агропромислового комплексу України (Мінагрополітики), як головному розпоряднику коштів державного бюджету та Держгеокадастру, як розпоряднику бюджетних коштів нижчого рівня. Станом на 1 січня 2021 р. 500 тис. га деградованих, малопродуктивних та техногенно-забруднених земель підлягають консервації, 143 тис га порушених земель потребують рекультивації, 294 тис. га малопродуктивних угідь – поліпшення. В результаті неефективного управління з боку Мінагрополітики як головного розпорядника бюджетних коштів та Держгеокадастру як розпорядника бюджетних коштів нижчого рівня, стало ліквідації Мінагрорполітики та реформування Держгеокадастру урядом у 2020 р. Відсутність фінансування Програми з державного бюджету за даним напрямком протягом 2018-2020 років.
Досягнення визначених цілей	не досягнуто.
Назва загальнодержавної цільової програми або фонду	Фонди охорони навколишнього природного середовища (надалі ОНПС)
Назва природоохоронного заходу загальнодержавної цільової програми або фонду	Охорона навколишнього природного середовища

Відповідність природоохоронного заходу головним водно-екологічним проблемам	Забруднення органічними речовинами. Забруднення біогенними речовинами. Забруднення небезпечними речовинами. Засмічення пластиком та іншими твердими побутовими відходами. Гідроморфологічні зміни. Поширення інвазивних видів. Питання щодо взаємозв'язку кількості і якості вод пов'язаних зі зміною клімату. Повені та паводки, затоплення територій. Посухи та дефіцит води.
Виконання природоохоронного заходів та його фінансування	На сьогодні в Україні існує трьохрівнева система екологічних фондів, яка складається з Державного фонду ОНПС, обласного та місцевих (міські, селищні і сільські) фондів ОНПС. На регіональному рівні вагомим джерелом фінансування природо-охоронних заходів є обласний та місцеві фонди охорони навколишнього природного середовища. Кошти екологічних фондів використовуються для цільового фінансування природоохоронних заходів відповідно до Переліку видів діяльності, що належить до природоохоронних заходів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 17.09.1996 № 1147. Відповідно до Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища від 25.06.1991 р. № 1264-XII. (із змінами від 18.12.2019р.) фінансування заходів щодо охорони навколишнього природного середовища (надалі НПС), в тому числі й водних ресурсів здійснюється за рахунок Державного бюджету України, місцевих бюджетів, коштів підприємств, установ та організацій, фондів ОНПС, добровільних внесків та інших коштів. Постанова КМУ «Про затвердження Положення про Державний фонд охорони навколишнього природного середовища» від 7.05.1998 р. № 634 (чинна зі змінами і доповненнями Постановою КМУ від 4.12.2019 р. № 1065), згідно якої Державний фонд ОНПС став частиною Державного бюджету України. Згідно з даними 2018 року, частка доходів екологічної сфери (рентна плата, екологічний податок, спецдозволи, штрафи) в державному бюджеті склали понад 52 млрд. грн., з яких 4,6 млрд. грн. було виділено на забезпечення діяльності відповідних центральних органів державної влади і екологічного контролю, і, лише 4,2 млрд. грн. або ж всього 8%

	екокоштів були виділені на впровадження природоохоронних заходів. Сюди ж увійшли й виділення коштів на загальнодержавні бюджетні Програми Дніпро-2021 та Питна вода-2020, Якщо ці 4,2 млрд грн.. розподілити між відомствами та суб'єктами, то виходить наступна картина; найбільше природоохоронних коштів отримало Держводагентство (38%), місцеві бюджети (24%), ДАЗВ (22%), Мінприроди (нині Міндовкілля) (9%), Держекоінспекція (4%), Держгеонадра (2%). На разі в Україні відсутній моніторинг ефективності природоохоронних заходів, системи належного планування, неефективне використання коштів, можливість фінансового забезпечення екологічної модернізації самих суб'єктів господарювання.
Досягнення визначених цілей	не досягнуто.
Назва загальнодержавної цільової програми або фонду	Регіональна програма розвитку водного господарства Одеської області на період до 2021 року, затверджена рішенням Одеської обласної ради від 18 вересня 2013 року № 882-VI
Назва природоохоронного заходу загальнодержавної цільової програми або фонду	Підвищення ефективності використання державної меліоративної мережі та внутрішньогосподарських меліоративних систем області, підвищення урожайності сільськогосподарських культур, поліпшення екологічного стану сільських територій та умов проживання населення; реалізації державної і регіональної політики в галузі водного господарства, задоволення потреби населення якісною водою та галузей економіки області у водних ресурсах; інвентаризації та паспортизації водних об'єктів, створення реєстру гідротехнічних споруд та їх власників у басейнах річок, винесення в натуру та облаштування прибережних захисних смуг річок; - протипаводкового захисту басейнів річок області та захисту сільських населених пунктів і сільськогосподарських угідь від шкідливої дії вод.
Відповідність природоохоронного заходу головним водно-екологічним проблемам	Гідроморфологічні зміни. Питання щодо взаємозв'язку кількості і якості вод пов'язаних зі зміною клімату. Повені та паводки, затоплення територій. Посухи та дефіцит води.
Виконання природоохоронного заходів та його фінансування	Етапи реалізації Програми: І етап 2013 – 2016 роки, ІІ етап 2017 – 2021 роки. Загальний обсяг фінансових ресурсів, необхідних для реалізації Програми, всього 2 969 160,698 тис грн, у тому числі: кошти державного бюджету – 1 656 100,698 тис грн, кошти місцевого бюджету – 450 324 тис грн, кошти інших джерел – 862 736 тис грн. Через брак фінансування багатьох результативних показників не вдалося досягти. Практично фінансувались видатки обласного управління водного господарства на

	здійснення функціональних завдань, зокрема утримання водогосподарсько-меліоративного комплексу в частині експлуатації загальнодержавних меліоративних систем, а коштів місцевого бюджету вистачало на вирішення вкрай нагальних проблем. Окремі державні інвестиції виділялись на вирішення питання водопостачання населених пунктів області, які користуються привізною водою.
Досягнення визначених цілей	не досягнуто.
Назва загальнодержавної цільової програми або фонду	Одеська регіональна комплексна програма з охорони довкілля на 2020-2021 роки, затверджена рішенням Одеської обласної ради від 20 грудня 2019 року № 1165-VII
Назва природоохоронного заходу загальнодержавної цільової програми або фонду	Будівництво госпобутової каналізації та каналізаційних очисних споруд в селі Визирка Лиманського району Одеської області
Відповідність природоохоронного заходу головним водно-екологічним проблемам	Забруднення органічними речовинами. Забруднення біогенними речовинами. Забруднення небезпечними речовинами. МПВ Аджалицький лиман UA_M5.8_0219
Виконання природоохоронного заходів та його фінансування	Виконання цього заходу зазначено в пункті 1.1.4. Програми. Фінансування заходу передбачено за рахунок обласного бюджету – 3500 тис грн. Даного заходу серед переліку заходів, які були профінансовані протягом 2021-2022 років в рамках Програми немає. Головними виконавцями заходу є Департамент фінансів облдержадміністрації. З обласного бюджету даний захід не фінансувався.
Досягнення визначених цілей	не досягнуто.
Назва загальнодержавної цільової програми або фонду	Одеська регіональна комплексна програма з охорони довкілля на 2020-2021 роки, затверджена рішенням Одеської обласної ради від 20 грудня 2019 року № 1165-VII
Назва природоохоронного заходу загальнодержавної цільової програми або фонду	Будівництво споруд очищення стічних вод продуктивністю 150 м3/добу с. Василівка Біляївського району Одеської області
Відповідність природоохоронного заходу головним водно-екологічним проблемам	Забруднення органічними речовинами. Забруднення біогенними речовинами.

	Забруднення небезпечними речовинами МПВ р. Барабой UA_M5.8_0070, UA_M5.8_0071
Виконання природоохоронного заходів та його фінансування	Виконання цього заходу зазначено в пункті 1.1.5. Фінансування заходу передбачено за рахунок обласного бюджету – 485,32 тис грн. Даного заходу серед переліку заходів, які були профінансовані протягом 2020-2021 років в рамках Програми немає. Згідно з Пояснювальною запискою до Програми від Департаменту екології та природних ресурсів Одеської ОДА, вказано, що у зв'язку з відсутністю фінансування з обласного бюджету проведення всіх інших природоохоронних заходів Одеської регіональної комплексної програми з охорони довкілля на 2020-2021 роки затвердженої рішенням Одеської обласної ради від 20 грудня 2019 року № 1165-VII (зі – змінами від 03 березня 2020 року № 1240-VII та від 10 серпня 2020 року № 1384-VII) протягом 2020-2021 років не здійснювалось. Головним виконавцем заходу є Департамент фінансів облдержадміністрації. Фактично даний захід не фінансувався.
Досягнення визначених цілей	не досягнуто.
Назва загальнодержавної цільової програми або фонду	Одеська регіональна комплексна програма з охорони довкілля на 2020-2021 роки, затверджена рішенням Одеської обласної ради від 20 грудня 2019 року № 1165-VII
Назва природоохоронного заходу загальнодержавної цільової програми або фонду	Заходи щодо відновлення та підтримання сприятливого гідрологічного режиму та санітарного стану р. Сарата поблизу с. Петропавлівка у Саратському районі
Відповідність природоохоронного заходу головним водно-екологічним проблемам	Гідроморфологічні зміни. Питання щодо взаємозв'язку кількості і якості вод пов'язаних зі зміною клімату. Посухи та дефіцит води. МПВ р. Сарата UA_M5.8_0038
Виконання природоохоронного заходів та його фінансування	Виконання цього заходу зазначено в пункті 1.2.7. Фінансування заходу передбачено за рахунок обласного бюджету – 2000 тис грн. Даного заходу серед переліку заходів, які були профінансовані протягом 2020-2021 років в рамках Програми немає.

	Згідно з Пояснювальною запискою до Програми від Департаменту екології та природних ресурсів Одеської ОДА, вказано, що у зв'язку з відсутністю фінансування з обласного бюджету проведення всіх інших природоохоронних заходів Одеської регіональної комплексної програми з охорони довкілля на 2020-2021 роки затвердженої рішенням Одеської обласної ради від 20 грудня 2019 року № 1165-VII (зі – змінами від 03 березня 2020 року № 1240-VII та від 10 серпня 2020 року № 1384-VII) протягом 2020-2021 років не здійснювалось. Головним виконавцем заходу є Департамент екології та природних ресурсів облдержадміністрації та територіальні громади. Фактично даний захід не фінансувався.
Досягнення визначених цілей	не досягнуто.
Назва загальнодержавної цільової програми або фонду	Одеська регіональна комплексна програма з охорони довкілля на 2020-2021 роки, затверджена рішенням Одеської обласної ради від 20 грудня 2019 року № 1165-VII
Назва природоохоронного заходу загальнодержавної цільової програми або фонду	Капітальний ремонт. Розчистка русла р. Сарата і захист від підтоплення с. Петропавлівка Саратського району Одеської області
Відповідність природоохоронного заходу головним водно-екологічним проблемам	Засмічення пластиком та іншими твердими побутовими відходами Гідроморфологічні зміни. Питання щодо взаємозв'язку кількості і якості вод пов'язаних зі зміною клімату. Повені та паводки, затоплення територій МПВ р. Сарата UA_M5.8_0038
Виконання природоохоронного заходів та його фінансування	Виконання цього заходу зазначено в пункті 1.2.14. Фінансування заходу передбачено за рахунок обласного бюджету – 1000 тис.грн. Даного заходу серед переліку заходів, які були профінансовані протягом 2020-2021 років в рамках Програми немає. Згідно з Пояснювальною запискою до Програми від Департаменту екології та природних ресурсів Одеської ОДА, вказано, що у зв'язку з відсутністю фінансування з обласного бюджету проведення всіх інших природоохоронних заходів Одеської регіональної комплексної програми з охорони довкілля на 2020-2021 роки затвердженої рішенням Одеської обласної ради від 20 грудня 2019 року № 1165-VII (зі – змінами від 03 березня

	2020 року № 1240-VII та від 10 серпня 2020 року № 1384-VII) протягом 2020-2021 років не здійснювалось. Головним виконавцем заходу є Департамент фінансів облдержадміністрації. Фактично даний захід не фінансувався.
Досягнення визначених цілей	не досягнуто.
Назва загальнодержавної цільової програми або фонду	Одеська регіональна комплексна програма з охорони довкілля на 2020-2021 роки, затверджена рішенням Одеської обласної ради від 20 грудня 2019 року № 1165-VII
Назва природоохоронного заходу загальнодержавної цільової програми або фонду	Розроблення документації із землеустрою з організації та встановлення меж територій та об'єктів природно-заповідного фонду (ПЗФ) та заходи щодо внесення відомостей до Державного земельного кадастру
Відповідність природоохоронного заходу головним водно-екологічним проблемам	Засмічення пластиком та іншими твердими побутовими відходами. Поширення інвазивних видів.
Виконання природоохоронного заходів та його фінансування	Фінансування заходу передбачено за рахунок державного бюджету – 300,0 тис грн, обласного бюджету – 1 200 тис грн. Даний захід є серед переліку заходів, які фінансувалися протягом 2020 року в рамках Програми. Згідно з Пояснювальною запискою до Програми від Департаменту екології та природних ресурсів Одеської ОДА, вказано, що даний захід продовжує виконуватися. Головним виконавцем заходу є Департамент екології та природних ресурсів облдержадміністрації. Фактично даний захід було профінансовано на суму 524,948 тис. грн за рахунок обласного бюджету.
Досягнення визначених цілей	частково.
Назва загальнодержавної цільової програми або фонду	Одеська регіональна комплексна програма з охорони довкілля на 2020-2021 роки, затверджена рішенням Одеської обласної ради від 20 грудня 2019 року № 1165-VII
Назва природоохоронного заходу загальнодержавної цільової програми або фонду	Реконструкція з'єднувального каналу між Тилігульським лиманом та Чорним морем на території Комінтернівського району Одеської області
Відповідність природоохоронного заходу головним водно-екологічним проблемам	Питання щодо взаємозв'язку кількості і якості вод пов'язаних зі зміною клімату.

	Засмічення пластиком та іншими твердими побутовими відходами. Поширення інвазивних видів. МПВ Тилігульський лиман UA_M5.8_0220
Виконання природоохоронного заходів та його фінансування	Виконання цього заходу зазначено в пункті 3.8. Програми. Фінансування заходу передбачено за рахунок державного бюджету – 35557,9 тис. грн., з обласного бюджету – 9 613,566 тис.грн. Головними виконавцями заходу є є Департамент екології та природних ресурсів облдержадміністрації та КП «Регіональний ландшафтний парк «Тилігульський». Даний захід профінансовано у 2021 році з обласного бюджету на суму 2170,0 тис. грн.
Досягнення визначених цілей	не досягнуто.
Назва загальнодержавної цільової програми або фонду	Регіональна програма розвитку земельних відносин та охорони земель на 2016-2020 роки, затверджена рішенням Одеської обласної ради від 21 грудня 2015 року № 39-VII.
Назва природоохоронного заходу загальнодержавної цільової програми або фонду	Раціональне використання та охорона земельних ресурсів.
Відповідність природоохоронного заходу головним водно-екологічним проблемам	Забруднення біогенними речовинами.
Виконання природоохоронного заходів та його фінансування	Загальний обсяг фінансових ресурсів, необхідних для реалізації Програми, всього, 40870,8 тис. грн. і все за рахунок коштів місцевого бюджету й обласного в тому числі. У 2019 році на реалізацію заходів Програми було передбачено - 4079,72 тис. грн з обласного бюджету. Нажаль роботи з даного проекту, зокрема винесення в натуру меж земельного фонду розпочаті в 2017 році, так і не були завершені через відсутність фінансування.
Досягнення визначених цілей	не досягнуто
Назва загальнодержавної цільової програми або фонду	Регіональна програма «Питна вода Одещини» на 2021-2024 роки затверджена рішенням Одеської обласної ради від 16 квітня 2021 №141-VIII.
Назва природоохоронного заходу загальнодержавної цільової	Упорядкування джерел питного водопостачання

програми або фонду	
Відповідність природоохоронного заходу головним водно-екологічним проблемам	Забруднення органічними речовинами. Забруднення біогенними речовинами. Забруднення небезпечними речовинами.
Виконання природоохоронного заходів та його фінансування	Напрям діяльності програми – Охорона джерел питного водопостачання. Показником виконання заходу є кількість водозаборів, на яких буде упорядковано зони санітарної охорони джерел питного водопостачання. Згідно з програмою таких водозаборів має бути 88. Виконання заходу заплановано поетапно: 2021 рік – 12 водозаборів, 2022 – 24, 2023 – 26 та 2024 – 26 водозаборів. Фінансування заходу здійснюється за рахунок районних та міських бюджетів (16 400, 0 грн), а також за рахунок бюджетів сіл, селищ, міст районного значення, територіальних громад (13 100,0 грн), та інших джерел (20 000,0 грн). Станом на кінець 2021 року запланований захід виконаний частково у зв'язку із недостатнім фінансуванням.
Досягнення визначених цілей	В процесі реалізації
Назва загальнодержавної цільової програми або фонду	Регіональна програма «Питна вода Одещини» на 2021-2024 роки затверджена рішенням Одеської обласної ради від 16 квітня 2021 №141-VIII.
Назва природоохоронного заходу загальнодержавної цільової програми або фонду	Будівництво та реконструкція водозабірних споруд із застосуванням новітніх технологій та обладнання
Відповідність природоохоронного заходу головним водно-екологічним проблемам	Забруднення органічними речовинами. Забруднення біогенними речовинами. Забруднення небезпечними речовинами.
Виконання природоохоронного заходів та його фінансування	Напрям діяльності програми – Охорона джерел питного водопостачання. Показником виконання заходу є кількість водозабірних споруд, які будуть побудовані та реконструйовані. Згідно з програмою таких водозабірних споруд має бути 253. Виконання заходу заплановано поетапно: 2021 рік – 36 споруд, 2022 – 59, 2023 – 68 та

	2024 – 90 споруд. Фінансування заходу здійснюється за рахунок районних та міських бюджетів (34 500, 0 грн), а також за рахунок бюджетів сіл, селищ, міст районного значення, територіальних громад (11 700,0 грн), та інших джерел (48 300,0 грн). Станом на кінець 2021 року запланований захід виконаний частково у зв'язку із недостатнім фінансуванням.
Досягнення визначених цілей	В процесі реалізації
Назва загальнодержавної цільової програми або фонду	Регіональна програма «Питна вода Одещини» на 2021-2024 роки затверджена рішенням Одеської обласної ради від 16 квітня 2021 №141-VIII.
Назва природоохоронного заходу загальнодержавної цільової програми або фонду	Впровадження станцій (установок) доочищення питної води у системах централізованого водопостачання, насамперед для водозабезпечення дошкільних, шкільних і лікувальних закладів, зокрема у сільських населених пунктах, та облаштування пунктів розливу питної води з доставкою її спеціальним автотранспортом
Відповідність природоохоронного заходу головним водно-екологічним проблемам	Забруднення органічними речовинами. Забруднення біогенними речовинами.
Виконання природоохоронного заходів та його фінансування	Напрям діяльності програми – Доведення якості питної води до встановлених нормативів. Показником виконання заходу є кількість станцій (установок) доочищення питної води у системах централізованого питного водопостачання та пунктах розливу питної води, які планується впровадити. Згідно з програмою таких станцій (установок) має бути 36. Виконання заходу заплановано поетапно: 2021 рік – 0 споруд, 2022 – 9, 2023 – 11 та 2024 – 18 станцій. Фінансування заходу здійснюється за рахунок державного бюджету (9 000,0 грн), районних та міських бюджетів (33 000, 0 грн), а також за рахунок бюджетів сіл, селищ, міст районного значення, територіальних громад (49 500,0 грн), та інших джерел (7 600,0 грн). Протягом 2021 року, згідно з Програмою, фінансування даного заходу не здійснювалося.
Досягнення визначених цілей	В процесі реалізації

Назва загальнодержавної цільової програми або фонду	Регіональна програма «Питна вода Одещини» на 2021-2024 роки затверджена рішенням Одеської обласної ради від 16 квітня 2021 №141-VIII.
Назва природоохоронного заходу загальнодержавної цільової програми або фонду	Інвентаризація каналізаційних очисних споруд
Відповідність природоохоронного заходу головним водно-екологічним проблемам	Забруднення органічними речовинами. Забруднення біогенними речовинами. Забруднення небезпечними речовинами.
Виконання природоохоронного заходів та його фінансування	Напрям діяльності програми – Доведення якості питної води до встановлених нормативів. Показником виконання заходу є кількість каналізаційних очисних споруд, які планується інвентаризувати. Згідно з програмою таких очисних споруд має бути 15. Виконання заходу заплановано поетапно: 2021 рік – 0 споруд, 2022 – 2, 2023 – 4 та 2024 – 9 споруд. Фінансування заходу здійснюється за рахунок районних та міських бюджетів (2 000, 0 грн), а також за рахунок бюджетів сіл, селищ, міст районного значення, територіальних громад (3 300,0 грн), та інших джерел (4 500,0 грн). Протягом 2021 року, згідно з Програмою, фінансування даного заходу не здійснювалося.
Досягнення визначених цілей	В процесі реалізації
Назва загальнодержавної цільової програми або фонду	Регіональна програма «Питна вода Одещини» на 2021-2024 роки затверджена рішенням Одеської обласної ради від 16 квітня 2021 №141-VIII.
Назва природоохоронного заходу загальнодержавної цільової програми або фонду	Будівництво та реконструкція водопровідних та каналізаційних очисних споруд із застосуванням новітніх технологій та обладнання
Відповідність природоохоронного заходу головним водно-екологічним проблемам	Забруднення органічними речовинами. Забруднення біогенними речовинами. Забруднення небезпечними речовинами.
Виконання природоохоронного заходів та його фінансування	Напрям діяльності програми – Доведення якості питної води до встановлених нормативів. Показником виконання заходу є кількість очисних споруд, які планується побудувати та реконструювати.

	Згідно з програмою таких очисних споруд має бути 14. Виконання заходу заплановано поетапно: 2021 рік – 1 споруд, 2022 – 3, 2023 – 5 та 2024 – 5 споруд. Фінансування заходу здійснюється за рахунок державного бюджету (260 000,0 грн) районних та міських бюджетів (90 000, 0 грн), а також за рахунок бюджетів сіл, селищ, міст районного значення, територіальних громад (44 600,0 грн), та інших джерел (42 000,0 грн). Станом на кінець 2021 року запланований захід виконаний частково у зв'язку із недостатнім фінансуванням.
Досягнення визначених цілей	В процесі реалізації
Назва загальнодержавної цільової програми або фонду	Регіональна програма «Питна вода Одещини» на 2021-2024 роки затверджена рішенням Одеської обласної ради від 16 квітня 2021 №141-VIII.
Назва природоохоронного заходу загальнодержавної цільової програми або фонду	Розроблення схем оптимізації роботи систем централізованого водопостачання та водовідведення
Відповідність природоохоронного заходу головним водно-екологічним проблемам	Забруднення органічними речовинами. Забруднення біогенними речовинами. Забруднення небезпечними речовинами.
Виконання природоохоронного заходів та його фінансування	Напрям діяльності програми – Доведення якості питної води до встановлених нормативів. Показником виконання заходу є кількість схем оптимізації роботи систем централізованого водопостачання та водовідведення, які планується розробити. Згідно з програмою таких схем має бути 22. Виконання заходу заплановано поетапно: 2021 рік – 2 схеми, 2022 – 6, 2023 – 6 та 2024 – 8 схем. Фінансування заходу здійснюється за рахунок районних та міських бюджетів (40 200, 0 грн), а також за рахунок бюджетів сіл, селищ, міст районного значення, територіальних громад (12 400,0 грн), та інших джерел (8 210,0 грн). Станом на кінець 2021 року запланований захід виконаний частково у зв'язку із недостатнім фінансуванням.

Досягнення визначених цілей	В процесі реалізації
Назва загальнодержавної цільової програми або фонду	Регіональна програма «Питна вода Одещини» на 2021-2024 роки затверджена рішенням Одеської обласної ради від 16 квітня 2021 №141-VIII.
Назва природоохоронного заходу загальнодержавної цільової програми або фонду	Оснащення лабораторій контролю якості води та стічних вод сучасним контрольно-аналітичним обладнанням
Відповідність природоохоронного заходу головним водно-екологічним проблемам	Забруднення органічними речовинами. Забруднення біогенними речовинами. Забруднення небезпечними речовинами.
Виконання природоохоронного заходів та його фінансування	Напрям діяльності програми – Доведення якості питної води до встановлених нормативів. Показником виконання заходу є кількість лабораторій, які будуть оснащені сучасним обладнанням. Згідно з програмою таких очисних лабораторій має бути 8. Виконання заходу заплановано поетапно: 2021 рік – 0 лабораторій, 2022 – 2, 2023 – 3 та 2024 – 3 лабораторії. Фінансування заходу здійснюється повністю за рахунок інших джерел (8 500,0 грн). Протягом 2021 року, згідно з Програмою, фінансування даного заходу не здійснювалося.
Досягнення визначених цілей	В процесі реалізації
Назва загальнодержавної цільової програми або фонду	Регіональна програма «Питна вода Одещини» на 2021-2024 роки затверджена рішенням Одеської обласної ради від 16 квітня 2021 №141-VIII.
Назва природоохоронного заходу загальнодержавної цільової програми або фонду	Будівництво, реконструкція, ремонт мереж централізованого водопостачання
Відповідність природоохоронного заходу головним водно-екологічним проблемам	Забруднення органічними речовинами. Забруднення біогенними речовинами. Забруднення небезпечними речовинами.
Виконання природоохоронного заходів та його фінансування	Напрям діяльності програми – Покращення забезпеченості централізованим водопостачанням та водовідведенням. Показником виконання заходу є протяжність мереж централізованого водопостачання, які

	планується збудувати, реконструювати, відремонтувати. Згідно з програмою протяжність таких мереж буде становити 478 км. Виконання заходу заплановано поетапно: 2021 рік – 92 км, 2022 – 126, 2023 – 130 та 2024 – 130 км. Фінансування заходу здійснюється за рахунок державного бюджету (115 000,0 грн), районних та міських бюджетів (56 000, 0 грн), а також за рахунок бюджетів сіл, селищ, міст районного значення, територіальних громад (118 000,0 грн), та інших джерел (72 000,0 грн). Станом на кінець 2021 року запланований захід виконаний частково у зв'язку із недостатнім фінансуванням.
Досягнення визначених цілей	В процесі реалізації
Назва загальнодержавної цільової програми або фонду	Регіональна програма «Питна вода Одещини» на 2021-2024 роки затверджена рішенням Одеської обласної ради від 16 квітня 2021 №141-VIII.
Назва природоохоронного заходу загальнодержавної цільової програми або фонду	Будівництво, реконструкція, ремонт мереж централізованого водовідведення.
Відповідність природоохоронного заходу головним водно-екологічним проблемам	Забруднення органічними речовинами. Забруднення біогенними речовинами. Забруднення небезпечними речовинами.
Виконання природоохоронного заходів та його фінансування	Напрям діяльності програми – Покращення забезпеченості централізованим водопостачанням та водовідведенням. Показником виконання заходу є протяжність мереж централізованого водовідведення, які планується збудувати, реконструювати, відремонтувати. Згідно з програмою протяжність таких мереж буде становити 165 км. Виконання заходу заплановано поетапно: 2021 рік – 26 км, 2022 – 42, 2023 – 46 та 2024 – 51 км. Фінансування заходу здійснюється за рахунок державного бюджету (107 500,0 грн), районних та міських бюджетів (42 000, 0 грн), а також за рахунок бюджетів сіл, селищ, міст районного значення, територіальних громад (15 800,0 грн), та інших джерел (49

	700,0 грн). Станом на кінець 2021 року запланований захід виконаний частково у зв'язку із недостатнім фінансуванням.
Досягнення визначених цілей	В процесі реалізації
Назва загальнодержавної цільової програми або фонду	Регіональна програма «Питна вода Одещини» на 2021-2024 роки затверджена рішенням Одеської обласної ради від 16 квітня 2021 №141-VIII.
Назва природоохоронного заходу загальнодержавної цільової програми або фонду	Капітальний ремонт, реконструкція насосних станцій.
Відповідність природоохоронного заходу головним водно-екологічним проблемам	Забруднення органічними речовинами. Забруднення біогенними речовинами. Забруднення небезпечними речовинами.
Виконання природоохоронного заходів та його фінансування	Напрям діяльності програми – Покращення забезпеченості централізованим водопостачанням та водовідведенням. Показником виконання заходу є кількість станцій, які планується капітально відремонтувати, реконструювати. Згідно з програмою таких станцій буде 24. Виконання заходу заплановано поетапно: 2021 рік – 4 станції, 2022 – 6, 2023 – 6 та 2024 – 8 станцій. Фінансування заходу здійснюється за рахунок районних та міських бюджетів (12 100, 0 грн), а також за рахунок бюджетів сіл, селищ, міст районного значення, територіальних громад (11 500,0 грн), та інших джерел (10 800,0 грн). Станом на кінець 2021 року запланований захід виконаний частково у зв'язку із недостатнім фінансуванням.
Досягнення визначених цілей	В процесі реалізації
Назва загальнодержавної цільової програми або фонду	Регіональна програма збереження і відновлення водних ресурсів у басейні Куяльницького лиману на 2019-2023 роки затверджена рішенням обласної ради від 25.10.2019 № 1095-VII.
Назва природоохоронного заходу загальнодержавної цільової програми або фонду	Заходи для гідроекологічного оздоровлення басейну Куяльницького лиману, включно з водотоками, які його живлять

Відповідність природоохоронного заходу головним водно-екологічним проблемам	Забруднення органічними речовинами. Забруднення біогенними речовинами. Забруднення небезпечними речовинами. Засмічення пластиком та іншими твердими побутовими відходами. Гідроморфологічні зміни. Поширення інвазивних видів. Питання щодо взаємозв'язку кількості і якості вод пов'язаних зі зміною клімату. Посухи та дефіцит води. МПВ р. Великий Куяльник UA_M5.8_0091, UA_M5.8_0092, UA_M5.8_0093, UA_M5.8_0094, UA_M5.8_0095, UA_M5.8_0096, UA_M5.8_0097 МПВ р. Суха Журавка UA_M5.8_0100 МПВ р. Яр Дубовий UA_M5.8_0101, UA_M5.8_0102 МПВ р. Довбока UA_M5.8_0109 МПВ р. Кубанка UA_M5.8_0110, UA_M5.8_0111 МПВ р. Суха Журавка UA_M5.8_0098, UA_M5.8_0099 МПВ р. Кошківка UA_M5.8_0106 МПВ Куяльницький лиман UA_M5.8_0217
Виконання природоохоронного заходів та його фінансування	Програма була розрахована на 5років в 2 етапи: 1 етап – 2019 - 2020 роки, 2 етап – 2021 - 2023 роки. Усього витрати на виконання Програми складали 555677,849 тис грн., державний бюджет - 368300,00 тис грн. обласний бюджет - 65280,00 тис грн., місцеві районні, міські (міст обласного значення) бюджети – 50,00 тис грн, інші кошти не бюджетних джерел – 122047,849 тис грн. За 2020-2021 роки з обласного бюджету профінансовано слідуючі заходи: розробка проектно-кошторисної документації щодо відновлення та підтримання

	сприятливого гідрологічного та санітарного стану річки Великий Куяльник, інших водотоків і Куяльницького лиману заплановано видатків – 19030,0 тис грн., профінансовано – 1230,0 тис грн.; наукове дослідження гідроекологічного режиму і стану Куяльницького лиману та морської води з Одеської затоки (робота з гідрологічного, гідрохімічного, гідробіологічного та медикобіологічного обстеження) заплановано видатків – 11100,0 тис грн., профінансовано - 1476,0 тис грн; Таким чином заплановані заходи виконано частково у зв'язку із недостатнім фінансуванням.
Досягнення визначених цілей	В процесі реалізації
Назва загальнодержавної цільової програми або фонду	Регіональна програма розвитку водного господарства Миколаївської області на 2019-2021 роки, затверджена рішенням Миколаївської обласної ради від 21 грудня 2018 року № 35.
Назва природоохоронного заходу програми або фонду	Забезпечення розвитку меліорації земель і поліпшення екологічного стану зрошуваних угідь; першочергове забезпечення централізованим водопостачанням сільських населених пунктів, що користуються привізною питною водою; інвентаризація та паспортизація водних об'єктів, винесення в натуру та облаштування прибережних захисних смуг річок; захист сільських населених пунктів і сільськогосподарських угідь від шкідливої дії вод.
Відповідність природоохоронного заходу головним водно-екологічним проблемам	Гідроморфологічні зміни. Питання щодо взаємозв'язку кількості і якості вод пов'язаних зі зміною клімату. Повені та паводки, затоплення територій. Посухи та дефіцит води.
Виконання природоохоронних заходів та їх фінансування	Загальний обсяг фінансових ресурсів, необхідних для реалізації Програми, всього 4369,44 млн.грн, у тому числі: кошти державного бюджету – 966,49 млн грн, кошти місцевого бюджету – 200,68 млн грн, кошти інших джерел – 3202,27 млн грн. Через брак фінансування багатьох результативних показників не вдалося досягти. Практично фінансувались видатки Регіонального офісу водних ресурсів у Миколаївській області на здійснення функціональних завдань, зокрема утримання водогосподарсько-меліоративного комплексу в частині експлуатації загальнодержавних меліоративних систем, а коштів місцевого бюджету вистачало на вирішення вкрай нагальних проблем.

	Окремі державні інвестиції виділялись на вирішення питання водопостачання населених пунктів області, які користуються привізною водою. Фактично профінансовано для реалізації заходів Програми, всього 1135,187 млн грн, у тому числі: кошти державного бюджету – 844,747 млн грн, кошти місцевого бюджету – 65 млн грн, кошти інших джерел – 225,44 млн грн.
Досягнення визначених цілей	Частково.
Назва загальнодержавної цільової програми або фонду	Регіональна комплексна програма охорони довкілля Миколаївської області на 2021-2027 роки, затверджена рішенням Миколаївської обласної ради від 23 грудня 2020 року № 16.
Назва природоохоронного заходу загальнодержавної цільової програми або фонду	Розробка та впровадження заходів із збереження малих річок та/або джерел (річка Сосик місцевого значення, Березанський район, Миколаївська область).
Відповідність природоохоронного заходу головним водно-екологічним проблемам	Гідроморфологічні зміни. Питання щодо взаємозв'язку кількості і якості вод пов'язаних зі зміною клімату. Посухи та дефіцит води. МПВ річки Сосик UA_M5.8_0176
Виконання природоохоронного заходів та його фінансування	Виконання цього заходу зазначено в пункті 7.2 Програми. Фінансування заходу передбачено за рахунок обласного бюджету, у частині ст. 85 Бюджетного кодексу України – 5 020 тис грн. Даний захід є серед переліку заходів, які були профінансовані протягом 2021 -2022 років в рамках Програми. Головним виконавцем заходу є Управління екології та водних ресурсів Миколаївської облдержадміністрації. Роботи завершено. Фактично освоєно 8132,49 тис грн. Відновлено водність малої річки Сосик, яка впадає в Березанський лиман, в межах смт Березанка на протязі 1,5 км: розчищено русло річки від мулу та очерету, сформовано берегові схили, проведено благоустрій берегової зони, висаджено траву та дерева.
Досягнення визначених цілей	Досягнуто.
Назва загальнодержавної цільової програми або фонду	Регіональна комплексна програма охорони довкілля Миколаївської області на 2021-2027 роки, затверджена рішенням Миколаївської обласної ради від 23 грудня 2020 року № 16.

Назва природоохоронного заходу загальнодержавної цільової програми або фонду	Реконструкція каналізаційних очисних споруд смт. Березанка Миколаївської області (у тому числі виготовлення проєктно-кошторисної документації та проведення експертизи).
Відповідність природоохоронного заходу головним водно-екологічним проблемам	Забруднення органічними речовинами. Забруднення біогенними речовинами. Забруднення небезпечними речовинами. МПВ річки Сосик UA_M5.8_0176
Виконання природоохоронного заходів та його фінансування	Виконання цього заходу зазначено в пункті 1.19 Програми. Фінансування заходу передбачено за рахунок державного бюджету – 7110 тис грн. та місцевого бюджету – 1590 тис грн. Даного заходу серед переліку заходів, які були профінансовані протягом 2021-2022 років в рамках Програми немає. Головними виконавцями заходу є Управління капітального будівництва Миколаївської облдержадміністрації, виконавчі органи Березанської селищної ради (за узгодженням). У 2021 році виконано корегування робочого проекту з перерахуванням кошторисної документації в поточні ціни «Реконструкція споруд очищення стічних вод смт Березанка Миколаївської області» за кошти місцевого бюджету – 156,306 тис грн. З державного бюджету даний захід не фінансувався.
Досягнення визначених цілей	Не досягнуто.
Назва загальнодержавної цільової програми або фонду	Регіональна комплексна програма охорони довкілля Миколаївської області на 2021-2027 роки, затверджена рішенням Миколаївської обласної ради від 23 грудня 2020 року № 16.
Назва природоохоронного заходу загальнодержавної цільової програми або фонду	Проведення дослідження екологічного стану Березанського лиману в районі дамби біля с. Рівне Чорноморської сільської територіальної громади Миколаївського району Миколаївської області, оцінка природоохоронної цінності.
Відповідність природоохоронного заходу головним водно-екологічним проблемам	Гідроморфологічні зміни. Питання щодо взаємозв’язку кількості і якості вод пов’язаних зі зміною клімату. Посухи та дефіцит води. МПВ Березанський лиман UA_M5.8_0222
Виконання природоохоронного заходів та його фінансування	Виконання цього заходу зазначено в пункті 7.3 Програми.

	Фінансування заходу передбачено за рахунок обласного бюджету, у частині ст. 85 Бюджетного кодексу України – 400 тис грн. Даного заходу серед переліку заходів, які були профінансовані протягом 2021-2022 років в рамках Програми немає. Головним виконавцем заходу є Управління екології та водних ресурсів Миколаївської облдержадміністрації. Фактично даний захід не фінансувався.
Досягнення визначених цілей	Не досягнуто.
Назва загальнодержавної цільової програми або фонду	Регіональна обласна програма «Питна вода Миколаївщини» на 2021-2025 роки затверджена рішенням Миколаївської обласної ради від 29 вересня 2021 № 4.
Назва природоохоронного заходу загальнодержавної цільової програми або фонду	Упорядкування зон санітарної охорони джерел питного водопостачання.
Відповідність природоохоронного заходу головним водно-екологічним проблемам	Забруднення органічними речовинами. Забруднення біогенними речовинами. Забруднення небезпечними речовинами.
Виконання природоохоронного заходів та його фінансування	Виконання цього заходу зазначено в пункті 1.2 Програми. Показником виконання заходу є кількість водозаборів, на яких буде упорядковано зони санітарної охорони джерел питного водопостачання. Згідно з програмою таких водозаборів має бути 28. Виконання заходу заплановано поетапно: 2021 рік – 13 водозаборів, 2022 – 4, 2023 – 5, 2024 - 3 та 2025 – 3 водозабори. Фінансування заходу передбачено за рахунок місцевих бюджетів – 10,55 млн.грн. Станом 01.01.2022 року реалізовані проєкти по даному заходу в межах басейну річок Причорномор'я відсутні.
Досягнення визначених цілей	В процесі реалізації.
Назва загальнодержавної цільової програми або фонду	Регіональна обласна програма «Питна вода Миколаївщини» на 2021-25 роки затверджена рішенням Миколаївської обласної ради від 29 вересня 2021

	№4.
Назва природоохоронного заходу загальнодержавної цільової програми або фонду	Будівництво, реконструкція та ремонт водозабірних споруд із застосуванням новітніх технологій та обладнання.
Відповідність природоохоронного заходу головним водно-екологічним проблемам	Забруднення органічними речовинами. Забруднення біогенними речовинами. Забруднення небезпечними речовинами.
Виконання природоохоронного заходів та його фінансування	Виконання цього заходу зазначено в пункті 1.1 Програми. Напрям діяльності програми – Охорона джерел питного водопостачання. Показником виконання заходу є кількість водозабірних споруд, які будуть побудовані та реконструйовані або відремонтовані. Згідно з програмою таких водозабірних споруд має бути 37. Виконання заходу заплановано поетапно: 2021 рік – 15 споруд, 2022 – 7, 2023 – 7, 2024 – 4 та 2025 – 4 споруд. Фінансування заходу передбачено за рахунок державного бюджету – 37,33 млн.грн., місцевого бюджету – 29,04 млн. грн. та позабюджетні кошти – 16,59 млн.грн. За 2021 рік реалізовані проєкти по даному заходу в межах басейну річок Причорномор'я по населеним пунктам Чорноморської сільської територіальної громади за рахунок місцевого бюджету на суму 288,185 тис.грн. Станом 01.01.2022 року запланований захід виконаний частково у зв'язку із недостатнім фінансуванням.
Досягнення визначених цілей	В процесі реалізації.
Назва загальнодержавної цільової програми або фонду	Регіональна обласна програма «Питна вода Миколаївщини» на 2021-2025 роки затверджена рішенням Миколаївської обласної ради від 29 вересня 2021 №4.
Назва природоохоронного заходу загальнодержавної цільової програми або фонду	Упровадження станцій (установок) доочищення питної води у системах централізованого водопостачання, насамперед для водозабезпечення закладів дошкільної, загальної середньої освіти, закладів охорони здоров'я, зокрема у сільських населених пунктах, та облаштування пунктів розливу питної води з доставкою її спеціальним автотранспортом.
Відповідність природоохоронного заходу головним водно-	Забруднення органічними речовинами.

екологічним проблемам	Забруднення біогенними речовинами.
Виконання природоохоронного заходів та його фінансування	Виконання цього заходу зазначено в пункті 2.1 Програми. Напрям діяльності програми – доведення якості питної води до встановлених нормативів. Показником виконання заходу є кількість станцій (установок) доочищення питної води у системах централізованого питного водопостачання та пунктах розливу питної води, які планується впровадити. Згідно з програмою таких станцій (установок) має бути 32. Виконання заходу заплановано поетапно: 2021 рік – 5 споруд, 2022 – 5, 2023 – 5, 2024 – 7 та 2025 – 10 споруд. Фінансування заходу передбачено за рахунок державного бюджету – 1,13 млн грн., місцевого бюджету – 0,75 млн грн. та позабюджетні кошти – 1,5 млн грн. Станом 01.01.2022 року реалізовані проєкти по даному заходу в межах басейну річок Причорномор'я відсутні.
Досягнення визначених цілей	В процесі реалізації.
Назва загальнодержавної цільової програми або фонду	Регіональна обласна програма «Питна вода Миколаївщини» на 2021-2025 роки затверджена рішенням Миколаївської обласної ради від 29 вересня 2021 №4.
Назва природоохоронного заходу загальнодержавної цільової програми або фонду	Будівництво, реконструкція та ремонт водопровідних та каналізаційних очисних споруд.
Відповідність природоохоронного заходу головним водно-екологічним проблемам	Забруднення органічними речовинами. Забруднення біогенними речовинами. Забруднення небезпечними речовинами.
Виконання природоохоронного заходів та його фінансування	Виконання цього заходу зазначено в пункті 3.1 Програми. Напрям діяльності програми – доведення якості питної води до встановлених нормативів. Показником виконання заходу є кількість водозабірних споруд, які будуть побудовані та реконструйовані або відремонтовані. Згідно з програмою таких водозабірних споруд має бути 13.

	Виконання заходу заплановано поетапно: 2021 рік – 4 споруд, 2022 – 1, 2023 – 1, 2024 – 4 та 2025 – 3 споруд. Фінансування заходу передбачено за рахунок державного бюджету –396,35 млн грн., місцевого бюджету – 308,27 млн грн. та позабюджетні кошти – 176,15 млн грн. Станом 01.01.2022 року реалізовані проєкти по даному заходу в межах басейну річок Причорномор'я відсутні.
Досягнення визначених цілей	В процесі реалізації.
Назва загальнодержавної цільової програми або фонду	Регіональна обласна програма «Питна вода Миколаївщини» на 2021-2025 роки затверджена рішенням Миколаївської обласної ради від 29 вересня 2021 №4.
Назва природоохоронного заходу загальнодержавної цільової програми або фонду	Будівництво, реконструкція та ремонт водопровідних та каналізаційних мереж.
Відповідність природоохоронного заходу головним водно-екологічним проблемам	Забруднення органічними речовинами. Забруднення біогенними речовинами. Забруднення небезпечними речовинами.
Виконання природоохоронного заходів та його фінансування	Виконання цього заходу зазначено в пункті 3.2 Програми. Напрям діяльності програми – доведення якості питної води до встановлених нормативів. Показником виконання заходу є кількість мереж (км), які будуть побудовані та реконструйовані або відремонтовані. Згідно з програмою таких мереж має бути 179 км. Виконання заходу заплановано поетапно: 2021 рік – 34 км, 2022 – 50, 2023 – 27, 2024 – 32 та 2025 – 36 км. Фінансування заходу передбачено за рахунок державного бюджету – 252,33 млн грн., місцевого бюджету – 196,26 млн грн. та позабюджетні кошти – 112,15 млн грн. Станом 01.01.2022 року реалізовані проєкти по даному заходу в межах басейну річок Причорномор'я відсутні.
Досягнення визначених цілей	В процесі реалізації.
Назва загальнодержавної цільової програми або фонду	Регіональна обласна програма «Питна вода Миколаївщини» на 2021-2025 роки затверджена рішенням Миколаївської обласної ради від 29 вересня 2021

	№4.
Назва природоохоронного заходу загальнодержавної цільової програми або фонду	Проведення системних щорічних заходів з поточного та капітального ремонтів водопровідних та каналізаційних мереж.
Відповідність природоохоронного заходу головним водно-екологічним проблемам	Забруднення органічними речовинами. Забруднення біогенними речовинами. Забруднення небезпечними речовинами.
Виконання природоохоронного заходів та його фінансування	Виконання цього заходу зазначено в пункті 3.3 Програми. Напрям діяльності програми – доведення якості питної води до встановлених нормативів. Показником виконання заходу є кількість поточно та капітально відремонтованих водопровідних і каналізаційних мереж (км). Згідно з програмою таких мереж має бути 100 км. Виконання заходу заплановано поетапно: 2021 рік – 20 км, 2022 – 20, 2023 – 20, 2024 – 20 та 2025 – 20 км. Фінансування заходу передбачено за рахунок місцевого бюджету – 0,5 млн. грн. та позабюджетні кошти – 0,5 млн.грн. За 2021 рік реалізовані проєкти по даному заходу в межах басейну річок Причорномор'я по населеним пунктам Березанської селищної територіальної громади за рахунок місцевого бюджету на суму 360,707 тис грн. Станом 01.01.2022 року запланований захід виконаний частково у зв'язку із недостатнім фінансуванням.
Досягнення визначених цілей	В процесі реалізації.
Назва загальнодержавної цільової програми або фонду	Регіональна обласна програма «Питна вода Миколаївщини» на 2021-2025 роки затверджена рішенням Миколаївської обласної ради від 29 вересня 2021 №4.
Назва природоохоронного заходу загальнодержавної цільової програми або фонду	Упровадження засобів комерційного обліку води.
Відповідність природоохоронного заходу головним водно-екологічним проблемам	Питання щодо взаємозв'язку кількості і якості вод пов'язаних зі зміною клімату.

Виконання природоохоронного заходів та його фінансування	Виконання цього заходу зазначено в пункті 3.4 Програми. Показником виконання заходу є кількість упроваджених засобів комерційного обліку води (одиниць). Згідно з програмою таких мереж має бути 3500 од. Виконання заходу заплановано поетапно: 2021 рік – 700 од., 2022 – 700, 2023 – 700, 2024 – 700 та 2025 – 700 од. Фінансування заходу передбачено за рахунок місцевого бюджету – 19,9 млн грн. та позабюджетні кошти – 15,0 млн грн. За станом на 01.01.2022 оснащено приладами комерційного обліку водопостачання : житлові будівлі - 93,5%; не житлові будівлі -98,3%. За цим показником Миколаївська область займає в Україні 1 та 5 місце відповідно.
Досягнення визначених цілей	В процесі реалізації.

Додаток 12. Аналіз економічної ефективності програми заходів плану управління басейном річок Причорномор'я

№	Назва заходу	Рівень ефекти	Опис рівня ефективно	Головна водно-екологічн	Рівень успі	Тиск сектору	Кількість населення, на яку	Соціальна	Загальна вартість інвестиці	Збалансованість

		вності	сті	а проблем а	шнос ті	водок ористу вання	впливатим е захід	ефек тивні сть	й	вартості
							тисяч осіб		млн. грн	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
64	Реконструкція каналізаційних очисних споруд м. Одеса Одеська ТГ Одеський район Одеська область	4,25	висока	ГВЕП 1, ГВЕП 2, ГВЕП 3	3	5	993,1	4	17874	5
57	Реконструкція каналізаційних очисних споруд, глибоководного випуску каналізаційних очисних споруд та каналізаційних колекторів від ГКНС до існуючих очисних споруд м. Чорноморськ Чорноморська ТГ Одеський район Одеська область	4	висока	ГВЕП 1, ГВЕП 2, ГВЕП 3	3	5	64,1	3	1155	5
26	Реконструкція каналізаційних очисних споруд м. Подільськ Подільська ТГ Подільський район Одеська область	3,5	висока	ГВЕП 1, ГВЕП 2, ГВЕП 3	3	5	43,9	2	790,8	4
55	Реконструкція каналізаційних очисних споруд с. Каланчак Каланчацька ТГ Скадовський район Херсонська область	3,5	висока	ГВЕП 1, ГВЕП 2, ГВЕП 3	3	5	34,7	2	624,6	4
1	Реконструкція каналізаційних очисних споруд повної біологічної очистки м. Арциз Арцизька ТГ Болградський район Одеська область	3,25	середня	ГВЕП 1, ГВЕП 2, ГВЕП 3	3	5	10,9	2	196,2	3
17	Реконструкція каналізаційних каналізаційних мереж та будівництво каналізаційних очисних споруд м. Теплодар, Теплодарська ТГ, Одеський	3,25	середня	ГВЕП 1, ГВЕП 2, ГВЕП 3	3	5	10,1	2	181,8	3

	район, Одеська область									
63	Реконструкція каналізаційних очисних споруд м. Скадовськ Скадовська ТГ Скадовський район Херсонська область	3,25	середня	ГВЕП 1, ГВЕП 2, ГВЕП 3	3	5	19	2	342	3
12	Будівництво нових сучасних комплектних каналізаційних насосних станцій та будівництво каналізаційних очисних споруд та каналізаційних мереж с. Успенівка Успенівська ТГ, Білгород-Дністровський район, Одеська область	3	середня	ГВЕП 1, ГВЕП 2, ГВЕП 3	3	5	7,1	1	127,8	3
15	Будівництво каналізаційних очисних споруд та каналізаційних мереж с. Старокозаче Старокозацька ТГ Білгород-Дністровський район Одеська область	3	середня	ГВЕП 1, ГВЕП 2, ГВЕП 3	3	5	5,1	1	133,5	3
38	Реконструкція каналізаційних очисних споруд м. Ананьїв Ананьївська ТГ Подільський район Одесчька область	3	середня	ГВЕП 1, ГВЕП 2, ГВЕП 3	3	5	9	1	72,1	3
62	Реконструкція каналізаційних очисних споруд с. Лазурне Лазурненська ТГ Скадовський район Херсонська область	3	середня	ГВЕП 1, ГВЕП 2, ГВЕП 3	3	5	6,5	1	52	3
8	Реконструкція каналізаційних очисних споруд с. Сарата Саратська ТГ Білгород-Дністровський район Одеська область	2,75	середня	ГВЕП 1, ГВЕП 2, ГВЕП 3	3	5	6	1	48,1	2
11	Будівництво нових сучасних комплектних каналізаційних насосних станцій, каналізаційних мереж та каналізаційних очисних споруд в с.	2,75	середня	ГВЕП 1, ГВЕП 2, ГВЕП 3	3	5	4,9	1	39,2	2

	Кулевчани Кулевчанська ТГ Білгород-Дністровський район Одеська область									
25	Реконструкція каналізаційних очисних споруд с. Іванівка Іванівська ТГ Березівський район Одеська область	2,75	середня	ГВЕП 1, ГВЕП 2, ГВЕП 3	3	5	2,4	1	19,2	2
40	Будівництво каналізаційних очисних споруд та каналізаційних мереж м. Березівка Березівська ТГ Березівський район Одеська область	2,75	середня	ГВЕП 1, ГВЕП 2, ГВЕП 3	3	5	3,5	1	28	2
49	Реконструкція каналізаційних очисних споруд с. Березанка Березанська ТГ Миколаївський район Миколаївська область	2,75	середня	ГВЕП 1, ГВЕП 2, ГВЕП 3	3	5	4,2	1	33,6	2
65	Реконструкція каналізаційних очисних споруд с. Набережне Усатівська ТГ Одеський район Одеська область	2,75	середня	ГВЕП 1, ГВЕП 2, ГВЕП 3	3	5	0,8	1	6,4	2
66	Комплексний екологічний проект відновлення Куяльницького лиману в межах Одеської та Усатівської ТГ Одеського району Одеської області	2,5	середня	ГВЕП 4	1	1	1008	5	348,3	3
37	Ревіталізація річки Тилігул Березівська ТГ, Раухівська ТГ, Миколаївська ТГ, Андрієво-Іванівська ТГ Березівський район, Ананьївська ТГ, Подільська ТГ Подільський район Одеська область	2,25	низька	ГВЕП 4	1	1	91,5	3	595	4
53	Встановлення водоохоронних зон та прибережних захисних смуг водних обєктів на території Каланчацької ТГ Скадовський район Херсонська область	2,25	низька	ГВЕП 1, ГВЕП 2, ГВЕП 3, ГВЕП 4	4	1	0	1	182	3

4	Ревіталізація річки Когильник в межах Тарутинської ТГ, Арцизької ТГ, Павлівської ТГ, Теплицької ТГ Болградського району Одеської області	2	низька	ГВЕП 4	1	1	62,8	3	265,3	3
27	Ревіталізація р. Суха Журавка, притока р. В.Куяльник Куяльницька ТГ, Ананьївська ТГ Подільський район та Ширяївська ТГ Березівський район Одеська область	2	низька	ГВЕП 4	1	1	75	3	154	3
39	Встановлення водоохоронних зон та прибережних захисних смуг водних обєктів на території Андрієво-Іванівської ТГ, Визирської ТГ, Доброславської ТГ, Красносільської ТГ, Вигодянської ТГ, Великодолинської ТГ, Знамянської ТГ, Чогодарівської ТГ, Іванівської ТГ, Петровірівської ТГ, Ширяївської ТГ, Коноплянської ТГ, Раухівської ТГ, Березівської ТГ, Стрюківської ТГ, Старомаяківської ТГ, Новокальчеввської ТГ Березівського району Одеської області	2	низька	ГВЕП 1, ГВЕП 2, ГВЕП 3, ГВЕП 4	4	1	0	1	3,96	2
47	Встановлення водоохоронних зон та прибережних захисних смуг водних обєктів на території 8 ТГ Миколаївського району та Вознесенського району Миколаївська область	2	низька	ГВЕП 1, ГВЕП 2, ГВЕП 3, ГВЕП 4	4	1	0	1	4,32	2
2	Встановлення водоохоронних зон та прибережних захисних смуг водних обєктів на території Арцизької ТГ, Теплицької ТГ, Павлівської ТГ, Тарутинської ТГ, Бородінської ТГ, Татарбунарської ТГ Болградського району Одеської області	1,75	низька	ГВЕП 1, ГВЕП 2, ГВЕП 3, ГВЕП 4	4	1	0	1	1,7	1

3	Ревіталізація річки Когильник в межах Татарбунарської ТГ Білгород-Дністровського району Одеської області	1,75	низька	ГВЕП 4	1	1	24,2	2	54,95	3
7	Ревіталізація річки Сарата Петропавлівська ТГ, Саратська ТГ, Плахтіївська ТГ, Татарбунарська ТГ, Лиманська ТГ Білгород-Дністровський район	1,75	низька	ГВЕП 4	1	1	25,58	2	372,05	3
9	Встановлення водоохоронних зон та прибережних захисних смуг водних обєктів на території Старокозацької ТГ, Дивізійської ТГ, Кулевчанської ТГ, Маразліївської ТГ, Сергіївської ТГ, Білгород-Дністровського район Одеська область	1,75	низька	ГВЕП 1, ГВЕП 2, ГВЕП 3, ГВЕП 4	4	1	0	1	1,1	1
10	Ревіталізація річки Хаджидер в межах Успенівської ТГ, Дивізійської ТГ, Кулевчанської ТГ Білгород-Дністровський район Одеська область	1,75	низька	ГВЕП 4	1	1	18,6	2	144,9	3
14	Ревіталізація річки Алкалія Маразліївська ТГ, Старокозацька ТГ Білгород-Дністровський район Одеська область	1,75	низька	ГВЕП 4	1	1	25,58	2	219,8	3
16	Встановлення водоохоронних зон та прибережних захисних смуг водних обєктів на території Лиманської ТГ, Роздільнянської ТГ, Затишанської ТГ, Цебриківської ТГ Роздільнянського району Одеської області	1,75	низька	ГВЕП 1, ГВЕП 2, ГВЕП 3, ГВЕП 4	4	1	0	1	0,73	1
18	Ревіталізація річки Барабой Дальницька ТГ Одеський район	1,75	низька	ГВЕП 4	1	1	13,8	2	79,73	3

	Одеська область									
19	Ревіталізація річки Малий Куяльник Цебриківська ТГ, Затишанська ТГ Роздільнянський район Одеська область	1,75	низька	ГВЕП 4	1	1	12,2	2	159,25	3
23	Встановлення водоохоронних зон та прибережних захисних смуг водних обєктів на території Куяльницької ТГ, Долинської ТГ, Балтської ТГ, Ананьївської ТГ, Любашівської ТГ Подільського району Одеської області	1,75	низька	ГВЕП 1, ГВЕП 2, ГВЕП 3, ГВЕП 4	4	1	0	1	1,42	1
24	Ревіталізація р. Великий Куяльник Ширяївська ТГ Березівський район Одеська область	1,75	низька	ГВЕП 4	1	1	17,4	2	66,9	3
29	Ревіталізація р. Яр Дубовий, притока р. В.Куяльник Коноплянська ТГ, РозквітівськаТГ Березівський район Одеська область	1,75	низька	ГВЕП 4	1	1	10,4	2	55	3
30	Ревіталізація балок без назви, приток р. В.Куяльник Іванівська ТГ, Коноплянська ТГ Березівський район Одеська область	1,75	низька	ГВЕП 4	1	1	18,3	2	66,75	3
31	Ревіталізація р. Кошківка, притока р. В.Куяльник Коноплянська ТГ, Розквітівська ТГ, Великобуялицька ТГ Березівський район	1,75	низька	ГВЕП 4	1	1	16,6	2	160,65	3
46	Встановлення водоохоронних зон та прибережних захисних смуг водних обєктів на території Миколаївської ТГ Березівського району Миколаївська область	1,75	низька	ГВЕП 1, ГВЕП 2, ГВЕП 3, ГВЕП 4	4	1	0	1	0,036	1

61	Встановлення водоохоронних зон та прибережних захисних смуг водних обєктів на території Авангардівської ТГ, Великодальницької ТГ Одеський район Одеська область	1,75	низька	ГВЕП 1, ГВЕП 2, ГВЕП 3, ГВЕП 4	4	1	0	1	0,89	1
6	Ревіталізація річки Фонтанка Татарбунарська ТГ Білгород-Дністровський район Одеська область	1,5	низька	ГВЕП 4	1	1	24,2	2	37,85	2
20	Ревіталізація річки Малий Куяльник Знамянська ТГ Березівський район Одеська область	1,5	низька	ГВЕП 4	1	1	9,5	1	101,5	3
28	Ревіталізація балці без назви, притоці р. Яр Дубовий на притоці р. В. Куяльник Коноплянська ТГ Березівський район Одеський район	1,5	низька	ГВЕП 4	1	1	5,5	1	59,75	3
32	Ревіталізація р. Б. Райкова (притока р. Кошківка), басейн р. В.Куяльник Іванівсьа ТГї, Коноплянська ТГ, Великобуялицька ТГ Березівський район Одеська область	1,5	низька	ГВЕП 4	1	1	19,9	2	39,3	2
35	Розчистка водойми Фонтанська ТГ Одеський район Одеська область	1,5	низька	ГВЕП 4	1	1	18	2	15,96	2
36	Ревіталізація струмка Глибока Балка (с. Світле) ФонтанськаТГ Одеський район Одеська область	1,5	низька	ГВЕП 4	1	1	18	2	24,5	2
45	Ревіталізація річки Журавка Стрюківська ТГ Березівський район Одеська область	1,5	низька	ГВЕП 4	1	1	2,8	1	59,5	3
50	Ревіталізація річки Сосик Березанська ТГ Миколаївський район Миколаївська область	1,5	низька	ГВЕП 4	1	1	8,7	1	75	3

51	Ревіталізація річки Березань Березанська ТГ Миколаївський район Миколаївська область	1,5	низька	ГВЕП 4	1	1	8,7	1	56	3
54	Ревіталізація р. Каланчак в адміністративних межах Каланчацької ТГ Скадовського району	1,5	низька	ГВЕП 4	1	1	9,8	1	67,0	3
58	Ревіталізація балки Сичавка, в руслі якої розташовані Сичавські ставки Южненська ТГ Одеський район Одеська область	1,5	низька	ГВЕП 4	1	1	35,3	2	21,25	2
59	Ревіталізація річки Дальник Авангардівська ТГ Одеський район Одеська область	1,5	низька	ГВЕП 4	1	1	19,6	2	29,05	2
60	Ревіталізація річки Скуртянка Овідіопольська ТГ Одеський район Одеська область	1,5	низька	ГВЕП 4	1	1	15,5	2	35,5	2
5	Ревіталізація річки Анчокрак (Бахмутка) Тарутинська ТГ Болградський район Одеська область	1,25	дуже низька	ГВЕП 4	1	1	5,8	1	43,5	2
13	Ревіталізація річки Каплань Успенівська ТГ Білгород-Дністровський район Одеська область	1,25	дуже низька	ГВЕП 4	1	1	7,1	1	15,8	2
21	Ревіталізація річки Балка Торосова Затишанська ТГ Роздільнянський район Одеська область	1,25	дуже низька	ГВЕП 4	1	1	6,5	1	11,3	2
22	Ревіталізація річки Балка Хороша Затишанська ТГ Роздільнянський район Одеська область	1,25	дуже низька	ГВЕП 4	1	1	6,5	1	14,5	2
33	Ревіталізація б. без назви(притока р. Кошківка), басейн р. В.Куяльник Коноплянська ТГ Березівський район Одеська область	1,25	дуже низька	ГВЕП 4	1	1	5,5	1	11,5	2

34	Ревіталізація р. Б. Суха (притока р. Кошківка), басейн р. В.Куяльник Іванівська ТГ Березівський район Одеська область	1,25	дуже низька	ГВЕП 4	1	1	8,2	1	33	2
52	Реконструкція водоскидної споруди Нечаянського водосховища с. Нечаяне Нечаянська ТГ Миколаївський район Миколаївська область	1,25	дуже низька	ГВЕП 4	1	1	3,6	1	23,9	2
56	Ревіталізація балки Глубока Дивізійська ТГ Білгород-Дністровський район Одеська область	1,25	дуже низька	ГВЕП 4	1	1	5,7	1	34,5	2
41	Захід по збільшенню водопропускної здатності річки Тилігул поблизу с. Заводівка Раухівська ТГ Березівський район Одеська	1	дуже низька	ГВЕП 4	1	1	7,8	1	0,54	1
42	Демонтаж греблі в балці без назви (72 км від гирла) (Ісаївський ставок № 1), ліва притока річки Тилігул Андрієво-Іванівська ТГ Березівський район Одеська область	1	дуже низька	ГВЕП 4	1	1	3,3	1	0,114	1
43	Демонтаж греблі в балці без назви (66 км від гирла) (Ісаївський ставок № 2), ліва притока річки Тилігул Андрієво-Іванівська ТГ Березівський район Одеська область	1	дуже низька	ГВЕП 4	1	1	3,3	1	0,593	1
44	Демонтаж греблі в балці без назви (66 км від гирла) (Ісаївський ставок № 3), ліва притока річки Тилігул Андрієво-Іванівська ТГ Березівський район Одеська область	1	дуже низька	ГВЕП 4	1	1	3,3	1	0,956	1
48	Ліквідація підпірної стіни на р. Царега у с. Ташине Березанська ТГ	1	дуже низька	ГВЕП 4	1	1	8,7	1	0,12	1

	Миколаївський район Миколаївська область									